

תוכן עניינים

3 דבר היו"ר והמנכ"ל

5 פרופיל ארגוני

7 לאומי – חזון ואסטרטגיה

9 אסטרטגיית קיימות וקידום
יעדי פיתוח בר-קיימא (SDG)

12 ביצועי ESG מרכזיים

14 דיאלוג עם מחזיקי עניין

15 סביבה ואקלים

18 לאומי למען הסביבה

19 TCFD

44 היבטי סביבה ואקלים נוספים

47 חברה

50 כלכלה

56 לקוחות

62 קהילה

67 עובדים

79 ממשל

81 התנהלות עסקית הוגנת

86 שמירה על אבטחת מידע
של לקוחות ופרטיותם

87 טיפול בפניות הציבור

89 דירקטוריון בנק לאומי

99 ביקורת פנימית

100 ניהול סיכונים

101 זיהוי נושאים מהותיים לדיווח

102 Assurance

דבר היו"ר והמנכ"ל

ד"ר סאמר חאג' יחיא
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנכ"ל

הדוח שלהלן עוסק במגוון היבטים של "אחריות תאגידית" בקבוצת לאומי. אנו מייחסים למילה "אחריות" חשיבות עילאית. תפיסת העולם שלנו בלאומי היא שמדובר בערך מהותי ויסודי שעל פיו נמדד כל עובד וכל מנהל. לגישתנו, "אחריות" אינה רק מילה יפה שנזרקה לחלל האוויר. "אחריות" היא גם סך המעשים שנעשים בהתאם ליעדים הברורים שהוגדרו, כדי שהמשימות תבוצענה – ועל הצד הטוב ביותר.

בהינתן תפיסה יסודית זו, "דוח הסביבה, החברה והממשל התאגידי" מציג את התוצאות המרשימות של עשייתנו המרובה בתחומים אלה בשנת 2022. כמי שעומדים בראש המוסד הפיננסי הוותיק והמוביל בישראל, אנו מכירים באחריותנו לפעול להעצמת החברה והכלכלה, תוך תמיכה וחיזוק של משקי הבית, לצד התמיכה בגורמים שמניעים את הכלכלה הישראלית במגוון ענפי הפעילות במשק.

מתוך תפיסת החזון ואסטרטגיית הבנק הכללית, ובפרט חזון ואסטרטגיית ה-ESG, וכפועל יוצא של השפעתה המכרעת של קבוצת לאומי על הכלכלה והחברה הישראלית, נבנתה אסטרטגיה, שאושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון, ואשר מתייחסת לכלל מחזיקי העניין של הבנק: לקוחות, ספקים, עובדים, רגולציה, משקיעים, ועוד. מכוח אסטרטגיה זו, גובשה תכנית עבודה רב-שנתית לניהול היבטי ה-ESG. התכנית כוללת יעדים

שנתיים ויעדים ארוכי טווח כאחד, המשלבים בין פעילויות הליבה של הבנק לבין נושאים מהותיים בהיבטי ה-ESG.

במישור הסביבה, במהלך 2022 העמיד לאומי אשראי ירוק בהיקף של כ-18 מיליארד ש"ח. מדובר בגידול ניכר ביחס ל-2021, שאז העמיד הבנק כ-12 מיליארד ש"ח. העמדות אלו הן חלק מיעד ארוך טווח שבלבו ההתחייבות לממן פרויקטים שמקדמים סביבה ירוקה – וכך, בשנת 2030, צפויה יתרת האשראי הירוק להסתכם ב-35 מיליארד ש"ח. בשנה הקודמת, שבמהלכה הובלנו משלחת מטעם הבנק לוועידת האקלים העולמית (COP27) בשארם א-שייח', מצרים, קידמנו עוד כמה יוזמות משמעותיות בתחומי הסביבה והאנרגיה הירוקה. ראשית, חתמנו על הסכם לשיתוף פעולה אסטרטגי בלעדי עם בנק ההשקעות של האיחוד האירופי (EIB). במסגרת ההסכם יעמיד EIB ללאומי קו מימון בהיקף של חצי מיליארד אירו, אשר ישמש להעמדת אשראי לפרויקטים ירוקים וסביבתיים בתנאים מועדפים לעסקים קטנים ובינוניים. נוסף על כך, גייסנו חצי מיליארד דולר, מגופים מובילים בחו"ל ובארץ, בהנפקת ג'י'ח ירוק מסוג CoCo למימון פרויקטים ירוקים במגוון תחומים. לא בכדי דורגנו אשתקד בעשיריה הפותחת במדד ESG 100 של 'אנטרופי'.

במישור החברתי, עמדנו ביעדים השאפתניים שהצבנו לעצמנו, ואף מעבר לכך. תקציב ההשקעה

בקהילה ב-2022 עמד על כ-38 מיליון ש"ח, בעבור למעלה מ-120 גופים חברתיים. לצד זאת, אנשי לאומי הוכיחו מעורבות קהילתית יוצאת דופן, כאשר אלפי עובדים תרמו כ-32 אלף שעות התנדבות. במסגרת פעילות זו, העמקנו את הפעילות להסברה פיננסית, בקרב צעירים ומבוגרים, כולל השקת מיזם ייחודי לטובת בני ובנות הגיל השלישי – "המרכז לבטיחות פיננסית", שמנגיש מעטפת שירותים וכלים למניעת הונאות סייבר. המיזם כולל קו טלפון ייעודי ליצירת קשר כשמתעורר חשש לניסיון הונאה, וכן הדרכות, סדנאות ומדריכים דיגיטליים לקבלת כלים ומידע שמסייעים להתגונן מפני אירועים מסוג זה.

ב-2022 נכנסנו לשנתה ה-21 של השותפות האסטרטגית שלנו עם ארגון "אחריי! נוער מוביל שינוי". התמקדנו עם בני הנוער מכלל האוכלוסייה הישראלית ברחבי המדינה במגוון פעילויות בתחומי הכלכלה והעצמה אישית, שמניעות מובילות חברתית. זאת ועוד, אנו גאים בכך שאחוז ניכר מן המועסקים בלאומי הן נשים. שיעורן היחסי בקרב עובדינו הינו כ-60%, לרבות בהנהלה ובהנהלה הבכירה. גאוותנו על כך שביחס ל-2021 עלינו בשיעור האוכלוסייה בתת-תעסוקה שגויסה לבנק; 20% לעומת 18.7%.

בנוגע לצלע השלישית באסטרטגיית ה-ESG שלנו, לאומי מוביל באימוץ סטנדרטים גבוהים של

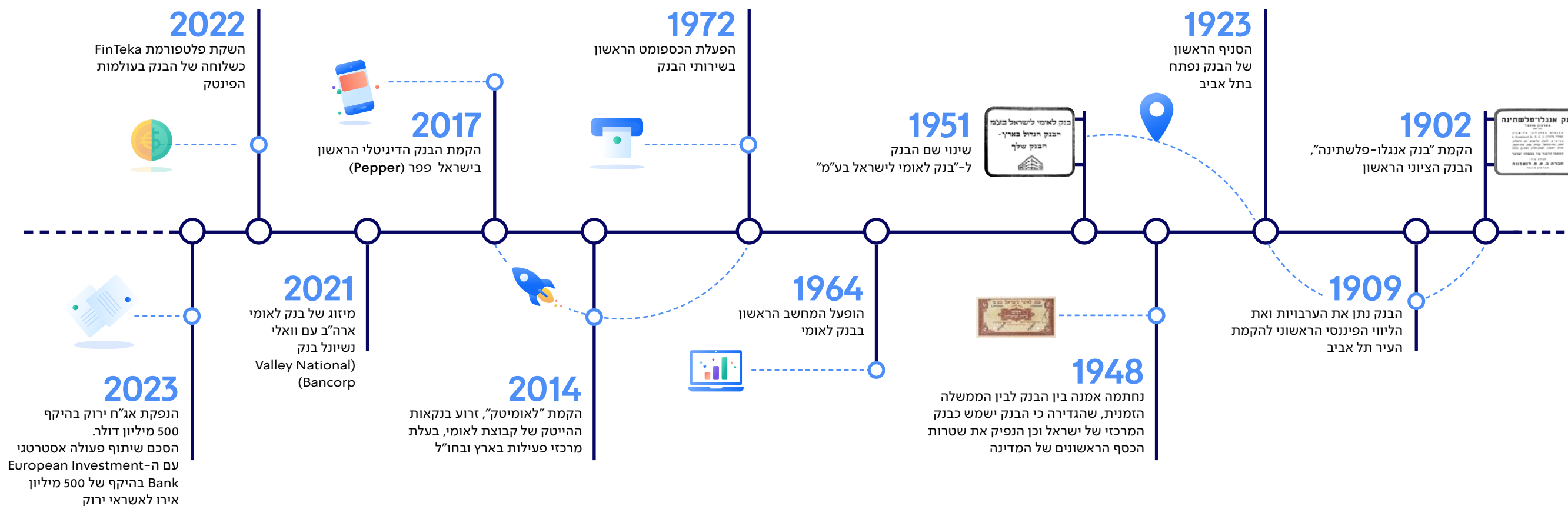
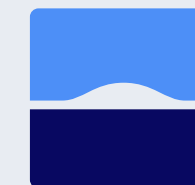
ממשל תאגידי, ברמה ארצית ובינלאומית. כגוף ללא גרעין שליטה תחת רגולציה משמעותית, הדבר תורם ליציבותו, לצמיחתו, ולאימון ציבור הלקוחות והמשקיעים בו.

זו אמונתנו, זו דרכנו, וזו מחויבותנו זה למעלה מ-120 שנה, והיא עתידה להימשך בתנופה בשנים הבאות.

שלכם,

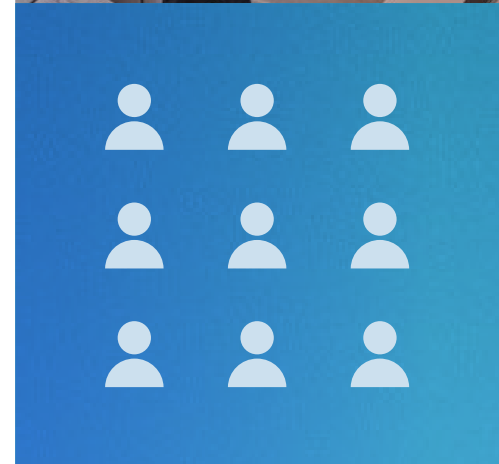

חנן פרידמן,
מנכ"ל

ד"ר סאמר חאג' יחיא,
יו"ר הדירקטוריון

פרופיל ארגוני²

לאומי הוא המוסד הפיננסי הוותיק בישראל ומהגופים הפיננסיים הגדולים ביותר בישראל. הבנק מעניק את שירותיו ללקוחות במגוון ערוצי שירות: סניפים ומרכזי עסקים הפרוסים ברחבי הארץ, מרכזי שירות הפרוסים בכל רחבי הארץ, דיגיטל (אפליקציות ואתר אינטרנט), מוקדי בנקאות ומרכזי אישי המעניקים שירות טלפוני, מרכזי ייעוץ בהשקעות וייעוץ פנסיוני ועוד.

הבנקאות הקמעונאית

מתמקדת במתן שירותים בנקאיים בעיקר למשקי בית (כולל משכנתאות), ללקוחות עתירי נכסים (Private Banking) וללקוחות מיקרו-עסקים ועסקים קטנים. הבנקאות הקמעונאית מבקשת להתאים את השירות באופן אישי לצרכי הלקוחות בשלל ערוצים במקביל, כגון: אפליקציה, אינטרנט, מרכז בנקאות, סניפים, מרכזי שירות, מסופים, עמדות מידע וכספומטים.

משכנתאות

כחלק מיישום האסטרטגיה של צמיחה מואצת בסגמנט פעילות זה, הוקמה במהלך תקופת הדוח חטיבה ייעודית לנושא המשכנתאות על מנת להבטיח את תשומת הלב הניהולית, התפעולית והשירותית לתמיכה מיטבית ביישום האסטרטגיה בתחום זה.

הבנקאות העסקית

מתמקדת במתן שירותים לתאגידים ישראלים ובינלאומיים בהיקפי פעילות שונים ובמגוון תחומי עיסוק. הבנקאות העסקית מבקשת לשרת את מגוון הלקוחות האמורים תוך השאת ערך ובחינת אמצעים להגדלת מגוון המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות.

בנקאות שוקי הון וניהול פיננסי

עוסקת בניהול הנוסטרו, הנכסים וההתחייבויות (ALM) של הבנק ובנוסף מסדירה את הפעלת כלל חדרי העסקאות בבנק במטרה לתת שירות ללקוחות הפועלים בשוק ההון, לרבות הלקוחות המוסדיים. ניהול ההשקעות הריאליות מתבצע בעיקר באמצעות חברת לאומי פרטנרס.

קבוצת לאומי מספקת שירותי בנקאות לכלל הלקוחות, החל במשקי בית, דרך עסקים קטנים ובינוניים, לקוחות שוק ההון וכלה בתאגידי ענק. הבנק מחולק לארבעה קווי עסקים מרכזיים, המתמחים במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים למגזר לקוחות מסוים:

במקביל לקווי העסקים המנוהלים באופן ישיר בבנק, קבוצת לאומי פועלת גם באמצעות חברות הבנות שלה בארץ ובחו"ל:

פעילות חברות הבנות בארץ

פעילות ההשקעות הריאליות, החיתום ובנקאות ההשקעות מבוצעת בעיקרה באמצעות חברת הבת, לאומי פרטנרס. בנוסף פועלת חברת הבת, לאומי שוק ההון, אשר הינה הגוף המוביל בישראל למתן שירותי תפעול מקיפים לגופים פיננסיים.

פעילות חברות בחו"ל

מבוצעת כיום בבריטניה באמצעות חברה להעמדת אשראי Leumi UK Group, אשר פעילותה הינה, בעיקרה, העמדת אשראי בתחומי הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות מסחריים בלבד בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה, ובכלל זה השקעות ופיתוח של נדל"ן למגורים ומימון נדל"ן מסחרי (בתי אבות ומעונות סטודנטים). המימון ניתן הן ללקוחות בבריטניה והן מחוץ לבריטניה (בעיקר ישראלים).

1
לאומי
טק

12
מרכזי
עסקים

1
מרכז
בנקאות

5
מרכזי
שירות

2
סניפים
ניידים

4
לאומי
אישי

186
סניפים

8,092
עובדים

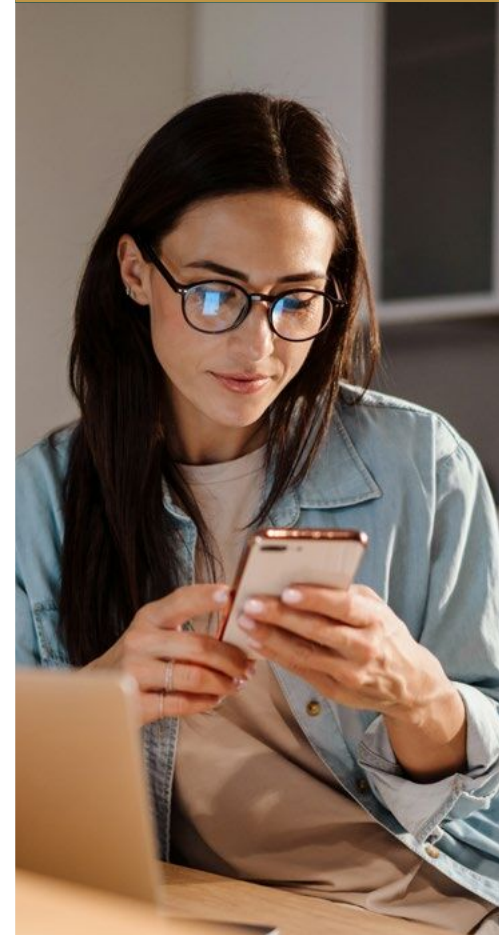
20
מרכזי
קופות

1,074
מכשירים
לשירות עצמי

9
מרכזי
ייעוץ

89
נציגויות לאומי
למשכנתאות

לאומי – חזון ואסטרטגיה

“להוביל בנקאות יוזמת, חדשנית ואחראית עבור הלקוחות ולצמוח בצורה מואצת עם הלקוחות שבמיקוד”

לאומי מתחייב להיות הבנק הנוח והמוביל בישראל ובכוונתו להמשיך ולהעניק לכלל לקוחותיו שבמיקוד, שירות מיטבי, המבוסס על הרצון להתאים את השירות לכל לקוח לפי מידותיו. בבסיס החזון המשלב הובלה ונוחות גם יחד, עומדת השאיפה לייצר סביבה עסקית דינמית, המיוסדת על ערכים של שקיפות, אחריות והוגנות, זאת לצד חדשנות ויצירתיות. סביבה זו שואפת להוות את המענה הטוב והמתאים ביותר לצרכיהם הפיננסיים של לקוחותיו. זאת לצד שמירה על יציבות הבנק, השגת רווחיות נאותה, עמידה בציפיות בעלי המניות וכן שמירת האינטרסים של עובדיו.

כקבוצה הפיננסית המובילה בישראל ובעלת השפעה משמעותית על הציבור כולו, לאומי בוחן את המגמות והשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל, ומגבש אסטרטגיה המתמודדת עם שינויים אלו. בנוסף, ומתוך הבנה של השפעת הקבוצה על התרבות העסקית והציבורית, לאומי רואה גם במחויבותו לקהילה עוגן חברתי וערכי שאותו ימשיך לטפח. לאומי אימץ אסטרטגיה של צמיחה מואצת בסגמנטים נבחרים. בהתאם לכך נקבע סט של פרמטרים עסקיים ארוך טווח שעל בסיסו עוקב דירקטוריון הבנק אחר יישום האסטרטגיה. על מנת לממש את חזונו ואת האסטרטגיה, בשנת 2021 הוקמה חטיבת אסטרטגיה, דיגיטל, דאטה ופרויקטים רוחביים, אשר הנה אמונה על הובלת תהליכי גיבוש ויישום אסטרטגיה בקבוצת לאומי, הובלת פרויקטים אסטרטגיים עד העברתם לטיפול בקו העסקים הרלוונטי, ניהול ה-PRODUCT ושיפור חווית לקוח בדיגיטל, ניהול הדאטה ושירותי אנליזה ליחידות הבנק ובניית מודלים לשירות ומכירות. כחלק מפעילות החטיבה, היא מתמקדת, בין היתר, בנושאים הבאים: חיזוק השירות הדיגיטלי, מינוף יכולות הדאטה, בנייה של שירותים ומוצרים מתקדמים המבוססת בעיקר על חדשנות טכנולוגית, שיתופי פעולה עם פינטקים ו-ESG.

חזון ה-ESG של הבנק³

חזון ה-ESG של הבנק נגזר מחזון לאומי ובבסיסו מובילות בכלל תחומי ה-ESG, תוך התייחסות לאתגרי סביבה, חברה וממשל ברוח יעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא (SDG's). היבטי ESG בפעילות העסקית מקבלים ביטוי הולך וגובר מול מחזיקי עניין של הבנק: משקיעים, לקוחות, עובדים, רגולטורים, ספקים והציבור בכללותו.

לאומי משלב היבטי ESG במוצרים, במדיניות ובתהליכים של הבנק, תוך התמקדות בארבעת הממדים הבאים: מימון בר-קיימא, נהלים ומדיניות, הון אנושי, ותקשורת עם מחזיקי עניין. התמקדות בארבעת הממדים מאפשרת לבנק למקסם את תרומתו להשגת יעדי הסכם האקלים של פריז ויעדי פיתוח בר-קיימא (SDGs) של האו"ם. בעוד שהבנק תורם ומקדם בעקיפין את כל 17 יעדי האו"ם, כחלק מחזון ה-ESG של הבנק, לאומי מתמקד במיוחד ביעדים המוצגים בפרק ה-SDG's בדוח זה. בנוסף, הבנק תומך בעקרונות ותקנים בינלאומיים, לרבות עשרת העקרונות של ה-UN Global Compact ועקרונות האו"ם לבנקאות אחראית – Principles for Responsible Banking (PRB).

תחום ה-ESG הפך בשנים האחרונות למרכזי באסטרטגיית הצמיחה של הבנק, מתוך תחושת אחריות להוביל לעתיד בר קיימא. בנק לאומי מפתח ומרחיב את פעילותו בהיבטי סביבה, חברה וממשל (ESG) כ-15 שנים, ומדווח במסגרת דוח ESG על פעילותו בתחומים אלה. כחלק ממגמות הרחבת הגילויים בנושאים לעיל, מפרסם הבנק לראשונה במסגרת דוח ה-ESG בפרק הסביבה דיווחים בנושאי אקלים לפי מסגרת ה-Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD).

מסגרת זו מתייחסת לארבעה פרקים עיקריים: ממשל, אסטרטגיה, ניהול סיכונים, יעדים ומדדים. מטרת הגילוי היא להינהל את הסיכונים העניין מידע

על פעילות הבנק והצעדים שננקטים בנושאי אקלים – סיכונים והזדמנויות, וכן על יעדי הבנק בתחום זה.

כקבוצה פיננסית מובילה ובעלת השפעה רבה על הציבור כולו, הבנק בוחן באופן שוטף את המגמות והשינויים העסקיים, הרגולטוריים ונוספים בסביבה העסקית בה הוא פועל, ומגבש אסטרטגיה שנותנת מענה מיטבי לשינויים ומגמות אלו. לצד זה, לבנק הבנה עמוקה של השפעתו על התרבות העסקית והציבורית, ורואה במחויבותו לקהילה עוגן חברתי וערכי שאותו ימשיך לטפח.

מסגרת העבודה של הבנק בנושאי סביבה ואקלים נובעת, בין היתר, משאיפה ליעד ה-NET ZERO לשנת 2050, כפי שהוגדר בהסכם האקלים של פריז. בהתאם לכך הגדיר הבנק יעדים אסטרטגיים ארוכי טווח, לצד בניית תכנית עבודה פרטנית. עם התקדמות יישום תכנית העבודה של הבנק, העמקת הידע, הכלים, התפתחות הרגולציה, שינויים בסביבה העסקית, המקומית והגלובלית, לאומי יבחן את היעדים ארוכי הטווח שלו בתחומים השונים באופן הדרגתי, לצורך בחינת יכולתו לעמוד ביעדי ה-NET ZERO, כאמור, לרבות בהתאם להתפתחויות הרגולטוריות.

מימוש חזון ה- ESG של הבנק מושתת על אסטרטגיית מובילות קוהרנטית בכלל תחומי הסביבה ואקלים, ממשל וחברה, המבוססת על שלושה עוגנים מרכזיים:

1. קביעת יעדים אסטרטגיים ועסקיים

כחלק מפעילות בנק לאומי לחיזוק התרומה להיבטי סביבה, חברה וממשל, גובשה במהלך שנת 2021 אסטרטגיה לניהול היבטי סביבה ואקלים, אשר אושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, גובשה תכנית עבודה רב-שנתית לניהול היבטי ESG, תוך שילוב ניהול סיכוני סביבה ואקלים כחלק בלתי נפרד מאסטרטגיית הבנק, לרבות זיהוי וקידום הזדמנויות עסקיות. התוכנית כוללת יעדים שנתיים וארוכי טווח, המשלבים בין פעילויות הליבה של הבנק ונושאים מהותיים בהיבטי ESG. תוכנית זו תעודכן מעת לעת בהתאם לחזון הבנק אשר מגובש על ידי הדירקטוריון.

2. סטנדרטיזציה ו-Best Practices

- לאומי רואה כאבן דרך מרכזית, חשיבות עליונה ביישום ממשל תאגידי, הגדרת מדיניות, וקביעת אמות מידה מיטביות בתחומי סביבה, חברה וממשל, בהתחשב בהתפתחות הרגולציה המקומית והבינלאומית. במסגרת זו, לאומי מפרסם לצד הדוחות הכספיים של הבנק, דוח ESG, שנכתב בהתאם לסטנדרטים המקובלים של ה-GRI, והשנה כולל סטנדרטים של מסגרת ה-SASB, ומיישם באופן הרחב ביותר את הוראות הגילוי של בנק ישראל בתחומים אלו. כמו כן, לאומי מרחיב את פרק הסביבה לראשונה בהתבסס על המלצות ה-TCFD, המתמקד בניהול סיכונים והזדמנויות בנושאי סביבה ואקלים בפעילותו.

- בנוסף, לצורך גיבוש אמות מידה מיטביות, מבצע לאומי מהלך אסטרטגי חוצה ארגון לעדכון עיקרי מסמכי המדיניות של הבנק בכלל תחומי פעילותו. במסגרתו, יכלול היבטי סביבה, חברה וממשל בהגדרתם, ובכלל זה: מדיניות סביבה ואקלים אינטגרטיבית הכוללת את כלל תחומי האחריות של הדירקטוריון, ההנהלה, וחטיבות הבנק השונות, ועדת הנהלה ייעודית בראשות חבר הנהלה, הגדרת בעל תפקיד מוביל ומתכלל ברמת הקבוצה. מסמכי מדיניות עיקריים נוספים אשר הותאמו ברוח זו הינם מדיניות האשראי של הבנק בהיבטי

אקלים וסיכוני חברה (Social), מדיניות ההשקעות וניהול סיכוני שוק, מדיניות הרכש, ומדיניות ייעוץ בהשקעות. לאור חשיבות הכללת נושאי ESG באסטרטגיה העסקית בפעילות התפעולית של הבנק, הבנק נוקט בצעדים ותהליכים להטמעת תרבות ארגונית בנושאי ESG, בכלל זה באמצעות דיונים ייעודיים, הדרכות ומפגשי העשרה שונים בתחומי ה-ESG. במסגרת זו התקיימו בשנת 2022 כ-40 דיונים, הרצאות והדרכות ברמות השונות, לרבות דירקטוריון, הנהלה, וחטיבות הבנק השונות. זאת לצד גיבוש תכנית תקשורת פנים ארגונית להגברת מודעות ומעורבות העובדים לפעילות ESG בבנק.

3. שותפויות ויוזמות בנושא ESG

לאומי הגדיר כעוגן מרכזי באסטרטגיית הבנק את שיתופי הפעולה האסטרטגיים עם גורמים מקומיים ובינלאומיים בנושאי ESG. תחת מסגרת זו, ניתן לציין את שיתופי הפעולה והיוזמות הבאים:

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

אסטרטגיית קיימות וקידום יעדי פיתוח בר-קיימא (SDG's)⁵

בשנת 2015 אימץ האו"ם את יעדי הקיימות של מטרות ויעדים למימוש עד שנת 2030 שמטרתם קידום פיתוח בר-קיימא ברחבי העולם. התכנית, המכונה אג'נדה 2030, כוללת 17 יעדים ו-169 מטרות להם גובשו מדדי ביצוע ממשיים. היעדים מקיפים תחומים רבים וכוללים, בין היתר, הוגנות תעסוקתית וצמיחה כלכלית, צמצום אי-השוויון, שוויון מגדרי, חינוך איכותי, מאבק נגד שינוי האקלים ועוד.

ביולי 2018, פרסמה ממשלת ישראל את החלטה מספר 4021 לעניין "קידום הפעילות הישראלית בתחום הפיתוח הבינלאומי", בהמשך למדיניות הממשלה לחיזוק הקשרים המדיניים והכלכליים של ישראל עם מדינות ושווקי יעד. בכך מבקשים לאפשר את מיצוי הפוטנציאל הטמון בתחום הפיתוח הבינלאומי עבור חיזוק הכלכלה הישראלית, שיפור מעמדה המדיני של ישראל והעצמת תפקידה בזירה הבינלאומית. כמו כן, נקבעו תחומי יתרון של מדינת ישראל בתחום הפיתוח הבינלאומי, תוך דגש על תרומתה האפשרית של ישראל להשגת יעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא (SDG's).

שנה לאחר מכן, ביולי 2019 התקבלה החלטת ממשלה מספר 4631 לעניין "שילוב יעדי הפיתוח של האו"ם לשיפור המשילות ותהליכי תכנון אסטרטגי בממשלה" המבקשת לתרגם את אג'נדה 2030 של האו"ם לידי מימוש ולהטמיע את השאיפה ליעדים הגלובליים בעבודתם השוטפת של משרדי הממשלה.

כתאגיד פיננסי מוביל בישראל, קיימת לקבוצת לאומי השפעה מהותית על המרקם החברתי והכלכלי באזורי פעילותה, בפרט בישראל. קבוצת לאומי רואה חשיבות גבוהה להירתמות למימוש יעדי הקיימות שהוצבו ופועלת ברוח ה-SDG's.

לשם כך, הקבוצה משלבת יעדי קיימות באסטרטגיה, במוצרים, במסמכי מדיניות, תכניות העבודה ותהליכי קבלת ההחלטות בבנק, תוך התמקדות בארבעת הממדים הבאים:

1 / מימון בר קיימא

אשראי ירוק, אשראי חברתי, אג"ח ירוקה, ופיתוח מוצרים נוספים

2 / הון אנושי

השקעה בעובדי הבנק ובלקוחותיו, פיתוח מקצועי ואישי לעובדים, הנגשת שירותים ומידע פיננסי

3 / נהלים ומדיניות

קביעת קווים מנחים לקבוצה לשילוב היבטי ESG בפעילות העסקית

4 / תקשורת עם מחזיקי עניין

יצירת שיתופי פעולה עם גורמים חיצוניים בהיבטי ESG, השקעה בקהילה

קבוצת לאומי תומכת בעקרונות ה-UN Global Compact זו השנה ה-14 ומקדמת במסגרת פעילותה את מרבית יעדי ה-SDG, ביניהם: זכויות אדם, סטנדרטים של העסקה, איכות הסביבה ומאבק בשחיתות.

1. מיגור העוני - לשים קץ לעוני בכל מקום
במסגרת פעילות העצמה כלכלית של אוכלוסיות שונות בחברה, הועברו מגוון סדנאות להקניית מגוון כלים מקצועיים ומיומנויות פיננסיות לציבור הרחב, וללקוחות הבנק בפרט, ללא עלות, בין היתר, בשיתוף עם "עמותת מחשבה טובה" ו"פעמונים".

בשיתוף מספר עמותות במתן הרצאות לגילאי בית ספר יסודי ועד אוניברסיטה. בנוסף שיתוף פעולה עם בנק ישראל להעברת סדנאות פיננסיות בבתי ספר בחברה הערבית.

2. אפס רעב/ אי ביטחון תזונתי - הבטחת ביטחון תזונתי ותזונה משופרת וקידום חקלאות בת-קיימא
תרומה לעמותות המסייעות לביטחון תזונתי דוגמת לתת, לקט ישראל ובנוסף, חלוקת 5,500 סלי מזון בחג הפסח ובחגי החברה הערבית.

5. שוויון מגדרי - השגת שוויון בין המינים והעצמת כל הנשים והנערות

קידום שוויון מגדרי בכל תפקידי הבנק ולאורך השדרה הניהולית - נשים מהוות כ-61.1% מכלל העובדים, כ-52.6% מהנהלה הבכירה וכ-45.3% ממנהלי הסניפים. הבנק פועל על-פי ערכים של שוויון מגדרי וחברתי המוטמעים היטב בתרבות הארגונית, ומהם נגזרים תהליכי ניהול ההון האנושי לרבות גיוס עובדים, קידומים לדרגי ניהול ועוד.

3. בריאות טובה ורווחה אנושית - הבטחת חיים בריאים וקידום רווחה לכולם בכל הגילאים

שותפות עם מספר עמותות בנושא בריאות ורווחת בני הגיל השלישי ושורדי שואה, כגון: חברים לרפואה, עמותת למענם, שיתוף פעולה עם אוניברסיטת בר אילן לניידת המנגישה רפואת מומחים. בנוסף, תרומות לבתי חולים מרכזיים בישראל לרכישת ציוד רפואי מתקדם לרווחת המטופלים.

6. מים נקיים ותברואה - הבטחת זמינות וניהול בר קיימא של מים ותברואה לכל
קידום אשראי ירוק ומתן אשראי לפרויקטים של תשתיות מים, ביוב וטיהור שפכים.

4. חינוך איכותי - הבטחת חינוך איכותי כוללני וקידום הזדמנויות למידה לכולם
הפעלת מיזמים לקידום דור המחר, כגון: תמיכה בתוכנית קדם עתידים, המעודדת תלמידים מהפריפריה לרכישת השכלה גבוהה, הדרכות פיננסיות וצרכנות נבונה שמבוצעות על ידי עובדי הבנק בבתי ספר במסגרת מיזם "ניצוצות - שיעור אחר", תכניות העשרה ולימוד במסגרת השותפות עם ארגון "אחריי!". חודש מודעות פיננסית

7. אנרגיה נקיה - לוודא גישה לאנרגיה זמינה, אמינה, ברת קיימא ומודרנית לכל
לאומי מעניק הלוואות לרכבים היברידיים ומעודד שימוש ברכבים היברידיים ידידותיים לסביבה במטרה לצמצם את זיהום האוויר מתחבורה.

עלי עסקים קטנים מכל הבנקים, שיש בבעלותם נכס המאפשר הקמת מערכות לאנרגיה סולארית, יכולים ליהנות מהלוואה בגובה של עד 100% מערך המתקן הסולארי בתנאים מיוחדים. הלוואה זו תומכת באנרגיה ירוקה ובלקוחות עסקים קטנים (בעיקר בעלי משקים חקלאיים, גנות ועוד)

8. הוגנות תעסוקתית וצמיחה כלכלית - קידום צמיחה כלכלית מתמשכת, מקיפה ובר קיימא
במסגרת תוכנית לאומי-קורת הפועלת משנת 2009, לאומי מעניק הלוואות בתנאים מועדפים לעסקים קטנים בפריפריה. מתן אשראי לעסקים קטנים במטרה לעודד יצירת מקומות עבודה ולחיזוק הכלכלה הישראלית.

9. תעשייה, חדשנות ותשתיות - בניית תשתיות חסונות, קידום תיעוש מכליל ובר-קיימא וטיפוח חדשנות
מדיניות האשראי של לאומי כוללת התייחסות להיבטים של סיכונים סביבתיים בעת חיתום אשראי, בדגש על בקשות אשראי בענפים בהם קיימת חשיפה גבוהה יחסית לסיכונים סביבה.

10. צמצום אי שוויון - צמצום אי-השוויון בין ובתוך מדינות
במהלך 2022 המשיך לאומי את תמיכתו בחברות המעסיקות אוכלוסיות בתת-תעסוקה ובעסקים קטנים. 20% מכלל העובדים שנקלטו בקבוצה בישראל בשנת 2022 היו מאוכלוסיות בתת-תעסוקה.

11. ערים וקהילות מקיימות - הפיכת הערים והקהילות האנושיות למכלילות, בטוחות, גמישות ובר קיימא
הבנק תומך בהתפתחות עירונית באמצעות מתן אשראי לעסקים קטנים, עירויות ופרויקטי תשתית במרחב העירוני.

12. צריכה וייצור אחראיים - הבטחת צריכה ותבניות ייצור בנות קיימא
השקת מוצר הלוואה חדש ללקוחות פרטיים המעוניינים ברכישה והתקנה ביתית של מערכת סולרית ליצור חשמל ביתי.

13. שינוי אקלים - נקיטת צעדים משמעותיים ופעולה למלחמה בשינוי האקלים ובהשלכותיו
קבוצת לאומי פועלת לקידום הזדמנויות בעולמות הסביבה והאקלים על ידי הגדלת המימון וההשקעות בפרויקטים המשלבים סביבה ירוקה ופיתוח מוצרים פיננסים ירוקים.

הבנק קבע מגבלות חשיפה בתחום פעילות מזהם, פחם ונפט. הבנק ביצע הנפקת אג"ח ירוקה בהיקף של 500 מיליון דולר.

14. שימור המשאבים הימים - חיים מתחת למים - שימור ושימוש בר-קיימא באוקיינוסים, ימים ומשאבים ימיים לפיתוח בר קיימא
תמיכה במסגרת יישום אסטרטגיית ה-ESG הכוללת קידום ומימון השקעות בנושאי טיהור מי שופכין ומניעת הזרמת שפכים לים.

15. חיים על פני האדמה - הגנה על מערכות אקולוגיות ביבשה, שחזרון וקידום שימוש בר קיימא בהן
תמיכה במסגרת יישום אסטרטגיית ה-ESG הכוללת קידום ומימון השקעות בנושאי סביבה ואקלים, לרבות שיפור תשתיות ביוב וטיהור מי שופכין ובכך מניעת זיהום מי תהום במי שופכין.

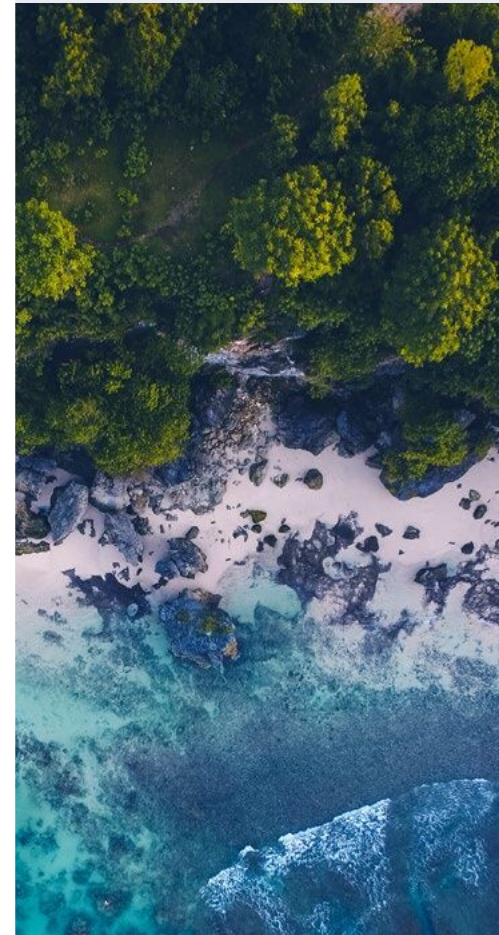
16. שלום, צדק וחוזק המוסדות - קידום חברות שלוות ומכלילות לפיתוח בר-קיימא
לאומי מחויב לקחת חלק במאבק למניעת שוחד ושחיתות ופועל לוודא, במגוון נהלים וכלי ניטור ובקרה, כי עובדיו, לקוחותיו ושותפיו העסקיים מקיימים פעילותם באופן שאינו מהווה הפרה של הוראות האוסרות על מתן שוחד או שחיתות. עובדי לאומי מבצעים הדרכה שנתית בנושא מניעת שוחד ושחיתות.

17. שותפות להשגת היעדים - חיזוק האמצעים למימוש פיתוח בר-קיימא והפחתת רווח חיים בשותפות עולמית למען מטרה זו
בנק לאומי פועל ללא לאות לקידום שותפויות בהיבטי ESG וברוח יעדי האו"ם. שיתוף פעולה אסטרטגי עם ה-EIB. כמו כן, הבנק חבר בארגונים בינלאומיים, כדוגמת ה-ICMA, אשר מקדם, בין היתר, מטרות אלו.

יעדי ה-ESG המרכזיים של הבנק

הבנק הגדיר יעדים ארוכי טווח בנושאים שזוהו כמהותיים ביותר לפעילות הבנק ולאסטרטגיה הכללית.

חברה

גיוון ושוויון בהעסקה

אוכלוסיות בתת ייצוג

שיעור קליטת עובדים חדשים מאוכלוסיות בתת ייצוג עד 2025 **24%**

ממשל

אתיקה עסקית ומניעת שחיתות

שמירה על ייצוג נשי הולם

לפחות ייצוג נשי בדירקטוריון **30%**

סביבה

ניהול סיכוני סביבה ואקלים

הגדלת היקף האשראי בעל ערך סביבתי

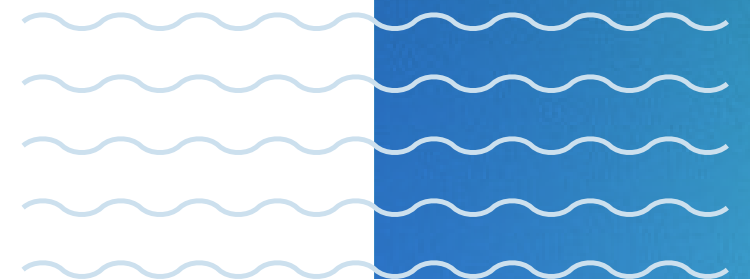
מיליארד ש"ח למימון פרויקטים המקדמים סביבה ירוקה, סה"כ יתרת האשראי הירוק (outstanding) עד שנת 2030 **35**

הגבלת החשיפה לאשראי בתחום מזהם; הפקת פחם והפקת וזיקוק נפט

הפסקת מימון פרויקטים חדשים (שאינם פעילות שוטפת) בתחום מזהם. עם זאת, הבנק יתמוך בלקוחות מתחומים אלו בפעילויות המיועדות להפחתת השפעת הזיהום הסביבתי. בנוסף, קבע הבנק מגבלה פנימית להיקף החשיפה בתחומים אלו.

הפחתת פליטות גזי חממה

צמצום פליטות הפד"ח ב-20% במשך חמש השנים 2022-2026 לעומת שנת 2021 **20%**

E Environmental

18 מיליארד ש"ח
הועמדו כאשראי לקידום נושאים סביבתיים

17.8 מיליון ש"ח
היקף הרכש הירוק

7.15% ירידה בצריכת האנרגיה הכוללת (חשמל, דלקים לרכבים וגנרטורים) לעומת 2021

2.4% ירידה בטביעת הרגל הפחמנית לעומת 2021

74.8% מסך הכל צריכת החשמל נצרך מיצרן חשמל פרטי

100% מפסולת הנייר מפונה למחזור

ספקי הרכש בתחומי הבינוי והתחזוקה הצהירו על עמידתם בקריטריונים סביבתיים

S Social

20% מסך העובדים שנקלטו בלאומי הינם מאוכלוסיות בתת-תעסוקה

נשים בלאומי מהוות: **61.1%** מכלל העובדים

52.6% מההנהלה הבכירה

45.3% ממנהלי הסניפים

41% נשים מקרב 10% ממקבלי השכר הגבוה בלאומי

300 כ- אלף שעות הושקעו בלמידה ובהדרכת עובדים בקבוצת לאומי

96.2% מכלל העובדים עברו תהליכי משוב והערכה

89% לפחות מעובדי לאומי מאוגדים בהסכמים

38 מיליון ש"ח הושקעו בקהילה

35.7 מיליארד ש"ח הועמדו כאשראי לקידום נושאים חברתיים

68.6 מיליון ש"ח היקף הרכש מחברות המקדמות העסקת אנשים מאוכלוסיות המוגדרות בתת-תעסוקה ומעסקים חברתיים

93% מהרכש בלאומי מספקים מקומיים ("כחול לבן")

G Governance

30% נשים בדירקטוריון לאומי

97% מעובדי לאומי השתתפו בהדרכה בנושא מניעת שוחד ושחיתות

אחת לשנה דן הדירקטוריון בדוח האחריות התאגידית, ביעדי האחריות התאגידית של הבנק ובדוח התכנון-מול-ביצוע של אותם יעדים

כשחקן משמעותי בשוק הפיננסי ובבנקאות פרט, וכקבוצה מובילה ודומיננטית במשק הישראלי, לאומי מכיר באחריות ובמחויבות ליצירת השפעה מהותית בתחומי חברה וסביבה (ESG).

במסגרת זאת בשנת 2022 סה"כ ה-Sustainable Credits and Investments (מימון והשקעות סביבתי וחברתי) של לאומי הסתכמו בכ-53.7 מיליארד ש"ח.

לאומי זכה להכרה בגין פעילותו ממדריגי ה-ESG השונים, בהם מדורג מעל ממוצע סקטור הבנקאות על פי אותו מדורג:

ממוצע סקטור	ציון בנק לאומי	חברת דירוג
27.7	26.8	⁸ Sustainalytics
BBB	AA-	MSCI
30	52	S&P
D+	C-	ISS
2.6	2.8	FTSE
8.3	9.07	MA'ALA

דירוגים, חברות בארגונים ויוזמות בתחום ה-ESG

פליטינה פלוס⁷

לצד הכרה בדירוג ESG, זכה לאומי במספר לא מבוטל של פרסים במהלך 2022, המכירים בו כקבוצה בנקאית מובילה:

חדשנות בלמידה

לאומי נבחר במקום הראשון בתחרות המצוינות במשאבי אנוש לשנת 2022 בנושא "חדשנות בלמידה".

המהלך השיווקי של השנה

לאומי זכה בפסלון זהב בתחרות היוקרתית Effie Awards 2022, על המהלך האפקטיבי ביותר בקטגוריית "שיווק בעידן משבר". המהלך הזוכה עסק בפעילות יוצאת דופן של מנכ"ל לאומי ויו"ר לאומי שקראו יחדיו לדו קיום בזמן מבצע "שומר חומות" מול המהומות שפרצו בערים מעורבות ברחבי הארץ.

דירוג באינדקס ESG 100 אנטרופי

לאומי דורג לראשונה מבין 10 החברות המובילות באינדקס ESG 100 אנטרופי.

"הנפקת השנה"

מגזין שוק ההון הנחשב Global Capital העניק ללאומי את פרס "הנפקת השנה" לתאגידים ומוסדות פיננסיים באזור אירופה, המזרח התיכון ואפריקה, בעקבות הנפקת סדרת אג"ח דולרי מסוג Senior ביולי 2022 בסך חצי מיליארד דולר, עם ביקושים של כ-1.4 מיליארד דולר.

"הבנקאות הפרטית הטובה בישראל"

המגזין Global Finance קבע כי הבנקאות הפרטית של לאומי היא הטובה ביותר בישראל לשנת 2022.

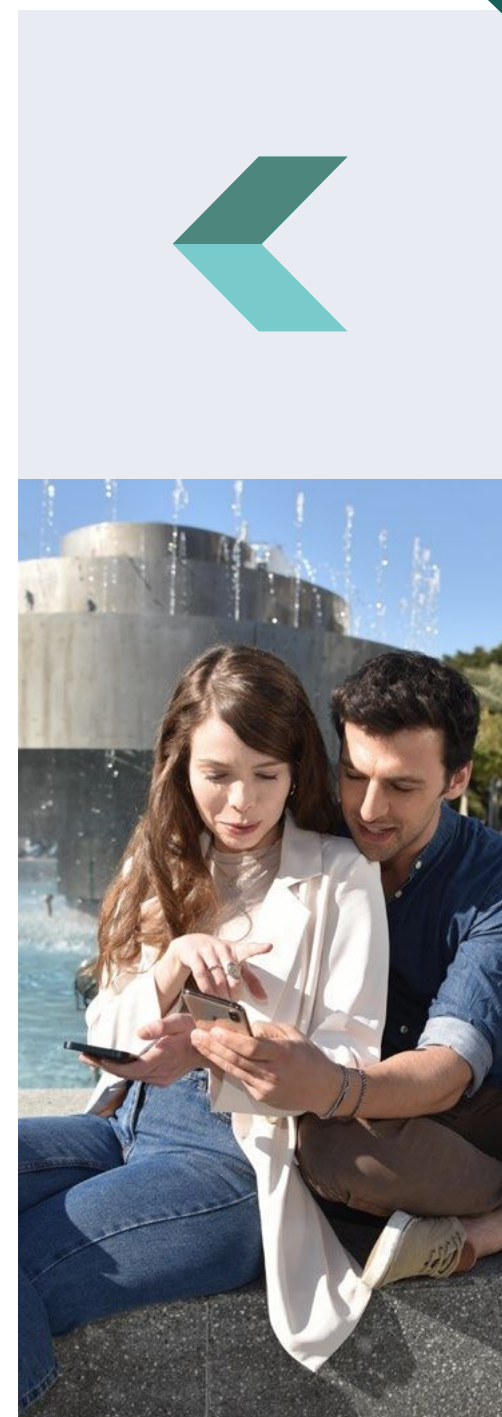
"בנק השנה בישראל"

מגזין הבנקאות היוקרתית The Banker, מקבוצת ה-Financial Times, הכתיר את לאומי כ"בנק השנה בישראל לשנת 2022". הבחירה בלאומי נעשתה על ידי פאנל שופטים של המגזין אשר בחן מגוון קריטריונים, ביניהם, תוצאות כספיות, יוזמות עסקיות יוצאות דופן, השקעה בטכנולוגיה, וכן את האסטרטגיה של הבנק.

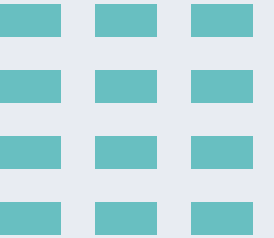
"הבנק הטוב ביותר בישראל במסחר במט"ח"

המגזין הכלכלי Global Finance קבע כי לאומי הוא הבנק המוביל בישראל בתחום המסחר במט"ח לשנת 2022.

7 דירוג זה הינו לשנת 2022 על סמך נתוני 2021.
8 ציון נמוך יותר משקף הערכה גבוהה יותר.

דיאלוג עם מחזיקי עניין⁹

קיום דיאלוג רציף עם כלל מחזיקי העניין של לאומי מהווה נדבך משמעותי בניהול ובגיבוש תכניות העבודה של האחריות התאגידית בבנק. השיח מאפשר לנו להבין טוב יותר את הצרכים של כל קבוצה ואנו מעריכים מאוד את נקודות המבט והתובנות של כל מחזיקי העניין שלנו. מדי תקופה מתקיימות קבוצות מיקוד וסקרי שביעות רצון לקוחות, על מנת לקבל פידבק על שירותי הדיגיטל ולמפות צרכים ואיזורים לשיפור. רעיונות רבים שהועלו בקבוצות המיקוד, יושמו באתר ובאפליקציית לאומי.

ערוצי הדיאלוג העיקריים ועיקרי השיח שבוצעו בשנת 2022:

רגולטור / בנק ישראל

- דיאלוג תקופתי
- השתתפות בדיונים ובוועדות
- פגישות עבודה שוטפות
- בדרגים שונים
- שיחות בדרגים שונים עם רגולטורים שונים

משקיעים ובעלי מניות

- אתר קשרי משקיעים
- אסיפה שנתית של בעלי מניות
- דוחות כספיים, רבעוניים ושנתיים
- שיחת ועידה עם משקיעים בסמוך לאחר פרסום כל דוח רבעוני / שנתי
- שיחות עם אנליסטים ועם משקיעים מוסדיים

לקוחות

- סקרי שירות תקופתיים לגבי מכלול של נושאים
- סקרי שירות מידיים בעקבות קבלת שירותים במגוון ערוצי השירות
- ניתוח שיח ברשתות חברתיות
- פגישות (בבית העסק, בסניפים ובאונליין)
- מוקדי שירות לקוחות ופניות הציבור
- רשתות חברתיות
- כנסים ואירועים

ספקים

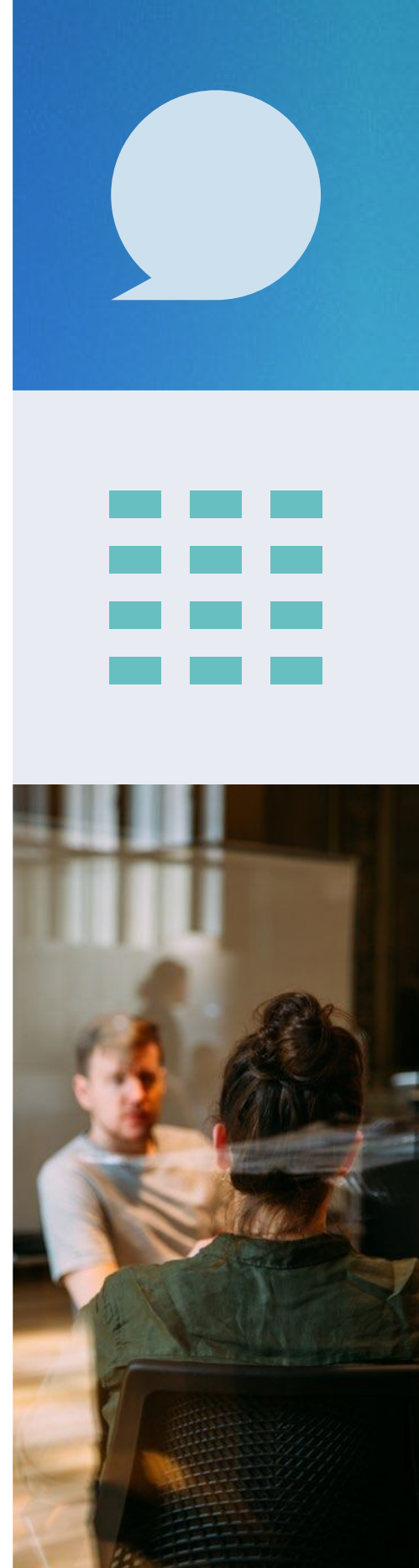
- סקרי שביעות רצון
- סיורים ופגישות עם ספקים
- בית ספר של לאומי לעסקים קטנים

עובדים

- כנסים ומפגשי עובדים
- שידור חי עם המנכ"ל
- תקשורת שוטף בכתב ובווידאו
- אפליקציה ייעודית - Leumi Stream
- הדרכות והכשרות
- משו"ב שנתי והערכת עובדים
- קבוצות מיקוד
- סקרי מחוברות עובדים
- "מפגשים מהסוג האישי", המהווה פלטפורמה למפגשים עם חברי הנהלה בפעילויות מחוץ לשגרת העבודה. כמו: ריצה, יוגה, שירה בציבור, סיורים וסדנאות העשרה
- ניהול תכניות תקשורת חטיבתיות הכוללות מפגשים של חברי הנהלה עם אוכלוסיות שונות, ערוצי תקשורת פנימיים בכל חטיבה, אירועים חטיבתיים, הוקרה פומבית להצלחות
- קיום מפגשים של פורום המאה ופורום המנהיגות לטובת חיזוק השדרה הניהולית וחיבור לחזון, אסטרטגיה ויעדי הבנק

ארגונים חברתיים וקהילה

- שת"פ עם עמותות וארגונים חברתיים וסביבתיים
- התנדבות עובדים
- השתתפות בכנסים פיזיים ומקוונים

סביבה ואקלים

← מחויבות לאיכות הסביבה

← יצירת ערך סביבתי

59%

מרכבי הצי של לאומי הינם רכבים ירוקים (היברידיים/חשמליים)

קביעת הגבלה לחשיפת הבנק ללקוחות מזהמים

74.8%

מהחשמל בלאומי נצרך מיצרן חשמל פרטי

100%

מפסולת הנייר מפונה למחזור

18

מיליארד ש"ח אשראי לקידום נושאים סביבתיים

גילוי ראשון לפי מסגרת ה-TCFD לנושא ניהול סיכונים והזדמנויות בנושא אקלים

17.8

מיליון ש"ח היקף רכש ירוק

יעדים בתחומי סביבה ואקלים

פירוט	יעד
מימון פרויקטים המקדמים סביבה ירוקה, כך שיתרת האשראי הירוק (outstanding) בשנת 2030 תסתכם לסך של 35 מיליארדי ש"ח	הגדלת היקף האשראי בעל ערך סביבתי
הפסקת מימון פרויקטים חדשים (שאינם פעילות שוטפת) בתחום מזהם. עם זאת, הבנק יתמוך בלקוחות מתחומים אלו בפעילויות המיועדות להפחתת השפעת הזיהום הסביבתי.	הגבלת החשיפה ללקוחות בתחום מזהם; הפקת פחם והפקת וזיקוק נפט
בנוסף, קבע הבנק מגבלה פנימית להיקף החשיפה בתחומים אלו.	
צמצום של 70% בהדפסת מסמכים בהשוואה ל-2021	צמצום צריכת נייר בסניפים
צמצום צריכת החשמל ב-4% לשנה	צמצום צריכת חשמל
צמצום פליטות הפד"ח ב-4% לשנה	הפחתת פליטות גזי חממה

יעדים ארוכי טווח בתחומי סביבה ואקלים

פירוט	יעד
צמצום פליטות הפד"ח ב-20% במשך 5 השנים 2022-2026 לעומת שנת 2021	הפחתת פליטות גזי חממה
צמצום צריכת החשמל ב-20% במשך 5 השנים 2022-2026 לעומת שנת 2021	צמצום צריכת חשמל
צמצום צריכת הדלק ב-20% במשך 5 השנים 2022-2026 לעומת שנת 2021 בעקבות שינוי תמהיל צי רכבי הבנק	צמצום צריכת דלק

לאומי למען הסביבה¹⁰

כבנק מוביל בישראל, לבנק אחריות לסביבה שבה אנחנו פועלים, ומחויבות להתמודד בצורה הטובה ביותר עם שינויי האקלים והסיכונים שכרוכים בכך. הדאגה לסביבה ולאיכות החיים שלנו ושל הדורות הבאים היא מרכיב משמעותי בערכים והיעדים ששמנו לעצמנו במטרה להוות נדבך משמעותי בהובלת השינויים הנדרשים בישראל.

פירוט השקעות ואשראי הבנק המגוונים כוללים גם היבטי סביבה רבים. אלו מחייבים את מידת מחויבות הבנק לקידום יוזמות ירוקות ועידוד עשייה בתחומים אלו. בבנק לאומי קיימת עשייה רבת שנים במגוון תחומי הפעילות של הבנק להתמודדות עם האתגרים ששינוי האקלים מציבים. התמודדות זו באה לידי ביטוי בשאיפה להתמקד באיזון בין מתן ערך ותשואות הולמות ללקוחותנו תוך יצירת תהליך צמיחה אחראי המאפשר זאת וכן תורם לשיפור עקבי ומתמיד ביעדי האקלים. בשנים האחרונות גברה המודעות בארץ ובעולם לשינויי האקלים המשפיעים על מגוון רחב של תחומי החיים והפעילות העסקית. הצורך של חברות, רגולטורים ומשקיעים להיערך לשינויי האקלים וההשלכות הנובעות מהם הולך וגדל. השפעות שינויי האקלים בעליה מתמדת, הן בתדירות ההתרחשות שלהן והן בעוצמה

ובחומרה של התרחשותן. השפעות ושינויים אלו מחייבים את כלל מגזרי המשק בכל מדינה להיענות לאתגר ולהציב תוכנית פעולה ממשית להתמודדות עימם. כקבוצה פיננסית מובילה ובעלת השפעה על הציבור כולו, הבנק בוחן באופן שוטף היבטי סביבה, מגמות בשינויי האקלים, שינויים עסקיים, מהלכים רגולטורים ושינויים אחרים בסביבה העסקית בה הוא פועל, ומגבש אסטרטגיה המותאמת לשינויים אלו. לצד זה, לבנק ישנה הבנה עמוקה של השפעתו על התרבות העסקית בישראל, ועקב כך הבנק רואה במחויבותו לקהילה ולסביבה עוגן ערכי שיש להמשיך ולטפח. בנושאי סביבה ואקלים, לאומי שואף לעמוד ביעד ה- NET ZERO לשנת 2050, כפי שהוגדר בהסכם האקלים של פריז. לצורך כך הגדיר הבנק יעדים אסטרטגיים ארוכי טווח לצד התקדמות מתמדת בתכנית העבודה הרב שנתית, לצורך בחינת יכולתו לעמוד ביעדי ה- NET ZERO לצד להתפתחויות הרגולטוריות בתחום זה. ברוח זו, תומך הבנק ביעדי ה- SDGs לבניית תשתיות חסונות, קידום תיעוש מקליל ובר-קיימא וטיפול חדשנות (יעד מספר 9) ומחויב בנקיטת צעדים משמעותיים ופעולות להיערכות להשפעות שינויי האקלים ובהשלכותיו (יעד מספר 13). כמו כן, פועל הבנק ללא לאות לקידום שותפויות בהיבטי

סביבה ואקלים למען חיזוק האמצעים להתמודדות עם השלכותיו (יעד מספר 17). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפוטנציאלית שקיימת, כתוצאה מהתממשות של סיכונים סביבתיים וסיכוני אקלים, וכן עלתה המודעות לסיכונים וההזדמנויות העסקיים הטמונים בהיבטים הסביבתיים. כתוצאה מכך התרחבה בעולם האסדרה בנושא וחברות החלו להתחשב בקריטריונים סביבתיים כחלק מקבלת ההחלטות העסקיות השוטפות. גם בישראל התרחבה האסדרה בנושא, אם כי היא עדיין אינה מקיפה בהשוואה לאירופה וארה"ב. כחלק ממגמה זו הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 22 בדצמבר 2022 תיקון להוראת הדיווח לציבור מדצמבר 2021 בנושא גילוי לציבור על היבטי ESG, שיישמו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2022. בין התיקונים העיקריים, התייחסות לגילוי על אודות ניהול הסיכונים וההזדמנויות הסביבתיים של הבנק, לרבות סיכוני אקלים. הבנק עוקב אחרי ההמלצות וההנחיות שמפרסמים גופים בינלאומיים מובילים העוסקים בנושא. המועצה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board - FSB) הקימה כוח משימה אשר פרסם המלצות גילוי בנושא סביבה ואקלים, ה- The Task force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). פרקטיקה זו אומצה על ידי הבנקים

המובילים בעולם, וגם על ידי בנק לאומי. כחלק מכך, הבנק מפרסם דוח TCFD בפעם הראשונה, כחלק מפרק הסביבה בדוח זה. דוח ה-TCFD מציג את הממשל התאגידי, האסטרטגיה, תהליכי ניהול סיכונים מרכזיים, לרבות זיהוי הזדמנויות ויעדים ומדדים שגובשו לניהול היבטי אקלים. תהליך יישום המלצות ה-TCFD כרוך בהטמעה של גישות ומתודולוגיות במסגרת הממשל, הפעילות העסקית וניהול הסיכונים של הבנק. כמו כן, דורש איסוף נתונים ממקורות פנימיים וחיצוניים ושיפור מתמיד של התהליכים תומכים. הבנק יפעל לשיפור וטיוב מתמיד של אומדנים והערכות אשר בגדר מידע צופה פני עתיד.

אסטרטגיה

חזון ה-ESG של הבנק

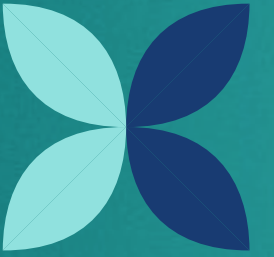
חזון ה-ESG של הבנק נגזר מחזון לאומי ובבסיסו מובילות בכלל תחומי ה-ESG, תוך התייחסות לאתגרי סביבה, חברה וממשל ברוח יעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא (SDG's). היבטי ESG בפעילות העסקית מקבלים ביטוי הולך וגובר מול מחזיקי עניין של הבנק: רגולטורים, משקיעים, לקוחות, ספקים והציבור בכללותו.

בנק לאומי מפתח ומרחיב את פעילותו בהיבטי סביבה, חברה וממשל (ESG) ומציג לציבור מזה 15 שנים את פעילותו בתחומים אלו, במסגרת דוח ESG. בהתאם לאסטרטגיית הבנק ולנוכח המגמה העולמית של הרחבת הגילויים בנושאים לעיל, בחר לאומי לפרסם לראשונה, במסגרת דוח ה-ESG בפרק הסביבה, גילויים בנושאי אקלים בהתאם לעקרונות ה-TCFD.

כחלק ממהלך אסטרטגי חוצה ארגון לעדכון עיקרי מסמכי המדיניות של הבנק, שולבה מדיניות אקלים הכוללת את כלל תחומי האחריות של הדירקטוריון, ההנהלה, וחטיבות הבנק השונות, ועדת הנהלה ייעודית בראשות חבר הנהלה, הגדרת בעל תפקיד מוביל ברמת הקבוצה (להרחבה - ראה פרק ממשל).

TCFD

עיקרי האסטרטגיה

על מנת לממש את האסטרטגיה שהתווה, קבע הדירקטוריון מספר יעדים מרכזיים לניהול סיכוני אקלים, וכן לזיהוי הזדמנויות. להלן הפעולות המרכזיות בהם נקט עד כה:

1. עידוד יוזמות ירוקות

הבנק שם לו למטרה להגדיל את המימון וההשקעה בפרויקטים סביבתיים ירוקים לסכום של כ-35 מיליארד ש"ח עד שנת 2030. הבנק מקדם הזדמנויות בעולמות האקלים על ידי הגדלת המימון וההשקעות בפרויקטים ירוקים, מעודד ביצוע יוזמות ירוקות, פועל על מנת לפתח את הכלים והמומחיות לפיתוח מוצרים למימון פעילות ירוקה ולהשקיע במערכות אפקטיביות. הזדמנויות אלה כוללות, בין היתר:

- **מתן אשראי עסקי למימון מיזמים ירוקים וחברות ירוקות** - אשראי הניתן למימון פרויקטים בעלי ערך סביבתי ומימון חברות שליבת פעילותן הינה ביצוע פרויקטים התומכים ביעדי אקלים או להשקת מוצרים פיננסיים ירוקים.

- **השקעות בחברות ופרויקטים ירוקים** - כחלק ממדיניות שוקי הון נקבע כי במכלול השיקולים במסגרת השקעות חדשות וניהול השקעות קיימות יש לבחון דירוגי ESG וכן סיכונים בהיבטי אקלים. המדיניות חלה על השקעות המתבצעות על ידי לאומי שוקי הון ולאומי פרטנרס.

- **הנפקת אג"ח ירוק** - בתאריך 12/01/2023 הנפיק לאומי אג"ח ירוק מסוג קוקו (CoCo) בו גייס 500 מיליון דולר, במקביל להנפקת אג"ח ירוק הראשון על ידי מדינת ישראל, שהתחייבה

להוצאת סכום בהיקף הגיוס למטרות "ירוקות". הסכום שגויס בהנפקה ישמש את לאומי למימון פרויקטים ירוקים במגוון תחומים, כגון אנרגיה מתחדשת, בנייה ירוקה, תחבורה נקייה, פיתוח בר-קיימא ועוד. ההנפקה היא חלק מאסטרטגיית ה-ESG הרחבה של לאומי, שבמסגרתה הבנק שם לו למטרה להעמיד עד שנת 2030 אשראי ירוק בהיקף של 35 מיליארד ש"ח.

מסגרת איגרות החוב הירוקות תומכת במאמצי הבנק להתאים את אסטרטגיית המימון שלו למטרתו לקדם את המעבר לכלכלה דלת פחמן ולהרחיב את פעילות המימון הירוק.

הנפקה זו חיזקה את הנוכחות של לאומי בשווקים הזרים ואת אמון המשקיעים הבינלאומיים בבנק. לאומי היה הבנק הישראלי הראשון שביצע הנפקת אג"ח קוקו למשקיעים מחו"ל בשנת 2020 והבנק הראשון שביצע הנפקת חוב בכיר בחו"ל בשנת 2022. מהלך זה ביסס את מעמדו בקרב גופים בינלאומיים מובילים. הנפקת האג"ח הירוק הינה על בסיס מסמך מסגרת (Framework) בהתאם לסטנדרט הבינלאומי, כפי שאושר על ידי S&P, כ-Second Party Opinion, המפורסם באתר הבנק.

בנוסף, וואלי נשיונל בנק (Valley National Bancorp), אשר הבנק מחזיק כ-14.2% ממניותיו, לאחר השלמת המיזוג עם בנק

לאומי ארה"ב בשנת 2021, ביצע בשנת 2022 הנפקת אג"ח ירוק בסך 150 מיליון דולר.

- **European Investment Bank (EIB) - עוגן מרכזי באסטרטגיית ה-ESG של הבנק הוא שיתופי פעולה אסטרטגיים עם גורמים בינלאומיים ומקומיים.**

אחד הגופים המרכזיים והמובילים בעולם בהקשר זה הינו ה-European Investment Bank (EIB), שהינו בנק ההשקעות של האיחוד האירופי. EIB מהווה את המוסד הפיננסי המרכזי מטעם האיחוד האירופי למימון פרויקטים, גם אלו שמתרחשים מחוץ למדינות האיחוד. בשנים האחרונות פועלו מתמקד בתחומי האקלים והסביבה, פיתוח תשתיות ותמיכה בעסקים קטנים ובינוניים. כיום, ה-EIB נחשב לאחד המממנים העיקריים של כלכלה ירוקה בעולם. EIB התחייב להשקיע טריליון אירו בפרויקטים בנושאי אקלים וסביבה עד שנת 2030.

ללאומי שותפות אסטרטגית עם ה-EIB - במסגרת זאת לאחרונה נחתם הסכם אסטרטגי משמעותי בין הבנק לבין ה-EIB לפיו ה-EIB יעניק ללאומי קו מימון בהיקף של 500 מיליון אירו, אשר ישמש להעמדת אשראי בתנאים מועדפים לעסקים קטנים ובינוניים בישראל, בין היתר, לטובת קידום פרויקטים ירוקים וסביבתיים. מדובר בהשקעה ראשונה מסוגה שה-EIB עושה בישראל.

ההסכם עם ה-EIB מהווה חלק מיישום

האסטרטגיה ארוכת הטווח של לאומי בנושאי אקלים וסביבה, שבמסגרתה קבע הבנק יעד להעמדת אשראי ירוק בסך 35 מיליארד ש"ח עד שנת 2030.

הסכם זה הינו נדבך נוסף בשיתוף הפעולה שהבנק מקיים עם ה-European (EIF) Investment Fund, שהינה קרן של ה-EIB. בין השנים 2016-2022 לאומי משתף פעולה עם קרן EIF של האיחוד האירופי במסגרת זו הציע הבנק ללקוחות העומדים בתנאי הסף ובקריטריונים שנקבעו על ידי הקרן, אשראי בתנאים מועדפים לעסקים קטנים ובינוניים המקדמים חדשנות טכנולוגית, דיגיטלית, עסקים בצמיחה, פעילות מחקר, פיתוח הון סיכון וכו'. בשנת 2022 הועמדו הלוואות בהיקף של כ-260 מיליון ש"ח, המסתכם להיקף כולל של כ-2,092 מיליון ש"ח מיום תחילת שיתוף הפעולה עם הקרן.

- **פיתוח מוצרים ירוקים והצעות ערך ירוקות עבור לקוחות קמעונאים, כגון: מימון מערכות ביתיות לייצור אנרגיה ירוקה ורכבים חשמליים.** הבנק בוחן כיצד לסייע ללקוחותיו העסקים במעבר לפעילות בת-קיימא.

2. התייעלות אנרגטית והפחתת פליטות גזי חממה

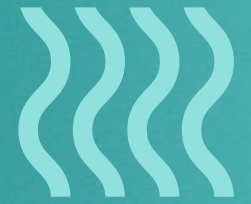
לאומי הגדיר יעדים לשנת 2026 להפחתת פליטות גזי חממה מפעילות תפעולית, הפחתת צריכת חשמל מאתרי הבנק וכן הפחתת צריכת דלקים לנסועה. נקבעו יעדי הפחתה של 20% משנת הבסיס 2021. מהלך זה הינו יישום של אסטרטגיית הבנק לצמצום ההשפעה הסביבתית מפעילותו התפעולית, תוך שימוש מיטבי במשאבים כחלק מקיום פעילות שוטפת.

3. השקעה אחראית (SRI)

הבנק משלב שיקולים אלו במסגרת מדיניות ההשקעות של הבנק. לצד זאת הבנק ישקף בפעילות ייעוץ ההשקעות שלו עבור לקוחותיו היבטי ESG. מדיניות ההשקעות של אגף ייעוץ בהשקעות ופנסיה ביחס להיבטי ESG גובשה תחת הנחה כי התייחסות לשיקולים אלה תורמת לפעילותן העסקית של חברות. לפיכך, השקעה הלוקחת בחשבון שיקולים אלו צפויה להניב תשואה עודפת לאורך זמן. לאור חשיבות הכללת שיקולי ESG בהשקעות, וההכרה בחשיבותם בעולם, יש משמעות רבה לשקף את המידע גם לציבור המשקיעים, יועצי השקעות ולקוחות, במסגרת המידע המונגש להם. ציוני ESG לניירות ערך השונים יונגשו ויוצגו ללקוחות, על מנת שיוכלו לשקללם בהחלטת ההשקעה. נהלי העבודה תחת מדיניות זו של הבנק תקפים לכלל התעשיות ולכל סוגי האחזקות. במסגרת זו התקשר הבנק במהלך שנת 2022 עם חברת אנטרופי לצורך קבלת שירותי מידע, מחקר ודירוגי ESG של מנפיקים ישראלים. מידע זה ישמש את יועצי ההשקעות ולקוחות הבנק.

4. קביעת מגבלה בתחום הפעילות המזהם

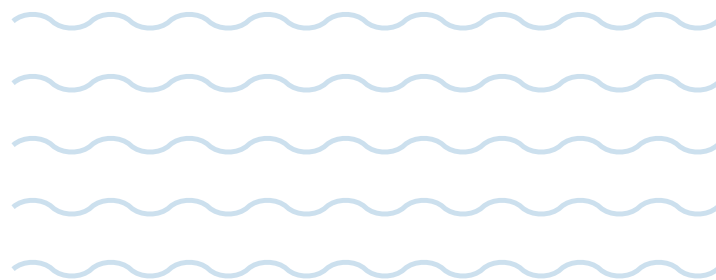
ענף הפיננסים בכללותו אינו מאופיין בתרומה ישירה להשפעות שינוי אקלים, אלא חשוף להשפעות אלה באופן עקיף על ידי מימון ענפים ופעילויות כלכליות המבוססות בפעילותן, בין היתר, על שימוש בדלקי מאובנים. תהליך הפחתת חשיפה באופן מדורג לענפים התורמים להשפעות שינוי אקלים הינו פרקטיקה מקובלת בקרב גופים בנקאים בינלאומיים. בנק לאומי פועל להגבלת חשיפתו לפעילויות אשר תורמות להשפעות שינוי אקלים, ובאותה מידה לתמוך במעבר הנדרש לכלכלה דלת פחמן. לצורך כך, לאומי קבע מגבלה בתחום הפעילות המזהם כדלקמן: הגבלת החשיפה ללקוחות מתחומי הפקת פחם והפקת וזיקוק נפט - הפסקת מימון פרויקטים חדשים (שאינם פעילות שוטפת), עם זאת, הבנק יתמוך בלקוחות מתחומים אלו בפעילויות המיועדות להפחתת השפעת הזיהום הסביבתי. בנוסף, קבע הבנק מגבלה פנימית להיקף החשיפה בתחומים אלו.

ממשל

מבנה הממשל התאגידי בבנק לאומי לנושא אקלים¹¹

ההנהלה הבכירה מתווה את האסטרטגיה, המדיניות והעקרונות לניהול היבטי ESG, אשר מאשרים על ידי הדירקטוריון הבנק. הבנק מכיר בכך כי נושא האקלים הינו בעל השפעה אסטרטגית ארוכת טווח על פעילותו ומייצר סיכונים והזדמנויות חדשים בכל רחבי הארגון. מתוך הבנה זו, הנותנת משקל להיבטי האסטרטגיה, הפיתוח העסקי וניהול הסיכונים בכללותו, נקבע כי חטיבת האסטרטגיה דיגיטל, דאטה ופרויקטים רוחביים (להלן: "חטיבת אסטרטגיה") תוביל את תחום ה-ESG בבנק לצד חטיבת ניהול סיכונים אשר הינה האחראית על תחום ניהול סיכוני אקלים בבנק. בהתאם לכך ועל פי הנחיית הדירקטוריון, בנק לאומי גיבש מבנה ארגוני ומסגרת לניהול סיכוני האקלים המשתלבים במבנה הממשל התאגידי הקיים ומהווים חלק בלתי נפרד ממנו. המסגרת כוללת קביעת אסטרטגיה ויעדים ארוכי טווח, מדיניות, חלוקת אחריות בין היחידות השונות בבנק, מנגנוני דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה אחר יישום המדיניות והאסטרטגיה.

שינויי האקלים הינו אחד מהאתגרים המשמעותיים איתם מתמודד העולם. חלק מההשפעות הללו כבר מורגשות בקהילות ברחבי העולם. לשינויים אקלימיים ארוכי טווח יש פוטנציאל לגרום להשפעות רחבות היקף על הכלכלה והחברה והם מהווים איום על השגשוג העולמי במידה ולא יינתן להן מענה ראוי. למגזר הפיננסי תפקיד חשוב בהתמודדות עם השלכות שינוי האקלים על ידי תמיכה במעבר לכלכלה מקיימת ודלת פחמן, המאזנת את הצרכים הסביבתיים, החברתיים והכלכליים של החברה.

כחלק מתפיסת האחריות ההוליסטית, לאומי רואה עצמו כגורם מרכזי ומוביל בהנעת השוק הישראלי להתמודדות עם משבר האקלים ומעבר לכלכלה דלת פחמן. בהתאם לניהול היבטי אקלים הוא חלק בלתי נפרד מיעדי הבנק, לשם שמירה על יציבותו הפיננסית ומתוך תפיסה לסיוע ללקוחותיו להתמודד עם השלכות הגלובליות של משבר האקלים על פעילותם העסקית.

סיכון אקלים הינו סיכון מתפתח המתאפיין בהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים, הנובע ביו היתר, מהתפתחויות רגולטוריות, התפתחויות בסביבה העסקית והתפתחויות טכנולוגיות. שינויים אלה יחייבו התאמת הכלים והמתודולוגיות לניהול הנושא. גילוי זה בהתאם להמלצות ה-TCFD הינו וולנטרי טרם הוראה רגולטורית מחייבת של בנק ישראל ומביעה את מחויבותו של הבנק לשאיפה מתמדת לעמידה בסטנדרט המיטבי הבינלאומי ובהלימה לציפיות בנק ישראל ומהווה חלק מקבוצת גילויים נרחבים המפורסמים יחדיו על פעילות הבנק; דוח תקופתי, ודוח על הסיכונים לשנת 2022.

דירקטוריון

אמון על התוויית האסטרטגיה של הקבוצה, אישור מדיניות ותאבון הסיכון, קביעת הנחיות לזרועות הניהול, פיקוח על קיום הנחיות אלה וביצוע פיקוח ובקרה נאותה על פעילות הקבוצה

הנהלה

יישום החלטות הדירקטוריון, יישום המדיניות ותכניות אסטרטגיות בנושאי סביבה ואקלים

מנהל קבוצתי בתחום ESG

יחידות הבנק השונות

ועדת אשראי

אחראית לשלב בתהליך קבלת ההחלטות שיקולי ניהול סיכון סביבה ואקלים, ולוודא בקרות על תהליך זיהוי וניהול הסיכון ביחידות הרלוונטיות, וזאת בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.

ועדת ניהול סיכונים

אחראית לפקח על ניהול סיכונים האקלים והסביבה ברמה מתכללת, אישור מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים הרלוונטיים, קבלת דיווח על שינויים משמעותיים במדיניות וקיום דיון תקופתי אחת לשנתיים במדיניות.

ועדת ביקורת

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, ועדת הביקורת משמשת גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, הכוללים גילויים בנושא סביבה ואקלים.

חטיבת אסטרטגיה, דאטה ופרויקטים מיוחדים

ממליצה לדירקטוריון על האסטרטגיה בתחום ה-ESG בכללותו ובנושא סביבה ואקלים בפרט. מובילה את יישומה בבנק ובכלל זה, גיבוש ויישום תכנית העבודה הרב שנתית, זיהוי הזדמנויות וקביעת מדדים ויעדים ארוכי טווח והסדרת אופן ביצועם. בחטיבה הוקמה **פונקציה ייעודית** לניהול נושא אקלים וסביבה בבנק, האמונה על ייזום, תקשור והטמעה מול כלל היחידות העסקיות והתפעוליות הרלוונטיות, לרבות זיהוי ומימוש הזדמנויות בתחום האקלים והסביבה.

חטיבה לניהול סיכונים

אמונה על התוויית המדיניות והמתודולוגיות לניהול סיכונים סביבה ואקלים בפעילות הבנק, תוך יישומן ברמת הבנק.

ועדה להתוויית אסטרטגית ה-ESG בבנק (Responsible Banking Committee)

וועדה ייעודית בראשות ראש חטיבת אסטרטגיה, דאטה ופרויקטים מיוחדים האמונה על יישום אסטרטגיית ESG בבנק. בוועדה חברים מנהל הסיכונים הראשי, ראשי חטיבות רלוונטיים וגורמים נוספים.

מנהל קבוצתי ייעודי להובלה ותכלול נושאי ESG

לרבות גיבוש המלצות לדירקטוריון לגבי ESG, אסטרטגיה, ייזום ופיתוח עסקי, הטמעה ותקשור מול כלל היחידות הרלוונטיות.

חטיבות עסקיות

נושאות באחראיות על היישום בפועל של האסטרטגיה ותכנית העבודה הרב-שנתית לניהול הפעילות הפיננסית בנושא סביבה ואקלים.

חטיבת תפעול

אחראית לניהול תהליך צמצום ההשפעות הסביבתיות בפעילות התפעולית של הבנק לרבות עמידה ברגולציות ייעודיות.

כנסים מרכזיים בנושאי אקלים:

השתתפות ב-COP27 בשארם א-שייח'

יו"ר הדירקטוריון, ד"ר סאמר חאג' יחיא, נשא דברים בוועידת האקלים בשארם במסגרת יום שיוחד למודלים פיננסיים בתחומי הסביבה והאקלים, במסגרתו נתן דגש על כך כי המאמץ הגלובלי חייב להיות משותף, ולא רק ליריבים מבחינה מדינית-ביטחונית, אלא גם למתחרים תעשייתית ופיננסית. נדרש כאן כוח משימה עצום, שמערב מחקר ופיתוח, תעשייה ומדע, תחבורה ותעופה, חברות טק ומפעלי ייצור; וגם ממשלות ומחוקקים, רגולטורים ומשקיעים וכמובן אזרחים, ציבור הצרכנים. לבנקים ולמגזר הפיננסי, כנותני אשראי ומימון לפרויקטים ולפיתוח הטכנולוגיות החדשות יש תפקיד מרכזי במערך המשולב הזה.

ייזום כנס Climate Tech בשיתוף עם כלכליסט

במפגש ניתן זרקור לטכנולוגיות אקלים, בחינת הזדמנויות בתחום ופעילות של מדינת ישראל בנושא. ראש חטיבת אסטרטגיה, דיגיטל ודאטה בבנק נשא דברים בהם נתן דגש על חיבור בין גופים עסקיים מתחומי האנרגיה הירוקה לבין הגופים הפיננסיים, יצירת הזדמנויות ופתרונות טכנולוגיים המקדמים היערכות לשינויי האקלים.

הדירקטוריון

דירקטוריון לאומי אמון על התוויית האסטרטגיה של הבנק, אישור מדיניות הבנק אשר תנחה אותו בפעילות השוטפת, קביעת הנחיות לזרועות הניהול, פיקוח על קיום הנחיות אלה וביצוע פיקוח ובקרה נאותה על פעילות הבנק.

• **אסטרטגיה ארוכת טווח** - הדירקטוריון אמון על קביעת האסטרטגיה של הבנק בנושאי אקלים המתעדכנת מעת לעת.

• **תאבון סיכון וזיהוי וקידום הזדמנויות עסקיות** - כחלק מקידום המעבר לכלכלה בת-קיימא, הדירקטוריון רואה חשיבות בקיום תהליך לזיהוי סיכונים והזדמנויות עסקיות ופיתוח הכלים, המוצרים והמומחיות הנדרשים לקידום המעבר לכלכלה בת-קיימא. בהתאם קבע הדירקטוריון שני יעדים מרכזיים:

הגבלת החשיפה ללקוחות מתחומי

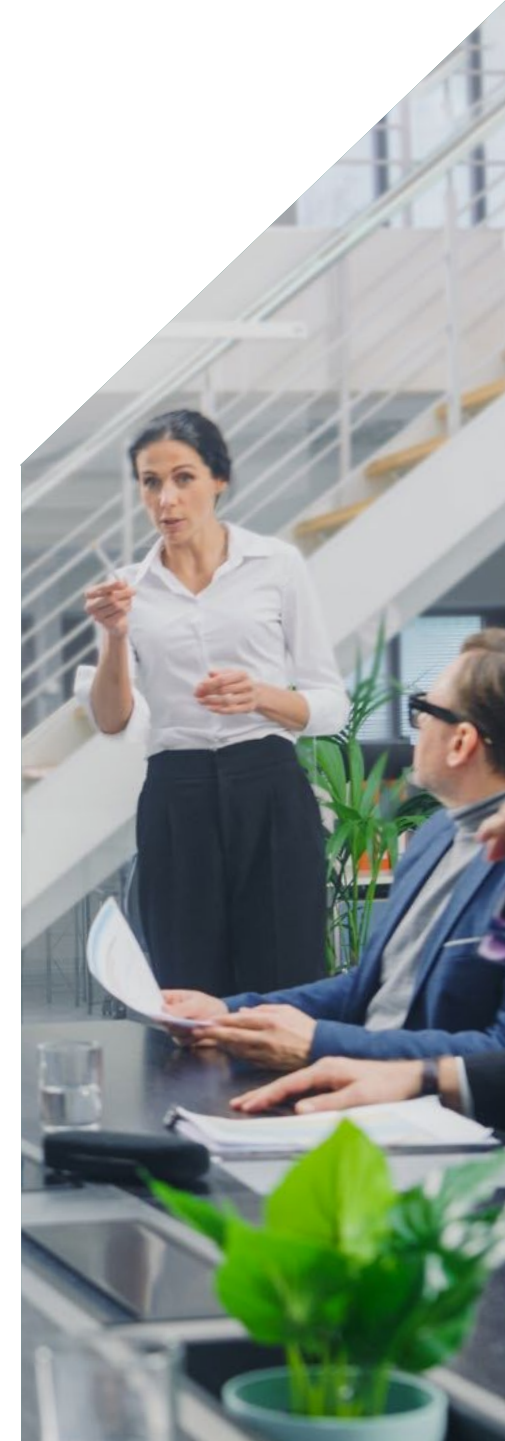
הפקת פחם והפקת וזיקוק נפט

הפסקת מימון פרויקטים חדשים (שאינם פעילות שוטפת), עם זאת, הבנק יתמוך בלקוחות מתחומים אלו בפעילויות המיועדות להפחתת השפעת הזיהום הסביבתי. בנוסף, קבע הבנק מגבלה פנימית להיקף החשיפה בתחומים אלו.

עידוד יוזמות ירוקות

הבנק שם לו למטרה להגדיל את המימון וההשקעה בפרויקטים סביבתיים ירוקים לסכום של כ-35 מיליארד ש"ח עד שנת 2030.

• **הטמעת תרבות ארגונית בנושאי אקלים וסביבה**

הדרכות ייעודיות בתחום הסביבה ואקלים

התקיימו הדרכות בהיבטי סביבה ואקלים ביחידות הבנק השונות בנושא זיהוי סיכונים והזדמנויות, במעבר לכלכלה בת-קיימא, ביניהן, כל מערכי החטיבה העסקית, החטיבה לניהול סיכונים, החטיבה הבנקאית, מערך ייעוץ בהשקעות, חטיבת ייעוץ משפטי, חטיבת שוקי הון, חטיבת התפעול, אגף פניות הציבור, ובחלק מהחברות הבנות.

בנוסף, כחלק מההיערכות לעריכת דוח ה-TCFD הראשון של הבנק, בוצעו שתי הדרכות מרכזיות בנושא:

1.	הדרכת היכרות עם מסגרת הדיווח של ה-TCFD
2.	הדרכה בנושא ניתוח תרחישים

בהדרכות אלו השתתפו הגורמים הרלוונטיים מהבנק, ביניהם מנהלים מצוות ניהול סיכונים, ESG, אסטרטגיה וחטיבה עסקית.

דיונים בדירקטוריון

דירקטוריון הבנק הגדיר את נושא האשראי הירוק כאחד מהיעדים האסטרטגיים. במסגרת זו, העדכונים על ההתפתחות והעמידה ביעד מובאים אל מליאת הדירקטוריון פעמיים בשנה. בשנת 2022 התקיימו בדירקטוריון כ-16 דיונים בנושא ESG, בכלל זה דיונים ייעודיים בנושא אסטרטגיית אקלים, אישור מסמכי מדיניות בתחומי ה-ESG, כגון מדיניות לניהול סיכונים אקלים, השקעות, תרומות, וכן דיון בנושא דוח ESG השנתי, ומפגשי העשרה. בכלל זה, בתדירות רבעונית, במסגרת דוח חשיפות וסיכונים אשר נידון בהנהלת הבנק, ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון נכללת התייחסות בכל הנוגע להתפתחויות בתחום סיכונים סביבה ואקלים ככל שישנם.

ועדות הדירקטוריון

המבנה הארגוני והמסגרת לניהול סיכונים אקלים משתלבים במבנה הממשל התאגידי הקיים ומהווים חלק בלתי נפרד ממנה. ועדות הדירקטוריון, כל אחת בתחומה, דנות ומפקחות על היבטי אקלים כחלק בלתי נפרד מניהול הסיכונים המרכזיים. להלן פירוט הוועדות המרכזיות:

• **ועדת אשראי** - באחריותה לשלב בתהליך קבלת החלטות שיקולי אקלים, לפקח על תהליך זיהוי וניהול הסיכון ביחידות הרלוונטיות בהתאם למדיניות האשראי של הבנק המתעדכנת מידי שנה.

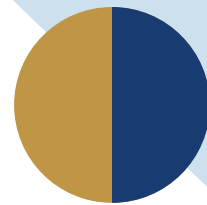
• **ועדת ניהול סיכונים** - באחריותה לפקח על ניהול סיכונים אקלים ברמה מתכללת, אישור המדיניות לראשונה, קבלת דיווח על שינויים משמעותיים במדיניות וקיום דיון תקופתי אחת לשנתיים במדיניות, וכלל שיהיה צורך בעדכון המדיניות בהתאם להתפתחויות הרגולטוריות, המדיניות תובא לדיון בוועדת ניהול סיכונים.

• **ועדת ביקורת** - בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, ועדת הביקורת משמשת גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, הכוללים גילויים בנושא אקלים.

הנהלה בכירה

תפקיד הנהלה הינו יישום החלטות הדירקטוריון. מטרה זו מושגת, בין היתר, על ידי בניית תשתית ארגונית תומכת והסדרת תפקידן של היחידות העסקיות השונות. הנהלה הבכירה מאשרת תכניות רב-שנתיות ליישום האסטרטגיה, הכוללות גיבוש כלים ומוצרים פיננסיים בעלי ערך סביבתי ללקוחות, הבניית תהליכים לזיהוי סיכונים והזדמנויות עסקיות הנובעות משינוי אקלים, תוך מתן דגש על ניהול שוטף וקביעת מסגרת ותהליכי בקרה ומנגנוני דיווח.

חטיבת אסטרטגיה

חטיבת האסטרטגיה מלווה את הדירקטוריון בהתוויות היעדים האסטרטגיים של קבוצת לאומי, בקרה אחר השגתם והובלת פרויקטים חוצי חטיבות בנושאים בעלי חשיבות אסטרטגית. החטיבה ממליצה לדירקטוריון על האסטרטגיה בתחום ה-ESG בכללותו ובנושא אקלים בפרט, ומובילה את יישומה ברמת הבנק. בכלל זה, גיבוש ויישום תכנית העבודה הרב שנתית, זיהוי הזדמנויות, קביעת מדדים ויעדים ארוכי טווח והסדרת אופן ביצועם. מאחר וסיכוני אקלים הינם סיכונים מתפתחים המתאפיינים בהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים, הנובעים ביו היתר, מהתפתחויות רגולטוריות והתפתחויות בסביבה העסקית, חטיבת אסטרטגיה תאגור באופן תקופתי את האסטרטגיה הנוכחית. מכאן, נגזרות פעולות נוספות כגון פיתוח מוצרים ושירותים חדשים המקדמים את תהליך המעבר לכלכלה בת-קיימא בהתאם למיקודים ולתאבון הסיכון, וכל זאת תוך הכשרה ויצירת תרבות ארגונית לנושאי ESG, אקלים וסביבה כחלק מתהליכי העבודה השוטפים.

ועדה להתוויית אסטרטגיית ה-ESG בבנק (Responsible Banking Committee)

ראש חטיבת האסטרטגיה עומד בראש ועדת הנהלה ייעודית להתוויית יישום אסטרטגיית ה-ESG בכללותה בדגש על ניהול סיכוני אקלים. בוועדה חברים מנהל הסיכונים הראשי, ראשי חטיבות רלוונטיים וגורמים נוספים.

הועדה אחראית על קבלת החלטות היגוי שוטפות לגבי יישום האסטרטגיה, קידום האסטרטגיה שנקבעה ופיקוח על יישומה, תיאום בין האורגניים השונים בבנק, מתן מענה שוטף לסוגיות שונות.

מנהל קבוצתי תחום ESG

בחטיבת האסטרטגיה מונה מנהל קבוצתי ייעודי להובלה ותכלול נושאי ESG, בכפיפות לראש החטיבה. תפקידו גיבוש והמלצה לדירקטוריון על האסטרטגיה לניהול אקלים, ייזום ופיתוח עסקי, הטמעה ותקשור מול כלל היחידות העסקיות והתפעוליות הרלוונטיות, לרבות זיהוי ומימוש הזדמנויות בתחום האקלים לרבות בתחום האשראי הירוק ובניית מוצרים, כלים ושירותים המקדמים סביבה מקיימת.

חטיבת ניהול סיכונים

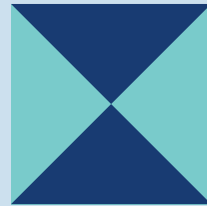
חטיבת ניהול הסיכונים אמונה על התוויית מדיניות הדירקטוריון לנושאי אקלים ומתן המלצות לעדכונה תוך תעדוף ומיקוד בתחומים בהם קיים סיכון מוגבר. במסגרת תפקידה, אחראית החטיבה לגיבוש ופיתוח מתודולוגיות לזיהוי ומדידה של סיכוני האקלים (ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק), בניית תכנית עבודה להטמעה ומדידה של המתודולוגיה. כמו כן, החטיבה אחראית על ניטור תקופתי ודיווח להנהלה ולדירקטוריון, אודות פרופיל הסיכון ודרכי ההתמודדות עמו, במסגרת דוח הסיכונים. ככלל, הסיכונים מנוהלים בראייה משולבת וכלל תאגידית לאורך השרשרת הניהולית כמו גם לרוחב היחידות העסקיות, תוך שימוש במתודולוגיות ומינוחים עקביים.

החטיבה לניהול סיכונים גיבשה מדיניות לניהול היבטי אקלים הקובעת עקרונות לניהול הסיכון, מגדירה תחומי אחריות ומנגנוני דיווח. כמו כן, גובשה תכנית עבודה הכוללת שיפור המתודולוגיות ושיטות המדידה, וזאת בנוסף לפעולות שהבנק נוקט ולזיהוי ומיפוי החשיפה לסיכוני אקלים.

חטיבות עסקיות

הנהלות היחידות העסקיות בבנק נושאות באחריות על היישום בפועל של האסטרטגיה ותכנית העבודה לניהול הפעילות הפיננסית בנושא אקלים. אחריות זו כוללת זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, הפחתה ודיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם, וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים. אחריות זו כוללת גם ניהול הסיכון בעסקאות חדשות, מוצרים ושירותים חדשים.

ניהול סיכונים

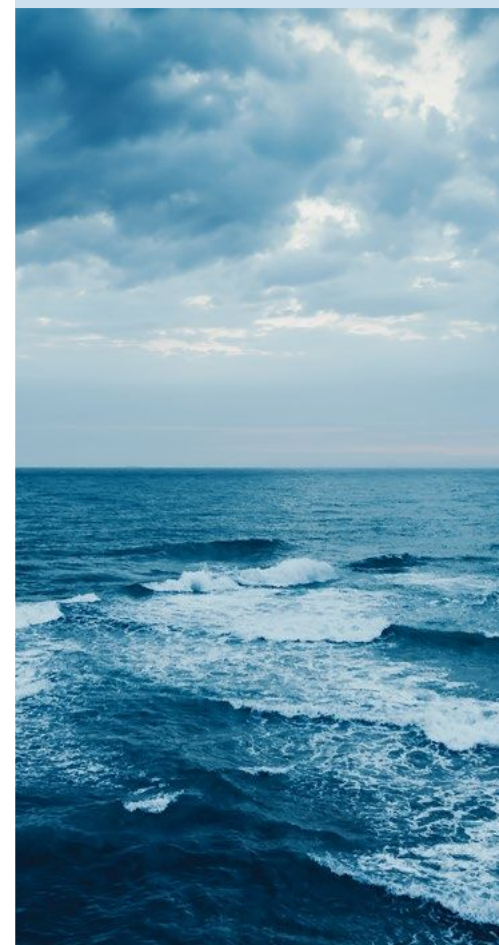
סיכונים הקשורים לאקלים

בנק לאומי רואה בניהול סיכוני אקלים חלק בלתי נפרד מאסטרטגית הבנק, הן לשם שמירה על יציבות הבנק והן כהזדמנות עסקית. הבנק גיבש תכנית עבודה להטמעת עקרונות לניהול סיכוני אקלים. לאומי מכיר בתפקידו בעידוד, ליווי ותמיכה בלקוחותיו בתהליך המעבר לכלכלה בת-קיימא באמצעות, מתן אשראי וביצוע השקעות תומכות. התמקדות בניהול והערכת החשיפה לסיכון הקשור לאקלים לצד זיהוי ההזדמנויות הוא חלק בלתי נפרד מהתהליך המעבר לכלכלה בת-קיימא.

ניהול סיכוני אקלים בלאומי נעשה בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המובילות כיום ולהתפתחות הרגולציה, לדוגמת מסגרת העבודה של TCFD, המהווים בסיס לרגולציות בנושא ניהול סיכוני אקלים במגזר הפיננסי בעולם ולהנחיות ולכללים המפורסמים מעת לעת על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

סיכון אקלים הינו סיכון מתפתח המתאפיין בהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים. רמת אי-הוודאות הגבוהה סביב העיתוי של התממשות סיכונים אלה מחדדת את הצורך בנקיטת גישה זהירה ודינמית באופן ניהול הסיכונים בפעילות הבנק. הבנק עוקב כל העת אחר התפתחויות רגולטוריות, טכנולוגיות וחברתיות בתחום, לומד את הנושא ופועל להתאמת הכלים המתודולוגיות לניהול הסיכון.

נהוג לחלק את סיכוני אקלים לשלושה סוגים: סיכון פיזי, סיכון מעבר וסיכון האחריות, כאשר הבנק חשוף אליהם הן באופן ישיר והן באופן עקיף.

סיכון פיזי (physical risk):

סיכונים פיננסיים שנובעים מהחשיפה לנזקי אירועי קיצון אקוטיים שקשורים לאקלים או למזג האוויר (כגון גלי חום, בצורות, מפולות, שיטפונות, הצפות, שריפות, סופות ועוד) ו/או לנזקי תהליכים כרוניים הדרגתיים שקשורים לשינויי אקלים (כגון עליית מפלס פני הים, עלייה בטמפרטורה הממוצעת). הסיכון נובע מתדירות גבוהה או מעוצמות מערכות מזג אוויר אשר כל אחד מהם עלול להשפיע על שווי הנכסים, לגרום לעלויות גבוהות של החזרת המצב לקדמותו ו/או להביא לשיבושים בפעילויות עסקיות של הלקוחות.

סיכון מעבר (transition risk):

סיכונים פיננסיים שנובעים מהחשיפה לתהליך המעבר לכלכלה דלת פליטות גזי חממה ותהליכי Net Zero, שעשוי לכלול, שינויים ברגולציה ובמדיניות האקלימית והסביבתית, שינויים טכנולוגיים או שינויים בהעדפות הציבור ובעלי העניין, הסיכונים אשר עלולים להשפיע על המודלים העסקיים, ההכנסות וההוצאות של הלזים, מטרות המימון ודרישות אשראי חדשות על ערכי הנכסים המשמשים כבטוחה.

סיכון אחריות (liability risk):

סיכונים פיננסיים שנובעים מהחשיפה לתביעות משפטיות, שבהן התובעים מבקשים להטיל אחריות ו/או לקבל פיצוי כנגד נזקים או הפסדים הקשורים לשינויי אקלים.

אופקי זמן להתממשות (שנים):

קצר	בינוני	ארוך
1-3	3-10	10-30

את הנזקים הפוטנציאליים הנובעים מסיכונים אלו ניתן לסווג לשניים:

נזק ישיר: עלול להיגרם לבנק, במקרה של פגיעה סביבתית בתשתיותיו הפיזיות ההכרחיות לשם המשכיותו העסקית, ו/או במקרה בו הבנק יימצא אחראי למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש לשאת בעלויות של הסרת מפגע סביבתי או שימצא אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי.

נזק עקיף: עלול להיגרם בעקבות פגיעה בפעילות העסקית של לקוחות הבנק (סיכוני מעבר), בערך הבטוחות שבהן הוא מחזיק או בערך תיק ההשקעות. כך למשל, נזק עקיף עלול להיגרם לבנק שמימן את פעילותה של חברה, אם החברה תיפגע מהשלכותיו של נזק סביבתי שהיא גרמה או מתופעות סביבתיות. הפגיעה בחברה עלולה להשפיע על יכולת ההחזר שלה ובכך להשפיע בעקיפין על ערך הנכסים של הבנק.

מסגרת לניהול סיכוני אקלים¹²

לסיכוני אקלים עשויה להיות השפעה פיננסית, כגון סיכון אשראי, סיכון שוק, נוסטרו והשקעות, והשפעה שאינה פיננסית, כגון סיכון תפעולי וסיכון מוניטין (כדוגמת במקרה בו ייוחס לבנק קשר לגורם מפגע סביבתי, בין אם באופן ישיר כיוצר המפגע ובין אם באופן עקיף כמממן של המפגע).

סיכון אשראי

- מדיניות לניהול סיכוני האשראי קובעת הנחיות לניהול הסיכון לרבות מיסוד תהליך לזיהוי וניהול הסיכון המבוסס על שאלונים וכפוף למהותיות.
- גובשה תכנית עבודה רב שנתית לבניה, שיפור והטמעה של תהליכים שיאפשרו זיהוי, מדידה, הערכה, ניטור דיווח ובקרה של סיכונים אלה, לרבות דרכי ניהולם והפחתת השפעת על חשיפות האשראי השונות
- תיאבון סיכון - נקבע יעד להגבלת החשיפה לפעילות מזהמת מהותית
- נקבע יעד לעידוד יוזמות "ירוקות" ומעבר לכלכלה בת-קיימא
- פיקוח של ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון

סיכון נוסטרו והשקעות

- מדיניות לניהול סיכוני השוק וההשקעות קובעת הנחיות לניהול הסיכון לרבות שילוב סיכוני אקלים בתהליך קבלת החלטות השקעה ובניהול ההשקעות הקיימות.
- נקבע יעד לעידוד יוזמות "ירוקות" ומעבר לכלכלה בר-קיימא
- פיקוח של ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון

סיכון תפעולי

- הבנק מחזיק מזה עשור תקן איכות הסביבה ISO14001
- מדידה והקטנת המדרך הפחמני של הבנק
- קביעת יעדים ארוכי טווח להקטנת המדרך הפחמני
- פיקוח של ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון

סיכון מוניטין

- גובשה מדיניות לניהול סיכון המוניטין המותאמת לאסטרטגית הבנק וכוללת התייחסות לנושא אקלים
- הבנק מפרסם מידי שנה דוח ESG הכולל יעדים כמותיים בנושא של אשראי ירוק
- הדברות שמה דגש בתוכנית העבודה השנתית שלה גם על היבטי ESG, לרבות תקשור מהלכים עסקיים בנושא.
- פיקוח של ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון

הבנק ממשיך בהליך מיפוי סדור של יתר הסיכונים אשר עשויים להיות מושפעים מסיכוני אקלים.

סיכון אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים. סיכון אשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק כפי שסוכמו. פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, בדגש על אשראי לציבור.

היבטי אקלים בניהול סיכון אשראי

הבנק מפתח ומטמיע תהליך סדור לזיהוי והערכה של ההשפעות הפוטנציאליות של גורמי הסיכון הקשורים לאקלים על הפעילות העסקית. במסגרת זו הבנק מתחשב בסיכונים הפיננסיים המרכזיים שקשורים לאקלים העלולים להתממש על פני אופקי זמן שונים, ולשלבם במסגרת לניהול הסיכונים. הבנק גיבש תכנית לבניה והטמעה של תהליכים שיאפשרו זיהוי, מדידה, הערכה, ניטור דיווח ובקרה של סיכונים אלה, לרבות דרכי ניהולם והפחתת השפעותיהם על חשיפות האשראי השונות.

זיהוי ומיפוי סיכונים אקלים

בנק לאומי ביצע מיפוי של סיכונים אקלים (פיסיים, מעבר ואחריות) וגיבש מתודולוגיה להערכת סיכון האקלים הגלום בכל ענף משק. בנוסף, גובש שאלון ייעודי לכל קבוצת ענפים בעלי גורמי סיכון דומים, על מנת לזהות את רמת החשיפה הפרטנית של הלווה לסיכונים

אקלים. מטרת השאלון היא לבחון את רמת ההיכרות של הלווה עם השפעות אפשריות של סיכונים אקלים על פעילותו העסקית, האם זהו סיכונים ו/או הזדמנויות פוטנציאליים ואיך אלה מיושמים בפעילות הלווה. רמת הסיכון הסופית שתיקבע ללווה תשקלל את רמת הסיכון הענפית ואת רמת הסיכון הפרטנית, בהתאם למענה השאלון. באופן זה, שואף הבנק לזהות סיכונים פוטנציאליים והזדמנויות בקרב לווים, ולהתאים את רמת החשיפה הרצויה בהתאם לתאבון הסיכון. הבנק פועל להטמעת השאלונים כחלק מתוכנית העבודה בכפוף לרמות הסיכון של הענף והיקף החשיפה של הלווה.

בהתאם לפרסומים של בנק ישראל, המסגרת הרגולטורית, לרבות המתודולוגיות לאמידת סיכונים האקלים, מצויים בשלבי גיבוש. לצד זה, ובהיעדר מידע כמותי זמין, בוצע השנה ניתוח איכותי של גורמי סיכון האקלים ברמה ענפית בלבד, המבוסס על הנחות שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד. לפירוט ראה סעיף ניתוח תרחיש בהמשך הדוח.

היבטי אקלים בסיכונים השקעות ונוסטרו

היבטי אקלים בסיכונים שוק מתייחסים להפסד שעשוי לנבוע משינוי בערכם של מכשירים פיננסיים כתוצאה מגורמי סיכון הקשורים לאקלים. אלו יכולים לנבוע מסיכונים אקלים המשפיעים על שינויים בהיצע וביקוש עבור מכשירים פיננסיים וכן עשויים להשפיע על שיעור ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי

מניות ומרווחי אשראי. מדיניות ההשקעות וניהול סיכונים שוק של בנק לאומי משקללת היבטי אקלים בתהליך ביצוע השקעות חדשות וניהול השקעות קיימות.

סיכון תפעולי

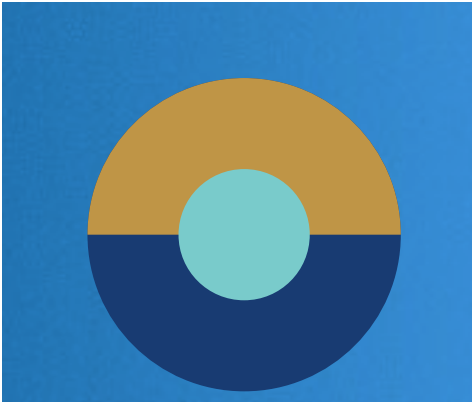
סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, בעלי תפקידים בבנק ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הבנק חשוף לסיכונים אקלים באופן ישיר, למשל במקרה של פגיעה סביבתית בתשתיותו הפיזיות ההכרחיות לשם המשכיותו העסקית. אך גם במקרה בו הבנק יימצא אחראי למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש לשאת בעלויות של הסרת מפגע סביבתי או שימצא אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי.

לאומי שם לעצמו מטרה שההשפעה הישירה והעקיפה של פעילותו תוביל לצמצום ההשלכות השליליות על הסביבה ושינוי אקלים. לצורך כך הבנק מחזיק מזה כעשור תקן איכות סביבה ISO14001 ובמסגרת זאת מבוצע ניהול ובקרה אחר רגולציות הקשורות לסיכונים סביבתיים, לרבות בקרה חיצונית שנתית על ידי מכון התקנים. הבנק מבצע מדידה ודיווח וולונטרי של המדרך הפחמני לרשויות ולציבור כבר משנת 2011, מקומית (מערך דיווח פליטות גזי חממה בישראל) ובינלאומית (Carbon Disclosure Project – CDP). הבנק קבע יעדים ארוכי טווח שמטרתם צמצום המדרך הפחמני של הבנק. משנת 2013 ועד היום הצטמצם המדרך הפחמני של הבנק

באופן מצטבר בכ-49%. צמצום צריכת החשמל במהלך השנים האחרונות עומד על כ-5% לשנה במוצע. בשנים האחרונות הורחב השימוש ברכבים ירוקים (היברידיים/חשמליים) בצי הבנק כך שלמועד כתיבת הדוח כ-59% מרכבי הצי הינם רכבים היברידיים.

סיכון מוניטין

הסיכון לפגיעה באמון של מחזיקי עניין שונים של הבנק, למשל לקוחות, בעלי מניות, מחזיקי אג"ח, כתוצאה מהתנהגות, פעולה או הימנעות מפעולה של הקבוצה, נושאי משרה בקבוצה, העובדים או מעורבים אחרים. סיכון זה מתייחס לתפיסותיהם של בעלי המניות, מחזיקי העניין, הציבור, מעצבי דעת הקהל והתקשורת, בין אם מתבססות על עובדות ובין אם אחרת. הסיכון הינו דינאמי ומשתנה בין נושאים שונים ואוכלוסיות שונות. בנק לאומי גיבש מדיניות לניהול סיכון המוניטין המותאמת לאסטרטגיית הבנק וכוללת התייחסות להיבטי אקלים, לרבות פרסום תקשורים שוטפים על פעילות הבנק בהיבטים אלו.

ניתוח תרחיש

חלק חשוב בתהליך ניהול סיכוני אקלים, הוא היכולת לזהות, להעריך ולנהל סיכונים והזדמנויות בתחום האקלים לרבות ביצוע ניתוח שיספק לבנק תובנות כיצד לקוחותיו עשויים להיות מושפעים מהתממשות הסיכונים בהתאם למספר תרחישים.

חשוב לציין כי הטמעת סיכוני אקלים בתהליכי ניהול הסיכונים הינה תהליך מתמשך הנשען על פרקטיקות מקובלות בעולם וכן על רגולציה מתפתחת שתספק הנחיות ותיצור אחידות. בהתאם לדברי המפקח בכנס "סביבה 2050" שנערך ב-18 בינואר 2023 הפיקוח מגבש הוראה בנקאית עדכנית ומקיפה בנושא עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים הקשורים לאקלים, שמבוססת על המלצות ועדת באזל בנושא שפורסמו במהלך חודש יוני 2022. מדובר בהוראה מבוססת-עקרונות שהטיטה שלה הועברה לבנקים אשר צפויה להתפרסם כסופית במחצית הראשונה של 2023. כמו כן, ציין המפקח כי בנק ישראל מגבש תרחיש קיצון אקלימי אחיד שיהווה תרחיש לימודי שישמש הן את הפיקוח והן את הגופים המפוקחים בנייתו הסיכונים כבר במהלך שנת 2023. יחד עם המסגרת הרגולטורית המצויה בשלבי גיבוש לסקטור הפיננסי, בנק לאומי פועל לקבוע שיטות ותהליכים הנדרשים לזיהוי, הערכה וניהול סיכוני אקלים.

המתודולוגיה לניתוח התרחיש בשנת דיווח ה-TCFD הראשון

בתהליך לזיהוי והערכת הסיכונים המיוחסים לאקלים, הבנק גיבש מסמך מדיניות לניהול סיכונים אלה וכן הגדיר נוהל ליישום המדיניות במסגרת ניהול סיכוני אשראי. במסגרת זו, קבע הבנק תהליך לזיהוי סיכונים המיוחסים לאקלים בראיה של סיכון אשראי, אשר מוגדר כסיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו. אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק, המתקיימת באופן מבוצר במספר קווי עסקים.

לאומי קבע מסגרת לדירוג הסיכונים וניתוח תרחיש ברמת העל, וזאת בין היתר על ידי השלבים המפורטים להלן:

בחינת פרקטיקות מובילות בבנקים בעולם לקביעת מסגרות העבודה המקובלות

מיפוי גורמי הסיכון (risk drivers) – סיכונים פיזיים וסיכוני מעבר

פילוח תיק האשראי בהתאם לענפי פעילות לצורך זיהוי סיכוני אשראי בראי אקלים

קביעת מתודה שמדרגת את גורמי הסיכון בהתאם לרמות הסיכון המיוחסות ומשקללת אותם לרמת הסיכון הכוללת המיוחסות לכל אחד מענפי הפעילות

קביעת רמות סיכון לגורמי הסיכון השונים בכל ענף פעילות וגיבוש מפת חום (Heat Map)

אשראי עסקי

בהתבסס על ניתוח התרחיש כאמור לעיל, ביצע הבנק ניתוח תרחיש וזאת בהתאם להנחות עבודה המפורטות להלן:

הונח כי המדיניות הממשלתית והרגולציה האקלימית ייקחו שיקולים אלה בחשבון ויצמצמו את השפעת סיכוני המעבר בטווח הקצר-בינוני.

ניתוח פרופיל הסיכונים כמתואר להלן עשוי ללמד כיצד התממשות סיכוני אקלים עלולים להשפיע על הענפים השונים כתוצאה משינויים שעלולים להיגרם לפעילות ו/או רווחיות הלקוחות הפועלים בענפים השונים בתהליך ההסתגלות לסיכוני המעבר או רמת החוסן לסיכונים הפיזיים. יחד עם זאת יודגש כי ההשפעה של התממשות סיכונים אלה על יכולת הפירעון וכשר שירות החוב של הלווים השונים בענף, וכתוצאה מכך התממשות סיכון האשראי לבנק, תלויה ברמת הפגיעה הפרטנית של כל לווה, לצד פעולות מיטיגציה שיבוצעו על ידי הלווה בהסתגלות לשינויים בענף והן המיטיגציה של הבנק את רמת הסיכונים הגלומים באשראי (כגון, מגבלות על רמת המינוף של הלווה, טיב והיקף הבטוחות קיימות לטובת הבנק ועוד). לאור זאת, בשלב זה לא ניתן להסיק מניתוח התרחיש כאמור על פגיעות הלקוחות הפרטניים בענף או על רמת סיכון האשראי הגלום בבנק.

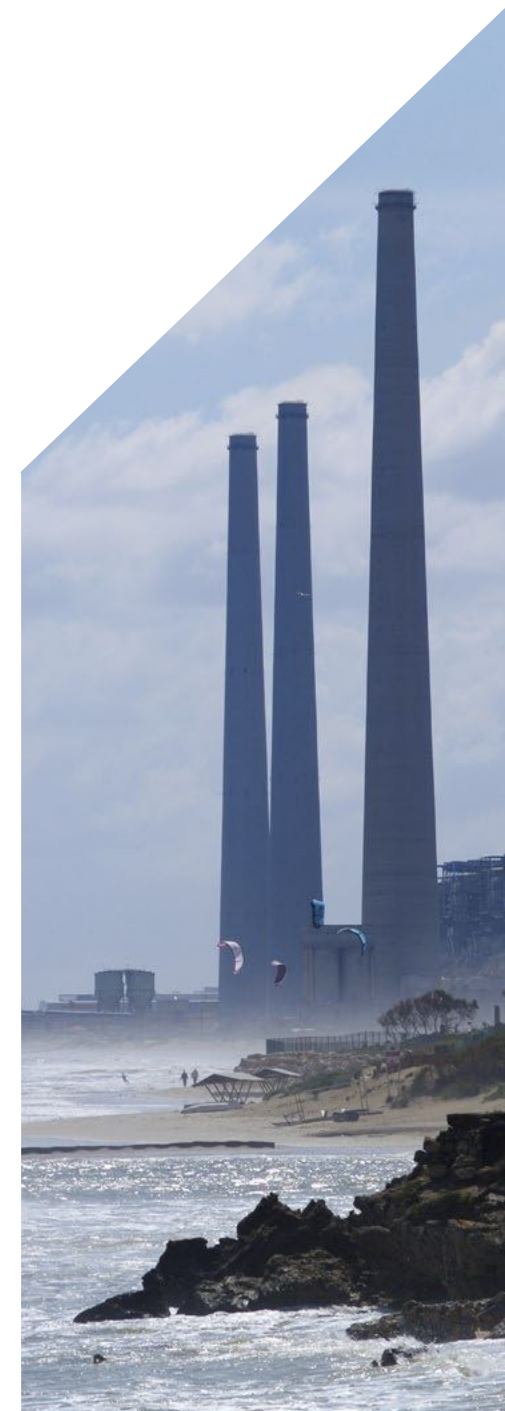
הניתוח בוצע בראייה של אופק התפתחות הסיכונים לטווח קצר-בינוני (עד שנת 2030).

הניתוח הינו הניתוח האיכותני הראשון שמבצע הבנק, שבוצע ומציג את סיכוני האקלים המאפיינים את הפעילויות בענפים השונים.

סיכון המעבר המיוחס לענפים ולפעילויות שנכללו במסגרת טיוטת הטקסונומיה הישראלית הירוקה של המשרד להגנת הסביבה הינו נמוך יותר.

חברות הפועלות בתחומים להם תמיכה ממשלתית, דוגמת תחבורה ציבורית, תמשכנה ליהנות מתמיכה זו, אשר תצמצם את השפעת העלויות בגין סיכוני המעבר.

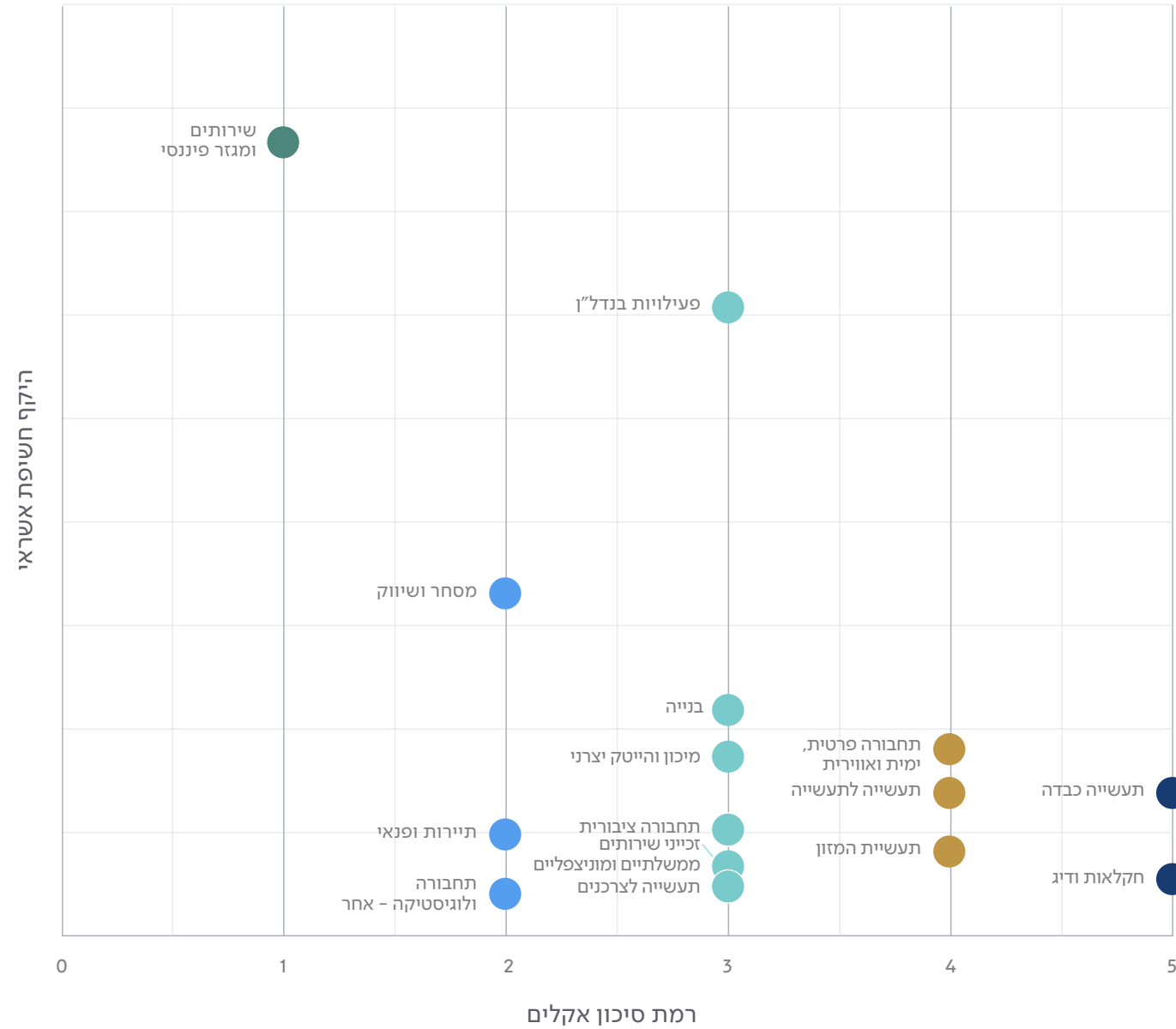
פעילויות מסוימות, אשר נחשבות למזהמות וככל הנראה יתמודדו עם אתגרים גדולים יותר בהתאמת הפעילות שלהן במעבר לכלכלה בת-קיימא, עשויות להיות חשופות בטווח הארוך לירידה בביקוש עקב רגולציה ו/או שינוי בטעמי הלקוחות (דוגמת: ייצור חשמל או מפעלים כימיים מסוימים). עם זאת, בשלב זה אין להן תחליפים מספקים או שהן מהוות פעילויות חיוניות לתפקוד המשק (כגון צרכי אוכלוסייה וביטחון תזונתי).

מפת חום

חלוקה סקטוריאלית לרמת סיכון אקלים והיקף חשיפת אשראי

אילוסטרציה של מפת החום לסיכונים אקלים לענפי הפעילות השונים:

מפת החום מציגה את הפילוח הענפי שבוצע בהתאם לרמת חשיפת אשראי והערכת סיכון האקלים שנקבע בענפי הפעילות כפי שהגדיר הבנק. הערכת סיכון האקלים מתייחסת הן לסיכונים פיזיים וסיכונים מעבר פוטנציאליים בראייה לטווח הבינוני (עד שנת 2030).

בנוסף לניתוח לעיל, הבנק ביצע ניתוח תרחיש חשיפה ראשוני לענפים הבאים: תחבורה ימית ואווירית, תעשייה כבדה, חקלאות ובנייה. להלן ניתוח גורמי סיכון האקלים המרכזיים בחלוקה לענפי משק:

תעשייה כבדה

חברות בענף זה, כגון: מפעלים פטרוכימיים, יצור חשמל ותעשייה כימית, חשופות בעיקר לסיכונים מעבר לאור רגולציה סביבתית והוראות אכיפה מתגברות, הידלדלות בחומרי גלם ועליה במחיריהם, פגיעה אפשרית בשרשרת האספקה. כמו כן, חברות אלו עלולות לבצע טרנספורמציה עסקית וטכנולוגית במטרה להתאים פעילותן לשינוי בהעדפות הצריכה או הרגולציה. כמו כן, אי עמידה בדרישות הרגולציה עלולה לחשוף חברות אלו לקנסות, חשיפה תקשורתית שלילית ולפגיעה מוניטין. בנוסף, ענפים אלה בעלי חשיפה אפשרית לסיכונים פיזיים שנובעים משינויי האקלים, בשל שריפות וגלי חום קיצוניים, רעידות אדמה, שיטפונות והצפות שיפגעו במפעלי החברות, וכן עקב סיכונים פיזיים שיפגעו בהימצאותם/זמינותם של חומרי גלם. סיכונים אלה צפויים להשפיע באופן שונה על התעשיות, לאור הפריסה הגיאוגרפית ואופי הפעילות.

בנייה

חברות הפועלות בענף זה, נמצאות בחשיפה אפשרית לסיכונים מעבר ככל שיידרש מעבר מהיר לרגולציית דלת פחמן וצעדים אחרים להפחתת זיהום סביבתי וכן מעליה אפשרית במחירי חומרי גלם, שעלולה לנבוע משינויים בביקושים, מיסוי פחמן או רגולציות נוספות, טרנספורמציה של תהליכי עבודה ועמידה בדרישות לתקן בניה ירוקה, החלפת מערכות חימום וקירור כחלק מתהליך התייעלות אנרגטית. חברות הבנייה חשופות פוטנציאלית לסיכונים פיזיים אשר עשויים לפגוע בנכסים הממומנים כתוצאה מאירועי מזג אוויר, שריפות ופגיעה בקרקעות. טווח הסיכון עלול להיות מושפע ממיקום הנכסים, שיטת הבניה ומשתנים נוספים. התממשות תרחישים אלה עלולים להוביל לפגיעה פוטנציאלית ברווחיות החברות לאור עלייה צפויה במחירי פחמן וכן עלויות מעבר לצמצום הפליטות מפעילות.

תחבורה ימית ואווירית

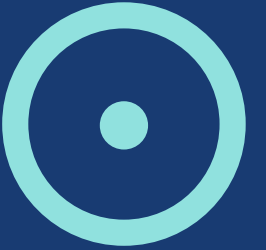

חברות הפועלות בענף הינן חברות תחבורה אווירית ושינוע ימי. חברות אלה חשופות בעיקר לסיכונים מעבר פוטנציאלים ועלולות להתמודד עם אתגרים טכנולוגיים לצמצום השפעתם הסביבתית מפעילות, זאת לאור ההסתמכות על דלקים מאובנים כמקור אנרגיה עיקרי. סיכונים המעבר כוללים עלייה במחירי מס פחמן, עיכוב באימוץ פתרונות טכנולוגיים להפחתת השפעות סביבתיות, ובמקומות מסוימים, שינוי בהעדפות צרכנים בדמות מעבר לתחבורה ציבורית אשר מהווה תחליף לתחבורה אווירית ו/או ימית. התממשות סיכונים מעבר עלולה לגרום לפגיעה ברווחיות החברות. החברות בענף זה חשופות לסיכונים פיזיים פוטנציאלים, הן באופן ישיר, למשל על ידי פגיעה בתשתית לוגיסטית כתוצאה מעלייה בתדירות אירועי מזג אוויר קיצוניים, והן באופן עקיף, בעקבות הידלדלות חומרי גלם חיוניים כגון סוגים שונים של מתכות. הסיכונים הפיזיים וסיכונים המעבר האפשריים שונים בין סוגי הפעילות, זאת לאור השוני בפריסה הגיאוגרפית ואופי הפעילות.

חקלאות

חברות בענף החקלאות מושפעות באופן ישיר משינויי האקלים. עיקר החשיפה נובעת מסיכונים פיזיים אפשריים כגון גלי חום וקור, בצורת ושריפות אשר עלולים להביא לפגיעה ביכולת הייצור, כדוגמת עליה בהתפרצות מזיקים בשטחי חקלאות שעשויים לפגוע ביבולים. מכאן, עשויה להיות פגיעה ברווחיות החברות לאור החשיפה לסיכונים הפיזיים הפוטנציאלים שסבירות התממשותם עולה. ככל וסיכונים המעבר יתממשו, יידרשו השקעות בטכנולוגיות חדשות ומציאת חלופות למעבר למערכות דלות פחמן. כמו כן, שינויי אפשריים בהעדפות צרכנים לצריכת מזון או פתרונות טכנולוגיים בדמות מזון מתורבת עלולים לגרום לשינוי במודלים עסקיים ותהליכי ייצור.

אשראי לאנשים פרטיים

האשראי לאנשים פרטיים מחולק לשלושה תחומי פעילות מרכזיים: אשראי לדיור, אשראי למימון רכב ואשראי צרכני אחר. אבחנה זו בוצעה במטרה לזהות את הפגיעה האפשרית כתוצאה מהסיכונים הפיזיים וסיכוני המעבר לערך הבטוחה.

צעדי המשך לניהול סיכוני אקלים

הבנק מציג במסגרת דוח זה את השלבים הראשונים שביצע בהערכת סיכוני אקלים. זיהוי הענפים ומיפוי הסיכונים יהוו בסיס לביצוע ניתוח תרחישים בהתאם לרגולציה מקומית, ככל שתתפרסם, או על בסיס תרחישים שנקבעו במסגרת עבודה של יוזמת ה-The Network for Greening the Financial System (NGFS), אשר אומצה כבסיס לניתוח תרחישים על ידי בנקים מובילים בדיווחי TCFD. הבנק נערך בהלימה לגישות מקובלות אלה להנחת תשתית מתודולוגית ואיסוף מידע פנימי וחיצוני הנדרש לביצוע תרחישי התממשות סיכוני האקלים (אחד או יותר).

א. אשראי צרכני אחר

אשראי ללא בטוחות פיזיות המאופייין בפיזור גבוה וללא ייחוס באופן ישיר של סיכוני אקלים – פיסיים ומעבר.

ב. אשראי למימון רכבים

סיכוני מעבר עשויים לקבל ביטוי בירידת ערך של רכבים שאינם עומדים בתקן של זיהום סביבתי או רכבים שאינם היברידיים או חשמליים. נציין כי לאור המח"מ הקצר יחסית של התיק ולאור החלק ההולך ופוחת של בטוחות בדמות רכבים אלה, הסיכון הצפוי הינו נמוך. סיכון פיזי לרכבים נתפס כבעל פוטנציאל מהותיות נמוך בכל הקשור לתיק זה בשל אופי הבטוחה ובשל קיום ביטוח שמכסה נזקי פגיעה פיזיים באופן אפקטיבי.

ג. אשראי לדיור

אשראי לדיור עשוי להיות חשוף לפגיעה אפשרית בנכסים הממומנים בשל אירועי אקלים. טווח הסיכון מושפע ממיקום הנכסים, שיטת הבניה ומשתנים נוספים. עם זאת, חשוב להדגיש כי הסיכון באשראי הקמעונאי שונה באופיו מהאשראי העסקי, שכן מקור ההחזר העיקרי הינו הכנסות קבועות של הצרכנים. כמו כן, התיק מאופייין ברמת פיזור גבוהה וקיימת הפחתת סיכון הנובעת מביטוח נכסים ממומנים כחלק מתנאי האשראי הבסיסיים.

יעדים ומדדים

1. הגדלת חשיפה לפעילויות המסייעות לצמצום השפעות שינוי אקלים

בנק לאומי הגדיר יעד להיות הבנק המוביל בישראל לתמיכת המשק הישראלי למעבר לכלכלה דלת פחמן. לשם כך, בשנת 2021 הבנק הציב יעד למימון וההשקעות בפרויקטים/בחברות המקדמים סביבה ירוקה בגובה 35 מיליארד ש"ח עד שנת 2030 ולצורך השגת היעד הבנק יפעל בשלושה קווי מדיניות:

א. מדיניות אשראי סביבתי ("אשראי ירוק")

בנק לאומי גיבש מתודולוגיה וקריטריונים לזיהוי וניהול אשראי המקושר למטרות התומכות ביעדי אקלים. המתודולוגיה שאומצה הינה ברוח תקן ה- Green Bond Principles (GBP), המסייע בגיבוש מאפיינים לאג"ח ירוק. בהתאם לתקן, אשראי סביבתי הינו אשראי הניתן למימון פרויקטים בעלי ערך סביבתי (אשראי לפרויקט ירוק) או מימון לחברות שליבת פעילותן הינה ביצוע פרויקטים התומכים ביעדי אקלים (אשראי לחברה ירוקה) או להשקת מוצרים פיננסיים ירוקים, כדוגמת הלוואת צמודת קיימות (Sustainability Linked Loan – SLL) (אשראי תלוי מוצר פיננסי). התחומים העיקריים בהם יתמקד בנק לאומי במתן אשראי התומך בפעולות התורמות להפחתה ולהתמודדות עם היבטים סביבתיים ואקלימיים, כפי שמוגדר במסגרת האג"ח הירוק של הבנק (Green Bond Framework), הינם:

אנרגיה מתחדשת	ניהול בר-קיימא מים ושפכים	בנייה ירוקה
התייעלות אנרגטית	תחבורה נקייה	שיקום קרקעות

בנק לאומי קבע יעדים אסטרטגיים בנושאי אקלים לטווח הבינוני והארוך.

היעדים נקבעו עבור שלוש קטגוריות:

1. הגדלת חשיפה לפעילויות המסייעות להפחתת זיהום (מיטיגציה) או לצמצום השפעות שינוי אקלים
2. הפחתת פליטות פחמן מפעילות תפעולית ישירה (SCOPE 1)
3. הגבלת חשיפות בתחום פעילות מזהם

Principles for Responsible Banking (PRB)

מסגרת בנקאית בת-קיימא המובילה בעולם, עם מעל ל-300 בנקים חתומים המייצגים כמעט מחצית מתעשיית הבנקאות העולמית. באמצעות העקרונות הבנקים נוקטים בפעולה כדי להתאים את אסטרטגיית הליבה שלהם, קבלת החלטות, הלוואות והשקעות עם יעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא (ה-SDG's) ולהסכמים בינלאומיים, כגון הסכם האקלים של פריז.

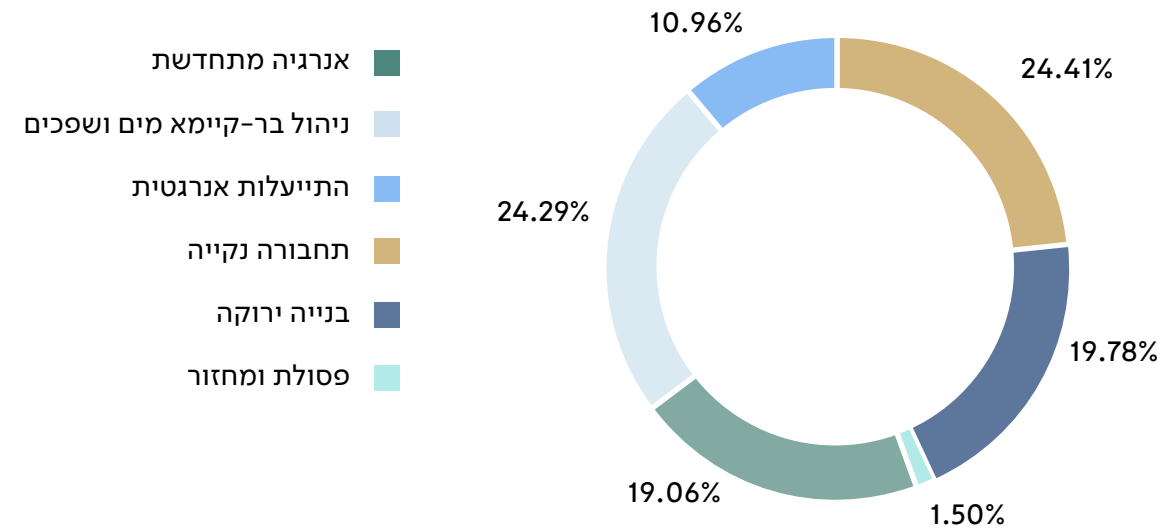
Green Bond Principles (GBP)

ארגון בינלאומי שתכליתו הגדרת עקרונות לטובת פיתוח כלכלה בת-קיימא. הארגון פיתוח את עקרונות האג"ח הירוקות (Green Bond Principles), אשר מאפשרים לכלל השחקנים הרלוונטיים (מנפיקים, משקיעים, בנקים, חתמים ועוד) לקיים תהליך הנפקה שקוף תוך אימות שימושי האג"ח לתמיכה בפעילויות מקובלות אשר תומכות במעבר לכלכלה דלת פחמן וצמצום הפגיעה בסביבה.

מזה, כ-450 מיליון ש"ח השקעות ירוקות באמצעות הנוסטרו של הבנק.

פילוח נתוני האשראי של בנק לאומי, בחלוקה לנושאים סביבתיים¹³ בשנת 2022 הסתכם המימון וההשקעות הירוקים בכ-18 מיליארד ש"ח

פילוח אשראי ירוק לשנת 2022

GRI FS-6, GRI FS-8 13

ג. מדיניות שוקי הון

בנק לאומי גיבש מדיניות שוקי הון אשר קובעת כי במכלול השיקולים במסגרת השקעות חדשות וניהול השקעות קיימות יש לבחון דירוגי ESG וכן סיכונים בהיבטי אקלים. המדיניות חלה על השקעות המתבצעות על ידי לאומי שוקי הון ולאומי פרטנרס. במסגרת המדיניות נקבעו מדדים, כללים ושיקולים מרכזיים מפורטים להתייחסות. כמו כן, קבע הבנק תהליכי בקרה וניתוח תקופתי בוועדות ייעודיות ובהשתתפות נציגי החטיבות הרלוונטיות. בוועדות אלו נדונים היבטים רלוונטיים, כגון: התפלגות הדירוג הכללי, התפלגות ענפים, פיזור גיאוגרפי, שינויי מחיר ומרווח משמעותיים, והתפלגות דירוגי ה- ESG של החברות. במסגרת היעד האסטרטגי של מימון ירוק, הוגדרו יעדים גם לפעילות ההשקעות המתקיימת על ידי לאומי שוקי הון ולאומי פרטנרס.

ב. מדיניות ייעוץ בהשקעות¹⁴

מדיניות ההשקעות של אגף ייעוץ בהשקעות ופנסיה בהיבטי ESG גובשה על בסיס הקו המנחה כי התייחסות לשיקולים אלה צפויה להניב תשואה עודפת לאורך זמן. לצד הגידול בהשקעות ESG בעולם, הבנק מכיר בחשיבות הכללת שיקולי ESG בהשקעות, ולכן מנגיש ומשקף את המידע הרלוונטי לציבור המשקיעים, יועצי השקעות ולקוחות. בנוסף, ציוני ESG לניירות ערך השונים יונגשו ויוצגו ללקוחות הבנק, שיהיו מעוניינים בכך, על מנת שיוכלו לשקללם בהחלטת ההשקעה. בשנים האחרונות החל הבנק להתחשב בשיקולי ESG במסגרת השקעותיו באופנים הבאים:

- **המלצת השקעות ESG ללקוחות מיועצי הבנק** - יועצי ההשקעות בבנק שולחים, מעת לעת ללקוחות שמעוניינים בכך, גם המלצות לגבי השקעות במוצרים שמיוצרים על ידי חברות העוסקות באנרגיה ירוקה כמוצר רווחי ובעל ערך סביבתי מוסף.
- **פיתוח מוצרי ESG** - הבנק פיתח מספר פיקדונות אשר מבוססים בעיקרם על סלי מניות של חברות בעלות דירוגי ESG גבוהים וכן על חברות אנרגיה ירוקה.
- **דירוג מנהלי קרנות נאמנות** - הבנק שולח לכלל מנהלי קרנות הנאמנות בישראל שאלון בבקשה לפירוט בנושא מדיניות השקעות ESG של כל קרן. מידע זה נלקח בחשבון במודל הדירוג של הקרנות בשוק המקומי לפי קריטריונים איכותיים בנוסף לביצוע הקרן.
- **דירוג ESG של ניירות ערך** - הבנק, בשיתוף פעולה עם חברת מחקר, מנגיש דירוגי ESG של ניירות ערך וקרנות, הן ללקוחות הבנק והן לשימוש יועצי ההשקעות של הבנק.
- **הדרכות ויעדים ליועצי ההשקעות של הבנק** - הבנק הגדיר תהליך הטמעה למדיניות ייעוץ בהשקעות, ובכלל זה, גיבש הדרכות בתחומים הרלוונטיים ליועצי ההשקעות של הבנק.

¹⁴ מדיניות ייעוץ בהשקעות גובשה בהתאם להוראה שפורסמה על ידי רשות ניירות ערך מדצמבר 2022 למנהלי קרנות ולבעלי רישיון גדולים בדבר שילוב שיקולי סביבה, חברה וממשל בתהליכי קבלת החלטות השקעה או ניהול סיכונים לפי סעיף 97 (ב) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, תשנ"ד-1994 ולפי סעיף 28 (ב) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995.

2. הפחתת פליטות פחמן מפעילות תפעולית ישירה

נתונים תפעוליים של הבנק

2019	2020	2021	2022	יחידת מידה	נושא
3,616.1	3,164.8	3,361.7	4,475.09	tCO ₂ e	מכלול 1
31,540.3	29,432.5	28,280.8	26,058.13	tCO ₂ e	מכלול 2
1,644.0	1,428.3	1,311.0	1,616.4	tCO ₂ e	מכלול 3
0.144	0.138	0.141	0.144	מ"ר/tCO ₂ e	עצמות מדרך פחמני
270.1	264.2	264.9	256.3	קוט"ש/מ"ר	עצמות אנרגטית

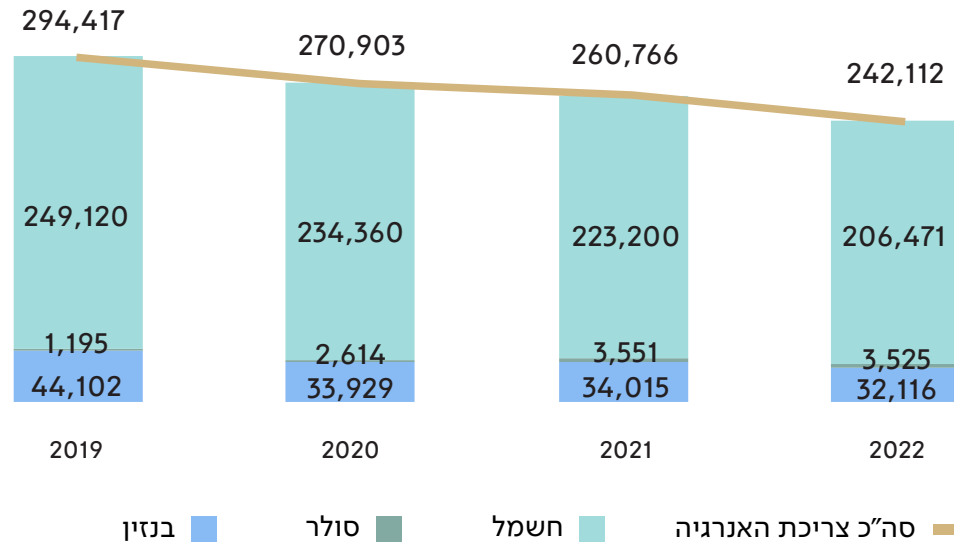
יעדי תפעול ארוכי טווח של הבנק

יעד כמותי	נתוני בסיס שנת 2021	כמות הפחתה	יחידת מידה	יעדי תפעול לשנת 2026
26,362.8	32,954	20%	tCO ₂ e	הפחתת פליטות גזי חממה
49.6	62	20%	GWh	צמצום צריכת חשמל
0.88	1.1	20%	Mega-Lt	צמצום צריכת דלק

צריכת אנרגיה^{15,16}

פילוח צריכת האנרגיה (GJ) בלאומי לאורך השנים

לאור אופי פעילותו של הבנק, ההשפעות התפעוליות הישירות נובעות מהגורמים הבאים:

- **צריכת חשמל** - כ-85.3% מצריכת האנרגיה של קבוצת לאומי נובעת מצריכת חשמל במשרדים. הבנק משקיע בפרויקטים ובתהליכים המביאים לצמצום צריכה זו. כ-74.8% מהחשמל שצורך לאומי נרכש מייצרן חשמל פרטי המייצר חשמל מגז טבעי. בשנת 2022 נרשמה ירידה של כ-7.5% בצריכת החשמל של קבוצת לאומי בהשוואה לשנת 2021.

- **צריכת דלק** - צריכת הדלק של לאומי נגזרת בעיקר מצי הרכב של הבנק. בשנת 2022 נצרכו 969,549 ליטר בנזין ו-67,732 ליטר סולר (עבור רכבים בלבד). נתון זה משקף ירידה של כ-6.4% ביחס לצריכת הדלק בשנת 2021, ירידה שעיקרה נובע מצמצום סך הכל כלי הרכב בצי הרכב. כמו כן, לאומי מנהל את מלאי הסולר באחזקתו, המשמש לשימוש שוטף ולצורכי חירום, בהתאם לחוק ולתקנות, ובכללם בדיקת אטימות תקופתית של המכלים.

בנוסף, במסגרת תכנית צמצום ההשפעה הסביבתית-תפעולית, הקים בנק לאומי תחנת כוח המונעת בגז טבעי בתפוקה של חמישה MWh לטובת אספקת החשמל בקמפוס לאומי בלוד. תחנת הכוח תהווה את מקור האנרגיה המרכזי של הקמפוס.

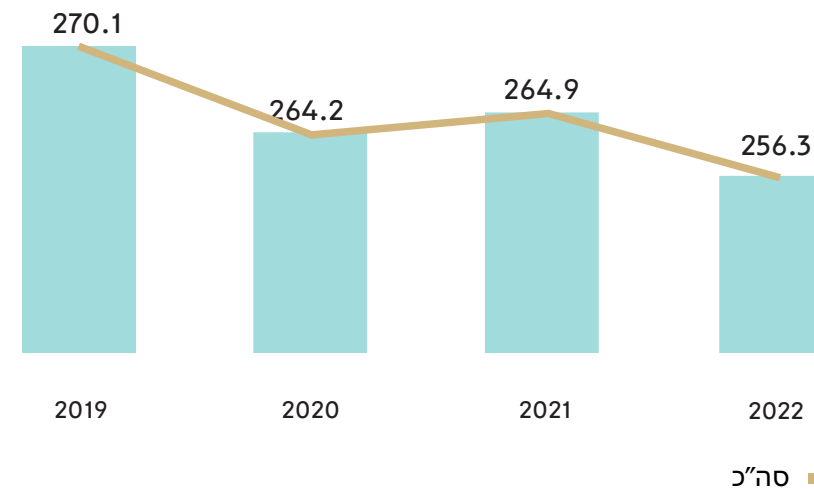
15 תוקנו נתוני 2016-2021: הנתונים כעת אינם מכילים את רכבי הליסינג הפרטי (אלא רכבי מנהלים וצמודי תפקיד בלבד).
16 GRI 302-1, GRI 302-4

עצימות אנרגטית

כיוון שקבוצת לאומי מספקת שירותי בנקאות ואינה חברה יצרנית, אין הקבוצה מחשבת עצימות אנרגטית ליחידת ייצור. קבוצת לאומי מודדת את העצימות האנרגטית שלה כדי לבחון את יעילות המהלכים שננקטים לצמצום צריכת החשמל. העצימות נמדדת על-פי צריכת חשמל ביחס לשטח בו נצרך (מ"ר)¹⁷. בהמשך למהלכים שננקטו להתייעלות אנרגטית, קיימת ירידה עקבית בעצימות האנרגטית של קבוצת לאומי ביחס לשטח הנכסים לאורך השנים. נתון צריכת אנרגיה כוללת GJ/מ"ר לשנת 2022 הינו 1.082¹⁸.

עצימות אנרגטית לפי סה"כ חשמל (סך קוט"ש/מ"ר)

טביעת רגל פחמנית¹⁹

במסגרת המדיניות הסביבתית, מעבר לניטור ולמידת צריכת אנרגיה של לאומי, נעשה חישוב סדיר של פליטת גזי החממה הנובעים מפעילות הבנק (צריכת אנרגיה, שריפת דלקים ועוד). לאומי מבצע את המדידה באמצעות כלי החישוב של המשרד להגנת הסביבה²⁰ ומקדמי הפליטה של (DEFRA-Department for Environment, Food & Rural Affairs, ממשלת UK).

לאומי מדווח מדי שנה על טביעת הרגל הפחמנית באמצעות:

מיזם הדיווח הבינלאומי המדווח משנת 2013 (CDP Carbon Disclosure Project)	המערך הוולונטרי לרישום ולדיווח על פליטות של גזי חממה בישראל, המדווח משנת 2011
דירוג מעלה	דוח סביבה, חברה וממשל השנתי של הבנק

בהתאם לפרקטיקות מקובלות, פליטות גזי החממה מפעילות הבנק מחולקות לשלושה מכלולים:

• **פליטות ישירות (מכלול 1)** - הפליטות הישירות של קבוצת לאומי נובעות בעיקרן משריפת דלק על-ידי צי הרכב של הארגון, משריפת סולר בגנרטורים למקרי חירום וגזי חממה המכילים פלואור ממערכות קירור וכיבוי אש.^{22,21}

• **פליטות עקיפות (מכלול 2)** - הפליטות העקיפות נובעות מצריכת החשמל של הבנק.

• **פליטות עקיפות אחרות (מכלול 3)** - פליטות הקשורות לפעילות הבנק, אך אינן נובעות ממנו.

באופן ישיר, וכוללות, בין היתר, צריכת מוצרים ושירותים שונים מספקים או על ידי לקוחות. מרבית הפליטות של בנק לאומי מיוחסות למכלול זה מאחר וליבת עיסוקו במתן שירותים פיננסים. לאומי משקיע משאבים בזיהוי פעולות שיביאו להתייעלות ולחיסכון בצריכת האנרגיה, המשפיעות ישירות על טביעת הרגל הפחמנית של לאומי.

טביעת הרגל הפחמנית של בנק לאומי לשנת 2022 היא 32,149 טונות שווה ערך פד"ח²³.

בהשוואה לשנת 2021, חלה ירידה של 2.4% מסך טביעת הרגל הפחמנית של לאומי²⁴.

21 ראו פרוטוקול GHG לכימות ולניהול פליטות.

22 פליטות גזי חממה כגון HFC-1 Methane, N2O הנובעות מפעילותו של לאומי מגולמים בנתוני מכלול 1 במסגרת הדיווח על טביעת הרגל הפחמנית של החברה.

23 נתון זה כולל פליטות בשלושת המכלולים בבנק לאומי; רכיבי טביעת הרגל הפחמנית לשנת 2022 חושבו על פי קובץ הדיווח של המשרד להגנת הסביבה לשנת 2021. הישראלי ועבור חישוב מכלול 3, נעשה שימוש במקדמים המפורסמים מדי שנה ע"י המשרד להגנ"ס הבריטי (DEFRA) שמתפרסם מדי שנה.

24 GRI 305-1, GRI 305-2, GRI 305-3, GRI 305-5, GRI 3-3

17 סה"כ 223,816 מ"ר בשנת 2022.

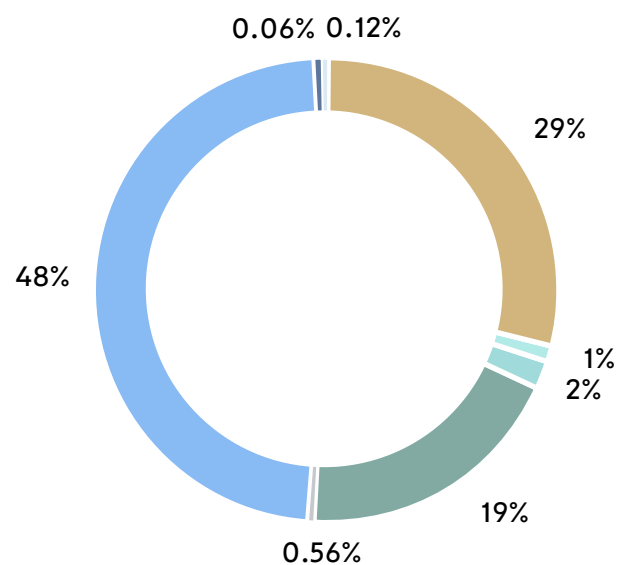
18 GRI 302-3

19 GRI 3-3

20 החישוב לשנת 2022 נעשה על פי קובץ הדיווח של שנת 2021.

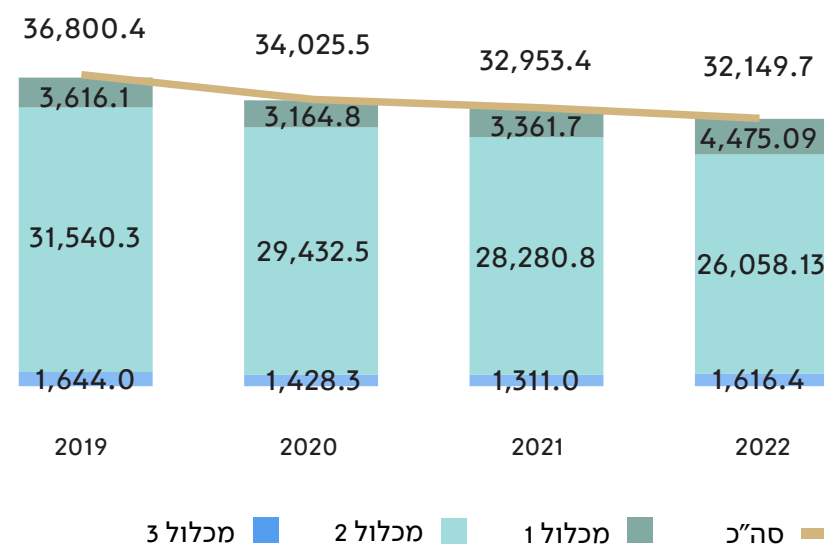
פילוח פליטות עקיפות – מכלול 3²⁶

- פסולת כללית
- פסולת קרטון למחזור
- פסולת אלקטרונית למחזור
- צריכת נייר
- צריכת מים
- הזרמת מים לשפכים
- טיסות
- פסולת נייר למחזור

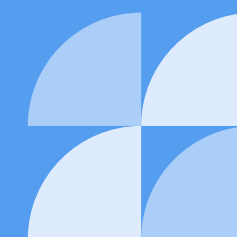
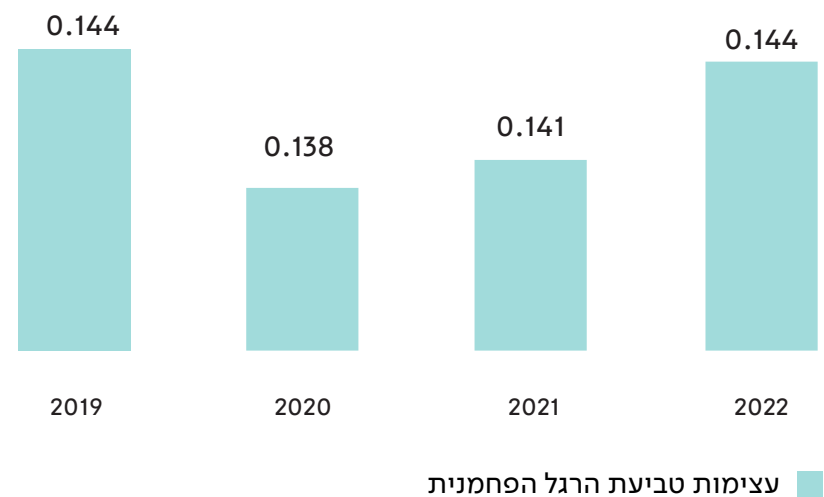
305-1, GRI 305-2, GRI, 305-3, GRI 305-4 25
GRI 305-3 26

פילוח טביעת רגל פחמנית לפי מכלולים (טון שווה ערך פד"ח)

עצימות המדרך הפחמני של קבוצת לאומי לשנת 2022 היא 0.14 טון שווה ערך פד"ח/מ"ר. חלה עלייה של כ-1.3% בהשוואה לשנת 2021.²⁵

עצימות טביעת רגל פחמנית (טון שווה ערך פד"ח / מ"ר)

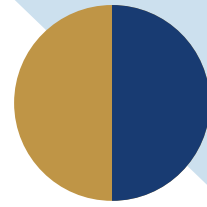
צמצום צריכת האנרגיה בבנק לאומי²⁷

הבנק משקיע מאמצים לצמצום צריכת האנרגיה מפעילויותיו, בין היתר באמצעות:

<p>הבנק מציע פתרונות דיגיטליים מתקדמים המאפשרים ללקוחותיו לקבל שירות ללא צורך בהגעה לסניף (כדוגמת שירותי "הזמן פגישה" ו"כתוב לבנקאי"). פתרונות אלו מסייעים בהפחתת הגעת לקוחות לסניפים, ובעקבות כך בצמצום זיהום אויר ובשימוש בדלקים.</p>	<p>צמצום הגעה לסניפים</p>
<p>לאומי מפעיל מערך הסעות לעובדים מאזור ביתם לעבודה ובחזרה ובכך מצמצם שימוש ברכבים פרטיים.</p>	<p>שירות הסעות לעובדים</p>
<p>לאומי מעודד את עובדיו למעבר לכלי רכב היברידיים/מונעי סולר (על פני בנזין) על ידי הרחבת המגוון המוצע של דגמים אלו. בשנת 2022 כ-59% מרכבי הצי של הבנק הינם רכבים היברידיים לעומת כ-55% בשנת 2021.</p>	<p>מעבר לכלי רכב חסכוניים בצריכת דלק</p>
<p>במסגרת הקידום של תחבורה בת-קיימא בלאומי הוקמו עמדות חנייה לאופניים בבניין ההנהלה ראשית של לאומי בתל-אביב ובקריית שירותי לאומי בלוד.</p>	<p>עידוד רכיבה על אופניים</p>
<p>משנת 2014, עבר הבנק לצריכה של מרבית החשמל מייצרן חשמל הפרטי, המייצר חשמל באמצעות גז טבעי וביעילות גבוהה המפחיתה את כמות הפליטות.</p>	<p>צריכת חשמל מגז טבעי</p>
<p>גם בשנת 2022 ננקטו מהלכים בתחום זה בסניפים ובמבני המטה. במקביל בוצעו התקנות של גופי תאורה מסוג LED, המתאפיינים ביעילות אנרגטית גבוהה ובמשך חיים ארוך מהמוצע.</p>	<p>החלפה של גופי תאורה לתאורה חסכונית</p>
<p>במסגרת שיפוצים ופרויקטים להתייעלות אנרגטית, מתקין לאומי מערכות לבקרת אנרגיה ומערכות בניין חכמות בסניפים ובמבני מטה, המאפשרות ניתוח של מאפייני צריכת האנרגיה.</p>	<p>ניתוח המאפיינים של צריכת האנרגיה בסניפים</p>
<p>בתכנון הקמה של מבנה חדש ובשיפוץ מבנים קיימים, נלקחים בחשבון היבטים סביבתיים, כגון בידוד חלונות בחזיתות חמות, מערכות בקרה, זמנים קבועים וחיישנים לכיבוי אוטומטי של מזגנים ותאורה, ועוד. ארבעה מבנים של לאומי נמצאים בשלבי בנייה קונים במתחם קש"ב בלוד. נכון לשנת 2022, הסתיימה בנייה של מבנים M2 ו-M3 לפי התקן הישראלי לבנייה ירוקה (5281), והמשיכה בנייה של המבנים M4 ו-M5 לפי תקן זה.</p>	<p>בנייה ירוקה</p>

GRI 302-4, GRI 3-3 27

3. הגבלת חשיפות בתחום פעילות מזהם

ענף הפיננסים בכללותו אינו מאופיין בתרומה ישירה להשפעות שינוי אקלים, אלא חשוף להשפעות אלה באופן עקיף על ידי מימון ענפים ופעילויות כלכליות המבוססות בפעילותן, בין היתר, על שימוש בדלקים מאובנים. גופים פיננסים בכל העולם מייצרים מסגרות פעולה לבחינת השפעות שינוי אקלים על פעילותם העסקית, בהתאם למתודולוגיות מקובלות, תוך התפתחות מתמדת ועדכונה בהתאם. כחלק מתהליך בחינת השפעות שינוי אקלים על פעילותו, בנק לאומי גיבש עקרונות יסוד לבחינת חשיפת אשראי לענפים אשר משפיעים על שינוי אקלים, וזאת על ידי בחינת רמות ההשפעה. לצורך כך, קבע הבנק מגבלה בתחום הפעילות המזהם להלן:

הגבלת החשיפה ללקוחות מתחומי הפקת פחם והפקת וזיקוק נפט - הפסקת מימון פרויקטים חדשים (שאינם פעילות שוטפת), עם זאת, הבנק יתמוך בלקוחות מתחומים אלו בפעילויות המיועדות להפחתת השפעת הזיהום הסביבתי. בנוסף, קבע הבנק מגבלה פנימית להיקף החשיפה בתחומים אלו.

במסגרת תכנית העבודה הרב שנתית, אשר משקפת העמקה בניהול נושאי אקלים, יחל הבנק בתהליך מדידת פליטות ממומנות (Financed Emissions). זאת על פי מתודולוגיות ופרקטיקות מקובלות, כדוגמת Partnership for Carbon Accounting Financials - PCAF או מתודולוגיה דומה, כחלק משאיפת הבנק לאיפוס פליטות (Net Zero) עד שנת 2050. מדידת זו תאפשר לבנק להעריך את כמות הפליטות הממומנות בקרב הפעילויות שהוגדרו כמזהמות, וכן לקבוע יעדי הפחתה בהתאם לרמות החשיפה הרצויות לפעילות כלכלית אשר משפיעה באופן שלילי על יעדי הבנק להגעה לאיפוס פליטות גזי חממה מפעילות.

נציין כי המידע הכלול בדוח זה הוא בגדר מידע צופה פני עתיד

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים, כגון: "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "אומדן", "תרחיש", "עשוי", "יכול", "יהיה", "אופטימי", "פסימי", "הנחות", "חלופות" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר. מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח על הסיכונים נסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

היבטי סביבה ואקלים נוספים

ניהול סיכוני סביבה ואקלים

סיכוני סביבה ואקלים מהווים חשיפה של הבנק בפני נזקים פוטנציאליים שעלולים להיגרם כתוצאה מאירועים או מתהליכים שקשורים לסביבה, לרבות שינויי אקלים.

סיכונים סביבתיים נובעים מחשיפה של הבנק לפעילויות שקיים פוטנציאל שיגרמו לנזקים סביבתיים או יושפעו מהם, כמו למשל: פליטות גזי חממה, יצירת פסולת, זיהום אויר ומים, זיהום קרקע, הפחתת המגוון הביולוגי, רעידות אדמה, בירוא יערות ואירועי מזג אוויר קיצוניים.

מדיניות ניהול המשכיות עסקית של הבנק כוללת בין היתר התייחסות לאירועי מזג אוויר קיצוניים המחייבים הערכות לחירום בהתאם להשלכות (פגיעה במטה הבנק ומרכזי המחשוב) או פגיעה גאוגרפית (סגירת סניפים או חוסר יכולת נגישות לסניפים).

אשראי אחראי²⁸

המשק הישראלי חווה בשנים האחרונות שינויים משמעותיים בתחום האנרגיה המתחדשת, תוך צמצום בצריכה של אנרגיה מזהמת וכפועל יוצא מכך - הפחתת גזי חממה. בעקבות כך, הקבוצה מציעה ללקוחותיה מגוון מוצרי מימון המסייעים להתמודדותם עם האתגרים הסביבתיים, תוך צמצום השפעתם השלילית והרחבת השפעתם החיובית על הסביבה. אתגרים אלו משפיעים, בין היתר על סקטור החקלאות, הבנייה, התחבורה, האנרגיה והמים.

הצהרת לאומי בנושא שיקולים באשראי ובהשקעות, מפורסמת באתר הבנק.

קידום נושאים סביבתיים²⁹

ההשפעות הסביבתיות של הפעילות העסקית של החברות במשק הן חלק בלתי-נפרד ממערכת השיקולים העסקית-פיננסית של קבוצת לאומי בשווקים בהם היא פועלת³⁰. לאומי שם לעצמו מטרה שההשפעה הישירה והעקיפה של פעילותו תוביל לצמצום ההשלכות השליליות על איכות הסביבה, האקלים ומשאבי הטבע הזמינים באזורים בהם הוא פועל. לשם כך, בנק לאומי חותר, מעבר לעמידה בחובות הרגולטוריות שחלות עליו, גם לאימוץ וולונטרי ולעמידה בתקנים המובילים והמתקדמים בעולם בתחום זה. במהלך 2021 בוצע מיפוי מחודש של היבטים סביבתיים באמצעות חברת ייעוץ, ובמהלך 2021 בוצעו מבדקי סביבה במספר סניפים נבחרים כשבסופם התקבל חידוש הסמכת הבנק לתקן לניהול סביבה ISO14001 על ידי מכון התקנים.

ההשפעה הישירה של בנק לאומי על הסביבה נובעת משלושה גורמים עיקריים:

צריכת חשמל בנכסי הבנק.	צריכת חשמל	
צריכת דלק לנסועה ולהפעלת גנרטורים במקרי חירום.	צריכת דלק	
פינוי אחראי של פסולת אלקטרונית ונייר וסך צריכת המים.	פסולת ומים	

GRI 302-5, GRI 3-3 28

GRI 3-3 29

30 כלל הנתונים המוזכרים בפרק זה מתייחסים לביצועים הסביבתיים התפעוליים של בנק לאומי בלבד, המעסיק כ-96% מכלל העובדים בקבוצה ומהווה מקור למעל מ-88.74% מרווחיה.

נכון לשנת 2022, לא אירעו מקרים של אי-ציות לחוקים ורגולציה סביבתיים, והבנק לא קיבל דוחות או קנסות על עבירות בנושאי סביבה. קידום נושא איכות הסביבה בבנק והעלאת המודעות מבוצעים, בין היתר, באמצעות:

בסניפי לאומי ובמשרדי המטה מונו נאמני איכות סביבה האחראים לניהול הנושא הסביבתי ולניטור נתוני הצריכה של החשמל והמים ביחידות השונות.	נאמני איכות הסביבה	
נוסף על הפעילות של נאמני איכות הסביבה, נדרשים עובדי הקבוצה מעת לעת לעבור הדרכות והכשרות בתחום איכות הסביבה.	הדרכות לעובדים	
בשנת 2022 המשיך פרויקט לצמצום הדפסות בלאומי, במסגרתו חלה ירידה של כ-30% בצריכת הנייר לעומת 2021.	צמצום הדפסות	
קבוצת לאומי מקדמת את מעבר לקוחותיה לשימוש בדואר ירוק, המאפשר חיסכון בשימוש בנייר ולעבור לקבלת דיוור אונליין בצורה פשוטה ונוחה, במחשב או בטלפון הנייד. בשנת 2022 הצטרפו לשירות 163,321 לקוחות חדשים, ובסך הכל משתמשים בשירות זה 1,257,369 לקוחות.	דואר ירוק	
בתהליכי רכש של בינוי, תחזוקה ומוצרי חשמל כגון תאורה ומקררים, נעשה שימוש בקריטריונים סביבתיים מומלצים, וזאת במטרה לצמצם השפעה סביבתית שלילית כתוצאה מפעילותו של הבנק. הרשימה כוללת התייחסות לחומרי ניקיון, לאריזות מוצרים, לקצב התכלות החומרים, לשימוש בחומרים ממוחזרים או ברי מחזור, למודולריות ונוחות של שימוש חוזר, לשימוש בחומרים מסוכנים, לחיסכון במשאבי אנרגיה ומים ועוד. כחלק מדרישות המפרט של הבנק בנושא רכש תחנות עבודה, הבנק מבקש גם את התייחסות היצרן לנושא צריכת החשמל של המוצר ונתון זה נלקח בחשבון כחלק מתהליך הערכת המוצר. כמו כן, בתהליכי רכש של רכבי הליסינג פועל הבנק להרחבת השימוש בכלי רכב היברידיים. בפרויקטים רלוונטיים מצרפים לחוזה נספח המתייחס לאיכות הסביבה. ובנוסף, מחתימים קבלנים חדשים על הסכם מסגרת בו קיימת התייחסות לאיכות הסביבה.	היבטים סביבתיים בשרשרת האספקה	
מחויבות הקבוצה לשמירה על הסביבה כוללת פינוי אחראי של הפסולת אותה היא מייצרת. עיקר הפסולת שמייצרת הקבוצה היא פסולת אלקטרונית ופסולת נייר הנאספות ונשלחות לפינוי על-ידי קבלנים מורשים ³¹ .	מחזור פסולת ופינויה האחראי	

31 על פי הנחיות הבנק, כלל פסולת הנייר המשרדי מועברת לגריסה ולמחזור וכלל הפסולת האלקטרונית מועברת למחזור ע"י ספקים המורשים באמצעות תאגיד המחזור.

**בשנת 2022 הועברו למחזור ולטיפול מבוקר
כ-659.9 טונות פסולת, להלן:**

הגדרות לאומי	יחידות	לאומי 2022
קרטונים	טונות	35
נייר	טונות	445
פסולת אלקטרונית	טונות	143
פסולת שאיבות מפרידי שמנים	טונות	36.9
סך הפסולת המטופלת	טונות	659.9

צריכת הנייר של לאומי עמדה על 516 טונות, עלייה כוללת של כ-39% מנתוני צריכת הנייר בשנה קודמת. בשנת 2022 היקף פסולת הנייר שנשלחה למחזור עמדה על 445 טונות.³² 86% מצריכת הנייר של לאומי נשלחה למחזור (שהינם 100% מפסולת הנייר של לאומי). הפסולת האלקטרונית שייצר לאומי בשנת 2022, גדלה בכ-9% ביחס לשנה קודמת. 100% מהפסולת האלקטרונית הועברה להמשך טיפול והטמנה מבוקרים.

צריכת מים

בהתאם לאופי פעילותו של הבנק, רוב צריכת המים מיועדת לצרכים משרדיים.³³ לצורך ניטור וניהול נכון של צריכת המים, מותקנת במשרדי המטה וברוב הסניפים מערכת זיהוי ונטרול נזילות מים. כמו כן, הותקנו ברזים חכמים בכל הסניפים ובמרבית יחידות המטה. באופן זה, ובאמצעות בקרה נוספת על החיסכון במים, צריכת המים של הבנק נשארה ברמה דומה לאורך השנים.

סך הצריכה לשנת 2022 עומדת על כ-119,000 מ"ק. בנרמול ביחס למספר העובדים, צריכת המים לעובד בנק עומדת על כ-14.7 מ"ק.

רכש ירוק³⁴

קבוצת לאומי פועלת לניהול שרשרת אספקה אחראית ובעלת השפעות חיוביות על הסביבה. במסגרת זו מתבצעות בקורות ספקים הבוחנות את התנהלותם בהיבטי אחריות תאגידית (כדוגמת שמירה על הסביבה). פעילות הרכש מורכבת בעיקרה מרכישה שוטפת של ציוד, מוצרים ושירותים, הן עבור הפעילות השוטפת של הבנק והן עבור פרויקטים, המבוצעים בכלל היחידות בקבוצה, על פי הצורך.³⁵

הצהרת לאומי בנושא רכש אחראי, מפורסמת באתר הבנק.

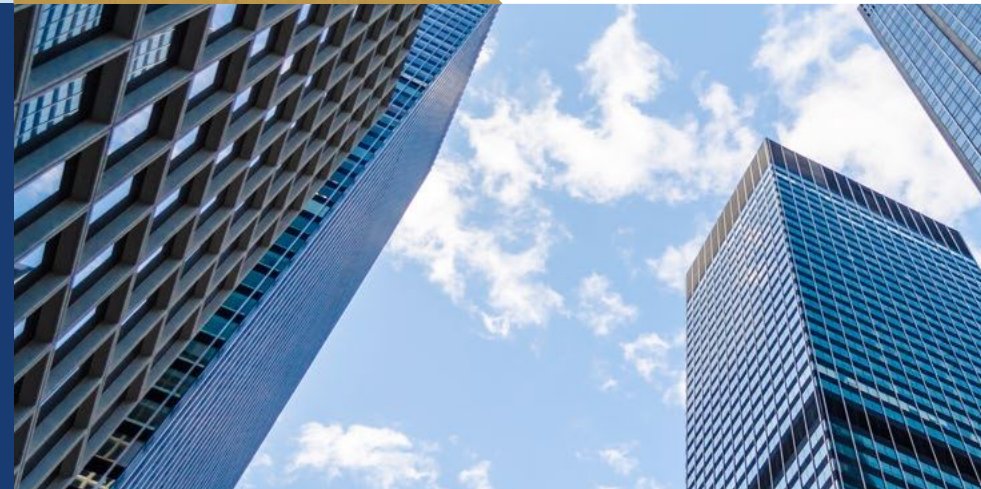

כחלק מפעולותיו לקידום רכש מגוון ולהרחבת ההשפעה החיובית של הקבוצה באמצעות הרכש, יוזם לאומי מגוון פעולות:

- קידום רכש ירוק: במטרה לצמצם השפעה סביבתית שלילית הנגזרת מהפעילות, פועל הבנק לשלב שימוש בחומרים ממוחזרים, במוצרים חסכוניים באנרגיה ובמוצרים ידידותיים יותר לסביבה. דוגמה לכך ניתן לראות בתחום הליסינג בו הורחב השימוש בכלי רכב היברידיים, החסכוניים יותר בדלק ובחינת הכנסת רכבים חשמליים, אספקת חשמל על ידי ספק חשמל מגז טבעי, מחזור פסולת נייר, שימוש בתאורה חכמה וחסכונית. בנוסף, לאומי חתם על הסכם מול רויטרס על מדד ESG.
- בשנת 2022 עמד היקף הרכש הירוק של הבנק על כ-17.8 מיליון ש"ח.
- בשנת 2022 הרכש המרכזי של לאומי התבצע מכ-756 ספקים. ספקים שהחלו לספק שירותים ללאומי בשנים האחרונות התחייבו לעמידה בקריטריונים של סביבת העסקה הוגנת (תנאי העסקה, בטיחות וכו'). ללאומי 132 התקשרויות עם ספקי בינוי ותחזוקה, אשר התחייבו לעמוד בקריטריונים סביבתיים.

32 נייר הדפסה ומעטפות: עלייה בצריכת הנייר נובעת מעדכון שיטת החישוב והוספת קבוצה חדשה שלא נכללה בחישוב בשנים קודמות.
33 המים אותם צורך הבנק הם מי רשת, המכילים גם מים מותפלים כתלות באזור ובעונה.
34 GRI 308-1, GRI 308-2, GRI 3-3
35 רוב הרכש בלאומי מבוצע באמצעות אגף הרכש בחטיבה הפיננסית, האחראי לתהליכי רכש ולביצוע עסקאות גדולות (להלן: רכש מרכזי). בנוסף, מבוצע רכש ישיר על-ידי יחידות המטה והסניפים. המידע בפרק זה מתייחס לרכש המרכזי בלבד, אלא אם צוין אחרת.

חברה

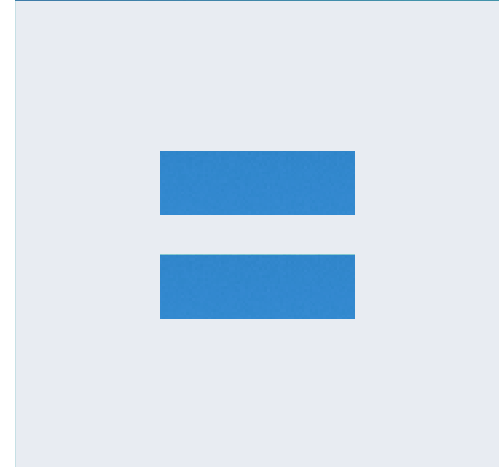
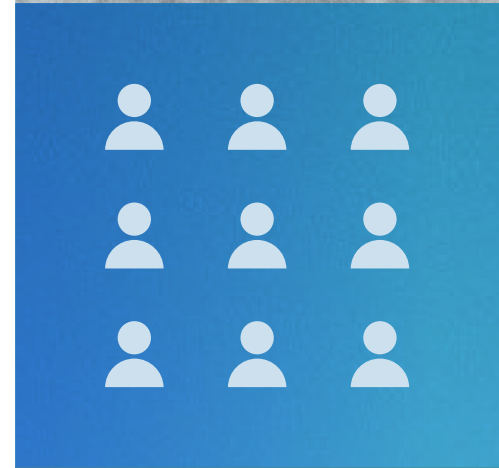
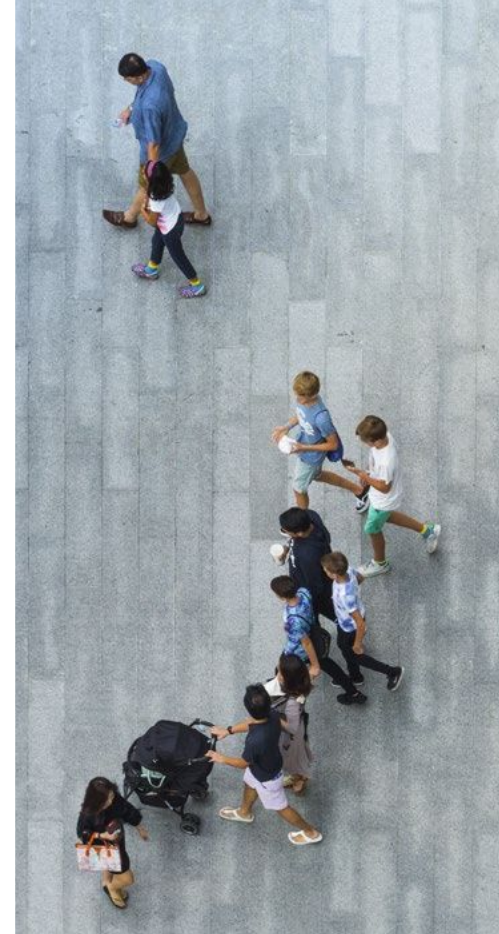

← הון אנושי

← השקעה בקהילה

← חדשנות ודיגיטל

← תמיכה בצמיחת הכלכלה והחברה בישראל

לקבוצת לאומי, השפעה רחבת היקף על פיתוחה ועוצמתה של כלכלת ישראל ועל יציבות המשק. כארגון הפועל בתוך הקהילה, אנו מכירים באחריותנו לפעול להעצמת החברה והכלכלה בישראל ולחיצוק משקי הבית כמו גם חיזוק הגורמים המניעים את הכלכלה הישראלית במגוון ענפי הפעילות במשק. פעילות לאומי למען החברה והכלכלה הינה חלק מרכזי מהחזון והאסטרטגיה של הבנק, ובכלל זה אסטרטגיית ה-ESG אשר גובשה בהתאם לנושאים שמתייחסים לכלל בעלי העניין של הבנק³⁶.

לאומי פועל מתוך אחריות מלאה למען הלקוחות והעובדים של הבנק ומתוך אחריות לקדם ולהעצים את החברה והכלכלה, לחזק את משקי הבית כמו גם את הגורמים המניעים את הכלכלה הישראלית ברבדים שונים בחברה הישראלית:

כלכלה

כגוף פיננסי מוביל ומשפיע על הכלכלה הישראלית באמצעות מימון פרויקטי תשתית וליווי מגוון סקטורים במשק, כגון: היי טק, תעשייה, מסחר, כימיה, מזון, במתן שירותים בעלי ערך חברתי וסביבתי, ברכש מקומי וגלובלי.

לקוחות

כגוף המעניק שירות למיליוני לקוחות בסגמנטים שונים תוך שימת דגש על מתן שירות מותאם והכי נוח, זאת לצד מכלול שירותים בנקאים ודיגיטליים מתקדמים וקידום עסקים קטנים.

קהילה

כגורם משפיע על הקהילה בה אנו פועלים כדי להצמיח חברה טובה ומכילה יותר, באמצעות תרומות וחסויות למען דור המחר והגיל השלישי ובאמצעות אלפי עובדים שמתנדבים במגוון רחב של פעילויות למען החברה.

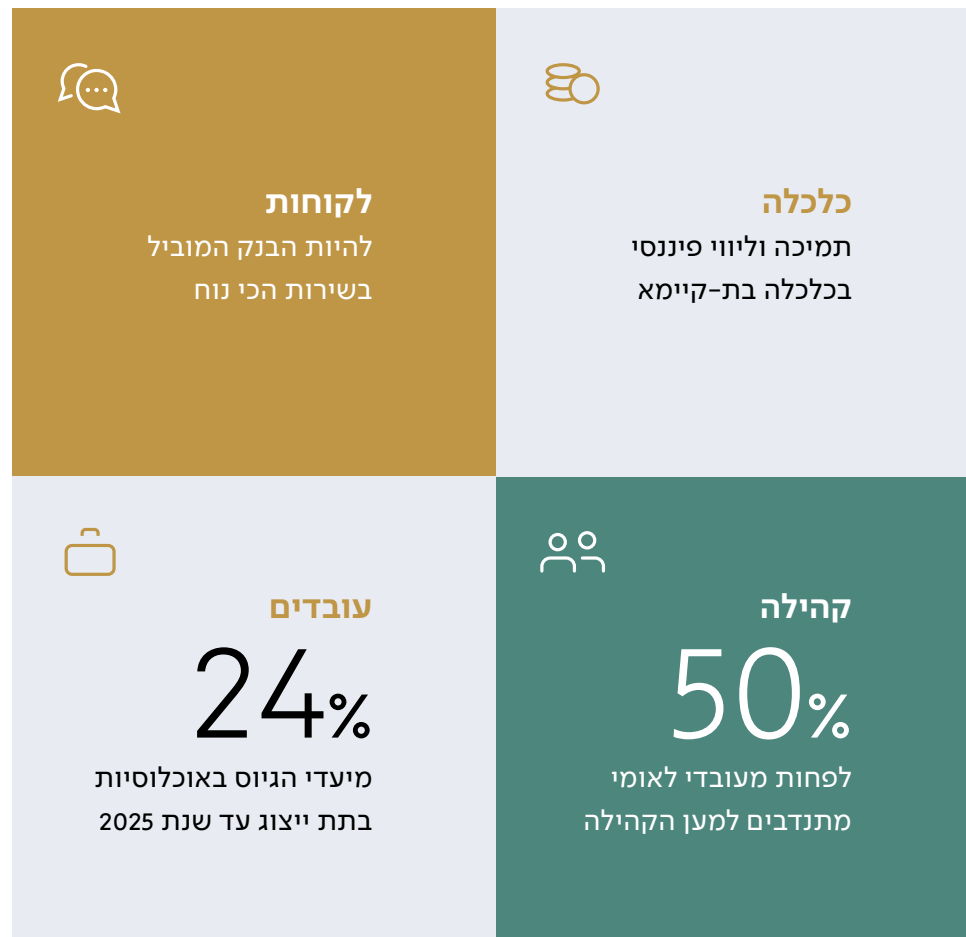
עובדים

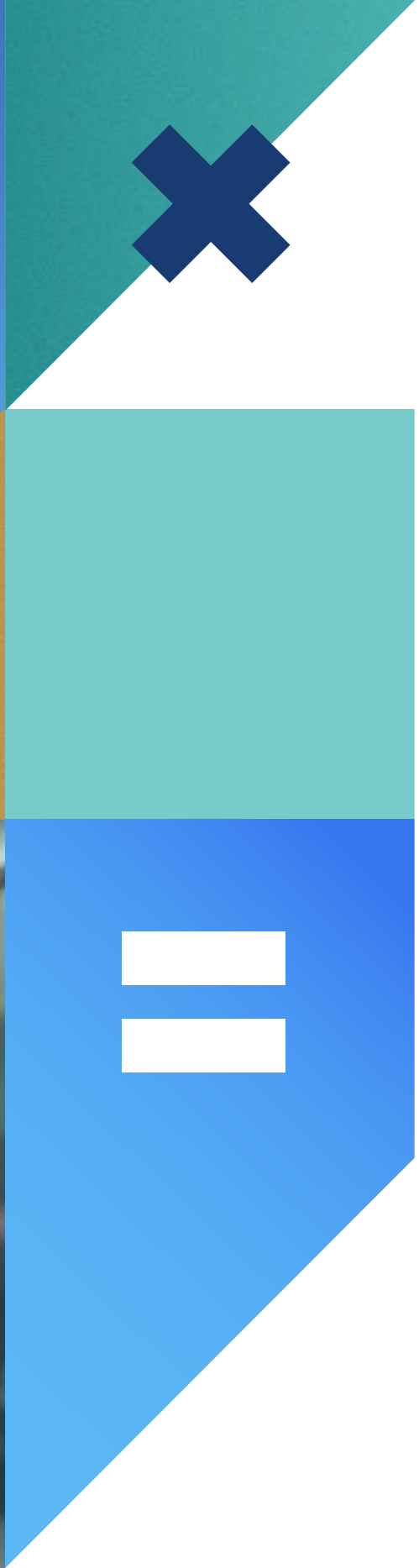
כמעסיק אלפי עובדים המעניק להם מקום עבודה יציב, המאפשר גמישות, ומשקיע ומפתח את עובדיו ומעודד למצוינות אישית וארגונית.

פעילות לאומי בכל הקשור לחברה נשענת על ארבעת יעדי ה-SDGs לחיצוק החברה והכלכלה (יעד מספר 8) צמצום אי שוויון (יעד מספר 10), קידום הגברת החינוך הפיננסי והנגשת ידע ומיומנויות לציבור הרחב (יעד מספר 4) ופועלת ליצירת שוויון מגדרי (יעד מספר 5).

יעדים אסטרטגיים ועסקיים מרכזיים בארבעת הרבדים:

8,092
עובדים

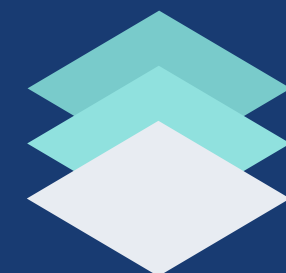
35.7
מיליארד ש"ח
אשראי חברתי

61.1%
נשים
מועסקות

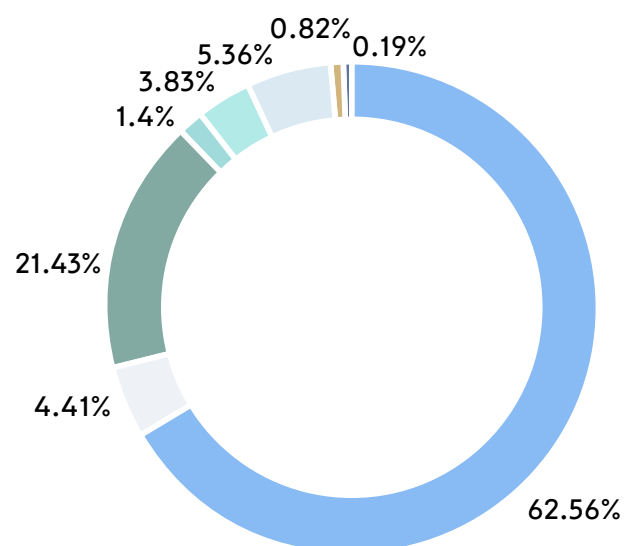
38
מיליון ש"ח
השקעה בקהילה

כ-300
אלף שעות
הדרכה לעובדים

כ-32
אלף שעות
התנדבות

בשנת 2022 הסתכם האשראי לקידום נושאים חברתיים בכ-35.7 מיליארד ש"ח³⁹

- קידום ופיתוח סוציו-אקונומי
- ביטחון תזונתי ומערכות מזון בנות-קיימא
- דיור בר השגה⁴⁰
- שירותים חיוניים - חינוך
- שירותים חיוניים - בריאות
- פרויקטי תשתיות (כגון מי שתיה, ביוב, אנרגיה)
- דיור מוגן
- אחר

קבוצת לאומי מעניקה אשראי שמקדם יעדים חברתיים, ובכך מסייעת לפיתוח כלכלי וחברתי. פעילות זאת נעשית במגוון דרכים ומוצרים ובכלל זה התאמת מוצרי האשראי לעסקים קטנים וזעירים, משקי בית ואנשים פרטיים במגוון הערוצים, לרבות באמצעים דיגיטליים ובעזרת מודלים מבוססי דאטה חדשניים. באופן זה מעודדת קבוצת לאומי פיתוח של עסקים, תשתיות בריאות, עסקים חברתיים, תשתיות חינוך, השכלה ועוד.

הגדרת קריטריונים למימון חברתי

בנק לאומי משקיע משאבים רחבי היקף במימון פרויקטים עם אימפקט חברתי³⁸ בפריפריה (יושבים ומועצות המשויכות לאשכול כלכלי-חברתי 5 ומטה) ועבור קבוצות מיעוטים חברתיים (במגזר חרדי וערבי, יוצאי אתיופיה, עולים חדשים, אנשים עם מוגבלויות). הבנק שם דגש על מימון בתחומים הבאים:

- פרויקטי תשתיות (כגון מי שתיה, ביוב, אנרגיה)
- שירותים חיוניים בתחום החינוך
- שירותים חיוניים בתחום הבריאות
- ביטחון תזונתי ומערכות מזון בנות-קיימא
- קידום ופיתוח סוציו-אקונומי
- דיור בר השגה

³⁷ GRI 203-1, GRI 203-2, GRI FS-6, GRI FS-7, GRI 3-3

³⁸ בהתאם לתקן SBP של ICMA

³⁹ קריטריונים להגדרת מימון חברתי עודכנו בשנת 2022 וכוללים החל משנה זו קטגוריות שלא נכללו בשנים קודמות. פערים מהותיים בין הנתונים הינם בהתאם לעדכון המתודולוגיה.

⁴⁰ מזה כ-22 מיליארד ש"ח לדיור בר השגה, אשר מדווח לראשונה

לאומי כמשקיע עוגן באג"ח החברתית הראשונה בישראל

לבנק לאומי וארגון SFI (Social Finance Israel) שותפות אסטרטגית ארוכת שנים. SFI הוקמה בשנת 2013 במטרה לקדם הזרמת הון לפתרון בעיות חברתיות בישראל דרך שימוש בכלי מימון חדשניים. SFI הפועלת כבית ההשקעות החברתי הראשון בישראל, מפתחת את סקטור השקעות האימפקט בארץ ועובדת בצמוד עם גורמים ציבוריים, עסקיים וחברתיים. מאז הקמתה גייסה SFI מעל ל- 60 מיליון ש"ח בהשקעות.

בשנת 2015, לאומי השקיע כ- 50% מסך ההשקעה (משקיע עוגן), באגרת חוב החברתית הראשונה מסוגה בעולם בתחום השכלה גבוהה. אג"ח "זינוק להשכלה" פועלת לצמצום נשירה של סטודנטים, מלימודי תואר במדעי המחשב. בארבעת המחזורים השתתפו

754 סטודנטים, הנשירה צומצמה בכ- 40% בהשוואה לתקופה שקדמה לתחילת התכנית. עד לסוף שנת הלימודים 2022 סיימו תואר כ-140 סטודנטים שלא היו צפויים לסיים, וההערכה היא כי עד לסוף התכנית המספר יגדל ל-200. רבים מהבוגרים הינם מהפריפריה החברתית והגאוגרפית, מהחברה הערבית והינם דור ראשון להשכלה גבוהה. לאור הצלחת התכנית גויסה אג"ח חברתית נוספת והכוונה להתרחב למוסדות אקדמיים נוספים.

בשנת 2022, לאומי שוב שימש כמשקיע עוגן והשקיע מעל ל- 50% מסך ההשקעה באג"ח קריירה Developers Institute. התכנית מספקת הכשרה של 11 חודשים במקצועות ההייטק לכ-180 משתתפים (מהעדה האתיופית וכן עולים חדשים שהגיעו לישראל

בעקבות המלחמה באוקראינה). לאחר סיום תקופת ההכשרה, המשתתפים יקבלו ליווי צמוד, ייעוץ קריירה וסיוע להשתלבות מיטבית במקומות עבודה בתעשייה.

על פי מחקר של SFI, התרומה של כל בוגר במדעי המחשב לכלכלה הישראלית מוערכת בכ- 3.86 מיליון ש"ח וכי עד תום התכנית התרומה למשק הישראלי תעמוד על למעלה מ- 700 מיליון ש"ח המהווים פי 100 מההשקעה!

בשתי ההשקעות, קבוצת לאומי צפויה לקבל את מלוא ההשקעה הכלכלית שלה חזרה עם תשואה עודפת.

הצהרת לאומי בנושא שיקולים באשראי ובהשקעות, מפורסמת באתר הבנק.

קידום המגזר העסקי

חיזוק עסקים

בנק לאומי מעניק שירותים בנקאיים ופיננסיים לתאגידים המובילים במשק, לרבות בתחומי בנייה ונדל"ן, תשתיות, תעשייה, תחבורה, כימיה וטכנולוגיה. לאפשרויות המימון והשירותים שמעניקה הקבוצה לתאגידים אלה יש תרומה מכרעת לצמיחת המשק וזאת בכפוף, כמובן, למגבלות הרגולטוריות. השירותים הניתנים על ידי הבנק כוללים מימון שוטף על-פי צרכי הלקוחות; מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה; מתן פתרונות בתחום המימון והסחר הבינלאומי; מימון פרויקטים לאומיים ובינלאומיים וליוויים; מימון מיזוגים ורכישות; ארגון סינדיקטים; יצירת מכשירים פיננסיים להגנה מפני סיכונים מטבע, סיכונים ריבית ושינויים במחירי סחורות; שירותי השקעות ופעילות בשוק ההון.

יזמות ומהלכים לחיזוק הלקוחות העסקיים

הלוואות סולאריות לעסקים קטנים

במטרה לקדם את השימוש באנרגיה ירוקה בקרב בעלי עסקים קטנים, יכולים בתי עסק שיש בבעלותם נכס המאפשר הקמת מערכות לאנרגיה סולארית, ליהנות מהלוואה בגובה של עד 100% מערך המתקן הסולארי. בשנת 2022 הועמדו 552 הלוואות בסך כולל של 190 מיליון ש"ח.

הקרב בערבות המדינה

זה למעלה מעשור, יכולים בעלי עסקים קטנים ובינוניים שמתקשים בקבלת אשראי, אך קיימת הצדקה כלכלית לקיומם והם בעלי פוטנציאל להתפתח וליצור מקומות עבודה חדשים בישראל, ליהנות מהלוואות בערבות המדינה. במסגרת שיתוף פעולה זה, שמטרתו תמיכת המשק הישראלי וקידומו, מעמיד לאומי הלוואות לעסקים ממגוון הענפים במשק במטרה לאפשר להם למצות את פוטנציאל ההתפתחות שלהם ואת תרומתם לתעסוקה ולתוצר. בשנת 2022 הועמדו בקרב הלוואות בסך 119 מיליון ש"ח.

תכנית לאומי - קורת לקידום

עסקים קטנים בפריפריה
במסגרת התכנית, הפועלת משנת 2009, מעניק לאומי הלוואות בתנאים מועדפים לעסקים קטנים במטרה לעודד התפתחות במשק וליצור מקומות עבודה לעולים חדשים ואזרחים ותיקים בפריפריה. בשנת 2022 הועמדו 73 הלוואות בסכום כולל של כ-26 מיליון ש"ח.

קרן לעסקים

על רקע התפרצות הנגיף, החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים שנקלעו לקשיים תזרימיים כתוצאה מהשפעות המגיפה. הקרן, שהוקמה בשנת 2020, מעמידה הלוואות כנגד ערבות המדינה. הלוואות ניתנות לתקופה של שנה עד חמש שנים עם אפשרות לגרייס עד 24 חודשים. הריבית בשנה הראשונה משולמת על-ידי המדינה. בשנת 2022 המשכנו להעמיד בקרן 188 הלוואות לעסקים בסך כולל של 62 מיליון ש"ח.

מימון פרויקטי תשתיות סביבתיים

בשנת 2022 השתתף לאומי במימון של פרויקטים בעלי השפעה חיובית על הסביבה כדוגמת הקמת מתקני אנרגיה מתחדשת, נתיבי תחבורה מהירים, תחבורה ציבורית (לרבות אוטובוסים חשמליים), התפלת מים, טיפול בפסולת ושפכים.

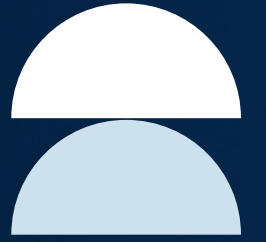
שירות בנקאות פתוחה לעסקים

לאומי מפעיל שירות המאפשר ללקוחות לשתף מידע עם גופים שונים במטרה לצרוך מהם שירות. השירות פתוח לחשבונות תאגידים בעלי חותם יחיד. הבנק מנהל ומעבד מידע פיננסי ומנגיש אותו למנהלי כספים בחברות עסקיות.

כנסים ללקוחות עסקיים

לשם שיפור הידע הנגיש ללקוחות וההיכרות עם הלקוח וצרכיו, התקיימו במהלך שנת 2022, כ-20 כנסים ומפגשים מקצועיים, בהם השתתפו אלפי לקוחות עסקיים.

קידום חדשנות טכנולוגית בחברה הישראלית

האסטרטגיה של לאומי מושתתת על ההבנה שהעולם בכלל והבנקאות בפרט, בעיצומה של טרנספורמציה טכנולוגית ודיגיטלית. כבנק המוביל בנקאות נוחה, חדשנית ומתקדמת, לאומי חותר ליוזמה ומינוף הזדמנויות עסקיות חדשניות. לפיכך, לאומי מיישם יוזמות, שנובעות מצורכי המציאות ומתן מענה וניהול הסיכונים בתחומי הפעילות השונים, באמצעות שיתופי פעולה לקידום ההייטק הישראלי.

מימון ותרומה לפיתוח ההייטק הישראלי

לאומי רואה בתעשיית ההייטק כקטר הצמיחה של המשק הישראלי ולכן, מעניק מזה שנים, שירותים בנקאיים שמותאמים לצרכי תעשיית ההייטק שהתפתחה בישראל.

מערך LeumiTech פועל לקידום תעשיית ההייטק הישראלית הן בפעילותה בישראל והן בפעילות ברחבי העולם, תוך מתן ייעוץ, אשראי, העברות, מט"ח, ניירות ערך ונגזרים, ערבויות ועוד.

מערך LeumiTech הפך לשותף בצמיחתן והתחלתן של רבות מחברות ההייטק הישראליות, שחלקן הפכו במרוצת השנים ל- Unicorns.

נוסף על הכלים הפיננסיים שמעמיד LeumiTech, לאומי משתף פעולה, מלווה ומעניק חסות לגופים המעודדים הקמת חברות סטראטפ בעלות ערך חברתי, בהם:

פינטקה / Fin Teka

בשנת 2022 לאומי הקים חברה בת שעוסקת בחיבור בין הבנק לבין חברות פינטק. החברה החדשה, "פינטקה", מאפשרת לחברות ולסטארט אפים פיננסיים, אשר עומדים בתנאי הרגולציה, להתחבר בצורה מאובטחת למערכות הבנק ולהשתמש תמורת תשלום בשירותים וביכולות המגוונות שהוא מציע בתחומים שונים. בנוסף, לאומי יציע ללקוחותיו את האפשרות להשתמש בשירותים שיפוחו על ידי חברות הפינטק, מבין אלו שיימצאו לרווחיים.

מיזם הגראז' לפיתוח חברות סטארט אפ ישראליות

כחלק מאסטרטגיית החדשנות, לאומי השקיע בתחילת שנת 2022 במיזם חדשני בשיתוף עם יזמי הייטק מובילים בישראל. במסגרת זו, השקיע לאומי בקרן הון סיכון חדשה - Garage Ventures, שתקים ותלווה סטארט-אפים בתחומי הפינטק, הסייבר (Fin-Sec), הדאטה ו-AI.

הקרן מכוונת להשקעה ביוזמות המכוונות למציאת פתרונות טכנולוגיים חדשניים לכשלים וקשיים בעולם הפיננסי ותשקיע הן בחברות הנמצאות בשלבים מוקדמים שכבר פיתחו שירות או מוצר והן בחברות בתחילת דרכן.

נוסף על הכלים הפיננסיים שמעמיד LeumiTech, לאומי משתף פעולה, מלווה ומעניק חסות לגופים המעודדים הקמת חברות סטראטפ בעלות ערך חברתי, בהם:

קידום שיתופי פעולה עם חברות פינטק

- בהמשך ליישום מודל הבנקאות הפתוחה, ניתן לציין מספר שיתופי פעולה נוספים:
- **Pepper בשיתוף עם Fibo** - פתרון מקוון של החזרי מס לשכירים, שמבוצע באופן מהיר ודיגיטלי, לבדיקת זכאות חנימית להחזרי מס (עד 6 שנים לאחור).
- **Pepper בשיתוף עם EcoBill** - תשלום של חשבונות משקי בית ישירות מהאפליקציה עם תובנות ותשלום חכם ומהיר של החשבון.
- **שיתוף פעולה עם חברת טריא פינטק בע"מ** - פיתוח מערכת משכנתאות מתקדמת.

קרן Good Company

קרן השקעות הון-סיכון עם ייעוד חברתי/סביבתי המעודדת חברות סטארט-אפ המפתחות טכנולוגיות שייעודן מציאת פתרונות טכנולוגיים לבעיות מורכבות שמשפיעות על החיים של כולנו. הקרן קידמה פעילויות למציאת פתרונות לאתגרי החקלאות בתחום המזון, הגידול ושרשרת אספקה, בשותפות עם LeumiTech, AGRO, ABInBev, SMART AGRO ו-STRAUSS. במסגרת שיתוף הפעולה עם הקרן, לאומי השתתף במפגשים עם חברות הפורטפוליו, לקח חלק בתחרות הסטראט-אפים של הקרן ועוד.

קרן EIF

קרן ה-European Investment Fund ובנק לאומי בשיתוף פעולה בתחום החדשנות כחלק משיתוף פעולה אסטרטגי רחב עם האיחוד האירופי - כמפורט בפרק סביבה ואקלים.

שותפויות חברתיות של לאומי טק

בנוסף לתרומה כספית של לאומי מסייעים עובדי לאומי טק לעמותות וקהילות שונות בתהליכי מנטורינג, הרצאות, הכשרות בנושאי מימון ואסטרטגיות השקעה, ביניהם שיתופי פעולה עם:

- **עמי"ט - עמותת יוצאי היחידה הטכנולוגית** העמותה מפעילה מודל מבוסס על היתרונות של בית גידול טכנולוגי משותף והיכרות מוקדמת במטרה לסייע לקצינים בוגרי יחידה 81 של אגף המודיעין, להקים חברות טכנולוגיות לאחר שחרורם משירות.
- **YVCF - Young Venture Capital Forum** פורום הון סיכון צעיר המאגד כ-250 חברים, שותפים ומנהלים מקרנות הון סיכון שונות. הפורום פועל במטרה לחזק ולטפח את התפתחות החברים לאנשי מקצוע מיומנים בהשקעות הון סיכון, תוך שיפור הידע מקצועי ומתן פרספקטיבה על התעשייה ורשת הקשרים שלהם.

רכש אחראי חברתי⁴¹

פעילות הרכש בלאומי מורכבת בעיקרה מרכישה שוטפת של ציוד, מוצרים ושירותים הן עבור הפעילות השוטפת של הבנק והן עבור פרויקטים, המבוצעים בכלל היחידות בלאומי, על פי הצורך⁴². מערך רכש ונדלון בלאומי אחראי לאיתור ספקים מתאימים, לניהול משא ומתן, ליצירת ההתקשרות ולניהול הקשר השוטף עמם. במסגרת מדיניות לאומי, מערך הרכש נותן עדיפות לתוצרת כחול לבן, לעסקים מהפריפריה ולעסקים קטנים וקובע תנאי סף להבטחת עמידה של הספקים בסטנדרטים בתחום מניעת שוחד ושחיתות, תנאי העסקה הוגנים ועוד.

מעט לעת מתקיימים תהליכי ריענון, הטמעה והדרכה של מדיניות הרכש והנהלים הרלוונטיים, וכן דיון בסוגיות רלוונטיות שונות והדרכות בנושאים משפטיים ואחרים. הבנק יוזם ומקדם כל העת מגוון פעולות לקידום רכש ירוק במטרה לצמצם השפעה סביבתית שלילית הנגזרת מהפעילות, פועל לשלב שימוש בחומרים ממוחזרים, במוצרים חסכוניים באנרגיה ובמוצרים ידידותיים יותר לסביבה. לדוגמה: הרחבת השימוש בכלי רכב היברידיים החסכוניים יותר בדלק ובחינת הכנסת רכבים חשמליים, אספקת חשמל על ידי ספק חשמל מגז טבעי, מחזור פסולת נייר, שימוש בתאורה חכמה וחסכונית. בנוסף, לאומי חתם על הסכם מול רויטרס על מדד ESG. הבנק מעדיף שימוש בספקים מקומיים על פני ספקי חו"ל ומעודד ספקים מהפריפריה. כמו כן מעודד רכש מעסקים המעסיקים אוכלוסיות בתת תעסוקה, מעסקים בבעלות בעלי מוגבלויות וכדומה, וכן מעודד רכש מספקים קטנים ובינוניים.

הצהרת לאומי בנושא רכש אחראי, מפורסמת באתר הבנק.

הערכה של התנהלות ספקים⁴³

קבוצת לאומי פועלת לניהול שרשרת אספקה אחראית ובעלת השפעות חיוביות על הקהילה. ספקים שהחלו להעניק שירותים ללאומי בשנים האחרונות התחייבו לעמידה בקריטריונים של סביבת העסקה הוגנת (תנאי העסקה, בטיחות וכו') ולעמידה בקריטריונים סביבתיים.

במסגרת ההסכמים הנחתמים עם הספקים, לאומי מחייב את הספקים לעמוד בדיני העבודה וסביבת העסקה הוגנת כלפי המועסקים על ידם:

- לשמור על תנאי בטיחות ובריאות עובדיהם, כנדרש על פי דין.
- לשאת באחריות, חובה, דין או חבות שמעסיק חב או עשוי לחוב בהם כלפי עובדיהם, לרבות בתשלומים לביטוח לאומי, ניכוי מס הכנסה או מסים או היטלים אחרים מכל סוג שהוא, שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, פיצויי פיטורים כמשמעותם בחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963, תשלומים כלשהם בגין חופשה שנתית או עפ"י חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951, תשלומים והפרשות לקופות גמל או קרנות ביטוח כלשהן, איגודים מקצועיים וכל תשלומים והטבות סוציאליות מכל מין וסוג שהוא, עפ"י כל דין, הסכם והסכם קיבוצי, וכל תשלומים עפ"י תחליפיהם של החוקים האמורים וכל דין שיבוא בנוסף להם או במקומם.
- לעמוד בדיני העבודה הרלוונטיים במקרים של חברות אשר מעניקות לבנק שירותי שמירה, ניקיון והסעדה, כמו כן, נערכות בדיקות מדגמיות תקופתיות על ידי בודק חיצוני מוסמך מטעם הבנק.

אם מופרות זכויות של עובד המועסק על ידי ספק, מתבצעת על ידי היחידה המקצועית פניה למעסיק והבנק דורש טיפול מידי בהפרה. בהתאם לחומרת ההפרה, הבנק עוקב אחר ביצוע התיקון בפועל ואם מתברר כי ההפרה לא תוקנה, מועבר הנושא לטיפול משפטי מתאים ולעיתים אף מופסקת ההתקשרות עם הספק.

במסגרת ההסכמים הנחתמים עם ספקים לאומי דורש מהספקים לעמוד בהוראות הנוגעות לנגישות. בנוסף, הנושא נבחן לפי העניין - בתהליך בחירת מוצר בו הדבר רלוונטי, כגון כספומטים, נבחנים היבטי נגישות. ספקים שהחלו להעניק שירותים ללאומי בשנים האחרונות התחייבו לעמידה בקריטריונים של סביבת העסקה הוגנת (תנאי העסקה, בטיחות וכו') ולעמידה בקריטריונים סביבתיים. בפרויקטים רלוונטיים מצרפים לחוזה נספח המתייחס לאיכות הסביבה.

בנוסף, מחתימים קבלנים חדשים על הסכם מסגרת בו קיימת התייחסות לאיכות הסביבה.

⁴¹ GRI 414-1, GRI 414-1, GRI 3-3
⁴² רוב הרכש בלאומי מבוצע באמצעות אגף הרכש בחטיבה הפיננסית, אשר אחראי על תהליכי רכש וביצוע עסקאות גדולות (להלן: רכש מרכזי). בנוסף, מבוצע רכש ישיר על-ידי יחידות המטה והסניפים. המידע בפרק זה מתייחס לרכש המרכזי בלבד, אלא אם צוין אחרת.
⁴³ GRI 414-1, GRI 414-1, GRI 3-3

93%

מהיקף הרכש המרכזי
בוצע מספקים מקומיים⁴⁴

כ-1.4

מיליון ש"ח היקף הרכש מחברות
סטארט-אפ ישראליות

756

ספקים מהם ביצע
לאומי רכש

66%

מספקי הרכש המרכזי היו ספקים
קטנים ובינוניים אשר הרכש מהם
היווה כ-35% מסך היקף הרכש⁴⁵

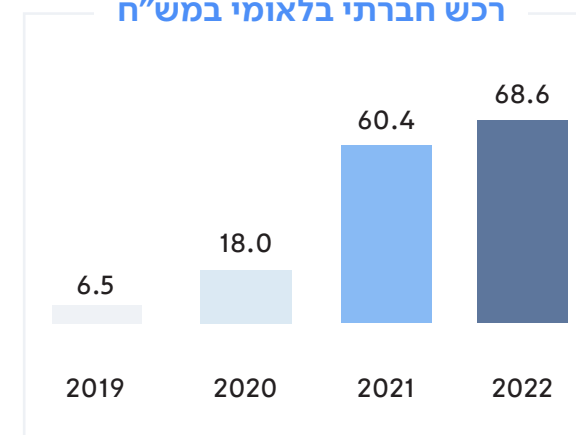
68.6

מיליון ש"ח היקף רכש חברתי מספקים
המעסיקים אוכלוסיות בתת תעסוקה
או בבעלות אוכלוסיות כאלה ומעסיקים
חברתיים

17.8

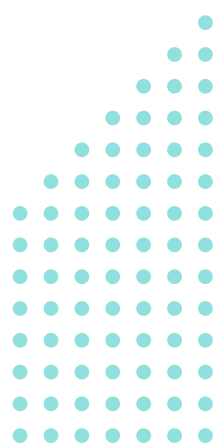
מיליון ש"ח
היקף הרכש הירוק
(התורמים לביצועים סביבתיים משופרים)

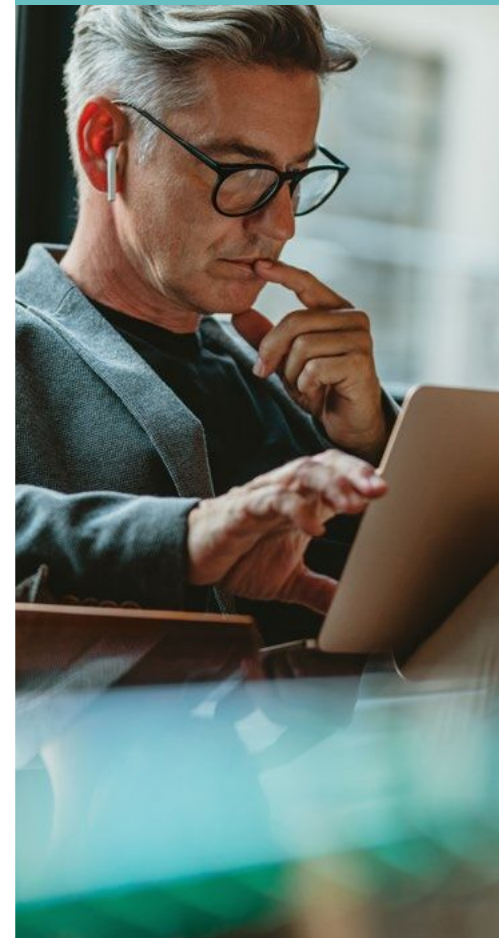
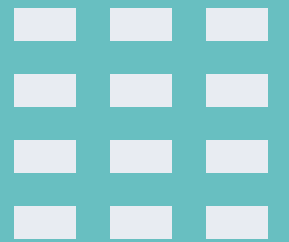
רכש חברתי בלאומי במש"ח

44 204-1

45 סיווג הספקים עמם מתקשר לאומי מוגדר כדלקמן: ספקים קטנים – מעסיקים 0-20 עובדים, ספקים בינוניים – מעסיקים 21-100 עובדים; הנתונים מתייחסים לבנק לאומי בלבד.

קידום חדשנות להבטחת חוויית לקוח של "הכי נוח"

תפיסת השירות בלאומי מתבססת על מתן חוויית שירות אישית, זמינה, נוחה, מקצועית והוגנת, בדגש על מתן פתרונות מהירים ללקוחות הבנק, תוך הקפדה על סגירת מעגל טיפול. לאומי מוביל לאורך השנים האחרונות בנקאית יוזמת וחדשנית ללקוחות, במסגרת זו נבחנים ומשולבים כלים ומוצרים שונים על מנת לשפר את הצעת הערך ללקוחות. אנו מקדמים תהליכי דיגיטציה ושימוש בדאטה ומודלים מתקדמים במטרה לשפר את חוויית הלקוח והזמינות עבורו, ברוח ציפיית הלקוחות כיום לשירות זמין בכל עת ולמענה מידי למרבית הצרכים הפיננסיים שמתעוררים.

פלטפורמות שירות חדשניות

- **PEPPER** - פלטפורמה בנקאית ראשונה מסוגה בישראל, המספקת שירותי בנקאות קמעונאיים החל משלב פתיחת חשבון וכלה בביצוע מגוון פעולות בנקאיות שכיחות כגון הלוואות, פיקדונות, כרטיסי אשראי והשקעה בניירות ערך, באמצעות הדיגיטל בלבד. Pepper משתמש בטכנולוגיה מתקדמת ובשיתופי פעולה כאמצעי בידול מרכזי אל מול התחרות, וזאת לצורך הרחבת הצעת הערך המוצרית שלו ללקוחות. ב-Pepper, כל המוצרים הבנקאיים, לרבות מוצרי אשראי, חסכונות, העברות, כרטיסי חיוב ועוד, מוצעים ללקוח בכל מקום וזמן דרך הטלפון הנייד, באופן דיגיטלי ועצמאי. מוצרים אלו מונגשים באמצעות ממשק נוח וידידותי, מותאמים לצרכים הפרסונליים של כל לקוח והכל בשפה פשוטה ובגובה העיניים.
- **VIDEA** - חברת בת לניהול תיקים דיגיטלי, המנהלת את כספי הלקוחות באמצעות אלגוריתם חדשני. מדובר בניהול תיקים דיגיטלי, שקוף ופשוט עבור הלקוח.
- **פלטפורמה דיגיטלית "לאומי עסקים"** - במטרה לשפר את חוויית הלקוח, השיק לאומי פלטפורמה חדשה המותאמת לצרכי הלקוחות העסקיים. הפלטפורמה מאפשרת לבעל העסק לקבל תמונת מצב

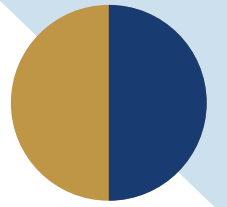
מלאה של הפעילות הפיננסית של החברה שלו, הפלטפורמה מציעה מגוון רחב של שירותים ופעולות שמטרתן לייעל ולהקל על הפתיחה והניהול השוטף של חשבונות עסקיים וגם חיבור כל חשבונות העסק בלאומי לתצוגה אחת שמכילה את כל פעילות הלקוח (בחשבון שקלי, מט"ח, ניירות ערך ועוד).

- **משכנתא ב-Zoom** - לאומי השיק בצעד חדשני וייחודי, שירות המאפשר ללקוחות כל הבנקים לקיים פגישת ייעוץ אישית ב-Zoom עם בנקאי משכנתאות, ולקדם את נטילת המשכנתא בתהליך דיגיטלי מלא מקצה לקצה ללא צורך בהגעה לסניף לצורך החתימה על המסמכים.
- **מחזור משכנתא ב-Zoom** - תהליך מחזור משכנתא מבוצע באופן דיגיטלי מלא, ללא צורך בהגעה פיזית לסניף, באופן שאפשר לקצר את התהליך באופן משמעותי.

פיתוחים דיגיטליים לחוויית לקוח של שירות "הכי נוח"

- במהלך 2022, המשיך לאומי לפתח כלים חדשים לטובת חוויית שירות נוחה ונגישה ללקוחותיו. בין היתר, הכלים הבאים:
- **בנקאות פתוחה** - לאומי רואה ברפורמת הבנקאות הפתוחה הזדמנות להרחיב את הצעת הערך שלו ללקוחותיו, והמאפשרת להם לצפות בכל המידע הפיננסי במקום אחד, כולל כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחשבונות מבנקים אחרים, וכך לקבל תמונת מצב פיננסית מלאה.
- **תובנות ללקוח לניהול אפקטיבי של החשבון** - הצגת תובנות מתקדמות המסייעות ללקוח לנהל את פעילותו הפיננסית, הצעה לפיקדון מותאם למאפייני הלקוח, הוספת יכולות חיפוש מתקדמות ומתן אפשרות לקטין לפתוח חשבון בדיגיטל (גילאי 18-16).
- **שירות דיגיטלי לכרטיסי אשראי** - שימוש מידי בכרטיס אשראי חדש שהוזמן באפליקציה, עם סיום תהליך ההזמנה ניתן לבצע עסקאות ב-online ובארנק הדיגיטלי, ללא צורך בהמתנה לכרטיס הפיזי. בנוסף, מוצעים השירותים הבאים: הנפקת כרטיס FLY CARD וכרטיס אשראי

- כאל, הצטרפות למועדונים, הזמנת כרטיס אשראי חליפי במקרה של כרטיס פגום, שיפור אופן הצגת תנועות כרטיסי אשראי בחלוקה לקטגוריות והצטרפות ל-google-PAY דרך אפליקציית לאומי.
- **הנגשה של אישורים ודוחות שכיחים** - למשל אישור נכוי מס, טופס ניהול חשבון, תעודת זהות בנקאית, ועוד.
- **ניוד בין בנקים** - שירות חדש באתר המאובטח המאפשר ללקוחות להגיש בקשה להעביר את פעילות פיננסית מבנק אחר לבנק לאומי. השירות שולב גם בתהליך פתיחת חשבון באפליקציה, כך שכל לקוח הפותח חשבון, מקבל קישור לתהליך ויכול להעביר את הפעילות.
- **הלוואות רכב** - שירות המאפשר ללקוחות לאומי וללקוחות פוטנציאליים לקבל הצעה לקבלת הלוואה לרכישת רכב באופן דיגיטלי בסוכנות עימה התקשר הבנק.
- **חיוב חשבון מט"ח ברכישות בחו"ל** - חיסכון עלויות רכישה בחו"ל עם כרטיסי אשראי של לאומי באמצעות חיוב מחשבון המט"ח - "קונים במט"ח וחוסכים".
- **פתיחת חשבון עבור קטין** - הוספת שירות פתיחת חשבון באפליקציה, לקטינים בגילאי 16-18.
- **מנוע חיפוש חדש** - חיפוש חכם באפליקציה המשפר את יכולת איתור המידע באפליקציה.

קבוצת לאומי שואפת להקנות ללקוחותיה את הידע והכלים הנדרשים לשימוש מיטבי בשירותים הפיננסיים, העומדים לרשותם לרבות מוצרים פיננסיים מגוונים, שיאפשרו להם להתנהל פיננסית בצורה חכמה, עצמאית ומותאמת אישית לצרכיהם:

- **שירותי ייעוץ פנסיוני ושוק ההון** - הבנק מציע ללקוחות מתאימים שירות ייעוץ פנסיוני מקיף ומקצועי, המותאם לצרכים הביטוחיים, הפיננסיים והמשפחתיים שלהם ולתכנוניותיהם לגיל הפרישה. בנוסף, הבנק פיתח שירות דיגיטלי חדשני המאפשר ללקוחות כלל הבנקים לקבל מידע על הנכסים הפנסיונים שברשותם: היכן הם מנוהלים, יתרות צבורות ודמי ניהול שמשולמים, במהירות וביעילות וללא עלות. במהלך 2022 התקיימו הרצאות במגוון נושאים מעולם שוק ההון והייעוץ הפנסיוני. התקיימו הרצאות בהן השתתפו 2,740 אנשים.
- **סדנאות למשפחות צעירות** - כנסי לקוחות מאפשרים ללאומי להעניק מענה ממוקד לקבוצות שונות באוכלוסייה, ולהתאים עבורן מידע שימושי בנוגע לניהול תקציב המשפחה והכלים הפיננסיים העומדים לרשותן. במהלך שנת 2022 הציע לאומי ללקוחות כל הבנקים, בשיתוף חברת "אוצר", סדנאות בנושא כלכלת המשפחה, במסגרתן רכשו המשתתפים כלים פרקטיים לניהול התקציב. במסגרת זאת התקיימו 2 כנסים בהם השתתפו 160 לקוחות כל הבנקים בנוסף, הבנק הציע לזוגות צעירים הרצאה בנושא משכנתאות, בה הונגש ידע על עולם המשכנתאות לכ-180 משתתפים.
- **פישוט המידע ללקוח** - כחלק מהתהליכים שהבנק מבצע לשיפור השירות ללקוחות, נוסחו ועוצבו מחדש. ההודעות הנשלחות ללקוחות בנושאי עמלות, חריגה ממסגרת אשראי ותעודת זהות בנקאית, והמידע בהן הפך ברור ופשוט יותר להבנה ובכך הפך לכלי שימושי מועיל עבור הלקוחות.
- **עידוד חיסכון ומודעות לצרכנות נבונה** - לאומי מסייע ללקוחותיו לנהל את חשבון הבנק שלהם בצורה מיטבית תוך עידוד החיסכון, צרכנות נבונה ותכנון העתיד. לצורך כך, מעמיד הבנק מגוון רחב של פיקדונות וחסכונות במסלולי הצמדה מגוונים, בתדירויות הפקדה שונות ולתקופות מגוונות, עם אפשרויות יציאה משתנות - כל זאת במטרה להתאים אישית את תהליך החיסכון עבור לקוחות.
- **לאומי בלוג** - פלטפורמת תוכן לקידום כתבות ומדריכים לטובת הסברה פיננסית ללקוחות עסקיים ופרטיים.

הצהרת לאומי בנושא הנגשה של ידע פיננסי, מפורסמת באתר הבנק.

השקעה בגיל השלישי

לאומי רואה חשיבות בהתאמת השירות ובעשייה חברתית למען הגיל השלישי.

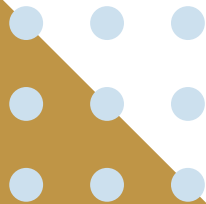
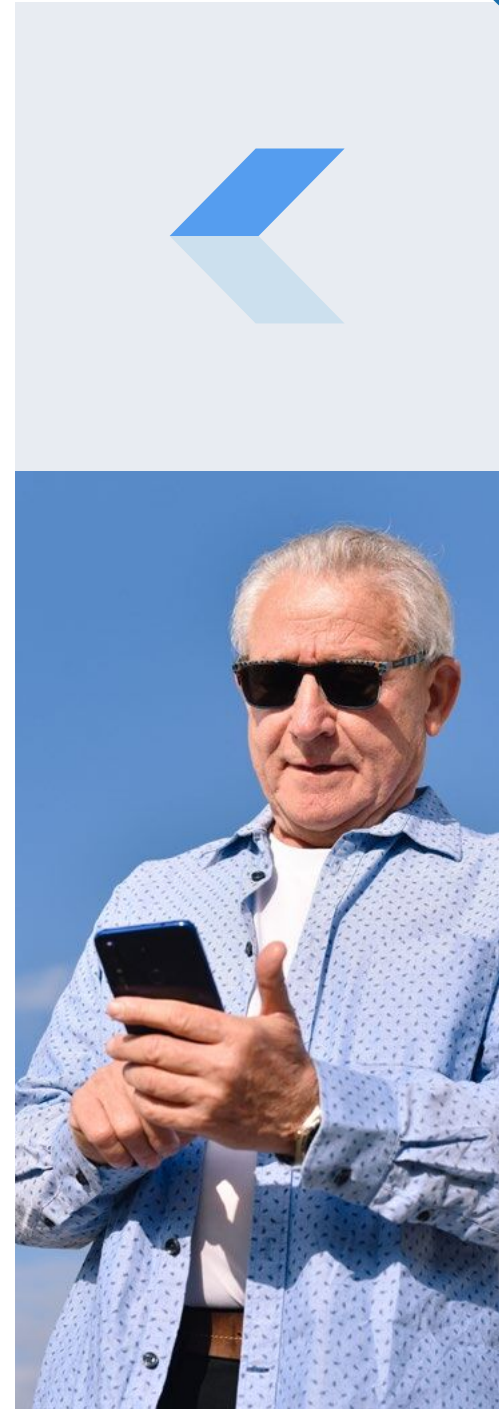
בעידן בו תוחלת החיים הולכת ומתארכת ואוכלוסיית האזרחים הוותיקים גדלה ומתרחבת, שם לו לאומי למטרה ליצור מעטפת שירות משופרת ומותאמת לאזרחים ותיקים, וזאת בהמשך למדיניות החברתית של לאומי "מדור לדור".

במהלך 2022, לראשונה במערכת הפיננסית, השיק לאומי מהלך חברתי: "בטיחות פיננסית לגיל השלישי", במסגרתו הציע ללקוחות כל הבנקים בני הגיל השלישי, מעטפת שירותים ייחודיים שמסייעת להם להתמודד בצורה מיטבית עם הונאות ובטיחות ברשת וניהול כלכלי מותאם לשלב זה בחייהם. המהלך הושק עם קמפיין גדול להעלאת המודעות והחשיפה לנושא.

המהלך נוצר לאור התגברות ניסיונות ההונאות וסיקור נרחב בתקשורת על הונאות ובטיחות כלכלית בקרב בני הגיל השלישי. לכן, הוחלט בלאומי להשקיע משאבים בשמירה על בטיחות פיננסית ולעלות את המודעות לנושא ובעיקר להעניק כלים וידע שיסייעו להתמודד עם הסכנות ברשת ונושאים נוספים.

תכולת המהלך כללה:

- **קו טלפון ייעודי לבטיחות פיננסית וסייבר - 5360*** - קו טלפון לפניות של לקוחות לאומי להם פעילות חשודה בחשבונם.
- **סדנאות לאבטחת מידע "זום לייב" -** למניעת הונאות ברשת עם מומחי הסייבר של לאומי אשר מלמדים כיצד לשמור על המידע האישי ולהיזהר מהונאות ברשת. התקיימו 5 סדנאות זום בהשתתפות 2,500 בני הגיל השלישי.
- **סדנאות להתנהלות פיננסית "זום לייב" -** בהנחיית מנהלי סניפים, מומחי לאומי מלמדים על סוגיות בניהול חשבון בנק לבני הגיל השלישי, בנושאים הרלוונטיים לאוכלוסייה זו, ובכלל זה המשמעות של שותף בחשבון, מיופה כח, אפוסטרופוס ועוד. התקיימו 4 סדנאות בהשתתפות 2,000 אזרחים ותיקים.
- **שירות התראות במסרון (SMS) על פעולות בחשבון -** שירות "לאומי בזמן" מאפשר לקבל מידע ועדכונים על מגוון פעולות בחשבון באמצעות הודעת SMS.
- **סרטונים והרצאות ווידאו -** כלים וטיפים, שמסייעים לשמור ולהימנע מהונאות ברשת, המוגשים באמצעות סרטוני וידאו לקהל הרחב.
- **מדריך לבטיחות פיננסית לגיל השלישי (כתבות תוכן) -** 3 מדריכים מותאמים לקהל היעד לשמירה וביטחון על חשבון הבנק, בנושאים:
 - הגברת רמת הבטיחות בחשבון, טיפים לשמירה על חשבון הבנק, ניהול חשבון בגיל השלישי.
- **כנסי מהלך בטיחות פיננסית לגיל השלישי -** כ-550 בני הגיל השלישי השתתפו בכנס ראשון מתוך סדרה של כנסים, בנושא מניעת הונאות ברשת בסיוע ההרצאה צפו בהצגה.
- **קידום אוריינות דיגיטלית -** לאומי המשיך לפעול לקידום אוריינות דיגיטלית בקרב הגיל השלישי. בשנת 2022 העביר הרצאות לאוכלוסיית הגיל השלישי בדיוורים מוגנים ובתי אבות ברחבי הארץ. הבנק העביר הרצאות אלו ב-10 בתי אבות, ו-3 הרצאות זום בהשתתפות כ-400 משתתפים.

סיוע לאוכלוסיות בתת ייצוג

חיזוק נשים נפגעות אלימות

במערכת הבנקאית הוגדרה אמנת 'זמינות בנקאית' - אמנה וולונטרית להקלת ההתמודדות הפיננסית של נשים נפגעות אלימות השוהות במקלטים ובדירות מעבר. מטרת האמנה ליצור מתווה של פתרונות וסיוע פיננסי פרטני שמתאים לאוכלוסייה זו, תוך העמקת הקשר האישי בין הבנקים ובין אוכלוסיית המקלטים באמצעות הגדרת אנשי קשר ייעודיים מטעם הבנקים שיעמדו לרשות הנשים.

לאומי תומך באמנה שגובשה ומסייעת לנשים, לקוחות הבנק, השוהות במקלטים בהתנהלותן הפיננסית ובניהול חשבונותיהן. כיוון שלעיתים קרובות מדובר בחשבון משותף לאישה ולגבר האלים, כולל המענה, בין היתר, מסירת נתוני החשבון לאישה, הקלה ופריסת חובות, הנפקת כרטיס אשראי, פנקסי שיקים ועוד.

לאומי מטפל בסוגיה זאת במשנה רגישות תוך שמירה על סודיות הלקוחות ופרטיותן ומשקיע מאמצים ומשאבים על מנת לסייע ללקוחות אלו ולהקל עליהן.

במהלך שנת 2022 התקבלו וטופלו כ-110 פניות, שעסקו בין היתר בגריעת נשים מחשבון משותף באופן חד-צדדי ופתיחת חשבון על שם האישה בלבד, מחילות על חוב במקרים בהם נוצר חוב בשל אלימות פיננסית, דחיית תשלומים, הדרכה על אודות ניהול חשבון תקין ועוד.

סיוע ללקוחות שנקלעו לקשיים

לאומי פועל למניעת התפתחות חובות ונוקט הידברות ישירה, רגישה, מהירה ועניינית למול לקוחות הנתונים בקשיים כספיים, תוך בחינה פרטנית של יכולותיהם להסדיר את חובותיהם ושאיפה למציאת פתרון נוח עבורם, ככל האפשר. פעילות זו מבוצעת באמצעות מפגשים עם לקוחות חייבים ובאמצעות שירותים שונים, כגון פסק זמן מהמשכנתה אשר נועד להקל על רוכשי דירה לאורך תקופת החוזה.

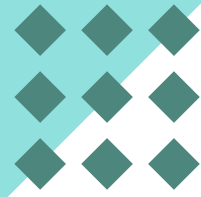
ההליך לגביית החוב הינו הדרגתי ומותאם לעומק הפיגור של החוב. שלב ראשון - עד 30 ימי פיגור מטופל בסניף. שלב שני - פיגור של 30 עד 90 יום מטופל במוקד גביה מוקדמת, מוקד יעודי טלפוני מול הלקוחות - דואג להסדרה ללא הגדלת החבות לבנק תוך אפשרות לפריסה מחודשת והתאמה לכושר החזר של החייב.

שלב שלישי - לקוחות עם פיגור מעל 90 יום - העברה למרכז חובות בעייתיים (חוב"ב) - תחילה נסיונות להסדרה ע"י בנקאים, גם כאן ללא גידול בחבות. בהעדר הצלחה - העברה לעו"ד - נסיון להשגת הסדר ללא הליך משפטי. בהעדר הצלחה - העברה להליכים משפטיים. בהתאם לגובה החוב והבטחונות הקיימים. לאורך כל הדרך החייב מקבל הודעות SMS, מכתבי התראה על מנת להסדיר את החוב

בצורה דיגיטלית, ככל שניתן, מבלי הצורך להגיע לחצרות הבנק ולהמנע מהגעה לנקיטת הליכים משפטיים. האגף ממשיך לקיים ימי לקוחות במטרה להגיע להסדרים עם לקוחות חוב"ב. בשנת 2022 התקיימו מעל 300 ימי לקוחות בהם הוסדרו וטופלו מעל 3,500 לקוחות. בנוסף, קיימת "אמנת חיילים" המתייחסת לחיילים בשירות חובה ומשרתי שירות לאומי שנקלעו לקושי בפרעון הלוואה שהועמדה להם ע"י הבנק בהתאם לנוהלי העבודה הנהוגים בבנק תוך עמידה ברגולציה המשתנה מעת לעת. הבנק מציע מספר מסלולים שונים תוך בחינה והתחשבות ביכולותיו של הלקוח לשרת את החוב כיום ובהמשך הדרך.

החברה הערבית בישראל

ללאומי 38 סניפים ייעודיים המשרתים את החברה הערבית, חמישה מתוכם הם מרכזי עסקים וארבע נציגויות למתן משכנתאות עם שירות בשפה הערבית. לראשונה השנה הוגדרה מדיניות מיוחדת הנותנת מענה ייעודי לחברה הערבית בנושא משכנתאות. לראשונה שיתוף פעולה עם סוכניות רכב בחברה הערבית לרכישת רכבים מסוגים שונים (יד ראשונה ומשומשים).

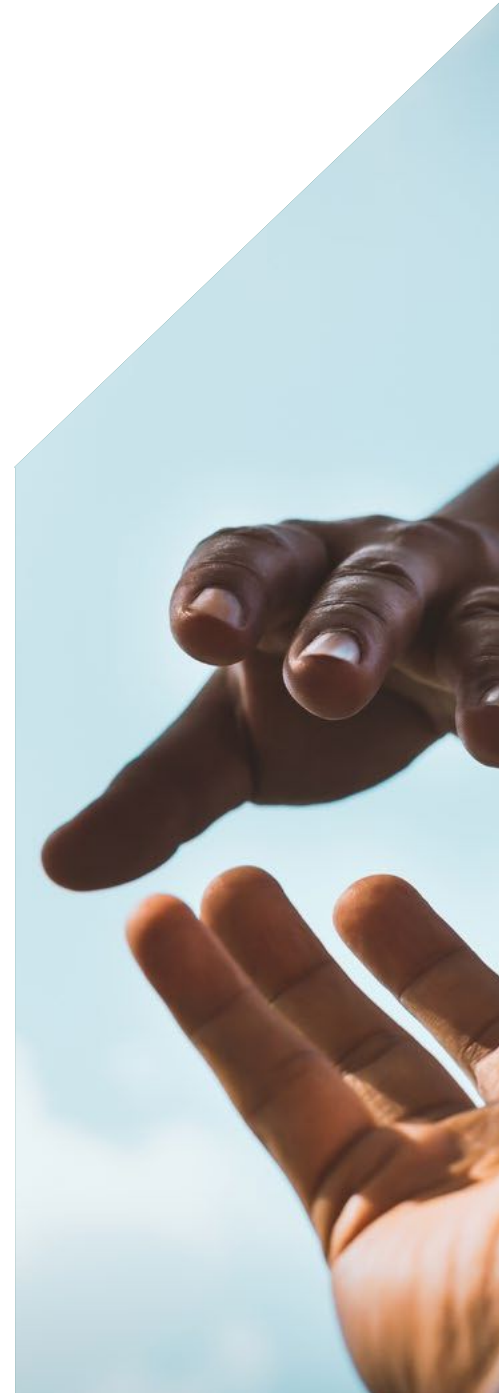
גם בשנת 2022 השקיע לאומי בפיתוח מוצרים ושירותים מותאמים לאוכלוסיות שונות, בין היתר:

חברה ערבית

- בהמשך להצעות ערך בתחומי הפרא-רפואה וחבילת מתחתנים, הוצעו השנה הסדרים חדשים עם ארגון המורים והוט.
- הסדרים עם רשויות מקומיות.
- הצעות ערך לסטודנטים הלומדים בחו"ל בכל התארים.
- יותר מ- 100 אלף מסרונים (SMS) נשלחו ללקוחות במהלך השנה בשפה הערבית המנגישים את מגוון הצעות הערך והפעולות הבנקאיות ללקוחות, מידע על מוצרים חדשים, הטבות חדשות ייעודיות באמצעות אפליקציית ההטבות "גודיז", כתוב לבנקאי בשפה הערבית ועוד.
- מהלכי שיווק ופרסום לחברה הערבית באמצעות הפקה ייעודית מותאמת מדיה ושפה ערבית, בה נטלו שחקנים ובנקאים דוברי השפה, בהתאם לצרכים הייחודיים של החברה.
- לראשונה יצא קמפיין בנושא משכנתאות לחברה הערבית.
- מעל 1,000 משתתפים בכנסים שונים:
- כנס מרקר בחברה הערבית בנצרת בחסות לאומי.
- כנסי שימור וצמיחה במערך עסקים קטנים ובמערך המסחרי.
- כנס בנצרת בשיתוף עמותת יסמין, לקידום עסקים בכלל ובפרט לנשות העסקים בחברה הערבית.
- לאומי לקח חלק מכובד בכל הפעילות של בנק ישראל בנושא חינוך פיננסי בחברה הערבית. כ-15 מנהלים השתתפו בהדרכות של חינוך פיננסי בפעילות שהוביל בנק ישראל, ב-15 ישובים של החברה הערבית.
- פורסמו 5 סרטונים בנושא חינוך פיננסי בהובלת מנהלים מהחברה הערבית, במדיה ובדיגיטלי לחברה הערבית.

חברה חרדית

- לאומי רואה חשיבות בהתאמת השירות ללקוחות המשתייכים למגזר החרדי, מתוך רצון להתאים עבורם את השירות לצרכיהם הייחודיים, להלן פירוט הנושאים העיקריים:
- פיתוח טכנולוגי מותאם לטלפונים כשרים - לביצוע העברה בנקאית וקוד למשיכת מזומן דרך מערכת IVR למחזיקי טלפונים כשרים.
- פיתוח של הודעות קוליות תפעוליות / רגולטוריות חלף קבלת SMS לטלפונים כשרים.
- פתיחת נציגויות משכנתאות בביתר עילית ובמודיעין עילית.
- יצירת הסדרים ייעודים לקהילות ספציפיות (כמו הלוואות לרכישת מושב בבית כנסת).
- מתן חסות לכנס של קהילת DDOS (קהילה אנשי הייטק מהמגזר החרדי).

נגישות

קבוצת לאומי פועלת להנגשת שירותיה באמצעות הסניפים והדיגיטל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית, ללא הבדל מין, דת, גיל, מיקום גיאוגרפי או מוגבלות פיזית.

נכון לסוף שנת 2022, פועלים במסגרת לאומי כ-199 סניפים בקווי העסקים של החטיבה הבנקאית והחטיבה העסקית (הכוללים 11 סניפים הפועלים במתכונת חלקית ו-2 סניפים ניידיים). הסניפים מפוזרים ברחבי הארץ, כאשר 37 מתוכם ממוקמים בלב יישובים בפריפריה, באזורים בעלי ריכוז לקוחות מהחברה החרדית, ו-43 באזורים בעלי ריכוז לקוחות גבוה מהחברה הערבית. כל סניפי הבנק והמכשירים האוטומטיים מונגשים פיזית, בהתאם לתקנות הנדרשות. בבנק קיימים גם פרנטים ייעודיים לקידום המענה והשירות בחברה החרדית, בחברה הערבית. כלל המוצרים הדיגיטליים עומדים בדרישות חוק הנגישות.

הנגשת השירות ללקוחות בסניפי לאומי

במהלך 2022 הושלמה פריסה של 94 בנקאי מבואה ו-61 דיילי דיגיטל אשר נוכחים פרונטלית במבואות הבנק ומסייעים במתן פתרון מהיר ובביצוע פעולות בערוצי הדיגיטל והמכשירים של הבנק. וכן, מסייעים במתן שירות של ביצוע פעולות בנקאיות פשוטות ומהירות עבור הלקוחות.

הצהרה בנושא נגישות לאנשים עם מוגבלויות, מפורסמת באתר הבנק.

בנוסף, שירותים מונגשים בערוץ הטלפוני, להגביר הנגישות לכלל האוכלוסייה ולגיל השלישי:

הרחבת פונקציונאליות

- העברה בנקאית במענה הקולי
- השמעת תנועות בחשבון על פי טווח תאריכים
- המערכת מזהה לקוח שקיבל כרטיס אשראי ולא הפעיל אותו ומאפשרת ללקוח להפעיל את הכרטיס לאחר הזדהות
- קוד קולי למשיכת מזומן בכספומט בעיקר ללקוחות עם טלפון "כשר"

הזדהות

- קיצור תהליכים ללקוחות גיל שלישי, במקרה של כשל בזיהוי הלקוח, השיחה מועברת לבנקאי ללא צורך בביצוע ניסיון הזדהות נוסף
- זיהוי באמצעות קוד SMS – שינוי מיקום הקוד, קיצור הקוד ופיתוח יכולת להקראה של הקוד
- טיוב סיסמאות קוליות

בשנת 2022

הונגשו כ-2,000 מסמכים והודעות המהווים כ-80% מכלל ההודעות והמסמכים הקיימים. בנוסף, בוצעו הדרכות רבות ומגוונות בנושא נגישות לאנשים עם מוגבלות, הכוללות: הדרכת כ-60 דיילי דיגיטל על שירות נגיש באופן כללי ובפרט על המכשירים האוטומטיים. הדרכה חווייתית פרונטלית לכ-155 נאמני נגישות בדגש על מוגבלות בלתי נראית, הדרכת מעל 150 בנקאים חדשים ובנקאי מבואה בנושא שירות נגיש והתאמות קיימות בבנק, עם כניסתם לתפקיד, הדרכת כ-40 עובדי ממרכז מזומנים בנושא עבודה עם עובדים עם מוגבלות שמיעה המאיישים את המוקד. כמו כן, הופצו מבדקי ידע לכלל עובדי הבנק בחלוקה למטה ונותני שירות, כ-89% מכלל העובדים בצעו את המבדקים.

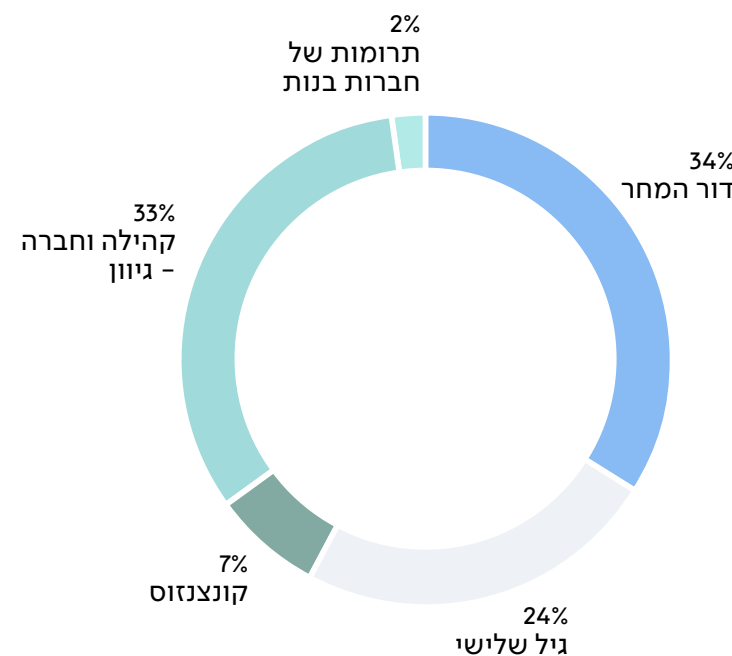

לאומי למען הקהילה⁴⁷

תקציב תרומה לקהילה של קבוצת לאומי על פני זמן

מדינה	2019	2020	2021	2022
ישראל	46.55	36	37	37.3
חברות בנות בחו"ל	1.45	1	1	0.7
סה"כ	48	37	38	38

פילוח תקציב השקעה בקהילה לפי תחום – שנת 2022

לאומי פועל 120 שנה בתוך ולמען הקהילה, המדיניות החברתית שהוגדרה היא "מדור לדור" ומתמקדת בקידום אוכלוסיית "דור המחר" בפריפריה החברתית והגאוגרפית (ילדים ונוער) ותמיכה באוכלוסיית הגיל השלישי, בדגש על הפגת בדידות והידוק יחסי הגומלין בין שתי האוכלוסיות.

סך ההשקעה בקהילה בשנת 2022 עמד על 38 מיליון ש"ח, לטובת תרומות וחסינות חברתיות שהועברו ליותר מ-120 גופים. סכום זה כולל את כל התרומות והחסינות החברתיות של לאומי, ושל כל החברות הבנות בקבוצה, תקציבי פעילויות התנדבות עובדים, תרומה של ציוד ושעות התנדבות עובדים.

26% מכלל שעות ההתנדבות בוצעו עם בני הגיל השלישי

4,400 עובדי לאומי, בני משפחותיהם ופורשים התנדבו בקהילה

7.2 שעות התנדבות בממוצע למתנדב בלאומי

32,000 כ- שעות התנדבות נתרמו על-ידי עובדי לאומי במגוון פעילויות

תרומות וחסינות⁴⁸

היקף ההשקעה בקהילה של קבוצת לאומי במהלך 2022 עמד על 38 מיליון ש"ח ומשקף את האסטרטגיה החברתית של הקבוצה לצד קידום סוגיות חברתיות שבקונצנזוס הישראלי.

הצהרת לאומי בנושא השקעה בקהילה ומדיניות תרומות, מפורסמות באתר הבנק.

שותפויות אסטרטגיות ארוכות טווח בליבת העשייה שלו למען הקהילה, לאומי תומך בשני העשורים האחרונים בשתי עמותות מרכזיות:

“אחריו! – נוער מוביל שינוי”

קבוצת לאומי הינה שותף מלווה של עמותת “אחריו! – נוער מוביל שינוי” מעל 20 שנה, מאז שנת 2002. קבוצת לאומי היא התורמת המרכזית של העמותה ותומכת בפעילותה בפריפריה. במסגרת שיתוף הפעולה, מתנדבים מאות עובדי לאומי במגוון רחב של פעילויות בעמותה, לרבות הרצאות בנושא צרכנות פיננסית נבונה לחניכים, ותהליך מנטורינג פיננסי לבוגרים ולצוות ההנהלה של העמותה. “אחריו!” פועלת לשילוב בני נוער וצעירים בסיכון בחברה הישראלית, באמצעות חינוך לערכים, פיתוח מנהיגות ומתן כלים להשתלבות מיטבית בחברה. העמותה מפעילה כ-400 מסגרות פעילות בפריסה ארצית, שבהן משתתפים כ-8,000 בני נוער בשנה מכלל המגזרים, בכ-150 יישובים ברחבי הארץ: קבוצות מנהיגות והכנה לצה”ל, מרכזי לימוד לבגרות, חוגי סיוע, העצמה לבני נוער יוצאי אתיופיה, מכינות קדם-צבאיות, קומונות בשנת שירות בקהילה, גרעין נח”ל וארגון בוגרים. ב-20 השנה האחרונות, לקחו חלק בפעילות “אחריו!” מעל ל-60,000 חניכים וחניכות, מתוכם כ-2,200 בני החברה החרדית, 8,100 מהחברה הערבית, ו-12,400 יוצאי אתיופיה ועולים חדשים.

ב-20 השנים האחרונות תמך לאומי בהיקף כולל של למעלה מ-100 מיליון ש”ח ובאמצעות התנדבות אלפים מעובדי הקבוצה.

אפקטיביות הפעילות של עמותת “אחריו! נוער מוביל שינוי” ב-2022:

80% מהבוגרים זכאים לתעודת בגרות מלאה, לעומת 69% מהאוכלוסייה הכללית.

96% מהבוגרים מתגייסים לצה”ל, לעומת 69% מתגייסים באוכלוסייה הכללית.

58% מהבוגרים מעל גיל 25 רכשו השכלה גבוהה, זאת ביחס ל-37% במדינות ה-OECD.

84% שיעור ההתנדבות בקרב בוגרי “אחריו!”, לעומת 24% בקרב האוכלוסייה הכללית.

השתלבות חניכי “אחריו” בשוק התעסוקה:

7% עובדים במגזר השלישי.

56% מבוגרי העמותה עובדים במגזר הפרטי/העסקי.

37% מועסקים במגזר הציבורי (כמחצית מהם בתפקידי בטחון והוראה).

79% מהבוגרים מעל גיל 31 מועסקים בשוק העבודה.

36% מהבוגרים יצאו לשנת שירות/מכינה, לעומת 11% באוכלוסייה הכללית.

עמותת "ידידי עתידים"

עמותת "ידידי עתידים" היא השותף האסטרטגי החברתי השני של קבוצת לאומי משנת 2005. העמותה מקדמת מוביליות חברתית ושוויון הזדמנויות למצוינים בקרב בנות ובני הפריפריה ושמה לה למטרה להביא אותם למוקדי המצוינות בצה"ל, בתעשייה, בהייטק ובשירות הציבורי.

עתידים מפעילה רצף של תכניות מגילאי התיכון במסגרות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות דרך הצבא ותכניות השכלה גבוהה אשר בסופן תעסוקה איכותית.

מאז 2005, תמך לאומי בסכום של יותר מ-50 מיליון ש"ח בתוכניות עתידים השונות.

בכל תכניות עתידים כ-15,000 משתתפים בשנה, וכן ארגון בוגרים, אשר משתייכים אליו כיום למעלה מ-8,000 בוגרות ובוגרים.

תכניות צעירי עתידים

בשנים האחרונות המיקוד של קבוצת לאומי היה סביב תכניות צעירי עתידים אשר מיועדות לבנות ובני נוער בכיתות י'-יב' בפריפריה הגיאוגרפית. בתכניות אלו מתמקדים בפיתוח אישי ומיומנויות המאה ה-21 לצד, חשיפה לשירות משמעותי בצה"ל ולאקדמיה וכן נלמדות יכולות טכנולוגיות המחברות לצורך צבאי בקצה, לדוגמה: תכנית 'להבים' בבאר-שבע, אורט בראודה ב: כרמיאל, ירוחם, כפר גלים ואשקלון. התלמידים לומדים לעומק את תחום הרחפנות הכולל לימודי אווירונאוטיקה,

מכטרוניקה, תוכנה, לצד מיומנויות רכות כגון מנהיגות, עבודת צוות וכדומה. תוצאות התלמידים במבחני הבגרות ובבחינה הפסיכומטרית מעידות על מגמת שיפור משמעותי בהישגיהם, וקיים גידול משמעותי של מספר התלמידים מהפריפריה המתקבלים לעתודה האקדמית.

תכנית "לוחמים להייטק"

התכנית מעניקה כרטיס כניסה לעולמות ההייטק, עבור לוחמים ולוחמות עד חמש שנים מיום השחרור, עד לסוף שנת 2022, הוכשרו כ-750 לוחמים ב-30 קורסים והשמה של 80% מהם במשרות ראשונות בהייטק.

אפקטיביות הפעילות של עמותת עתידים ב-2022:

תלמידות ותלמידים 12,414 מהפריפריה בתוכניות השונות של צעירי עתידים, מתוכם 51% בנות.

30% מהעתודאים מגיעים מיישובי הפריפריה הגיאוגרפית.

1,543 סטודנטיות וסטודנטים בתכנית "עתידים לתעשייה" לומדים מקצועות הנדסה ומדעי המחשב. באוניברסיטאות ובמכללות, מתוכם 88% באוניברסיטאות ו-47% בנות.

90% בתכנית 'עתידאים' סיימו את לימודיהם לתואר הנדסאי והחלו לעבוד בסיום הלימודים בתחום אותו למדו.

התנדבות עובדים בקהילה⁴⁹

חלק מרכזי מתפיסת האחריות של קבוצת לאומי כלפי הקהילה בה פועלת הקבוצה, מוצא את ביטויו במעורבות החברתית של העובדים ובהתנדבותם בקהילה. עובדי לאומי המתנדבים בקהילה רואים בפעילות זו שליחות של ממש ומעידים שההתנדבות מעניקה להם תחושה טובה של סיפוק אישי ותחושת גאווה וחיבור ללאומי.

**כ-32,000 שעות תרומה לקהילה
בוצעו באמצעות יותר מ-4,400
מתנדבים**

העקרונות המנחים את התנדבות העובדים בלאומי:

- פעילות בקרב הקהילה במיקוד של מדיניות "מדור לדור" ילדים ונוער והגיל השלישי.
- שותפות קהילתית ארוכת-טווח ומשמעותית.
- פעילות התנדבותית מגוונת, המשתנה בהיקפה ובאופייה, בהתאם למיומנויות המתנדבים ולצרכי הקהילה.
- עידוד פעילויות בקרב יחידות אורגניות, אשר יוצאות לפעילות התנדבותית ביחד דבר התורם לתחושת המחברות לארגון.
- שילוב פורשי לאומי בפעילויות ההתנדבות והגדלת פעילויות ההתנדבות המשלבות בני משפחה וילדי עובדים.

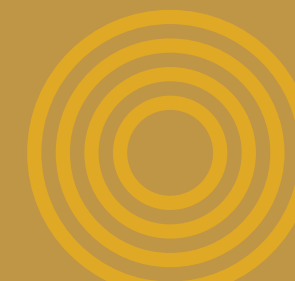
להלן פירוט פרויקטים התנדבותיים ייחודיים שבוצעו:

פעילויות בתחום חינוך פיננסי והעשרה

- הרצאות וסדנאות לחניכי ארגון "אחריו"** - כ-100 הרצאות בנושאים פיננסיים והעצמה בפריסה ארצית.
- מנטורינג בנושאים פיננסיים** - במסגרת שותפויות אסטרטגיות עם ארגון "אחריו" ועמותת "ידידי עתידים" התקיימו כ-100 תהליכי מנטורינג לצעירים וסטודנטים מהפריפריה החברתית והגאוגרפית.
- סדנאות פיננסיות עם עמותת "ניצוצות שיעור אחר"** - בבתי ספר יסודיים במסגרת פעילות שנתית, כ-720 תלמידים עברו 28 סדנאות בנות 8 מפגשים.
- חודש מודעות פיננסית** - הרצאות בנושאי התנהלות פיננסית בשיתוף עמותת "ניצוצות שיעור אחר" ועמותות נוספות כ-2,600 תלמידים עברו 87 הרצאות ב-32 בתי ספר ברחבי הארץ.
- פעילויות עם המרכז הטכנולוגי של עמותת "מחשבה טובה"** - ליווי של קבוצות הנוער והפעלת קייטנת Summer Tech - במהלך חודשי הקיץ.

פעילויות למען בני הגיל השלישי

- חלוקת חבילות סיוע לחורף בשיתוף עמותת "לתת"** - המיזם מתקיים זו השנה ה-5. בשנת 2022 תרם לאומי 1,600 חבילות סיוע לנזקקים, שכללו שמיכת פוך זוגית, מצעים וביגוד חם.
- פעילות לשימור זכרון השואה עם עמותת "זכרון בסלון"** - התקיימו כ-90 סלונים בסניפים וביחידות המטה בכל רחבי הארץ, על ידי עובדי הבנק ובשיתוף חניכי ארגון "אחריו".
- מיזם "שעה טובה" למימון תיקונים בבתי נזקקים** - מיזם שהוקם על ידי חברת "מידרג", בחסות לאומי, הנותן זו השנה השלישית מענה לקשישים הזקוקים לתיקונים שאין להם יכולת לממן. בשנת 2022 מימן הבנק תיקונים בבתיים של 952 נזקקים בעלות כוללת של כ-200 אש"ח.
- טיולים לאזרחים ותיקים** - במהלך השנה יצאו כ-30 טיולים במימון לאומי, בהם השתתפו כ-1,350 אזרחים ותיקים, בליווי מתנדבי לאומי מקרב גמלאי הבנק. במימון לאומי ובשיתוף מועדוניות לבני הגיל השלישי ברשויות תל אביב, לוד וירושלים.
- בנושא כלים דיגיטליים לבני הגיל השלישי** - בשנת 2022 השתתפו 5,378 מוטבים ב-70 סדנאות בהובלת מתנדבי לאומי. בשיתוף עמותת "מחשבה טובה" הפועלת לצמצום פערים חברתיים באמצעות טכנולוגיה.
- מיזם תעסוקה לנשים בגילאי 60 ומעלה** - סייע בהקניית כלים לנשים בגילאי 60 פלוס המעוניינות להתפרנס באופן עצמאי, להסתגל לעולם הדיגיטלי ולייצר מרחב לפעילות עסקית. בשיתוף עמותת "יוזמות עתיד" הפועלת לצמצום פערים חברתיים בקרב נשים.

פעילויות שונות למען החברה והקהילה

- **חלוקת חבילות מזון לנזקקים** - 5,500 חבילות מזון תרומת לאומי, חולקו במסגרת מיזם "קמחא ד'פסחא" לרגל חג הפסח וחגי החברה הערבית.
- **מחנה קיץ אתגרים לבעלי מוגבלות עם עמותת "אתגרים"** - משנת 2017 מעניק לאומי חסות למחנה קיץ אתגרים לטובת ילדים ובני נוער. במחנה השתתפו מעל 1,000 ילדים ובני נוער עם מוגבלויות פיזיות, נפשיות, חושיות וקוגניטיביות מכל קצוות הארץ ומגוון אוכלוסיות.
- **התנדבות קיץ הורים וילדים בסיוע עמותת "רוח טובה"** - יצאו כ-300 הורים וילדים להתנדב בכ-20 פעילויות שונות במטרה לשלב את ילדי העובדים בפעילות תרומה לקהילה ולשמש להם דוגמה למעורבות ואזרחות טובה.
- **הכנת תחפושות לנתמכי עמותת "צ'יימס"** - לרגל חג הפורים, נרתמו עובדי לאומי להכנת תחפושות ל-190 ילדים עם מוגבלות. התחפושות הוכנו לכל ילד במיוחד והותאמו לרצונותיו, למידותיו ולמכשורו.
- **גדולים במדים** - פעילות משותפת של לאומי עם עמותת "יד לילד המיוחד" וגדוד "דובדבן" למען בני נוער עם מוגבלויות שיעברו תהליך של שילוב בצבא ופעילויות משותפות עם מתנדבי לאומי.
- **איסוף תרופות במסגרת שיתוף פעולה עם עמותת "חברים לרפואה"** - בהמשך לתרומה כספית משמעותית מעל עשור ל"קרן לאומי" באמצעותה נתרמים תרופות וציוד רפואי לנזקקים, מיכלים לאיסוף תרופות וציוד רפואי לנזקקים בני הגיל השלישי, נפרסו בכל מתקני המטה של הבנק מיכלים לאיסוף תרופות משומשות או פגות תוקף.

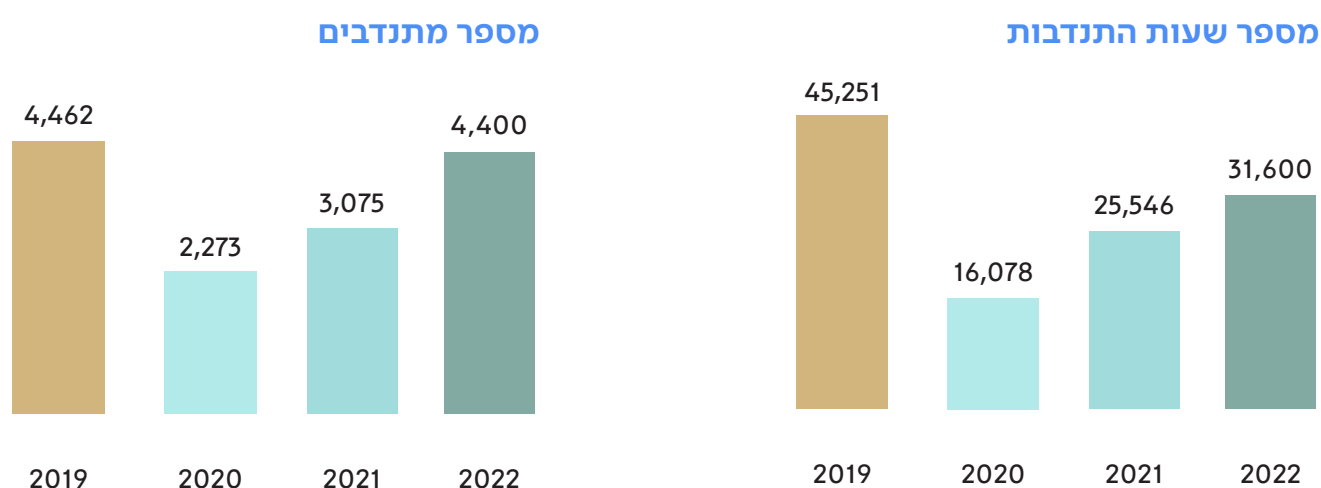

מדידת האפקטיביות של ההשקעה בקהילה⁵⁰

לאומי בוחן את האפקטיביות של פעילותו בקהילה, ובכלל זה את עמידתו ביעדים על-פי מדדים מוגדרים הנגזרים מהמדיניות החברתית אותה הגדיר דירקטוריון הבנק. פעילות התנדבות העובדים מנוהלת תוך קיום מעקב אחר הנתונים של היקף ההתנדבות לפי מספר מתנדבים ושעות התנדבות. בנוסף, מבוצע מעקב אחר האפקטיביות של התרומות המשמעותיות לפי המטרות והיעדים של העמותות הרלוונטיות, בשילוב מעורבות עובדים במקומות הרלוונטיים כדי למקסם את השותפות בין פעילות העמותה ללאומי.

יעדים לשנת 2022	יעד	סטטוס	פירוט
	הגדלת היקף העובדים המתנדבים ב-15% בהשוואה לשנת 2021	בוצע	4,400 מתנדבים 143% גידול בהשוואה לשנת 2021

התנדבות עובדים⁵¹

50 נתוני ההתנדבות כוללים את לאומי בלבד.
51 הירידה בהיקפי ההתנדבות בשנים 2020-2021 נבעה מהגבלות עקב מגפת הקורונה.

עובדי לאומי⁵²

הנכס החשוב ביותר ללאומי הם העובדים והם הכוח שמניע את הבנק להוביל ולהצליח, משום כך אנו רואים חשיבות רבה בהשקעה בהם ובפיתוח המקצועי, תוך התאמת הידע שלהם לעולם הבנקאות המשתנה.

עובדי לאומי נהנים מהצעת ערך מובילה במערכת הפיננסית לצד סביבת עבודה נעימה, אכפתית ומעצימה.

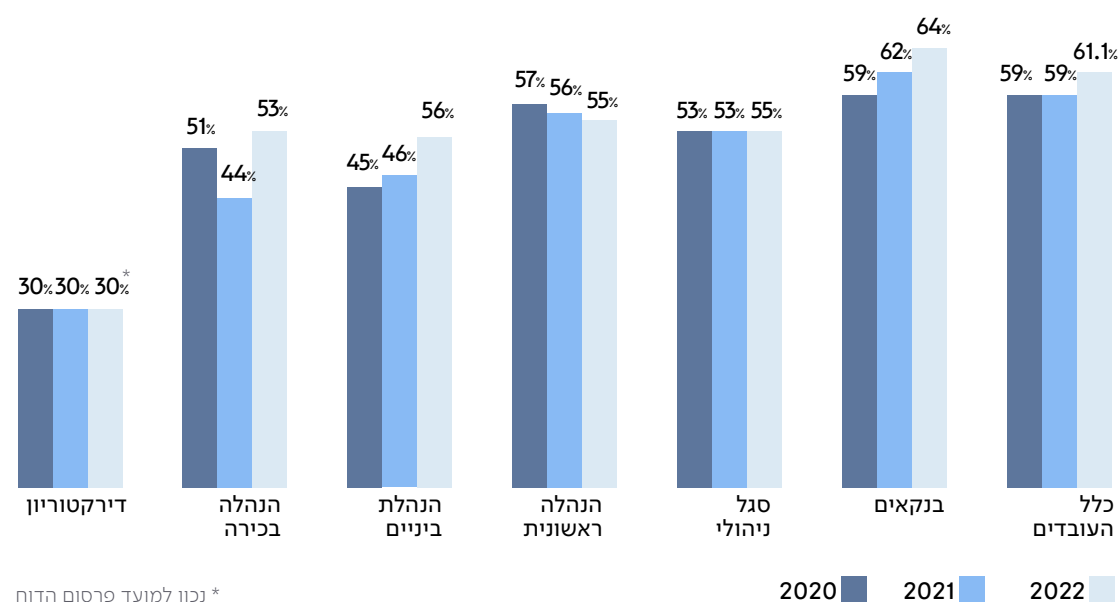
בשנת 2022 שמנו דגש בלאומי על קידום תרבות של מצוינות ועל ראייה הוליסטית של העובד עובדי לאומי נהנו ממגוון רחב של תכניות פיתוח והטבות:

- גיוון והכלה ושיווין הזדמנויות
- תגמול הוגן
- שימור עובדים
- פיתוח והכשרה
- חוויות עובד ו-well being
- תקשורת דו-כיוונית
- יחסי עבודה תקינים

GRI 2-7, GRI 3-3 52

GRI 202-2, GRI 405-1, GRI 405-2, GRI 3-3 53
54 קבוצת לאומי כוללת את בנק לאומי, חברות בנות בארץ ובחו"ל.

שיעור הנשים בלאומי, לפי דרג

* נכון למועד פרסום הדוח

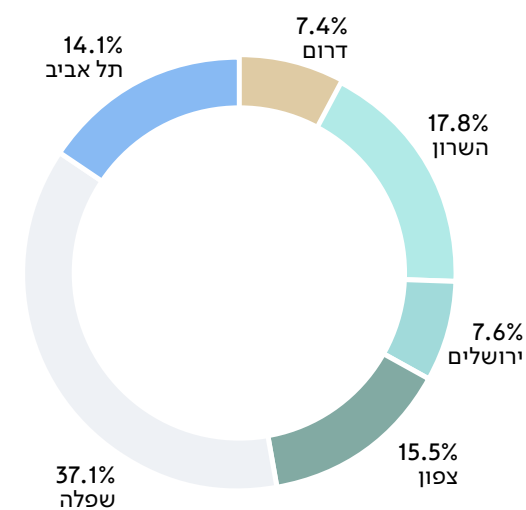
גיוון, הכללה ושיווין הזדמנויות⁵³
קבוצת לאומי ועובדיה הנם מיקרוקוסמוס של החברה הישראלית ועל כן משקפת מגוון תעסוקתי רחב. גיוון תעסוקתי תורם לקידום החדשנות והיצירתיות בלאומי מחד ומאידך מייצר שיוון הזדמנויות עבור הקהלים השונים בחברה הישראלית. בקבוצת לאומי מועסקים 8,460 עובדים בארץ בכל אזוריה ובחול, מתוכם 61.1% נשים ו-38.9% גברים⁵⁴. 82 עובדים, המהווים 1.01% מכלל עובדי הקבוצה בישראל, מועסקים במשרה חלקית.

שיוון מגדרי בקבוצת לאומי⁵⁵ (שיעור הנשים)

	2019	2020	2021	2022
לאומי	61.1%	60.8%	60.5%	61.5%
חברות בנות	59.1%	57.8%	61.3%	60.2%
שלוחות חול	42.7%	40.6%	42.4%	34.0%
קבוצת לאומי	60.0%	59.3%	59.1%	61.1%

55 החל משנת 2022 מוצגות כלל חברות הבנות. בשנים קודמות הוצגו רק נתוני חברות בנות מהותיות.

פריסה גאוגרפית של עובדי קבוצת לאומי בישראל

שיעור עובדי לאומי לפי גיל, דרג ומגדר לשנת 2022⁵⁶

מספר עובדים בדרג ניהול בכיר

גיל	נשים	גברים	אחוז נשים
עד גיל 30	0	0	0%
בגילי 31-50	26	22	54%
בגילי 51+	34	32	52%
סה"כ	60	54	53%

מספר עובדים בדרג ניהול מתקדם

גיל	נשים	גברים	אחוז נשים
עד גיל 30	0	0	0%
בגילי 31-50	277	189	59%
בגילי 51+	329	291	53%
סה"כ	606	480	55%

מספר עובדים בדרג ניהול ראשוני

גיל	נשים	גברים	אחוז נשים
עד גיל 30	1	2	33%
בגילי 31-50	570	437	57%
בגילי 51+	152	143	52%
סה"כ	723	582	55%

מספר בנקאים

גיל	נשים	גברים	אחוז נשים
עד גיל 30	958	295	76%
בגילי 31-50	1,880	1,263	60%
בגילי 51+	753	438	63%
סה"כ	3,591	1,996	64%

סה"כ בקבוצה

גיל	נשים	גברים	אחוז נשים
עד גיל 30	959	297	76%
בגילי 31-50	2,753	1,911	59%
בגילי 51+	1,268	904	58%
סה"כ	4,980	3,112	61%

הגיל הממוצע של עובדי לאומי בשנת 2022 – 42.9

20%
מכלל העובדים
 שנקלטו בקבוצה בישראל
 הינם מאוכלוסיות בתת-ייצוג

22.4%
**ממנהלי הסניפים
 בבנק לאומי**
 הינם מהחברה הערבית

6.7%
מכלל עובדי לאומי
 הינם מהחברה הערבית;
 25.9% מהם בדרגי ניהול

7%
מכלל עובדי לאומי
 הינם מאוכלוסיות בתת-ייצוג,
 והם מהווים כ-5.6% מהסגל
 הניהולי בבנק

קידום גיוון העובדים בשנת 2022

גיוס עובדים מהחברה החרדית

במסגרת שילוב אוכלוסיות בתת-תעסוקה
 במקצועות הליבה ובמקצועות הטכנולוגיים של
 הבנק, קידם לאומי במהלך 2022 שני מיזמי גיוס
 משמעותיים:

- **הכשרת נשים חרדיות לתפקידים טכנולוגיים** בשנת 2022 נקלטו 73 עובדות מהחברה החרדית לתפקיד ג'וניור. העובדות קיבלו הכשרה בעולמות הפיתוח בשפות תכנות שונות, ובסיומה שולבו בצוותים במגוון תפקידים.
- **שילוב חרדים כבנקאים במרכזי הבנקאות של בנק לאומי** – מרכז הבנקאות של לאומי שם ליעד מתן מענה גם לצרכי הציבור החרדי העובד והמבקש להשתלב בשוק התעסוקה. במהלך שנת 2022 גויסו 66 עובדים מהמגזר החרדי לתפקיד בנקאי טלפוני במרכזי הבנקאות של בנק לאומי המועמדים עוברים תהליך הכשרה המקנה להם ידע מקצועי מעמיק בעולם הבנקאות וכלים להתמודדות בעולם השרות והמכירה המרכז מציע מסלול קריירה במטרה לייצר אופק בבנק.

GRI 405-1, GRI 405-2, GRI 3-3 57

לאומי מייחס חשיבות רבה לגיוס ולשימור הון אנושי מגוון, ולאור זאת פועל להרחבת גיוס העובדים מאוכלוסיות מגוונות בחברה הישראלית.

לשם השגת יעדים אלו גובשו מספר תכניות ייעודיות, וננקטו פעולות רבות לצורך גיוס מגוון, ביניהן:

- שותפות בפורום של גיוון והכללה עם מגוון חברות במשק הישראלי לצורך למידת עמיתים והפרייה הדדית.
- השתתפות בכנסים מקצועיים.
- התקשרות עם ארגונים שונים, כגון: "תעסוקה שווה" (לאנשים בעלי מוגבלות), "ריאן" ו"הכוון" (חברה ערבית) ו"פורום לתעסוקה שוויונית" מטעם משרד הכלכלה.
- שיתוף פעולה עם "תמך" לשם קידום יוזמה לגיוס עובדות חרדיות למרכזי בנקאות.

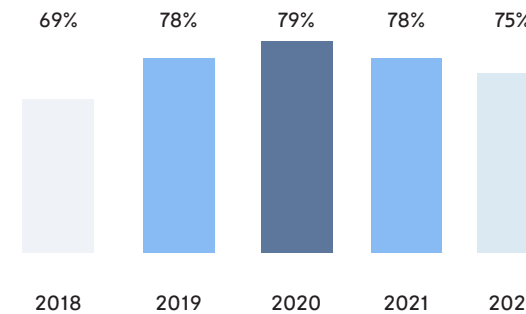
שיתופי פעולה לעידוד העסקת עובדים עם מוגבלויות⁵⁷

- **"אור ירושלים"** – גם בשנת 2022 המשיך לאומי את פעילותו במיזם של עמותת "אור ירושלים", להעסקת אנשים עם מוגבלות בעבודות שונות, תוך ליווי של מדריכים מקצועיים של העמותה, חברת אימג'סטור והיחידה המקצועית בלאומי.
- **"עסק שווה"** – תכנית לשילוב עובדים לקויי שמיעה במרכזי הבנקאות בשיתוף עם "עסק שווה", מיזם תלת מגזרי (עסקי, ציבורי, חברתי) לקידום תעסוקה מקצועית ואקדמית לאנשים עם מוגבלויות. הקורס לווה על-ידי מתורגמנית לכל אורכו.
- **בית אקשטיון** – הבנק פיתח תכנית בשיתוף בית אקשטיון, במסגרתה משולבים עובדים על הספקטרום האוטיסטי בתפקידים ייעודיים בבנק.

גיוס כח אדם איכותי

לאומי פועל לגיוס כח אדם איכותי בהתאם לדרישות המשרה והכישורים הנדרשים ונמצא בקשר שוטף עם גופים שונים במטרה לאתר מועמדים איכותיים למשרות השונות. במסגרת זו יצר לאומי שיתופי פעולה עם המוסדות: אוניברסיטת תל אביב, מכללת רייכמן, המכללה למנהל, משרד התעסוקה, היחידה לסיוע לבוגרים של ארגון "אחריי!" והמכללה לפיננסים BDO.

שיעור אקדמאים בלאומי, לאורך השנים

שיעור אקדמאים בלאומי, לפי מגדר ודרג 2022

קטגוריה	שיעור אקדמאים
כלל העובדים	75.4%
בנקאים	65.4%
סגל ניהולי	97.6%
נשים	73.4%
גברים	78.5%

עובדי חברות חיצוניות⁵⁸

לאומי נעזר בשירות עובדים, המועסקים על ידי חברות כח אדם ותוכנה, במגוון תפקידים, וזאת מבלי שחלים יחסי עובד-מעביד בינם לבין הבנק. להלן מספר דוגמאות לשירותים הללו:⁵⁹

- עובדי חברות כוח אדם: טלר ועובדי משרד.
- עובדי מיקור חוץ: עובדי חברות תוכנה, המועסקים לרוב מחוץ לכותלי הבנק, ומספקים שירותי מחשוב ותוכנה ללאומי, דיילי דיגיטל בסניפים ועוד.

נכון ל-31 בדצמבר 2022, עמד היקף השירותים שקיבל לאומי מעובדי חברות חיצוניות על כ-290 משרות. כחלק ממדיניות הבנק ובהתאם לצרכיו המקצועיים, קולט לאומי לשורותיו עובדים מבין העובדים החיצוניים. בנק לאומי מוודא שכל עובדי הקבלן מועסקים בתנאים על-פי דין ושאלן הפרה של זכויות עובדי הקבלן בפעולות הבאות:

- במסגרת חוזה ההתקשרות שחותם לאומי עם חברות כוח אדם, מחויבות האחרונות להצהיר כי יש להן רישיון בתוקף. אחד מתנאי הרישיון הוא כי בחמש השנים שקדמו לבקשת הרישיון לא הורשע מבקש הרישיון או ממלא תפקיד בכיר בעסקו בעבירה שיש עמה קלון או בעבירה שמפאת חומרתה אין הוא ראוי לעסוק כקבלן כוח אדם.

- בודק שכר חיצוני מבצע דוחות בקרה עיתיים לצורך בחינת תנאי העסקת עובדי הקבלן, לרבות בדיקת נתוני השכר ועמידתם בהוראות הדין השונות.

- בהתאם לצורך, נערכות חוות דעת משפטיות לעניין עמידת הקבלנים בדיני העבודה.

- מתבצע מעקב שוטף אחר תביעות המוגשות על-ידי עובדי הקבלן נגד הקבלן בעניין פגיעה בתנאי העסקתם.

- כל מקרה, בו הובא לידיעת הבנק כי הופרו זכויות עובדי הקבלן, מטופל באופן מלא ומהיר על-ידי אגף פניות הציבור, היחידה המקצועית ואגף הייעוץ המשפטי.

- כאשר מתבצעת הפרה חוזרת ונשנית של הוראות חוזה ההתקשרות עם הקבלנים ו/או הוראות הדין, פועל הבנק לסיום ההתקשרות עם הקבלנים שלא עמדו בסטנדרטים הנדרשים.

- **מיניעת אפליה, הטרדות והתעמרות בעבודה⁶⁰**
לאומי רואה בחומרה רבה מקרים של אפליה ודואג לטפל בהם באופן מידי ויסודי. כל תלונה על אפליה על רקע כלשהו של מועמד לעבודה או עובד, או גם עוזב הבנק, נבחנת ונבדקת לעומק על ידי הגורמים הרלוונטיים לבנק.

תכנית האכיפה של הבנק בדיני עבודה, מטפלת גם היא בנושא אפליה ואחת לשנה, חטיבת משאבי אנוש מוציאה אזכור בנושא לכל הגורמים הנוגעים בדבר, כמו למשל ענף גיוס, המטפל בגיוס עובדים חדשים, ומנהלי משאבי אנוש בבנק שמטפלים בעובדים קיימים. בכל מקרה בו מוגשת תלונה או מגיעה פנייה מעובד או ממועמד לגבי טענה לאפליה, הנושא נבדק לעומק על ידי חטיבת משאבי אנוש ובמידת הצורך גם בשיתוף חטיבת הייעוץ המשפטי, הביקורת הפנימית וגורמים נוספים. במידה ואכן הייתה אפליה, הבנק נוקט בכל הצעדים הנדרשים לטפל בנושא, למנוע אפליה בעתיד ולהפיק לקחים מהאירוע.

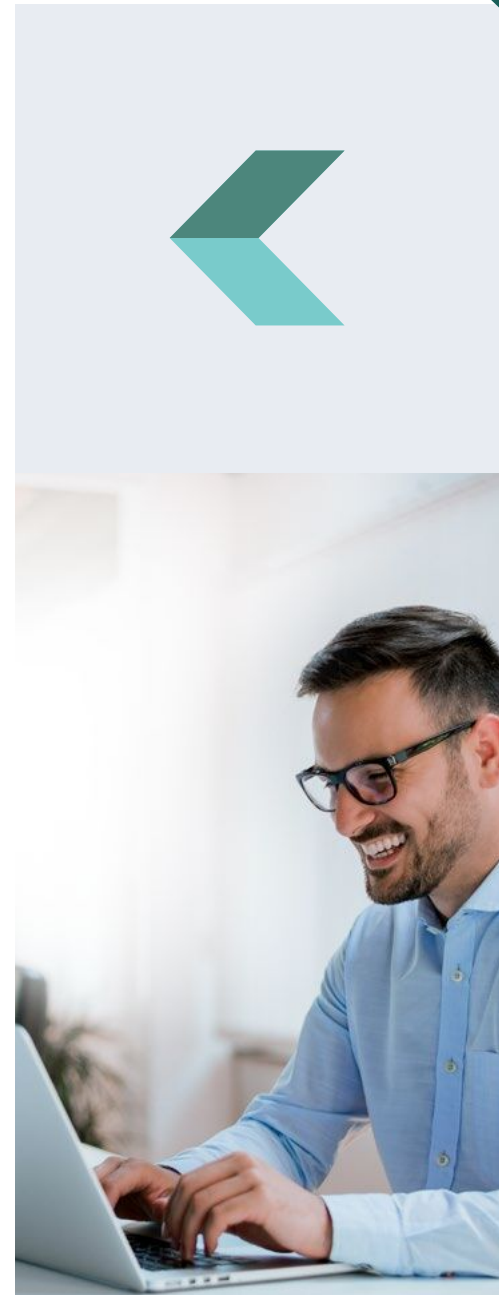
- במהלך שנת 2022 התקבלו בבנק מספר בודד של טענות בנושא אפליה על רקע מגדרי. כלל הטענות נבדקו ביסודיות בתוך הבנק, טופלו וכן הופקו לקחים במידת הצורך. מספר תביעות בודדות בנושא נדון בבית הדין לעבודה.

- בשנת 2022 הוגשו מספר תלונות על הטרדה מינית אשר טופלו על-ידי הממונה על מיניעת הטרדה מינית בהתאם לחוק למיניעת הטרדה מינית.

הצהרת לאומי בנושא העסקת עובדים ובנושא אי-אפליה, שוויון הזדמנויות וגיוון בהעסקה, מפורסמות באתר הבנק.

58 GRI 2-8, GRI 3-3
59 צריכת שירותים על ידי ספקים - כגון דיילים ומטמיעים בפרויקטים קצרי טווח, שירותי שמירה, הסעדה וניקיון אינה כלולה במניין המשרות לעיל.
60 GRI 406-1, GRI 3-3

תגמול הוגן⁶¹

עובדי לאומי נהנים ממגוון רחב של הטבות שמהוות חלק מחבילת התגמול. חבילת התגמול כוללת שכר חודשי, תנאים פנסיוניים מורחבים, דמי נסיעות, אש"ל, סבסוד בעלויות ביטוח בריאות וביטוחי שניים, מתנות לחג, תוספת עיתון וקייטנות, מימון הוצאות ללימודים אקדמיים לילדי העובדים ובנוסף מעטפת רחבה של פעילויות מסובסדות לרווחת העובד.

לאומי פועל בהוגנות ובשקיפות מלאה ביחס לתנאי ההעסקה של עובדיו. תנאי השכר, נקבעים על בסיס קריטריונים מקצועיים וענייניים. הבנק מתגמל את עובדיו על בסיס ביצועים וללא תלות במאפיינים אישיים אחרים כגון מגדר, דת או לאום.

מידי שנה נבחנים פערי השכר בין גברים לנשים, בחלוקה לקבוצות שמתבססות על דרגת העובד ועיסוקו. הנתונים מפורסמים, בהתאם לחוק, אחת לשנה בחודש יוני, באופן פומבי באתר הבנק וכן נשלח לכל אחד מהעובדים מכתב בו מצוין לאיזו מהקבוצות הוא משתייך ומה פערי השכר בקבוצה. הסקר נערך אחת לשנה וכולל את כל עובדי הבנק. בנוסף, בעת ביצוע מהלכי תגמול ארגוניים נבדקים האם יש פערים בין נשים לגברים בגובה התגמול הממוצע וכן האם יש פערים בשיעור הקידום בין נשים לגברים.

הדוח שפורסם ביוני 2022 הצביע על פערי שכר שנעים בין 5% לטובת הנשים ועד 11% לטובת הגברים בהכנסה החייבת המושפעת מרכיבים כגון משמרות, שעות נוספות וכדומה. יחד עם זאת, בבחינת השכר להפרשות הפער עומד על 2% בלבד. בנוסף, במהלך התגמול האחרון גובה הקידום הממוצע נטה לטובת הנשים.

פערי השכר, ככל שקיימים, נובעים בעיקר כתוצאה מפרמטרים אישיים, כדוגמת וותק, שעות נוספות, משמרות וכוננויות. בעבר התבססה מדיניות התגמול בעיקר על וותק העובד, על כן נוצרו פערים לאורך השנים. בשנתיים האחרונות חל שינוי משמעותי במדיניות חלוקת התגמול בבנק, בה קיים קשר בין תגמול לביצועי העובד, דבר שיוביל לצמצום בפערי השכר בין גברים לנשים לאורך זמן. כמו כן, ללאומי טבלאות שכר אחידות לנשים וגברים, על מנת להימנע מפערי שכר במעמד קבלה לעבודה.

בשנת 2019 נחתם בבנק הסכם קיבוצי חדש אשר בעקבותיו הועלה התשלום המינימלי החודשי להפרשות ששולם לנשים וגברים ל-6,000 ש"ח, ביולי 2021 עלה הסכום ל-6,200 ש"ח.

בשנת 2022 נרשמה עלייה של 4% ביחס בין השכר החודשי המקסימלי לבין השכר החודשי המינימלי ששולם בלאומי בהשוואה לשנת 2021.⁶²

בשנת 2022 היה השכר הגבוה ביותר ששולם לעובד בלאומי גבוה פי 12 מחציון השכר הממוצע לעובד. בשנת 2021 עמד יחס זה על 1 ל-11.4. השכר החציוני של עובדי לאומי עלה בשנת 2022 בממוצע ב-1.9% ביחס לשנה שעברה.⁶³ זאת לעומת עליה של 6.5% בשכר נושא המשרה עם השכר הגבוה בבנק.

בשנת 2022 41% מקרב 10% ממקבלי השכר הגבוה ביותר בלאומי, הינן נשים. ביחס לנשים קודמות, לא קיימים פערים משמעותיים ביחס בין ממוצע השכר לגברים ולנשים. כמו כן, בגיוסי עובדים חדשים לשורות הבנק לא קיימים הבדלים משמעותיים בין שכר גברים לנשים.

61 GRI 202-1, GRI 3-3, GRI 2-19
62 שכר בפרק זה - הכנסה חייבת במס, ללא מענקים; להרחבה על נתוני שכר של נושאי משרה ראו בדוח הכספי.
63 חציון השכר הממוצע לעובד חושב בניכוי השכר הגבוה ביותר, בהתאם לדרישות תקן הדיווח של ארגון ה-GRI.

תכניות לשימור עובדים וטאלנטים בלאומי

ניהול קריירה בלאומי

בלאומי קיימת פלטפורמה מקוונת המאפשרת לעובדים (בנקאים ומנהלים) לצפות במשרות פתוחות בבנק ולהגיש מועמדות. פלטפורמה זו מעודדת את העובד לקחת חלק פעיל בניהול הקריירה שלו, מגבירה את השקיפות ומבטאת את שאיפתו של לאומי לקידום עובדיו, לפיתוחם ולשימורם. במהלך שנת 2022 בוצעו 1,549 השמות באמצעות ניווד עובדים.

תכנית הסבה מקצועית Reskilling

לאור השינויים והתמורות בתחום הטכנולוגיה והדיגיטל המשפיעים ישירות על שוק התעסוקה בכלל, ותעסוקה בבנקאות בפרט ובאים לידי ביטוי במיומנויות וכישורים חדשים הנדרשים, הוחלט בלאומי לצאת בתוכנית Shift להסבה מקצועית. מתוך אמונה והבנה בגיוס פנימי תחילה. תהליך ה- Reskilling מייצר Win Win גם לעובד אשר מאפשר לו שינוי קריירה ותחושת התפתחות וצמיחה וגם לארגון אשר מנתב את הכוח הפנימי שלו לדרישות ויכולות מותאמות. למעשה לאומי היה הראשון לצאת מתוכנית זו מסוגה וגם זכה בפרס המצוינות של עמותת משאבי אנוש בנושא זה. במהלך 2022 התקיימו מסלולי Shift במקצועות כדוגמת: יועצי משכנתאות, דאטה אנליסט יועצי השקעות ומנתי מערכות.

תכנית לשימור ופיתוח כשירויות של עולם העבודה החדש

Upskilling

בנוסף, על תכנית ה-Shift פותחו תכניות של שימור ושיפור הכשירות הארגונית והתאמתה לעולם העבודה המתחדש. במסגרת תכנית Upskilling הכשיר לאומי את העובדים במהלך 2022 במגוון מיומנויות כגון: ניתוח נתונים, פיתוח חוסן פנימי, מיומנויות נדרשות במסגרת התפקיד ועוד. בנוסף מתקיימים בארגון קורסים המאפשרים לעובדים לקבל תעודות הסמכה במקצועות שאינם מקצועות בנקאיים ואינם במסגרתם תפקידם וזאת במטרה לתרום להתפתחות אישית ומקפצה לקריירה נוספת, תוכנית להתחדש כוללת קורסים כגון: גישור, אימון, NLP הום סטיילינג ועוד.

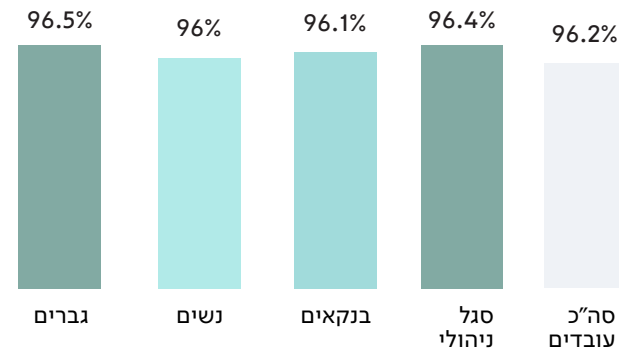
משוב עובדים והערכתם⁶⁴

במסגרת תהליך משוב שנתי, מתבצעות פעמיים בשנה שיחות משוב מובנות לעובדים: שיחת הערכה שנתית ושיחת "צ'ק אין" חצי שנתית. שיחת המשוב מתקיימת במסגרת תהליך ההערכה השנתי, ככלי תומך בקבלת החלטות והן לצורך שיפור ביצועים, פיתוח והעצמה מקצועית. שיחות ההערכה מובנות וכוללת התייחסות לעמידה ביעדי השנה החולפת תוך הגדרת יעדים ודגשים לשנה הבאה. עיקר התהליך מתקיים בין העובד/ת למנהלם הישיר ומספק הזדמנות למתן משוב של המנהל/ת לגבי התפקוד של העובד וטיב עבודתו, תיאום ציפיות הדדי במבט קדימה וחשיבה משותפת על דרכים אפשריות להמשך למידה ופיתוח.

תהליכי ההערכה והמשוב מלווים במעטפת של סדנאות, הרצאות וכלים תומכים (אתר בניהול הידע, בנק דוגמאות ליעדים, וכו') למנהלים ועובדים לצורך יישום וניהול אפקטיבי של התהליכים. בתוך כך ניתן דגש על ההזדמנות הגלומה בתהליכים אלה למתן משוב כן, לפיתוח ולשיפור ביצועים במבט קדימה, להגברת מחוברות, וככלל - לקידום מצוינות ארגונית ואישית. תהליכי ההערכה מקיפים את כל עובדי הבנק. בנוסף, במחצית השנה מתקיים מהלך צ'ק-אין שמטרתו שיחה על קידום היעדים השנתיים והזדמנות נוספת לשיח פתוח.

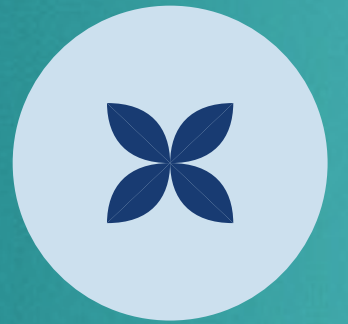
96.2% מעובדי לאומי השתתפו בתהליכי משוב והערכה במהלך 2022.

שיעור העובדים שהשתתפו בתהליכי משוב הערכה בשנת 2022, לפי מגדר ותפקיד⁶⁵

GRI 404-3 64

65 חישוב אחוז מקבלי המשוב בקבוצת לאומי מבוסס על אחוז מקבלי המשוב מתוך סך המשתתפים הפוטנציאליים בתהליך ההערכה השנתי.

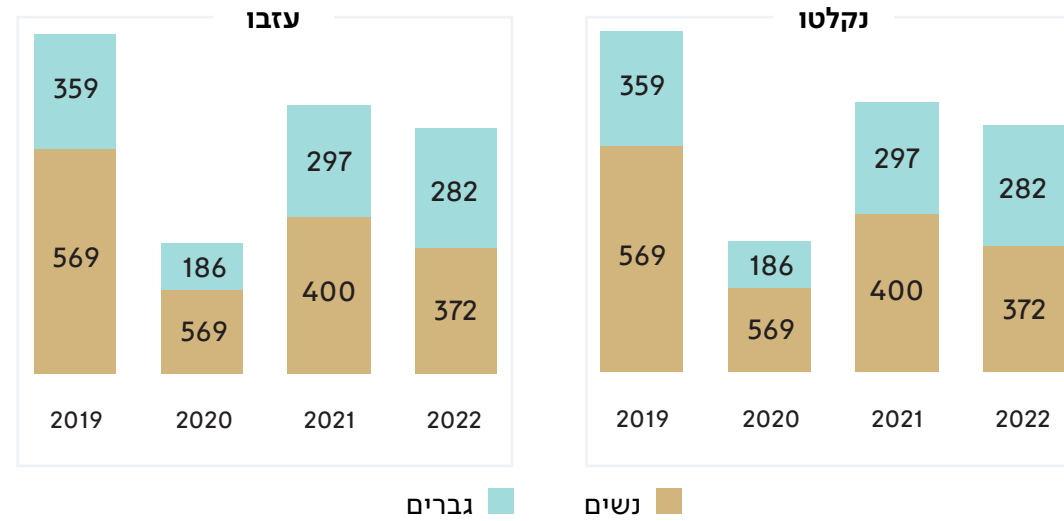

שביעות רצון עובדים

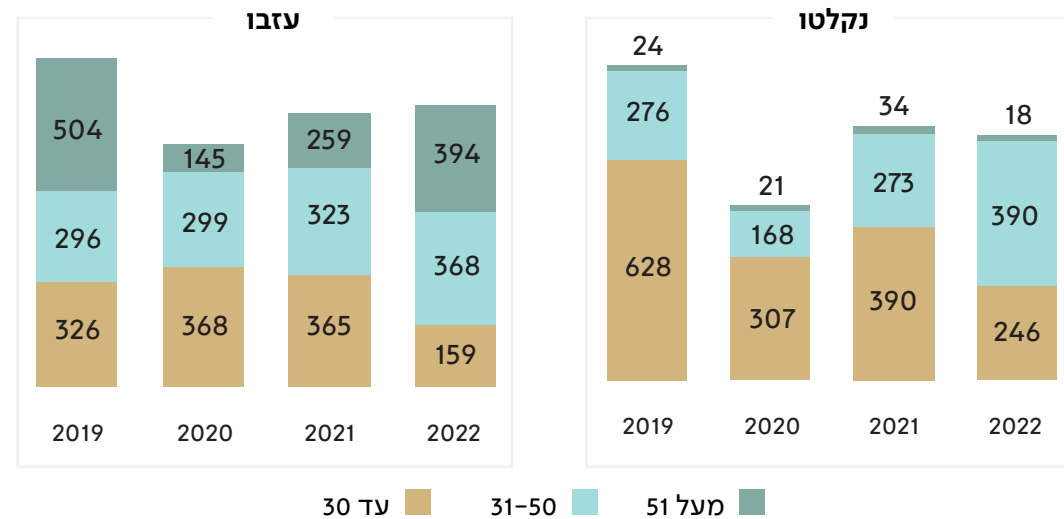
שביעות רצון ומחבורות עובדים נבחנת מדי שנה באמצעות סקר מחבורות (PULSE) שנתי המועבר לכלל עובדי הבנק. תוצאות הסקר מנותחות בחתכים שונים, על פי יחידות, דרגים, ועוד. תוצאות הסקר מהוות כלי ניהולי עבור מנהלי יחידות לכל אורך השדרה לקידום מחבורות וחווית עובד. הסקר האחרון הועבר באפריל 2022 ובו השתתפו 4,668 עובדים, המהווים כ- 55% מכלל עובדי הבנק. תוצאות הסקר הועברו לחטיבות כבסיס לשיח ניהולי ולגיבוש תכניות פעולה בהתאם.

תחלופת עובדים בלאומי לפי מגדר

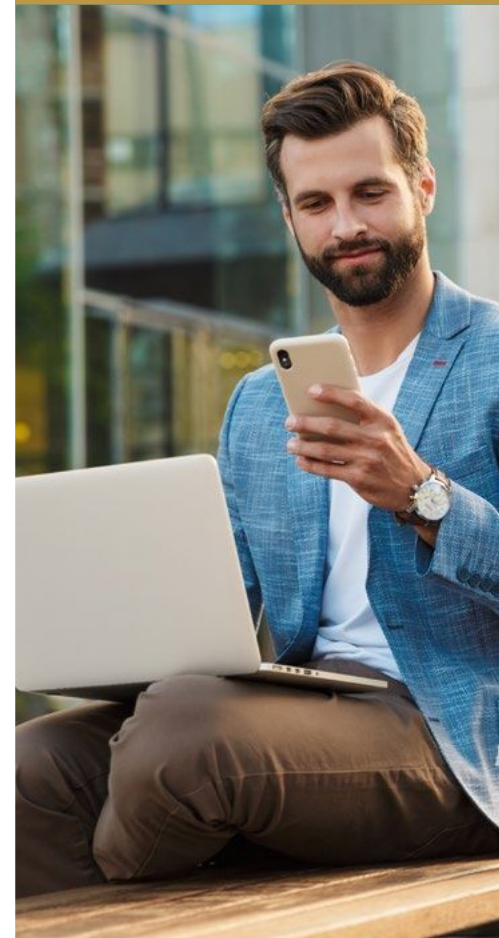
תחלופת עובדים בלאומי לפי גיל

תחלופת עובדים⁶⁶

אחד המדדים של לאומי לתרבות ארגונית טובה ובריאה הוא היכולת של הבנק לשמר את עובדיו המוכשרים והמיומנים לאורך זמן.

בשנת 2022 שיעור העזיבה⁶⁷ בלאומי עמד על כ-6.9% בהשוואה לכך, במסגרת תכניות לשימור עובדים מצוינים אחוז העזיבה עומד על 2.7%.

⁶⁶ נתוני תחלופת עובדים מתייחסים לבנק לאומי בלבד. GRI 3-3, GRI 401-1
⁶⁷ שיעור העזיבה מחושב בניכוי מט"ל ופורשים.

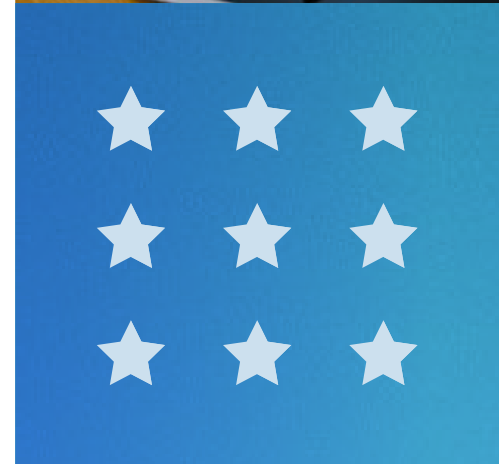
פילוח עזיבת עובדים בלאומי בשנת 2022 לפי סיבה⁶⁸

סה"כ	פטירה	התפטרות	פיטורין	פרישה	
528	1	204	80	243	נשים
393	1	166	54	172	גברים
921	2	370	134	415	סה"כ

ימי היעדרות בלאומי בשנת 2022 לפי קטגוריות

סה"כ	לימודים	חופשה	מילואים	מחלת בן משפחה	מחלת עובד	קטגוריה
185,443	227	117,598	225	13,410	53,983	נשים
110,324	116	78,556	2,142	5,812	23,698	גברים
295,767	343	196,154	2,367	19,222	77,681	סה"כ

*בשנת 2022 הוחסרו בלאומי 246 ימי עבודה, המהווים כ-3.2 ימי עבודה לכל 100 עובדים, בגין תאונות עבודה ודרכים.

68 פירוט העובדים שעזבו בניכוי מט"ל.

פיתוח ולמידה⁶⁹

פיתוח ולמידה מהווים חלק בלתי נפרד מהצעת הערך לעובד ומרכיב משמעותי במחוברות עובדים. התמורות שחלו בשוק העבודה לאחר הקורונה, הכוללות תופעות של התפטרות גדולה, התפטרות שקטה ותופעת ה-Anti Work, חייבו התייחסות מוגברת לחיזוק תחושת המשמעות, שימור עובדים, חיזוק ושימור ידע והתאמת מיומנויות הניהול לאתגרים הנוכחיים. השנה התאפיינה בעלייה בשעות הלמידה בכלל ובשעות הלמידה הפרונטאלית בפרט, שהצטמצמה מאוד בתקופת הקורונה. תמהיל הלמידה השנה היה היברידי ושילב מפגשים פרונטאליים, לצד למידה מרחוק ולמידה מקוונת, על מנת להבטיח אפקטיביות של הלמידה לצד גמישות המאפשרת למידה בכל זמן ובכל מקום. בסך הכול נרשמו בשנת 2022 כ-300 אלף שעות למידה בארגון (עליה של כ-46%) בנוסף לתהליכי למידה והכשרה בראייה עתידית - Reskilling ו-Upskilling.

פיתוח מנהלים

בשנת 2022 התקיימו בלאומי עשרות תכניות לפיתוח מצוינות מנהיגותית בקרב אוכלוסיות המנהלים השונות, במטרה לייצר אימפקט וקפיצת מדרגה מותאמת ביכולות הניהול והמנהיגות תוך התאמה לאסטרטגיית הבנק ואתגרי השעה. חלק מן התוכניות ממשיכות בשנת 2023. לדוגמא: קורס ניהול ראשוני, תהליכי ליווי בכניסה לתפקיד, קורס פיתוח למנהלי לקוחות, קהילות מנטורינג בארגון ועוד.

תכניות לאיתור ופיתוח מנהלים לתפקידים בכירים

ב-2022, השתתפו במגוון תכניות למעלה מ-100 מנהלים מכלל יחידות הבנק שעברו תהליך סינון ואיתור קפדניים, תכניות אלו כללו:

- **Excellence Top** – תכנית עבור מנהלים מצוינים בדרג מתקדם שמתפתחים ומעבירים את זה הלאה, התכנית כוללת העברת ידע, יכולות ומצוינות של המנהלים חזרה לארגון באמצעות הטמעת תרבות של מצוינות המבוססת על מתן פומביות, הוקרה, הכרה למצטיינים, פיתוח ויצירת ערך עבור המצטיינים לקפיצה הניהולית הבאה שלהם, הפצת תרבות מצוינות באמצעות Modeling וליווי יחידות על ידי מצטיינים.

- **לאומי UP** – תכנית עבור מנהלים מצוינים בדרג זוטור – התכנית מורכבת משלושה צירי פיתוח מרכזיים: אישי, קבוצתי וקריירה. ככולם מתקיים רכיב ההתנסותי שכולל פרווייקט גמר. התוכנית כוללת מגוון רחב של נושאים ניהוליים, למשל, מיומנות וגמישות מחשבתית, מיתוג אישי, הובלת יוזמות ארגוניות לשיפור תהליכים, אימון ואימפקט אישי וארגוני.
- **לאומי UP טכנולוגיות** – תכנית פיתוח למנהלי תחומים, ייחודית לחטיבת לאומי טכנולוגיות.
- **הנבחרת** – תכנית לפיתוח בנקאים מובילים והעצמתם ביחידות השונות, חיזוק מיומנויות בינאישיות מול מעגלי לקוחות, מנהלים, עמיתים ושותפים והרחבת מעגלי ההשפעה.
- **ALLSTARS** – בניית קבוצת כוח משפיעה ומצוינת שתהווה מנוע צמיחה מקרב מנהלי תחומים בחטיבת התפעול.

הכשרות מקצועיות ופיתוח עובדים⁷⁰

2019	2020	2021	2022	
33,362	17,737	25,625	40,933	סך ימי הדרכה ⁷¹
32	15.5	21	33	ממוצע שעות הדרכה לעובד

בשנת 2022 בוצעו בקבוצת לאומי כ-300 אלף שעות הדרכה ולמידה.

← הצהרת לאומי בנושא למידה ופיתוח עובדים, מפורסמת באתר הבנק.

⁶⁹ GRI 404-1, GRI 404-2, GRI 3-3
⁷⁰ GRI 404-1, GRI 404-2
⁷¹ יום הדרכה = 8 שעות

חווית עובד ו-Wellbeing⁷²

בלאומי משקיעים בעובדים ובבני משפחתם מתוך ראייה הוליסטית של העובדים והאמונה כי חוויית העובד וה-Wellbeing הנם קריטיים לשימור החוסן של העובדים וקידום אורח חיים בריא, תוך תחושת הזדהות וחיבור למקום העבודה. עובדי לאומי נהנים ממגוון רחב של הטבות שמהוות חלק מחבילת התגמול. חבילת התגמול כוללת תנאים פנסיוניים מורחבים, דמי נסיעות, אש"ל, סבסוד בעלויות ביטוח בריאות וביטוחי שיניים, מתנות לחג, תוספת עיתון וקייטנות, מימון הוצאות ללימודים אקדמיים לילדי עובדים ובנוסף מעטפת רחבה של פעילויות מסובסדות לרווחת העובד.

אנו מקדמים חווית עובד ו-Wellbeing דרך שני מיקודים מרכזיים:

מדיניות עבודה גמישה - בלאומי מדיניות עבודה היברידית, מעוגנת בהסכם עבודה עם ארגון העובדים לפיו מתאפשר יום בשבוע מרחוק. הבנק מאפשר גמישות בשעות העבודה היומיות בין אם בימי עבודה מהמשרדים ובין אם בימי עבודה מרחוק, כל זאת בהלימה לצרכי העבודה/התפקיד. ישנן אוכלוסיות המועסקות בחלקיות משרה, בעיקר במרכזי הבנקאות/לאומי אישי/מרכזי משכנתאות וכו', באופן שנותן מענה WIN-WIN לצרכי הבנק ולצרכי העובדים, רבים מהם סטודנטים.

בלאומי הכי נוח... גם לעובדים - קבוצת לאומי מכירה בחשיבות האיזון בין הבית לעבודה בקרב עובדיה ומנהליה. מתוך כך, מאפשרים תנאי העבודה בלאומי שילוב מאוזן בין בניית קריירה מקצועית וניהול חיים פרטיים. לאומי מאפשר "שעות עבודה גמישות" תוך שימוש במערכת נוכחות.

תנאי ההעסקה, לצד התרבות הארגונית בלאומי, מעניקים לכל עובדת ועובד סביבה תומכת, מאוזנת וגמישה⁷³.

הקבוצה מיישמת כמה פרקטיקות שנועדו לתמוך באיזון זה:

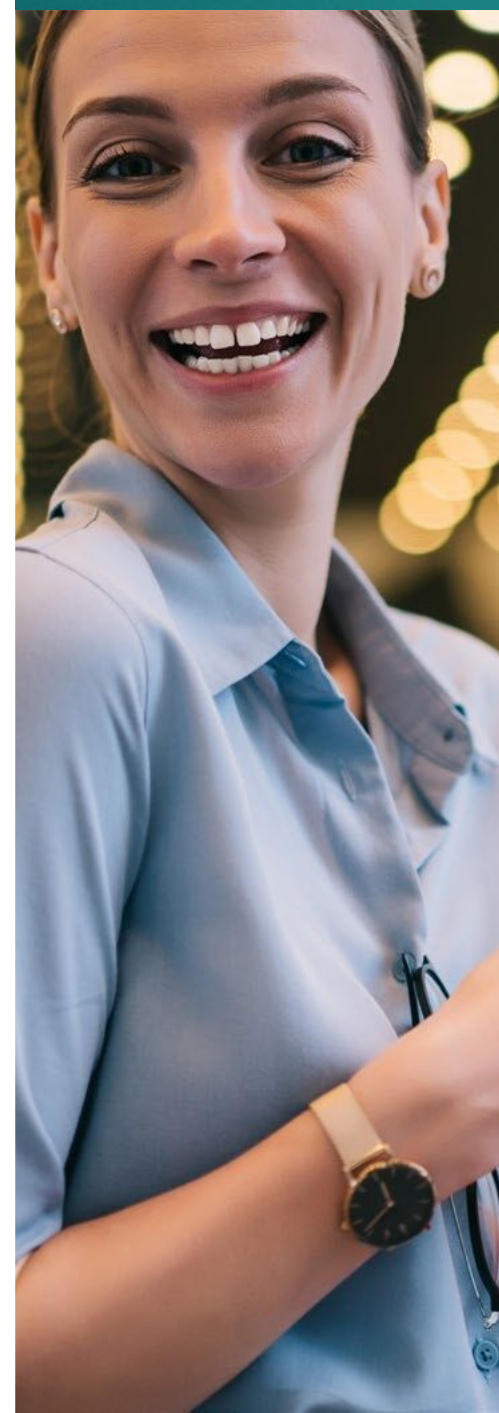
- שבוע עבודה כולל 5 ימים ו-39 שעות עבודה, כ-3 שעות פחות מהנהוג במשק.
- עבודה בשעות נוספות מבוצעת בהתאם לצורך ועל-פי הנחיית מנהל/ת.
- כללי הצבירה והניצול של ימי מחלה מיטיבים עם העובדים מעבר לאמור בחוק, הן בגין מחלתם והן בגין מחלה של בני משפחה.
- היקף הזכות לשעת הנקה של עובדת קבועה בלאומי עולה על האמור בחוק, מתוך רצון להקל עם עובדת השבה לעבודה לאחר חופשת לידה.
- השתתפות בהחזר הוצאות של עובדים זכאים בגין תשלום לגנונים ולקייטנות.
- הענקת החזר כספי בגין שכר לימוד אקדמי לילדי עובדים זכאים.
- נופשים ופעילויות תרבות.

חופשת לידה:

עובדי לאומי נהנים מתנאי חופשת לידה כפי המקובל בחוק (כולל גבר שיכול לחלוק את חופשת הלידה עם בת זוגו). בנוסף מקום העבודה והתפקיד נשמרים לעובד במהלך חצי השנה הראשונה שלאחר הלידה. בן הזוג של היולדת זכאי ליום חופשה על חשבון הבנק ביום הולדת הילד ויום נוסף על חשבון הבנק ביום ברית המילה. עם חזרת העובדת/עובד לעבודה בתום חופשת הלידה היא/הוא זכאי לעבוד שעה פחות ושעה וחצי פחות ביום אם מקום מגוריו אינו זהה למקום עבודתו, בתשלום מלא וזאת עד מלאות שנה לילד (שעת הורות).

⁷² GRI 401-2, GRI 401-3, GRI 403-1, GRI 403-2, GRI 403-3, 403-4, GRI 3-3

⁷³ עובדים במשרה חלקית מקבלים את כל הזכויות וההטבות המוענקות לעובדים במשרה מלאה, למעט זכויות בודדות המוענקות בשיעור יחסי להיקף משרה (בתוך כך נכללות הטבות בתעריף מלא עבור ארוחות, נופש, גנונים וקייטנות, עבור עובדים בהיקף משרה של 92% ומעלה).

הוקרת עובדי לאומי המשרתים בצבא ההגנה לישראל

במסגרת "אמנת המילואים", לאומי מחויב לשמור על זכויות עובדים המשרתים במילואים ומעודד את עובדיו להתנדב לשירות מילואים. זאת גם מתוך הבנה, שיש קשר הדוק בין תרומה למדינה ולמצוינות אישית שתורמת למצוינות עסקית. לאומי מוביל מדי שנה מהלך הוקרה לעובדים ששירתו בשירות מילואים פעיל, על יוזמה זו זכה לאומי בעבר באות "מגן המילואים" מטעם שר הביטחון, הרמטכ"ל וקצין המילואים הראשי ומאז נשמרת בקפידה המסורת זו.

בשנת 2022 תרמו 262 עובדי לאומי 3,330 ימי מילואים. לאומי תרם תרומה כספית בשמם לעמותת "בית חם לכל חייל וחיילת", המספקת עזרה לחיילים בודדים נזקקים ללא עורף משפחתי ולחיילים משוחררים נזקקים ולמשפחותיהם. עובדי לאומי, המוכרים כנכי צה"ל, זכאים לעשרה ימי חופשה נוספים בכל שנה, לצורך שיקום והבראה. בנוסף, ניתנת להם הזכות לפדות בכסף ימי חופשה עודפים שלא נוצלו, או לצבור אותם מעבר למכסה השנתית המוקצית לכל עובד. עובדות ועובדים שבני הזוג שלהם משרתים במילואים זכאים לעבוד במהלך תקופת המילואים פחות שעה ללא פגיעה בתנאי השכר.

חווית עובד

לאומי מקדם מגוון רחב של פעילויות לטובת העובד ובני משפחתו לחוויית עובד מיטבית:

- ימי שיא ארגוניים ספורטיביים.
- ימי שיא לאורך השנה של יום המשפחה, חגים ומועדים, חודש הגאווה, קידום ימים חשובים לציון במהלך השנה.
- אירועי קיץ למשפחות לאומי בשפיים.
- נקודת טעינה - חוויה מעצימה שבה העובדים מתנסים ומעבירים ידע אישי שיש להם הלאה בארגון
- לאומי מרקט - מתחם קניות בסופי שבוע לעובדים.
- מגוון מסעדות ובתי קפה בשרי/חלבי/ללא גלוטן במטה הבנק בלוד.
- חדרי קונספט כגון: חללים לעבודה משותפת, ספרייה.
- פעילות רווחה ופנאי לקהילת הפורשים שלנו.

קידום אורח חיים בריא⁷⁴

- לאומי מקדם אורח חיים בריא באמצעות מגוון רב של פעילויות, ביניהן:
- השתתפות בליגה למקומות עבודה וקיום קבוצות ספורט בענפים שונים.

- קידום אירועי ספורט לעובדי לאומי ובני משפחותיהם, לרבות קבוצות ריצה ופעילויות ספורטיביות של חברי ההנהלה עם העובדים.

- היכל ספורט ובו חדר כושר מאובזר וחדשני ומגוון חוגי ספורט לטובת העובדים.
- סדנאות לניהול אורח חיים בריא, תזונה והרזייה.
- צעדות, טיולים, טיולי אופניים ברחבי הארץ לעובדים ולמשפחותיהם.

בנוסף, מתקיים סקר רפואי אחת לשנה - שנתיים לפי זכאות (קריטריון מרכזי הוא גיל העובד), הכולל מספר בדיקות. מתקיימות גם בדיקות למניעת מחלות תעסוקתיות, כגון שמיעה לעובדים החשופים לרעשים חזקים.

סביבת עבודה בטוחה

לאומי פועל לקידום סביבת עבודה בטוחה לעובדיו ולכל הפוקדים את סניפי ומשרדי הבנק. לאומי אימץ את תקן ISO 45001 בנושא בטיחות ובריאות בתעסוקה, תקן המחייב היערכות מקצועית לשמירה על הבטיחות והבריאות, ולניהול מערך הבטיחות לפי מודל של "שיפור מתמיד". בהתאם לדרישות התקן מבצע לאומי, בין היתר, תהליך ניהול סיכוני בטיחות, הכולל איתור גורמי סיכון, הערכת סיכונים, שליטה ובקרה בסיכונים. בנוסף,

מבוצע דיווח בגין תאונות עבודה ואירועי בטיחות לצורך הפקת לקחים ולקיום פעילות מתקנת ו/או מונעת בהתאם.

ללאומי יעדי בטיחות הכוללים, בין היתר, את המטרות הבאות: הפחתת תאונות עבודה עם נפגעים, הדרכות קבלני בניוי ותחזוקה לבטיחות בעבודה, הדרכה לנאמני הבטיחות בסניפים, בקרת תיקון ליקויי בטיחות, ביצוע סקרי בטיחות מקיפים על ידי ממונה בטיחות בסניפים ומטה. לכל מטרה נקבעו יעדים ומדדים פנימיים המנוטרים ומבוקרים על ידי הבנק באופן שוטף.

בטיחות בדרכים

ניהול צי הרכב בבנק מבוצע באופן סדור באמצעות נהלים, הנחיות ובקורות של הבנק, בהתאם להוראות ותקנות. הבנק נעזר בשני קציני בטיחות בתעבורה לטובת בקרה שוטפת של כלי הרכב, בקרות פתע ותחקור אירועים. מחויבות לאומי למזעור תאונות דרכים, מבוצעת באמצעות מערכות בטיחות אקטיביות מתקדמות המותקנות בכלי הרכב, עדכונים והדרכות עיתיות (הדלקת אורות בחורף, כללי נהיגה בכביש רטוב ועוד), ותחקור פרטני של כל אירוע תאונה. כמו כן, לאומי קבע יעד להפחתת תאונות הדרכים בשנת 2023 ביחס לשנה קודמת.

הצהרת לאומי בנושא בריאות ורווחה של עובדים, מפורסמת באתר הבנק.

תקשורת דו-כיוונית

שיתוף העובדים והגברת השקיפות

- תחום תקשורת פנים בחטיבת משאבי אנוש אחראי לניהול תכנית התקשורת הארגונית וערוצי התקשורת בבנק ובחטיבות, במטרה לשתף את העובדים בנעשה בארגון, להקשיב לקולם, לשמר ולחזק את המחברות הארגוניות ולהעמיק את הקשר בין ההנהלה לבין העובדים.
- גם בשנת 2022 פעל לאומי, להבטיח כי העובדים יהיו מעודכנים בהחלטות ובהנחיות באופן שוטף. בנוסף, על מנת להמשיך ולשמר את רמת המחברות הגבוהה של עובדי לאומי, קיימנו גם בשנת 2022 תהליכי תקשורת במגוון ערוצים, תוך דגש על תקשורת מחברת, בין היתר באמצעות:
- מפגשים מקוונים בשידור חי עם המנכ"ל וכלל העובדים.
- מפגשי שיח פתוח עם המנכ"ל וחברי ההנהלה (מפגשים ווירטואליים ופרונטאליים במידה והתאפשר והתאם להנחיות).
- תקשור שוטף ועדכונים מהמנכ"ל לכל העובדים בערוצים שונים.

- "לאומי Stream", רשת חברתית פנימית באפליקציה סלולרית, שמטרתה חיבור עובדים, העברת מסרים, שיתוף בהצלחות והגברת גאוות היחידה.
- כולנו על אותו עמוד- דף מסרים חודשי / מהדורה מצולמת המועברים לכל העובדים במפגש תקשורת חודשי בהובלת מנהלי היחידות.
- קיום "מפגשים מהסוג האישי", פלטפורמה למפגשים עם חברי הנהלה בפעילויות מחוץ לשגרת העבודה. כמו: ריצה, יוגה, שירה בציבור, סיורים וסדנאות העשרה.
- ניהול תכניות תקשורת חטיבתיות הכוללות מפגשים של חברי הנהלה בחטיבה עם אוכלוסיות שונות, ערוצי תקשורת פנימיים לחטיבה, אירועים חוצי חטיבה, הוקרות ופומביות להצלחות.
- קיום מפגשים של פורום המנהיגות לטובת חיזוק השדרה הניהולית וחיבור לחזון, אסטרטגיה ומסרי הנהלה.

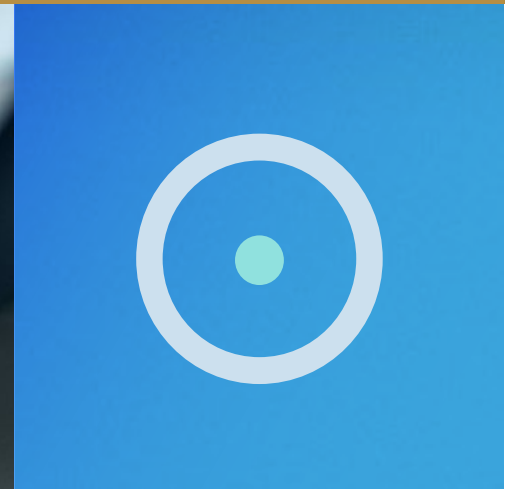
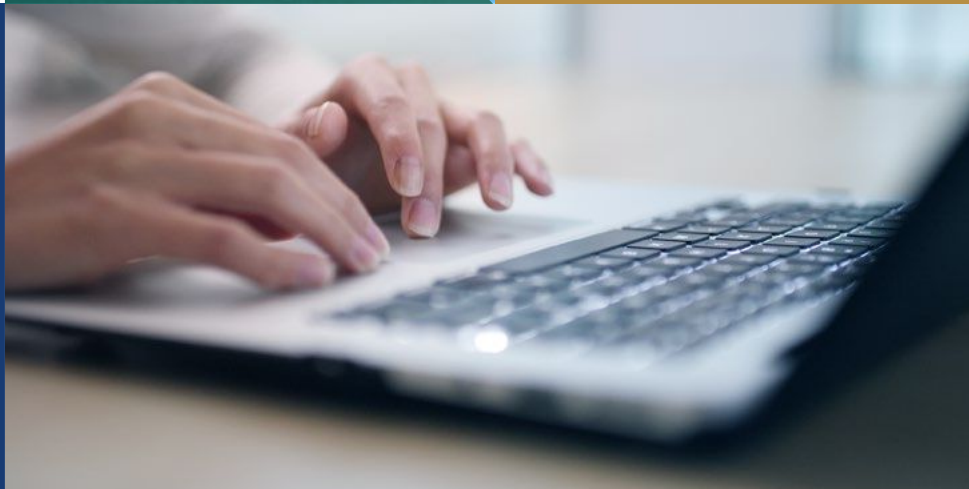
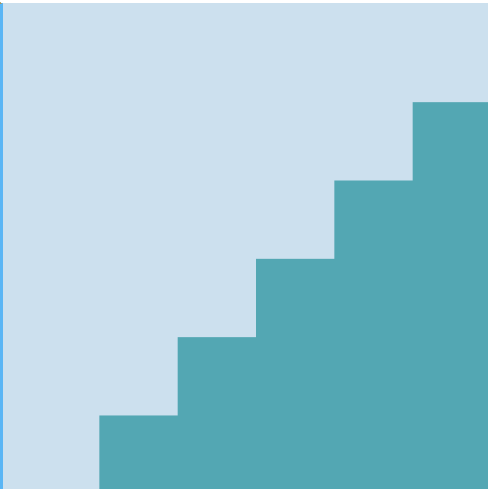
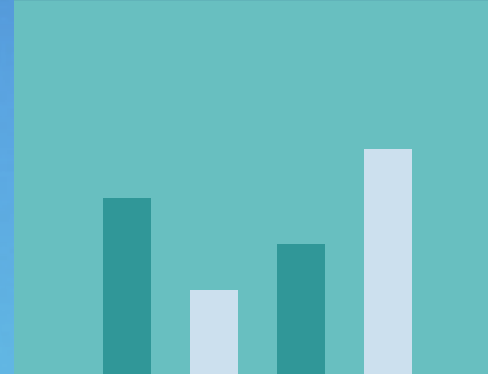
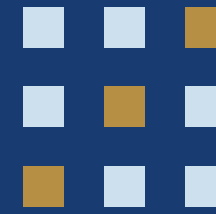
שמירה על יחסי עבודה תקינים⁷⁵

יחסי העבודה בבנק, מתנהלים במסגרת הסכמים קיבוציים ובכפוף לחוק במדינת ישראל הנוגעות לזכויות וחובות עובדים מחד ושל הנהלת הבנק כלפי העובדים, מאידך. ההסכם הקיבוצי הבסיסי הוא חוקת העבודה משנת 1958 ומאז נחתמו עשרות הסכמים קיבוציים, הסדרים קיבוציים, מכתבי הסכמה והסכמות אחרות בין ההנהלה לארגון העובדים, המקנים את הזכויות והחובות בבנק. בשנת 2022 הועסקו כ-89% מהעובדים והמנהלים בלאומי בישראל במסגרת ההסכמים הקיבוציים. יתר העובדים בישראל מועסקים במסגרת חוזים אישיים.

ביום 9.2.2022 נחתם מסמך הסכמות בנושא עבודה היברידית, בין הנהלת הבנק לארגון העובדים בדבר תנאי עבודה היברידית בבנק. מסמך ההסכמות קובע עקרונית, מתכונת עבודה של יום אחד בשבוע ליחידות המטה, מחוץ למשרד, מענק הצטיידות לעובדים זכאים, ותנאים נוספים, כמפורט במסמך ההסכמות. הבנק מחיל את העבודה ההיברידית באופן מדורג גם על סניפי הבנק.

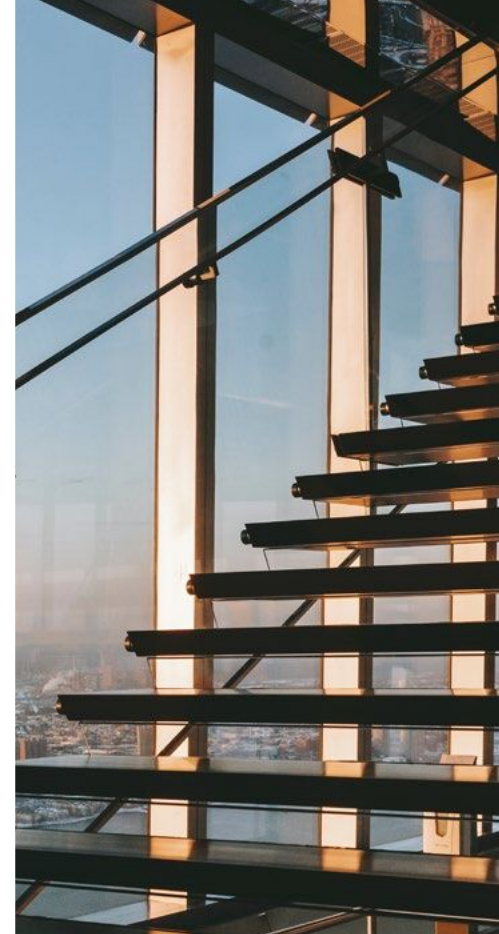
ממשל תאגידי

GRI | UNGC | SASB אינדקס ←

נספח נתוני ESG ←

התנהלות עסקית הוגנת ←

ממשל תאגידי בלאומי⁷⁶

תפיסת הממשל התאגידי של בנק לאומי הינה חלק מרכזי מהחזון והאסטרטגיה הכוללים של הבנק, ובכלל זה אסטרטגיית ה-ESG של הבנק. לתפיסתו של לאומי, מרכיב הממשל התאגידי באסטרטגיית ה-ESG הוא היסוד המרכזי בכל היבטי פעילותו.

פרק הממשל משקף את החשיבות שנושא זה מקבל בבנק. נושא זה מהווה מטרייה רחבה המאגדת תחתיה את כלל הערכים והמחויבויות של הבנק. כדוגמת, אתיקה ותרבות ארגונית, תקשורת ודיאלוג עם מחזיקי עניין, עמידה בהוראות הרגולציה, יעדים, יישום האסטרטגיה, מדיניות ונהלי עבודה. לאומי מייחס חשיבות עליונה להתנהלות תקינה ומתקדמת של דירקטוריון הבנק ולעמידה בכל היבטי הרגולציה - חוקים, הוראות בנק ישראל וכללים אחרים. כחלק מאחריותו ומחויבותו של הדירקטוריון לממשל תאגידי תקין, עליו להיות כשיר להובלת הארגון, כולל בנושאים הקשורים לקיום וקידום היבטי ESG בבנק, הקפדה על קיום בקרה תמידית על הארגון בהיבטי קונדקט, אבטחת מידע ושמירת סודיות הלקוחות, הימנעות מניגוד עניינים ועמידה בסטנדרטים המקצועיים הגבוהים ביותר.

אחד מהעוגנים המרכזיים של אסטרטגיית ה-ESG של הבנק הינו סטנדרטיזציה ו-Best Practice בכלל היבטי פעילותו בתחומי ה-ESG. כחלק מיישומה של אסטרטגיה זו הבנק ביצע מספר מהלכים ביניהם: הטמעת היבטי ESG וברוח ה-SDG, במסמכי המדיניות העיקריים של הבנק כגון אשראי, השקעות, ייעוץ בהשקעות, רכש ועוד. כמו כן, אושר בדירקטוריון הבנק מדיניות כוללת ואינטגרטיבית לניהול סיכונים סביבה ואקלים. הוטמעו כלים מיכונים לצורך זיהוי הלוואות העומדות בתנאי המתודולוגיה של אשראי ירוק, הוטמעו כלי מיכונים להנגשת דירוג ESG של נירות ערך עבור ציבור לקוחות הבנק ויועצי ההשקעות, וכן התקיימו הדרכות רבות ברחבי הבנק לרבות בדירקטוריון הבנק, הנהלת הבנק, הנהלות חטיבות הבנק, ויחידות הבנק השונות לצורך הטמעת אסטרטגיית ה-ESG.

כמו כן, הבנק גיבש Green Framework, Social Framework, אשר קיבלו את חוות הדעת החיצונית של חברת הדירוג הבינלאומית S&P על עמידתן בסטנדרטים הבינלאומיים הנדרשים. מעבר לעובדה שמסמכים אלו מאפשרים לבנק לבצע הנפקות למשקיעים על פי סטנדרטים בינלאומיים, עצם גיבושם כאמור, מהווה נדבך מרכזי בהטמעת היבטי סביבה וחברה בפעילות העסקית של הבנק בהתאם לערכי ה-ESG וברוח ה-SDGs, ולאור המחויבות והחשיבות שלאומי רואה בנושא

ה-ESG כחלק אינטגרלי מהפעילות העסקית. בהיבטי הממשל תאגידי הבנק תומך גם ביעדי ה-SDGs לקידום חברות מכלילות לפיתוח בר-קיימא (יעד מספר 16) ומחויב לקחת חלק פעיל במאבק למניעת שוחד ושחיתות בפעילות לקוחותיו, עובדיו ושותפיו העסקיים. כמו כן, פועל הבנק ללא לאות לקידום שותפויות בהיבטי ESG (יעד מספר 17). הבנק משתף פעולה עם ארגונים מקומיים ובינלאומיים, בתחומי הסביבה והחברה.

גם בתחום הממשל התאגידי הוגדרו עוגנים מרכזיים על בסיס התפיסה האסטרטגית של הבנק, שעיקרם:

99%
מעובדי לאומי חתמו על התחייבות למניעת ניגוד עניינים

97%
מעובדי לאומי השתתפו בהדרכה בנושא מניעת שוחד ושחיתות

30%
ייצוג נשי בדירקטוריון*

* למועד פרסום הדוח

קוד אתי
ברוח חזון וערכי לאומי

24/7
פעילות מרכז סייבר

התנהלות עסקית הוגנת

ערכי לאומי

ערכי לאומי מתוך הקוד האתי מבטיחים את מימוש חזון ואסטרטגיית הבנק ומשקפים את מחויבות הבנק לעובדים, ללקוחות ולקהילה.

הלקוחות הם לב העשייה שלנו

הלקוחות הם הבסיס לקיומנו, ואנו מתחייבים למתן שירות נוח, מקצועי איכותי, ואכפתי ולכך שברגע האמת נהיה שם עבורם קשובים עם הצעות ערך מתאימות ומועילות.

אחריותיות

לקחת אחריות מקצה לקצה ולסגור מעגלי טיפול עבור הלקוח.

"כן, אפשר"

תפיסת עולם המעודדת יצירה ויישום של רעיונות חדשים ופורצי דרך כדרך חיים בעולם טכנולוגי ודיגיטלי משתנה.

שיתוף

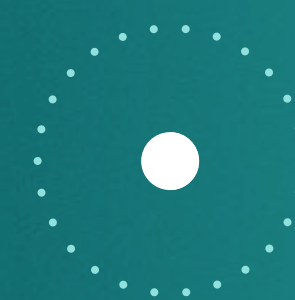
שיתוף פעולה ביחידות הפנים ארגוניות ובכלל על מנת לקדם ולייצר רעיונות פורצי דרך.

דוגמה אישית

כל אחת ואחד מאתנו מהווה מודל לחיקוי עבור מישהו. עלינו לשאוף לכך שבכל פעילות שאנחנו עושים נהווה דוגמה אישית לסובבים אותנו.

מצוינות

לאתגר עצמנו כל בוקר מחדש למען יצירת פתרונות חדשניים בסביבה משתנה. מצוינות עבורנו, היא הידיעה שעבודתנו תרמה ללקוחותינו ויצרה ערך עבורם, לארגון, לעובדים ולחברה.

קוד אתי⁷⁷

מתוך שאיפתה להנהיג בנקאות יוזמת, חדשנית ואחראית עבור כלל לקוחותיה, הגתה קבוצת לאומי את הקוד האתי המשמש כמצפן לפעילותה ומבטא את תפיסת העולם של הקבוצה. הקוד האתי זמין לציבור באתר לאומי ומתווה את התנהלותה העסקית והמקצועית של הקבוצה אל מול לקוחותיה ומחזיקי העניין השונים.

הקוד האתי נבחן ומעודכן אחת לשנתיים על מנת להשאירו רלוונטי ועדכני לפעילות השוטפת של הבנק ולסביבה העסקית הדינאמית בה פועל הבנק. העדכון האחרון התבצע בשנת 2020. נוסף על מהלכי עדכון הקוד הנדרשים על פי חוק, אחת למספר שנים מתבצע מהלך תיקוף תקופתי במטרה לשמור על רלוונטיות, עדכניות והתאמה של הקוד לרוח התקופה ולאסטרטגיית הבנק. בימים אלו נמצאים במהלך כזה הצפוי להסתיים ברבעון ראשון לשנת 2023.

תהליך גיבוש הקוד המחודש בוצע על ידי ועדת ההיגוי שכללה נציגים מכלל החטיבות בבנק וזאת על מנת לתת ביטוי ומענה לסוגיות רחב ברמת לאומי וסוגיות פרטניות של כל חטיבה. הקוד המעודכן שגובש אושר על-ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון.

הקוד האתי וההתנהגותי של לאומי מהווה קורת גג אחת לאוסף כללים מעשיים, ברורים ופשטים להתנהלות בכל מעגלי ההתייחסות של לאומי, החוצה ופנימה: לקוחות, עובדים, ספקים, משקיעים, הציבור, החברה והקהילה. הוא מתבסס על ערכי לאומי וחזונו – וגם על חוקים, הנחיות רגולטוריות ונהלים פנימיים, ובנוי בפורמט דיגיטלי שמאפשר חיפוש פשוט, לינקים להרחבה ומוכנות מתמדת לעדכונים.

“דרך לאומי - הקוד האתי וההתנהגותי שלנו” הוא הבסיס למחויבות הבלתי מתפשרת של לאומי לייצר תרבות ארגונית ראויה וערכית עבור כולנו.

הקוד האתי “דרך לאומי: חזון, ערכי ליבה ואתיקה” מפורסם באתר הבנק.

אתיקה עסקית⁷⁸

תפיסת העולם של לאומי והנורמות שהקבוצה מחויבת להן צמחו והתפתחו מתוך ההכרה בתפקיד המשמעותי שיש לקבוצה בשימור המרקם הכלכלי והחברתי בישראל. הקבוצה חותרת באופן מתמיד לעמידה באמות-מידה גבוהות ביותר של התנהלות ערכית, מוסרית ואחראית מול כל מחזיקי העניין.

סוגיית האתיקה בקבוצה מנוהלת באגף פיתוח ארגוני ולמידה בחטיבת משאבי אנוש, המוביל את פורום אתיקה והאחראי להטמעת הקוד האתי, לקיום הדרכות בנושא, לניהול מוקד האתיקה, להפצת דילמות אתיות ולהפקת חומרי הדרכה בנושא.

מטרת פורום האתיקה, בהובלת ראש חטיבת משאבי אנוש ובהשתתפות מנהלים בכירים מכלל הארגון, לדון ולקדם שיח סביב תופעות רחב בעלות אימפקט/השלכות אתיות, בין הבנק לעובדים ולהיפך, ולסייע בקידום הטמעת תרבות ארגונית ברוח הקוד. בנוסף לפורום זה, מתקיימים פורומים וועדות בחטיבות השונות המתמקדות בהיבטי אתיקה וקונדקט מול לקוחות הבנק.

GRI 3-3, GRI 206-1, GRI 417-1, GRI 2-27 77
GRI 205-1, GRI 205-2, GRI 205-3, GRI 206-1, GRI 2-27, GRI 3-3 78

תוכנית ההטמעה וההכשרה השנתית בנושא כוללת, בין היתר:

1 / הנגשה וזמינות של הקוד האתי בפורטל הבנק

הקוד האתי וההתנהגותי של לאומי זמין לעובדים באתר ניהול הידע פנימי ומכיל מידע רב בנושא, לרבות, דילמות ואופן המענה להן בנושאים שונים כמו: ניגוד עניינים, סייבר, מדיות חברתיות וקונדקט.

2 / למידה מתוקשבת בשנת 2022

- 96% מעובדי לאומי ביצעו למידה מתוקשבת (לומדה) בנושא מניעת מעילות ואירועים מיוחדים
- 99% מעובדי לאומי ביצעו למידה מתוקשבת (לומדה) בנושא מניעת ניגוד עניינים
- 89% מעובדי לאומי ביצעו למידה מתוקשבת (לומדה) בנושא “דרך לאומי” – הקוד האתי של הבנק

3 / נתוני הכשרה ולמידה

- כ-950 משתתפים בשמונה הכשרות בנושאי אתיקה וקונדקט במסגרת קורסים מקצועיים שונים, שה”כ כ-1,300 שעות למידה פרונטאלית.
- בנוסף כ-1,230 משתתפים למדו למידה מקוונת בנושא.
- 3,170 עובדים חתמו על טופס איסור גישה למידע שלא לצורך עבודה (ככל ורלוונטי לעבודתם)

4 / יישום המלצות פורום אתיקה

- בשנת 2022 יושמה המלצת קיום שיח חוצה ארגון בהובלת ראשי אגפים סביב ההיבטים הבאים:
- חיזוק והטמעת תרבות של התנהלות בהתאם לחזון וערכי לאומי, ריענון החזון והערכים
- העלאת מודעות לנורמות ההתנהגות המצופות מכלל העובדים בלאומי, בדגש על התנהלות במדיות החברתיות.

מניעת שוחד ושחיתות⁷⁹

לאומי מחויב לקחת חלק במאבק למניעת שוחד ושחיתות ופועל באופן נחרץ לוודא שעובדיו, לקוחותיו ושותפיו העסקיים מקיימים את פעילותם בהתאם להוראות האוסרות על מתן שוחד או ביצוע מעשי שחיתות.

לאומי מבצע מעקב שוטף אחר יישום מדיניות למניעת שוחד ושחיתות, אשר גובשה בשיתוף יועץ חיצוני ואושרה בדירקטוריון ברבעון השני לשנת 2019. בהתאם למדיניות זו, המוטמעת בכלל יחידות הבנק, מתקיימים תהליכי ניטור ובקרה למניעת אירועי שחיתות והלבנת הון בבנק, הכוללים בין היתר בדיקה פונטית של שמות לקוחות/צדדים מעורבים מול רשימות מידע; הוספת שאלות בקרה למערכת ניהול הלקוחות, כדוגמת שאלה בנושא אישיות ציבורית בכירה (PEP), והוספת ציון סיכון ציות בפעילות מול מדינות בסיכון; הגדרת התראות ייעודיות לזיהוי סיכונים בפעילות מול לקוחות, כדוגמת לקוחות ממדינות מוטות שוחד ושחיתות; שימוש במערכת לאיתור מידע שלילי בפתחת חשבון ללקוחות. האחריות הניהולית לנושא שוחד ושחיתות מצויה אצל קצינת הציות של הבנק.

בשנת 2022, ביצעו 97% מעובדי לאומי הדרכה מתוקשבת בנושא מניעת שוחד ושחיתות⁸⁰. בנוסף, במסגרת ההדרכות הפרונטליות בקורסים בנקאיים שונים, תודרכו העובדים בנוגע להתנהלות מול לקוחות מסוג אישיות ציבורית בכירה. הדרכות ייעודיות בנושא הועברו גם לחברי הדירקטוריון, על-ידי יועץ חיצוני.

בשנת 2022 לא התנהלו משפטים ו/או התקבלו תביעות בנושאי שחיתות הקשורים ללאומי.

← הצהרת לאומי בנושא מניעת שוחד ושחיתות, מפורסמת באתר הבנק.

בשנת 2022

57 פניות

במוקד האתיקה של לאומי
בנושאים הקשורים בניגוד עניינים

99%

מעובדי הבנק חתמו על הצהרה
בנושא מניעת ניגוד עניינים

89%

מעובדי לאומי סיימו בהצלחה לומדה
בנושא אתיקה וערכי ליבה

← הצהרת לאומי בנושא אתיקה עסקית, מפורסמת באתר הבנק.

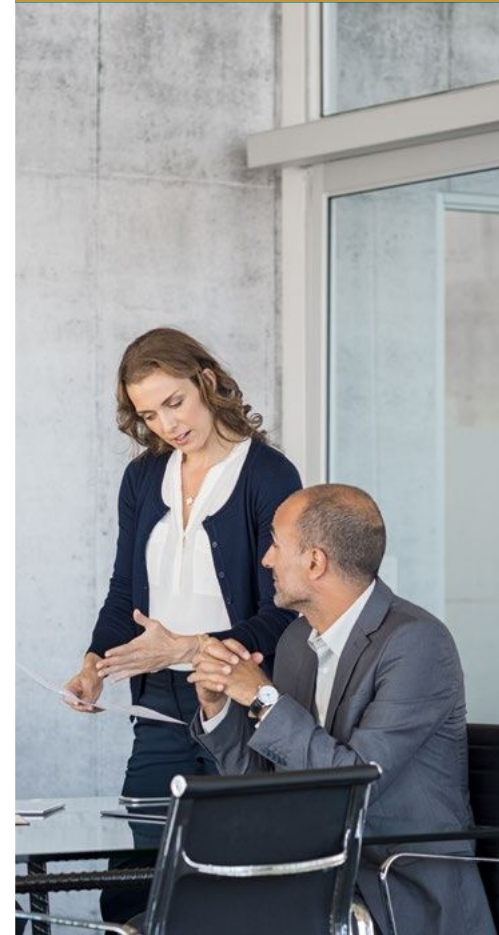

ציות⁸¹

קבוצת לאומי כפופה למערכת רחבה של חוקים מקומיים ובינלאומיים, צווים ותקנות, לרבות הוראות המפקח על הבנקים, הרשות לניירות ערך ורשות ההגבלים העסקיים. בהתאם לתרבות הארגונית של קבוצת לאומי, הציות להוראות החקיקה משולב באופן מובנה בתהליכי העבודה.

הבנק רואה בחומרה כל הפרה של הוראות ציות ונוקט בענישה בהתאם למקרה, הכוללת, בין היתר, פיטורין, נזיפות, שלילת קידום ו/או פגיעה בתגמול אישי, כל זאת בתיאום עם נציגות העובדים.

כמו כן, מדיניות התגמול בלאומי מביאה בחשבון, בין היתר, היבטי ציות, לרבות בהתייחס לצעדי אכיפה מחויבים או מתן תמריץ חיובי במקרים המתאימים. תוכניות התגמול ומדידת הצטיינות קווי העסקים תומכות בציות לחוקים ובעמידה בהוראות רגולטוריות, בנוהלי הבנק ובערכי הליבה, זאת על מנת להבטיח סטנדרטים גבוהים של תרבות ציות, וכן למזער את התממשות סיכוני ציות.

← הצהרת לאומי בנושא ציות, מפורסמת באתר הבנק.

הוגנות כלפי לקוחות

הבנק מקפיד על התנהלות שקופה והוגנת שמטרתה להעניק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בעלי ערך, בדגש על התאמת המוצרים הפיננסיים השונים לצורכיהם.

עיקרון זה מקבל ביטוי בחזון הבנק – להוביל בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוחות ולצמוח בצורה מואצת עם הלקוחות שבמיקוד" אשר מדגיש את המחויבות לסטנדרטים גבוהים של שירות, לשקיפות ומתן מידע מלא וברור ללקוח, לתמחור הוגן ולהתאמת מוצרים למאפייני הלקוח, יכולותיו וצרכיו.

בתוך כך, מנהל הבנק את סיכון הקונדקט, הסיכון כי התנהלות הבנק מול לקוחותיו תוביל לתוצאה בלתי רצויה עבור לקוח בשל מתן שירות באופן לא הולם, מתן שירות שאינו מתאים או התנהלות בלתי הוגנת. סיכון זה מנוהל על-ידי היחידות העסקיות בקווי העסקים השונים.

הבנק פועל להתנהלות נאותה בהתאם לעקרונות הבאים:

התנהגות עסקית אחראית

במטרה ליצור ערך הדדי עבור הבנק ועבור לקוחותיו הבנק פועל להתאים את הצעת הערך לצרכי הלקוח ויכולותיו. ושואף להקנות ללקוחות את הידע והכלים הנדרשים לשימוש מיטבי בשירותים הפיננסיים העומדים לרשותם במטרה לאפשר להם לייצר תשתית כלכלית שתשפיע על התפתחותם האישית, המקצועית והעסקית.

פרסום ושיווק הוגנים

לאומי פועל להתאמת תוכן הפרסום לתנאי המוצר/שירות בפועל, ובכלל זה, ליווי הפרסום ברמת גילוי והבהרה נאותה על המוצר ככל שניתן. המלל יהיה ברור ולא יכלול מסרים חבויים אשר עלולים לעורר ציפיות או אסוציאציות מטעות. הבנק נמנע מנוסחים ומונחים אשר אינם שגורים בקרב ציבור הנמענים. אופן העברת מסרים יותאם, במקרים מסוימים, לאוכלוסיות השונות.

הבנק מקפיד כי ליווי הלקוח יעשה בהתאם לצרכיו, כאשר טובתו תעמוד לנגד עיני הבנק. ככלל העמדת אשראי ללקוח ובכלל זה אשראי יזום תבוצע תוך בחינת צרכי הלקוח ויכולתו לשרת את החוב כיום ובהמשך הדרך.

גילוי אפקטיבי ושקיפות

לאומי שואף להנגיש את המידע לגבי השירותים והמוצרים שמוצעים ללקוחות באופן אשר יספק ללקוח את מלוא המידע הדרוש לו לשם קבלת החלטה מושכלת. הבנק פועל להתאמת רמת הגילוי הנאות ואופן הנגשתו למאפייני הלקוח ולרמת הידע שלו, מורכבות המוצר/השירות ותוך התחשבות בצרכים מיוחדים של אוכלוסיות מיוחדות.

שוויון ואי הפליה

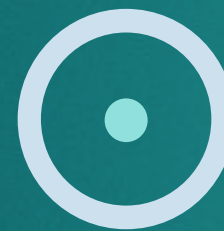
הבדלי גזע, גיל, דת או קבוצה דתית, מגדר, לאום, ארץ מוצא, נטייה מינית, השקפה חברתית, פוליטית או אחרת, השתייכות מפלגתית, מעמד אישי או הורות לא יהוו לכשעצמם בסיס לפערים במחירי המוצרים והשירותים של הבנק ללקוחות שונים.

הגנה על אוכלוסיות מיוחדות

לאומי פועל למתן אשראי צרכני באופן שלא יסכן את הלקוח, שלא ימנף את הלקוח יתר על המידה, בדגש על אוכלוסיית משקי הבית "המוחלשים" לאומי רואה חשיבות בהנגשת ושיפור השירות ללקוחות הגיל השלישי ואנשים עם מוגבלויות לאומי פועל למניעת התפתחות חובות ונוקט הידברות ישירה, רגישה, מהירה ועניינית למול לקוחות הנתונים בקשיים כספיים, תוך בחינה פרטנית של יכולותיהם להסדיר את חובותיהם ושאיפה למציאת פתרון נוח עבורם.

שירות מקצועי וזמין

לאומי שואף להעניק חוויית שירות זמינה, נוחה, מקצועית והוגנת בדגש על מתן פתרונות מהירים ללקוחות הבנק תוך הקפדה על סגירת מעגל טיפול.

בנקאות לכל אחד

לאומי פועל להעמדת מגוון רחב של אפשרויות וערוצי פעילות שמסייעים ללקוחות לשמור על התנהלות עצמאית בהתאם למצב הלקוח ויכולותיו ובמקביל, מסייע לאוריינות הפיננסית והדיגיטלית של לקוחותיו.

פרטיות המידע

לאומי מגן על הזכות לפרטיות של לקוחותיו ועל המידע האישי שמתקבל מהם או נאסף עליהם.

הוגנות בטיפול בפניות הציבור

לאומי מקפיד על טיפול הוגן ואפקטיבי בתלונות של לקוחות. הטיפול בתלונות הינו חלק בלתי נפרד מהשירות שהבנק נותן ללקוחותיו.

מנגנוני דיווח ⁸²

לאומי רואה בכל אחד מעובדיו כשותף לניהול התקין של הבנק ומאפשר לקחת חלק ולהשפיע על יצירת סביבת עבודה בטוחה וערכית. לפיכך, לאומי מצפה שכל פעולה חריגה הנוגעת להפרות של חוקים, רגולציות, נהלים וכללים תדווח מיידית על-ידי העובד למנהליו, או בערוצים נוספים (ניתן אנונימית) – בטלפון, בדוא"ל, בדואר, בפקס ובכל דרך אחרת העומדת לרשותו.

פלטפורמת Speak-Up הינה ערוץ פנייה נוסף, באמצעותו ניתן לפנות על ידי מילוי טופס באתר הבנק או דרך הנייד - באפליקציית לאומי One, המאפשרת גם פנייה באופן אנונימי. כל פנייה מתקבלת ומטופלת על ידי ועדה ייעודית המחויבת לסודיות וחיסיון. לאומי מתחייב להגנה על כל עובד המגיש תלונה או מסייע לעובד אחר שדיווח על פעולה חריגה.

הצהרת לאומי בנושא מניעת שוחד ושחיתות,
מפורסמת באתר הבנק.

הצהרת לאומי בנושא התנהלות עסקית הוגנת,
מפורסמת באתר הבנק.

שמירה על אבטחת מידע של לקוחות ופרטיותם⁸³

ההתקדמות הטכנולוגית בתחום הפיננסיים משנה את ערוצי התקשורת בין אנשים וחברות ואף מתווה הרגלי צריכה ושיתוף מידע חדשים. מאז התפרצות הקורונה הורגש השינוי ביתר שאת, שכן המעבר לפלטפורמה הדיגיטלית הפך הכרחי.

לאומי רואה חשיבות גבוהה בשמירת הפרטיות ובאבטחת המידע של לקוחותיו בכל קווי העסקים, של עובדי הבנק ושל כל אדם שמידע עליו כלול במאגרי המידע של לאומי. במסגרת זו מפעיל לאומי אמצעי הגנה וניטור רבים באמצעות מערכות שונות אותן דואג הבנק לעדכן ולשפר באופן שוטף ובהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות. בנוסף, הבנק מקיים בקרות רבות לאיתור פעילות חריגה של לקוחות ועובדים בזמן אמת ומקרים חריגים שמתגלים מטופלים בחומרה יתירה.

הבנק פועל בהתאם למתודולוגיות סדורות ומקובלות בעולם לשמירה על אבטחת המידע, ובהן תקני NIST ו-ISO, כמו גם בהתאם לרגולציות של בנק ישראל וחוק הגנת הפרטיות.

לאור חשיבות הנושא, מונתה קצינת הציות הראשית לתפקיד הממונה על הפרטיות. באחריותה להתאים את מדיניות הבנק בנושא הגנת הפרטיות לדרישות הרגולציה, ולהנחות את יחידות הבנק השונות, בסיוע אגף הייעוץ המשפטי, בעת שמיזשמים תהליכים ומוצרים המערבים שימוש במידע אישי. מהלכי ההדרכה וההטמעה להיבטי הגנת הפרטיות נכללים במסגרת הטמעת תרבות הציות בלאומי.

← הצהרת לאומי בנושא פרטיות ואבטחת מידע, מפורסמת באתר הבנק.

שימוש במידע של לקוחות⁸⁴

על-פי מדיניות הגנת הפרטיות, מתחייב לאומי להגן על הזכות לפרטיות של לקוחותיו ועל המידע האישי שמתקבל מהם או נאסף עליהם. השימוש במידע על הלקוחות נעשה רק לצורך ביצוע הפעולות הבנקאיות והשירות הניתן ללקוח במסגרת חשבונו בבנק, בכפוף למטרות המוצהרות של מאגר המידע, בו כלול המידע על לקוחות לאומי, ובהתאם להסכמות המתקבלות מהם, כנדרש בדיון. בהתאם לכך, קיימת הלימה בין הסיבות שלשמן נאסף המידע לבין אופי השימוש בו. מסירת מידע מתאפשרת לגופים שהוסמכו לכך על-פי חוק או צו שיפוטי, לפי מדיניות הגנת הפרטיות של הבנק, בכפוף להסכמת הלקוח. כאשר מתגלה אירוע אבטחה, בו מעורבת גישה בלתי מורשית למידע אישי שבמערכות הבנק, לרבות פריצה או חדירה למערכות הבנק, מתבצע תהליך של תחקור, הפקת לקחים ושיפור התהליכים והמערכות בהתאם. כנדרש בדיון, מדווחים אירועי אבטחה חמורים לרשות הגנת הפרטיות.

אבטחת מידע וסיכוני סייבר

לאומי פועל במספר ערוצים להעלאת המודעות לסיכוני סייבר ולמניעתם. בין מגוון כלי ההדרכה מתבצעות הדרכות און-ליין וממוחשבות לעובדי הבנק ועובדים חיצוניים, בנוסף למבחני ידע, תרגולי פישנינג ועוד. באתר של לאומי ישנו מידע מפורט ומונגש ללקוחות הבנק כיצד לזהות התקפות Phishing והנחיות להתגוננות הכוללים דוגמאות וויזואליזציה למיילים, הודעות וכתובות לאתר מתחזה. "מרכז הגנת הסייבר והביטחון" – גוף אופרטיבי המתכלל מגוון יכולות להתמודדות עם אירועי סייבר ופועל בכל ימות השנה, 24 שעות ביממה על מנת להגן על לקוחות לאומי. מידי שנה מתמודד המרכז להגנת הסייבר והביטחון עם עשרות עד מאות אירועים משמעותיים. בכל מקרה בו מעורב עובד בנק או צד שלישי בהוצאת מידע מהבנק או

בצפייה בלתי מורשית, הביקורת הפנימית חוקר את האירוע בשיתוף אגף הסייבר. בהתאם לממצאים ננקטים צעדים משמעותיים רלוונטיים. לצורך מניעת הישנות המקרים, מרענן לאומי מעת לעת את הנחיות אבטחת מידע ומעדכן בדבר אירועים חריגים את כלל העובדים, לצורך הרתעה.

בשנת 2022 התקיימו שתי לומדות אבטחת מידע וסיכוני סייבר, בהן השתתפו כ-90% מכלל עובדי הבנק והעובדים החיצוניים.

טיפול בפניות הציבור⁸⁵

לאומי מחויב לטפח את הקשר עם לקוחותיו ולשמרו לאורך זמן. קשר זה מתבסס בראש ובראשונה על אמון והוגנות וכן על מתן שירותים ומוצרים מותאמים ללקוח ועל חוויית שירות איכותית.

כדי לשמר את האמון העומד בבסיס הקשר עם לקוחותינו, מסתמך לאומי על אמות מידה של ציות לחוקים, לכללים ולתקנות המדינה והרגולטורים לצד הקפדה על מערכת הערכים של הוגנות, שקיפות ואתיקה מקצועית.

הלשכה לפניות הציבור אחראית לטיפול בתלונות, לרבות בבקשות לקבלת מידע או לקבלת סיוע. בראש הלשכה עומד נציב פניות הציבור, מנהל בכיר בלאומי הכפוף ליועצת המשפטית הראשית של הבנק. בנובמבר 2022 פרסם בנק ישראל את סקירת פניות הציבור של הפיקוח על הבנקים לשנת 2021, ממנה מובילות הבנק והחשיבות שמייחס לנושא זה עלתה באופן בולט, ובכלל זה לאומי הינו במקום הראשון עם שיעור התלונות המוצדקות הנמוך ביותר וכן מוביל עם זמני מענה לתלונות

המהירים ביותר. לרשות הציבור והעובדים מגוון דרכים להתקשרות עם הלשכה לפניות הציבור והעובדים המפורסמות באתר לאומי, באתר האינטרנט, בעמדות "מידע לאומי" וכן על גבי שילוט בסניפים וביחידות המטה (במקביל קיימת פנייה ייעודית לעובדי חברות שמירה, הסעדה וניקיון). להלן פירוט אירועים חריגים ותהליכים משפטיים רלוונטיים שהוגשו ו/או הסתיימו במהלך שנת 2022 נגד לאומי. יתר התביעות שהוגשו נגד לאומי עסקו בנושאים אחרים.

הטרדות מיניות	גילוי נאות, שקיפות והוגנות כלפי הלקוחות	הפרה של חוק הגנת הפרטיות	יחסי עבודה, זכויות עובדים והפרת חוקי מגן	הגבלים עסקיים והתנהגות לא תחרותית	שחיתות, שוחד, ציות והלבנת הון	אפליה	נושא התביעה / היקף תביעות
0	1	0	7	0	0	2	סה"כ תביעות שהוגשו ב-2022
0	0	0	7	0	0	2	מתוכן: תביעות רגילות
0	1	0	0	0	0	0	מתוכן: תביעות ייצוגיות
0	8	0	0	0	0	1	תביעות ייצוגיות שהסתיימו
0	0	0	0	0	0	0	הסדרים ועונשים
0	0	0	0	0	0	0	הרשעות

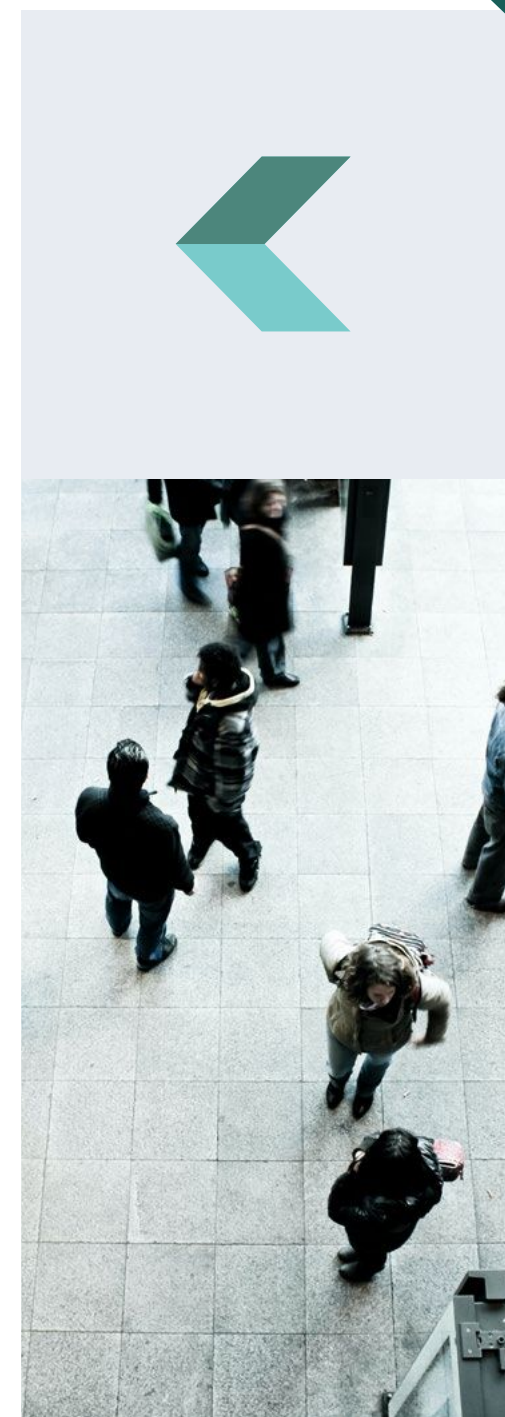
תלונות הציבור לשנת 2022 בבנק לאומי בנושאי הגנה על הפרטיות, אבטחת מידע ואפליה⁸⁶

מספר התלונות המוצדקות	היקף התלונות	נושא
2	24	הגנה על הפרטיות
1	33	אבטחת מידע
0	11	אפליה
3	68	סך הכול

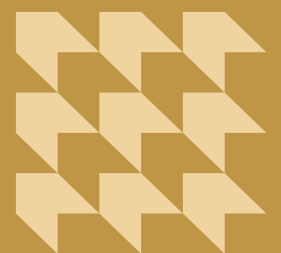
לאומי מקיים באופן שוטף תהליכי הפקת לקחים שנועדו למנוע הישנות המקרים שעלו בתלונות.

במהלך 2022 התקבלו בלשכה לפניות הציבור 3 פניות של עובדי קבלן בנושאי תנאי העסקה וזכויות עובדים. לא התקבלו פניות של עובדי קבלן בנושא אפליה. כמו כן, בשנת 2022 ניתן סעד ב- 8% מהתלונות שטופלו, מתוכם כ- 84% לפנים משורת הדין.

הרחבה לגבי הלשכה לפניות הציבור והעובדים, התלונות שהתקבלו והטיפול בהן, מפורסמת באתר לאומי.

ממשל תאגידי

דירקטוריון בנק לאומי⁸⁷

בהתאם להוראת החוק וכן להוראות ניהול בנקאי תקין 301 המסדירה את אחריותו ופעילותו של דירקטוריון הבנק, הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה של לאומי, לרבות אסטרטגיית הסיכון ותיאבון הסיכון, ומאשר את המדיניות המנחה אותו בפעילותו השוטפת; הדירקטוריון מפקח על פעולות ההנהלה ומוודא את הלימתן למדיניות שקבע, זאת לצד קיומם של תחומי אחריות ודיווחים ברורים; הדירקטוריון מגדיר את התפקידים, הסמכויות והחובות של המנכ"ל ואת מערכת הדיווחים המועברת ממנו לדירקטוריון; המנכ"ל אחראי להנחות ולתאם את הפעילויות של חברי ההנהלה. כמו כן, מתווה הדירקטוריון תרבות ארגונית הדורשת יישום סטנדרטים גבוהים של התנהגות מקצועית ויושרה, מאשר את הקוד האתי של הבנק ומוודא שלאומי יפעל מתוך ציות לחוק ולרגולציה.

בנוסף, דירקטוריון הבנק קובע ומחיל הנחיות בדבר מנגנוני פיקוח ובקרה על חברות בנות ושלוחות וכן הנחיות כלליות לגבי מבנה הממשל התאגידי בחברות בנות ובשלוחות לאחר המלצת ועדת הביקורת. הנחיות אלו הינן חלק מנוהל עבודת הדירקטוריון.

חבר ההנהלה האחראי לנושא אחריות תאגידי הוא ראש חטיבת משאבי אנוש. הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים מההנהלה, מעת לעת, בנושאים שונים ומגוונים ובכללם התייחסות ללקוחות הבנק (לרבות בנושאי שירות וקונדקט) ועובדיו, ודנים בנושאים אלה. בהתאם להוראות בנק ישראל, קיים הדירקטוריון בדצמבר 2019 דיון בעניין הקוד האתי של הבנק ואישר אותו.

דירקטוריון לאומי אישר את מדיניות ואסטרטגיית התרומות באוקטובר 2021, ואת תקציב השקעה בקהילה של הקבוצה ביוני 2022.

כארגון פיננסי גדול, קבוצת לאומי נדרשת לממשל תאגידי איתן ולמנגנוני ניהול המאפשרים תיאום, שליטה וניהול סיכונים מיטבי. לקבוצה סטנדרטים גבוהים לניהול הממשל התאגידי מעבר לדרישות הדין, מתוך תפיסה שתחום זה מהותי להצלחתה העסקית לאורך זמן. בנק לאומי הינו חברה ציבורית בערבון מוגבל שהתאגדה בהתאם להוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), תאגיד מדווח לפי חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, וכן מוגדר כתאגיד בנקאי על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, והוא בעל רישיון בנק על-פי החוק האמור. כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מוזכרת ותחומה פעילותו של לאומי באמצעות מערכת של חוקים, צווים ותקנות, בהם בין היתר, פקודת הבנקאות, חוק בנק ישראל, חוק הבנקאות (רישוי) וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), וכמו כן בהוראות, בכללים, בהנחיות ובהבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

תקנון ההתאגדות של בנק לאומי, אשר אושר על-ידי בעלי המניות של הבנק ולפיו פועל הבנק, מפורסם באתר מגנ"א של הרשות לניירות ערך (www.magna.isa.gov.il). תקנון הבנק, וכן החוקים והנהלים שהבנק כפוף אליהם מסדירים, בין היתר, את היבטי הממשל התאגידי בפעילות לאומי, לרבות התנהלות הדירקטוריון, ניהול סיכונים, ניהול הון ומתן אשראי, הוגנות בשירות ללקוח, גילוי מידע נאות, תגמול בכירים ועוד. נוהל עבודת הדירקטוריון, אשר מסדיר את התנהלות דירקטוריון הבנק, מבטא ומשקף הוראות אלה.

יובהר, כי ההתייחסות לדירקטוריון בפרק זה נוגעת רק לדירקטוריון בנק לאומי, ולא לדירקטוריונים של החברות הבנות ושל שלוחות חו"ל, אלא אם צוין אחרת.

מינוי הדירקטורים וכשירותם⁸⁸

הבנק מוגדר כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק. תהליך בחירת הדירקטורים בבנק, נקבע בהתאם לחוקים ולהוראות הבאים: חוק החברות, פקודת הבנקאות, 1941, חוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981, הנחיות הפיקוח על הבנק ותקנון הבנק. בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, רשאים להציע לאסיפה הכללית מועמדים לבחירה כדירקטור רק אלה: (1) ועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאים שמונתה על ידי נגיד בנק ישראל, על פי סעיף 36א(א) לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981; (2) מי שמחזיק מעל 2.5% מאמצעי השליטה בבנק; (3) חבר-מחזיקים שימנה שניים או שלושה מחזיקים, שכל אחד מהם מחזיק מעל 1% ולא יותר מ-2.5% וביחד לא פחות מ-2.5% ולא יותר מ-5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה כאמור, ועמד בדרישות הדיווח על החזקותיו בהתאם לחוק הבנקאות ופקודת הבנקאות. הדירקטורים נבחרים על-ידי האסיפה הכללית לתקופת כהונה של שלוש שנים וניתן לחזור ולמנותם לשתי תקופות נוספות של שלוש שנים כל אחת. הוועדה למינוי דירקטורים בבנקים ללא גרעין שליטה הינה עצמאית ובלתי תלויה והרכבה קבוע בחוק הבנקאות (רישוי). בהתאם לסעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי) הרכב הוועדה יכלול שני דירקטורים המכהנים כדירקטורים חיצוניים בתאגיד הבנקאי שהוועדה דנה בעניינה. לעניין זה, "דירקטור חיצוני" – כהגדרתו בחוק החברות, או כמשמעותו לפי הוראות ניהול בנקאי תקין בעניין דירקטוריון. לבנק אין השפעה על זהות המועמדים ובחירתם ואינו חשוף לנתונים הנוגעים לתהליך בחירתם, לרבות למספר הפגישות שהתקיימו במסגרת ועדת המינוי במהלך שנת הדיווח ושיעור השתתפות של החברים בוועדת המינוי.

מדי שנה, ובהתאם לדירקטורים שעתידיים לסיים כהונה בבנק, הדירקטוריון דן בפרופיל הרכב הדירקטוריון המיטבי על פי מדיניות פרופיל הרכב הרצוי של הדירקטוריון הקבועה בנוהל עבודת הדירקטוריון אל מול ההזדמנויות והאתגרים שעומדים לפניו בשנים הקרובות, וכן בשים לב לפרופיל הרכב הקיים של הדירקטוריון, וכן מנתח את הפערים בין המצב הרצוי לקיים. בהתאם מזכירות הבנק פונה לועדה למינוי דירקטורים לפני בחירתה את המועמדים לכהונת דירקטורים ומביא בפניה את צורכי הבנק.

דירקטורים ומביא בפניה את צורכי הבנק. במסגרת מדיניות פרופיל הרכבה הרצוי של הדירקטוריון כאמור, נקבעת בין היתר, מדיניות בעניין גיוון מגדרי וחברתי.

מבחינת לכידות הדירקטוריון, סעיף 21א בנב"ת 301 קובע: "ביצוע תפקידי הדירקטוריון בצורה נאותה דורש קיום דיונים אפקטיביים בנושאים השונים העולים לסדר היום. דיון אפקטיבי מתקיים בין היתר, כאשר הדירקטורים מייצגים מגוון תחומים ומבטאים דעות שונות המונעות "חשיבה קבוצתית". בהקשר זה דירקטוריון הבנק סבור כי יש ליצור איזון בין ריענון לבין המשכיות ניהולית וניסיון מצטבר בדירקטוריון וכן לשמור על גיוון חברתי ומגדרי בהרכב הדירקטוריון.

לפירוט ראה דיווח מידי שפרסם הבנק ב-8 ביוני 2022 (מס' אסמכתא: 01-071101-2022), ב-24 בפברואר 2021 (מס' אסמכתא: 022431-01-2021).

מדי שנה בהתאם לזהות הדירקטורים שעתידיים לסיים כהונה בבנק, הדירקטוריון דן בפרופיל הרכב הדירקטוריון המיטבי על פי מדיניות פרופיל הרכב הרצוי של הדירקטוריון הקבועה בנוהל עבודת הדירקטוריון אל מול ההזדמנויות והאתגרים שעומדים לפניו בשנים הקרובות, וכן בשים לב לפרופיל הרכב הקיים של הדירקטוריון, וכן מנתח את הפערים בין המצב הרצוי לקיים בין שיקוליו נכנסים בין היתר גיוון מגדרי וחברתי. בהתאם מזכירות הבנק פונה לועדה למינוי דירקטורים לפני בחירתה את המועמדים לכהונת דירקטורים ומביא בפניה את צורכי הבנק.

עוד בעניין לכידות הדירקטוריון יצוין כי אחת לתקופה ולכל הפחות מדי שנה מתקיים הליך רוטציה בין חברי הדירקטוריון בוועדות. דיון זה מתקיים במליאת הדירקטוריון. בעת איוש הוועדות מובאים בחשבון מס' שיקולים בהתאם לדיון (חוקים, תקנות ונב"תים) ובהתאם לצרכים העסקיים, בכלל ושל בנק לאומי בפרט, אל מול האתגרים וההזדמנויות שעומדים בפניו בטווח הזמן הקצר והארוך וכן יעדיו האסטרטגיים, סביבת הפעילות וניהול הסיכון. שיקולים אלה צריכים לוודא עמידה בדרישות הדין תוך שמירה על גמישות בקביעת מועדי הישיבות, איזון באחריות ובנטל בין הדירקטורים, קיום דיונים אפקטיביים ויעילים, וקבלת החלטות מושכלות שממנפות כישורים, ניסיון, ומומחיות החברים וחוכמת הקולקטיב.

נכון למועד פרסום הדוח, מונה הדירקטוריון 10 דירקטורים, וזאת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 והודעה מהפיקוח על הבנקים.

מידע נוסף, בדוח הכספי של הבנק לשנת 2022, בפרק "חברי הדירקטוריון" ובפרק "שינויים בדירקטוריון".

בהתאם להוראה 301, המניין החוקי בישיבות הדירקטוריון ובהחלטותיו הנו מרבית חברי הדירקטוריון ובלבד שלפחות שליש מהדירקטורים יעמדו בדרישות הכשירות של דירקטור חיצוני בהגדרתו בהוראה 301 ("דירקטורים חיצוניים"). כמו כן, לפחות שליש מחברי הדירקטוריון יהיו דירקטורים חיצוניים. בהתאם לכך, נכון למועד פרסום הדוח, מכהנים בדירקטוריון הבנק שישה דירקטורים המסווגים כדירקטורים חיצוניים ובהם נכללים שלושה דח"צים בהתאם לחוק החברות.

לקראת הגשת הבקשה לוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36א' לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 ובהתאם לקבוע בסעיפים 101(א) ו-102 לפקודת הבנקאות, 1941 קיבל הדירקטוריון החלטה באשר לכשירות המועמדים. הדירקטוריון דן בפרופיל הרכב הדירקטוריון המיטבי על פי מדיניות פרופיל ההרכב הרצוי של הדירקטוריון הקבועה בנוהל עבודת הדירקטוריון אל מול ההזדמנויות והאתגרים שעומדים לפניו בשנים הקרובות, וכן בשים לב לפרופיל ההרכב הקיים של הדירקטוריון, וכן נתח את הפערים בין המצב הרצוי לקיים.

לאחר שקילת כלל השיקולים הוחלט באסיפה הכללית בשנת 2023, על קריטריונים שיבטיחו דירקטוריון מגוון מגדרית וחברתית ובעל ידע קולקטיבי נאות עם כישורים והשכלה הולמים, לרבות בנקאות, כספים, ניהול סיכונים, ועוד, בהתאם להוראות. תוך מתן למשקל המשכיות תפקודית ואיזון בין המשכיות לרענון הדירקטוריון. בשנת 2022 התקיימו 36 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-53 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

כמו כן, לאור הגדרת "דירקטור בלתי תלוי" בחוק החברות, אישרה ועדת הביקורת של הדירקטוריון כי הדירקטורים החיצוניים הינם דירקטורים בלתי תלויים.

בהתאם לקבוע בהוראות הפיקוח על הבנקים וכן בחוק החברות והתקנות לפיו, החליט דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית" שיכהנו בדירקטוריון הבנק בכל עת וישתתפו בדיוני מליאת הדירקטוריון בטיטת הדוחות הכספיים ואישורם, יהיה שלושה. זאת, על מנת לאפשר לדירקטוריון

לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדין ולמסמכי ההתאגדות של הבנק, ובייחוד לאחריותו לביקורת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים. בקביעת המספר המזערי הנ"ל, התחשב הדירקטוריון בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בו, וכן במערכות ונהלים הקיימים בבנק, כגון: בקרה, ניהול סיכונים, ציות, ביקורת פנימית וביקורת רואי חשבון המבקרים. כמו כן, נלקחה בחשבון עמידת כל חברי הדירקטוריון בדרישות הכשירות לכהונה כדירקטור בבנק על-פי הדין.

נכון למועד פרסום הדוח, וכפי שאישר הדירקטוריון בהסתמך על השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, שמונה מחברי הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון עומדים בהגדרת דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית בהתאם לקבוע בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו-2005.

בנוסף לאמור לעיל, להלן פירוט בעניין דרישות כשירות נוספות לחברי הדירקטוריון בהתאם להוראת נב"ת 301: 1. לפחות שליש מחברי הדירקטוריון נדרשים להיות דירקטורים "בעלי ניסיון בנקאי"; 2. לפחות מחצית מהדירקטורים נדרשים להיות בעלי "כשירות מקצועית" כמוגדר בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית), תשס"ו-2005; 3. לפחות דירקטור אחד נדרש להיות בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע.

בהתאם לכך, נכון למועד הדוח וליום פרסומו מכהנים בדירקטוריון הבנק שישה דירקטורים המוגדרים כבעלי "ניסיון בנקאי", כל חברי הדירקטוריון מוגדרים בעלי "כשירות מקצועית" ומכהנים שלושה דירקטורים שסווגו על ידי דירקטוריון הבנק כבעלי ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע.

על כל הדירקטורים בבנק חלות הוראות הדין, לרבות חוק החברות, חוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 פקודת הבנקאות, 1941 והוראה 301, וזאת בין היתר בהתייחס למינויים, לכשירותם (כולל דרישות מחמירות בעניין איסור זיקה, בין היתר לבנק, לתאגיד בשליטת הבנק, לנושא משרה בבנק או למחזיק ביותר מ-2.5% ממניות הבנק), לרוב הדרוש לבחירתם, לתוקף כהונתם ועוד.

מועמד לכהונה בדירקטוריון נדרש לעמוד בבדיקת נאותות (Fit & Proper) של בנק ישראל ומינויו כפוף לאישור או להיעדר התנגדות של הפיקוח על הבנקים.

מדי שנה, בהתאם לתמהיל הדירקטורים ולאתגרים הניצבים בפני הבנק באותה שנה, נקבעת תוכנית הכשרה והדרכה שכוללת הרצאות וימי עיון במגוון נושאים. תכנית ההכשרה מתבצעת לאורך כל השנה ומתוקפת מדי שנה. תוכנית ההכשרה לשנת 2022 כללה, בין היתר, התמקדות בנושאים: אחריות תאגידית, כולל בנושא ESG, חדשנות טכנולוגיה, דאטה וסייבר, ניהול סיכונים, שוקי הון, חשבונאות ופיננסיים, ציות וכיוצ"ב. בנוסף, לדירקטורים החדשים שהתמנו יש תוכנית הכשרה נוספת ונפרדת הכוללת גם מפגשים עם ראשי החטיבות השונים בבנק ובעלי תפקידים מיוחדים.

בשנת 2022 התקיימו בדירקטוריון כ-16 דיונים בנושא ESG, בכלל זה דיונים ייעודיים בנושא אסטרטגיית סביבה ואקלים, אישור מסמכי מדיניות בתחומי ה-ESG, כגון מדיניות לניהול סיכוני סביבה ואקלים, השקעות, תרומות, וכן דיון בנושא דוח ESG השנתי, דוח חשיפות הסיכונים הרבעוניים, ומפגשי העשרה.

לקראת הגשת הבקשה לוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36א' לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 ובהתאם לקבוע בסעיפים 11ד(א) ו-1(2) לפקודת הבנקאות, 1941 ופרסום ההודעה המקדימה שפרסם הבנק ב-24 בפברואר 2021 על אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק שעל סדר יומה יידונו מספר נושאים וביניהם מינוי דירקטורים, קיבל הדירקטוריון החלטה באשר לכשירות המועמדים.

הדירקטוריון החליט, כי לצד הצורך לעמוד בדרישות הדין וכן למצוא מועמד בעל ניסיון וכישורים מתאימים לכהונה כדירקטור בתאגיד פיננסי ציבורי גדול ובעל פעילות מורכבת כשל הבנק, הרי שבהתחשב באתגרים, בהזדמנויות ובסיכוני הסביבה העסקית בה הבנק פועל בכלל ובתחומי טכנולוגיית הענן וסייבר בפרט, יש צורך במועמדים בעלי כשירות כדלקמן:

- שני מועמדים באותו סוג כשירות (דח"צ או דירקטור חיצוני) על מנת שלפחות אחד מהם ייבחר באסיפה הכללית לכהונה כדירקטור, ואשר יהיו בעלי ידע וניסיון מוכח בטכנולוגיית המידע, כהגדרת המונח בסעיף 25 להוראת נב"ת 301 ובהתאם להחלטת הדירקטוריון מ-20 בנובמבר 2018, תוך שימת דגש על ידע וניסיון מוכח ועדכני בטכנולוגיית הענן והסייבר;
- יינתן משקל לניסיון הבנקאי של המועמדים, כהגדרת המונח בסעיף 25(א) להוראת נב"ת 301.

בנוסף, סבור דירקטוריון הבנק כי יש ליצור איזון בין ריענון לבין המשכיות ניהולית וניסיון מצטבר בדירקטוריון וכן לשמור על גיוון חברתי ומגדרי בהרכב הדירקטוריון.

לפירוט ראה דיווח מידי שפרסם הבנק ב-24 בפברואר 2021 (מס' אסמכתא: 022431-01-2021).

הבנק אף מקיים את סעיף 239(ד) לחוק החברות, הקובע זכות ייצוג בדירקטוריון לשני המינים. בנוסף, כמפורט לעיל, יו"ר הדירקטוריון הינו בן החברה הערבית. הדירקטורים אינם כפופים למנכ"ל הראשי. בהתאם לתקנון הבנק, בוחר הדירקטוריון באחד מחבריו לכהן כיו"ר הדירקטוריון. בהתאם לחוק החברות, יו"ר הדירקטוריון אינו יכול להיות המנכ"ל או קרובו אלא באישור רוב מיוחד של האסיפה הכללית. בהתאם להוראה 301, דירקטור יימנע מהשתתפות בניהול השוטף של הבנק ולא יהיה נוכח בדיונים של ההנהלה ושל ועדותיה, למעט בדיונים העוסקים באסטרטגיה הכוללת של הבנק.

ועדת הביקורת

לוועדה הסמכויות לאשר ולהמליץ בפני הדירקטוריון ויו"ר הדירקטוריון בדבר תכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית ולעקוב אחר ביצוע התוכנית; לדון בדוחות ביקורת מהותיים של הביקורת הפנימית, של רואי החשבון המבקרים ושל רשויות פיקוח; לעמוד על ליקויים בניהול העסקי של הבנק ושל קבוצת לאומי, להציע דרכים לתיקונם ולעקוב אחר תיקונם; לדון באירועים חריגים מהותיים הנובעים מממצאי הביקורת; ולדון ולאשר מדיניות בנושאים שונים. לוועדה הסמכות לאשר ולהציע את מינוים, השעייתם או העברתם מתפקידם של פונקציות ביקורת ובקרה; לדון, לאשר ולהמליץ בפני האסיפה הכללית בדבר מינוי רואי החשבון המבקרים ובדבר שכרם ולדון בדוח השנתי של נציב תלונות הציבור.

לוועדה תפקידים נוספים בתחומי הפיקוח והבקרה, לרבות בנושאי ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור ותכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות ערך וייעוץ השקעות בבנק. כן מוסמכת הועדה לאשר עסקאות עם "אנשים קשורים", כהגדרתם בהוראות המפקח על הבנקים, ועסקאות בהן לנושא משרה יש עניין אישי, בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין וכן בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט 1999- ולהמליץ בעניין לדירקטוריון החברה, ככל הנדרש. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, ועדת הביקורת משמשת גם כועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

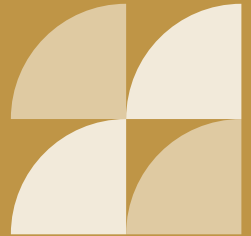
הרכב ועדת הביקורת

יו"ר ועדת הביקורת יהיה דח"צ רוב חברי הועדה יהיו דירקטורים חיצוניים, כל הדח"צים בבנק יהיו חברים בוועדה. לכל חברי ועדת הביקורת תהיה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. לפחות שלושה

דירקטורים מבין חברי הועדה יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ולפחות אחד מהם יהיה דירקטור חיצוני. המניין החוקי לישיבה ולקבלת החלטות הועדה הוא רוב חברי הועדה, ובלבד שרוב הנוכחים הם דירקטורים חיצוניים ואחד מהם לפחות הוא דח"צ. בשנת 2022 התקיימו 30 ישיבות של ועדת הביקורת.

אחת לתקופה ולכל הפחות מדי שנה מתקיים הליך רוטציה בין חברי הדירקטוריון בוועדה. דיון זה מתקיים במליאת הדירקטוריון. בעת איוש הועדות מובאים בחשבון מספר שיקולים בהתאם לדיון (חוקים, תקנות ונב"תים) ובהתאם לצרכים העסקיים, בכלל ושל בנק לאומי בפרט, אל מול האתגרים וההזדמנויות שעומדים בפניו, בטווח הזמן הקצר והארוך וכן יעדיו האסטרטגיים, סביבת הפעילות וניהול הסיכון.

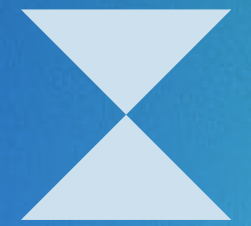
שיקולים אלה צריכים לוודא עמידה בדרישות הדין תוך שמירה על גמישות בקביעת מועדי הישיבות, איזון באחריות ובנטל בין הדירקטורים, קיום דיונים אפקטיביים ויעילים, וקבלת החלטות מושכלות שממנפות כישורים, ניסיון, ומומחיות החברים וחוכמת הקולקטיב. כמו כן יש לשמור על המשכיות כהונת חברי הועדות ולצמצם ככל הניתן את הצורך בשינויים תכופים ומידיים באיוש הועדות, כך למשל בשל סיום כהונת דירקטור. בהתאם השיקולים שיש לקחת בחשבון בעת קביעת הרכב הוועדות הם: מספר חברי הועדה, המניין החוקי, בעל ניסיון בנקאי, בעל ניסיון וידע מוכח בתחומי טכנולוגיית המידע בעל ניסיון וידע בראיית חשבון, בעלי כשירות מקצועית, איזון בנטל, המשכיות, חפיפה, משך כהונת ראש וועדה, רוטציה ומשמעת תקציבית.

דירקטוריון הבנק דן בדוח האחריות התאגידית וביעדי האחריות התאגידית של הבנק והקבוצה לשנים הקרובות, וכן דן בדוח תכנון מול ביצוע של יעדי האחריות התאגידית של הבנק והקבוצה. בשנת 2022 הוצג דוח האחריות התאגידית לשנת 2021 ואושר בדירקטוריון הבנק.

לכל אחת מהחברות הבנות יש דירקטוריון עצמאי, והממשל התאגידי בחברות הבנות מתנהל בהתאם לחוקים ולהוראות הרלוונטיים, ברוח ההתנהלות של קבוצת לאומי. דירקטוריון לאומי והחברות הבנות פועלים, בין היתר, באמצעות ועדות קבועות וכן ועדות אד הוק, וזאת נוסף על הוועדות הנדרשות על-פי דין⁸⁹.

במהלך שנת 2022, לא התקיימו ישיבות של ועדת האסטרטגיה בלאומי מאחר והועדה בוטלה.

הרכב הדירקטוריון, בנק לאומי⁹⁰

למועד פרסום הדוח, שלוש מתוכם נשים. ביניהם שישה דירקטורים חיצוניים ושמונה בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. ממוצע הגילים בהרכב הדירקטוריון עומד על 62. הדירקטור הצעיר ביותר הוא בן 52, והמבוגר ביותר בן 73. לא קיים נוהל המגביל את גיל כהונת הדירקטור. כאמור לעיל, קיימת מגבלה לגבי משך כהונה מקסימלי של דירקטור - עד שלוש כהונות רצופות בנות שלוש שנים כל אחת.

← פרטים מלאים על חברי הדירקטוריון של לאומי אפשר למצוא בדוח התקופתי של לאומי לשנת 2022 - באתר הרשות לניירות ערך ובאתר הבנק⁹¹.

מספר דירקטורים	10
מספר דירקטורים חיצוניים	6
דירקטורים עם מומחיות חשבונאית ופיננסית	8
דירקטורים עם מומחיות בניהול סיכונים	6
גיל +51	10
מספר הנשים בדירקטוריון	3

ועדות עיקריות: ביקורת, ניהול סיכונים, אשראי ועסקים, ענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, תגמול, נוהל, משאבים וועדת ממשק שומרי סף.

פעילות הדירקטוריון

בשנת 2022, המשיך דירקטוריון לאומי לבצע את תפקידו לרבות באמצעות: גיבוש אסטרטגיה, פיקוח על פעולות ההנהלה ועל עקביותן עם מדיניות הדירקטוריון, וידוא קיומם של תחומי אחריות ודיווחיות ברורים בבנק, התוויית תרבות ארגונית הדורשת יישום סטנדרטים גבוהים של התנהגות מקצועית ויושרה, וידוא שהבנק פועל תוך ציות לחוק ולרגולציה, אישור דוחות כספיים, אישור מדיניות בתחומים שונים, כולל ניהול סיכונים, ועוד.

לפחות אחת לשנה, דן הדירקטוריון בדוח האחריות התאגידית וביעדי האחריות התאגידית של הבנק והקבוצה לשנים הקרובות. בנוסף, דן בדוח הביצוע אל מול תכנית העבודה השנתית בנושא האחריות התאגידית של הבנק והקבוצה. בהתאם לכך, ביום 13.03.2023 הוצג דוח ה-ESG לשנת 2022 במליאת הדירקטוריון, ולאחר דיון הוא אושר. ראש חטיבת משאבי אנוש אחראית להצגת הדוח השנתי לאחריות תאגידית לדירקטוריון הבנק. הדוח סוקר את יישום התכנית לאחריות תאגידית, את ביצועי הארגון, את עמידת הארגון ביעדיו ואת היעדים לשנים הבאות.

89 מידע על ועדות הדירקטוריון של לאומי, הרכבן ותפקידיהן מופיע באתר האינטרנט של לאומי: www.leumi.co.il

90 הנתונים בטבלה מעודכנים לחודש פברואר 2022.

91 מערכת מגנא: www.magna.isa.gov.il

העלאת נושאים לסדר היום של הדירקטוריון ושל האסיפה הכללית⁹²

סדר היום של ישיבות הדירקטוריון של לאומי נקבע על-ידי יו"ר הדירקטוריון, תוך עדכון מנכ"ל הבנק, ובשים לב לחובות הרגולטוריות הרלוונטיות. נושאים חברתיים וסביבתיים, וכן היבטים הקשורים לממשל תאגידי, נדונים בדירקטוריון ובוועדותיו בהתאם לנדרש לפי הוראות הדין ו/או במידת הצורך. ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה נוהל המסדיר מנגנונים לדיווח של עובדים על פעילות חריגה, בין היתר ליו"ר ועדת הביקורת, וכן הוסדרו מנגנונים להגנה על זהותם של מדווחים אלו. בהקשר זה דנה ועדת הביקורת במדיניות טיפול בתלונות של עובדי הבנק בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו. המדיניות מסדירה את אופן הקבלה והטיפול על ידי הבנק בתלונות בנוגע לנושאים הקשורים לדיווח הכספי והבקורות הפנימיות עליו או לביקורת וכן העברה אנונימית וסודית לרבות על ידי עובדי הבנק של חששות הקשורים לדיווח הכספי או לביקורת השנניים במחלוקת.

בנוסף, מקבלת ועדת הביקורת דיווחים תקופתיים מקצין הציות בנוגע לנושאים שונים, בין היתר, בהתייחס להפרות משמעותיות בתחומי ציות והלבנת הון, וכן דיווחים מחטיבת הביקורת הפנימית בנוגע לאירועים חריגים שאירעו בלאומי על ידי עובדי הבנק, לרבות אך לא רק, מעילות והונאות. בשנת 2022 לא נעשו פניות לדירקטוריון בנושאים מהותיים בהקשר של אחריות תאגידית.

יצוין כי ביחס לחברות הבנות ועדת הביקורת מקבלת דיווח מאת הגורם האחראי על החברה בשליטת הבנק או מאחראי השלוחות, לפי העניין, על אירועים מהותיים שאירעו בחברות שבשליטת הבנק ובשלוחות, או על כל נושא מהותי אחר שמתייחס לחברות שבשליטת הבנק ובשלוחות ואשר באו לידיעתו, בין השאר, בעקבות תלונות של עובדים, פעילות ביקורת של יחידות הביקורת הפנימית או גורמים חיצוניים, אלא אם כן דיווח על אירוע כאמור נמסר למליאת הדירקטוריון.

אסיפת בעלי המניות

סדר היום באסיפה הכללית של בעלי המניות נקבע על-ידי הדירקטוריון. בעלי מניות מסוימים רשאים לבקש מהדירקטוריון לכלול נושאים נוספים בסדר היום של האסיפה הכללית, ובלבד שהנושא מתאים להיות נדון באסיפה כללית. בהתאם להוראות הדין, מחויב הבנק לפרסם הודעה מקדימה לאסיפה הכללית שעל סדר יומה בחירת דירקטורים, והוא רשאי לפרסם בהודעה מקדימה גם את הנושאים האחרים שעל סדר היום, לפחות 21 יום לפני הפרסום על זימון האסיפה הכללית.

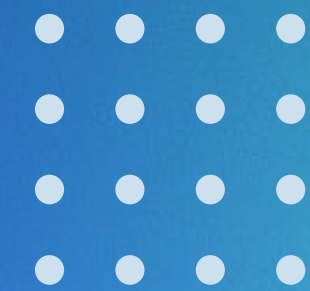
הבנק מפרסם זימון לאסיפה הכללית במועדים הקבועים על-פי הוראות הדין. במסגרת דוח זימון האסיפה, מפרט הבנק את סדר היום המוצע, את הרוב הנדרש לקבלת החלטות, וכן הסבר בעניין זכות בעלי המניות להצביע באסיפה הכללית בנושאים השונים, כולל מינוי דירקטורים. בהתאם להוראות הדין, ההודעה המקדימה, זימון האסיפה וכל החלטות האסיפה הכללית מפורסמים בדיווח מידי במגנ"א. אופן הצבעת בעלי המניות המוסדיים, בעלי עניין ו/או נושאי משרה בכירה מפורסם בהחלטות האסיפה הכללית, במקרים בהם נדרש רוב מיוחד. פירוש הצבעת בעלי המניות מצורף כנספח לפרוטוקול האסיפה הכללית שפתוח לעיון בעלי המניות במשרדי הבנק, אך אינו מפורסם לציבור.

מניעת ניגוד עניינים⁹³

לאומי פועל בהתאם לדין ולהוראות הרגולטוריות בעניין ניגוד עניינים, ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות 301 ו-312 של המפקח על הבנקים. בהתאם להוראות חוק החברות, חב דירקטור בבנק חובת אמונים לבנק ועליו לנהוג בתום לב ולטובת הבנק. בהתאם להוראות אלה, לא יכהן אדם כדירקטור בבנק אם עסקיו או עיסוקיו השוטפים יוצרים ניגוד עניינים דרך קבע בינו לבין התאגיד. נהלי הבנק קובעים מנגנונים להימנעות ממצבים של ניגודי עניינים (גם כשאינם ניגודי עניינים דרך קבע) כגון: איסור על מסירת חומר רקע ואיסור על השתתפות בדיונים ובקבלת החלטות בדירקטוריון ובוועדותיו.

כל דירקטור מתבקש במועד מינויו, ולאחר מכן פעמיים בשנה וכן באופן שוטף, למסור פרטים בנוגע לכהונות ו/או להחזקות בתאגידים, שלו ושל קרוביו, העשויות להיחשב כניגוד עניינים. כמו כן, יו"ר הדירקטוריון בלאומי לא מכהן כחבר הנהלה בבנק, ויו"ר הדירקטוריון של החברות הבנות בישראל ככלל אינם מכהנים כמנהלים בחברות אלה.

בנוסף לפני כל דיון בו נדונות עסקאות או שמעורבים בהם לקוחות הבנק, מזכירות הבנק פונה לדירקטורים לבדיקת פוטנציאל לניגוד עניינים ביחס לעסקאות או הלקוחות והספציפיים. ככל שהדירקטורים מאשרים שקיים ניגוד עניינים, אותם דירקטורים לא מקבלים חומרי רקע ואינם משתתפים בדיון ובעת קבלת החלטות.

בקרה על ביצועים וניהול סיכונים

הדירקטוריון מפקח על פעולות ההנהלה ומבצע ביקורת על פעולות אלה באמצעות מספר מנגנונים ובהם:

- אחת לשישה שבועות מקבל הדירקטוריון דוח בעניין המצב העסקי של הבנק, המוגש בכתב על-ידי מנכ"ל לאומי, ומקיים דיון בעניין.
- לאחר קבלת המלצתה של ועדת הביקורת, דן הדירקטוריון בדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים של הבנק ומאשר אותם.
- לפחות אחת לשנה, דן הדירקטוריון וקובע הנחיות בנושא מסגרת ניהול הסיכון הכוללת, המעוגנת במסמך ה-ICAAP ובמסמכי מדיניות המפרטים את מגבלות החשיפה הפנימיות ואת אופן ניהול הסיכון עבור כל אחד מסוגי הסיכונים המהותיים של הבנק. החלטות אלו נוגעות גם לכל התאגידים הנשלטים על-ידי הבנק ושלוחותיו, וזאת לאחר המלצת הוועדה לניהול סיכונים, במסגרת ישיבה משותפת עם ועדת הדירקטוריון המקצועית הרלוונטית.
- אחת לרבעון דן הדירקטוריון במסמך הסיכונים הרבעוני המציג את פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה, וזאת לאחר דיון בוועדת ניהול סיכונים. כמו כן, מקבל הדירקטוריון דיווח בכתב, בדבר כל מוצר חדש מהותי של הבנק (כגון: מכשיר פיננסי נגזר חדש השונה משמעותית מהמכשירים הקיימים בבנק, יצירת חשיפה מסוג חדש, עשיית שוק וכו') לאחר קבלת אישור ועדת ניהול סיכונים. אחת לחצי שנה דן הדירקטוריון בדוח מעקב אחר ביצוע של החלטות מליאת הדירקטוריון וועדותיו.

- לרשות הדירקטוריון עומדים כלים לפיקוח נאות הכוללים, בין היתר, תוצרים מפונקציות ביקורת ובקרה פנימיות (כגון: ביקורת פנימית, מנהלת סיכונים, קצין ציות) וחיצוניות (בהם רואה החשבון המבקר).

- הדירקטוריון הגדיר רשימה הכוללת אירועים חריגים, המתעדכנת מעת לעת, שבגינם הוא מבקש לקבל דיווח. בהתאם לתוכנית העבודה שנקבעה באישור הדירקטוריון, עורכת חטיבת הביקורת הפנימית ביקורות בתדירות קבועה גם על היישום של החלטות הדירקטוריון כפי שהתקבלו בנוגע לנושאים הנבדקים וגם על תהליך המעקב אחר החלטות הדירקטוריון.

- חריגה מהותית, כפי שהגדיר הדירקטוריון, מהמגבלות שנקבעו במסגרת מדיניות שאושרה על ידו מובאת לאישור הדירקטוריון.

- הדירקטוריון מקיים מנגנוני פיקוח ובקרה על תאגידים נשלטים בקבוצת לאומי.

- ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים מקבלת דיווחים שוטפים ותקופתיים בנושאים רלוונטיים, בין היתר ממנהל הסיכונים הראשי, ומביאה לפני מליאת הדירקטוריון את המלצותיה בנושאים אלו, לפי העניין והצורך ובהתאם לנוהל עבודת הדירקטוריון שאישר הדירקטוריון. כמו כן, מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית באופן מידי לוועדה – וככל הנדרש גם לדירקטוריון – בכל נושא, ממצא או ליקוי בתחומי תפקידה וסמכויותיה שיש בו כדי להשפיע מהותית על ניהול הסיכונים בלאומי ו/או על עסקי לאומי. מנהל הסיכונים הראשי רשאי להחליט על נושאים נוספים שיובאו לדיון ולבחינה מעמיקה יותר בוועדה לניהול סיכונים.

- פגישות חצי-שנתיות של ועדת ביקורת עם הגורמים הבאים (ללא נוכחות חברי הנהלה): המנכ"ל, המבקר הפנימית הראשית, היועצת המשפטית הראשית, רואה החשבון החיצוני, קצינת הציות הראשית, מנהל הסיכונים הראשי, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, ראש חטיבת משאבי האנוש וראש מערך החשבונאות. כמו כן, ועדת הביקורת מקיימת פגישה שנתית עם יו"ר הדירקטוריון, וזאת בנוסף לפגישה שנתית של יו"ר הדירקטוריון עם מליאת הדירקטוריון ללא נוכחות חברי הנהלה.

הערכה של ביצועי הדירקטוריון⁹⁴

בהתאם להוראה 301, מקיים הדירקטוריון לפחות אחת לשנתיים תהליך הערכה עצמית אשר תפקידו לבדוק את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ויעילותו, לרבות בחינה של מבנה הדירקטוריון, הרכב הוועדות והתאמתן לאסטרטגיה של הבנק ומאפייני פעילותו, וכן תהליכי עבודת הדירקטוריון לרבות איתור חולשות בעבודתו. לאחר מכן, דן הדירקטוריון בממצאים העולים מתהליך ההערכה ומבצע שינויים בתהליכי עבודתו, בהתאם לצורך. נוסף על כך, מעדכן הדירקטוריון אחת לתקופה את נוהל עבודת הדירקטוריון, המתבסס, בין היתר, על הוראות הדין והחלטות של הדירקטוריון. נוהל זה קובע, ביו היתר, את תפקידי הדירקטוריון ואת ועדותיו, את סמכויותיהם של הדירקטוריון וועדותיו ואת דרכי העבודה שלהם, לרבות הדיווחים המובאים לפניהם, וכן נושאים ועסקאות שיש להביא לאישור הדירקטוריון. ביום 6.4.2022 ביצע דירקטוריון הבנק דיון בדבר הליך הערכה עצמית.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק

הבנק מאשר מעת לעת מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק, בוועדת התגמול של הדירקטוריון, במליאת הדירקטוריון ובאסיפה הכללית של הבנק. מדיניות התגמול של נושאי המשרה מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק

החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, על הקבוע בהוראה A301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016.

מדיניות התגמול של נושאי המשרה מסדירה את תנאי כהונה והעסקה של נושאי המשרה בבנק, ובכלל זה את רכיבי התגמול הקבוע (כגון משכורת, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים ועוד); את רכיבי התגמול המשתנה (כגון מענק שנתי ותגמול הוני); הגמול לו זכאים הדירקטורים בבנק; את הסדרי הדחייה, הפריסה וההשבה של תגמולים להם זכאים נושאי המשרה; את תנאי סיום העסקה (כגון הודעה מוקדמת והתחייבות לאי תחרות בבנק); את תנאי הזכאות של נושאי המשרה לביטוח, פטור ושיפוי בהתאם לקבוע בחוק החברות; ועוד.

מידע נוסף מפורט ב"מדיניות התגמול" שאושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק באוגוסט 2022. דיווח מיידי של הבנק בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 14 ביולי 2022 (אסמכתא: 089413-01-2022).

תגמול נושאי משרה⁹⁵

כל הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון לאומי, למעט יו"ר הדירקטוריון, מקבלים גמול והחזר הוצאות בהתאם לקבוע בדין לעניין גמול לדירקטור חיצוני.

תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון אושרו על-ידי ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית. תנאי העסקה והכהונה של המנכ"ל אושרו על-ידי ועדת הביקורת (בשבתה כוועדת תגמול), הדירקטוריון והאסיפה הכללית.

מדיניות התגמול של נושאי משרה בבנק כפופה לאישור של האסיפה הכללית של הבנק, ומובאת לאישור באסיפה הכללית לפחות אחת לשלוש שנים.

ב-23 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור הדירקטוריון ובהתאם לאישור ולהמלצות של ועדת הביקורת (בשבתה כוועדת תגמול), את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול הנוכחית"), אשר חלה בשנת הדיווח. באסיפה הכללית הנ"ל, מתוך 1,100,527,536 מניות שהשתתפו בהצבעה – 876,615,075 מניות הצביעו בעד אישור מדיניות התגמול הנוכחית 223,912,461 מניות הצביעו נגד.

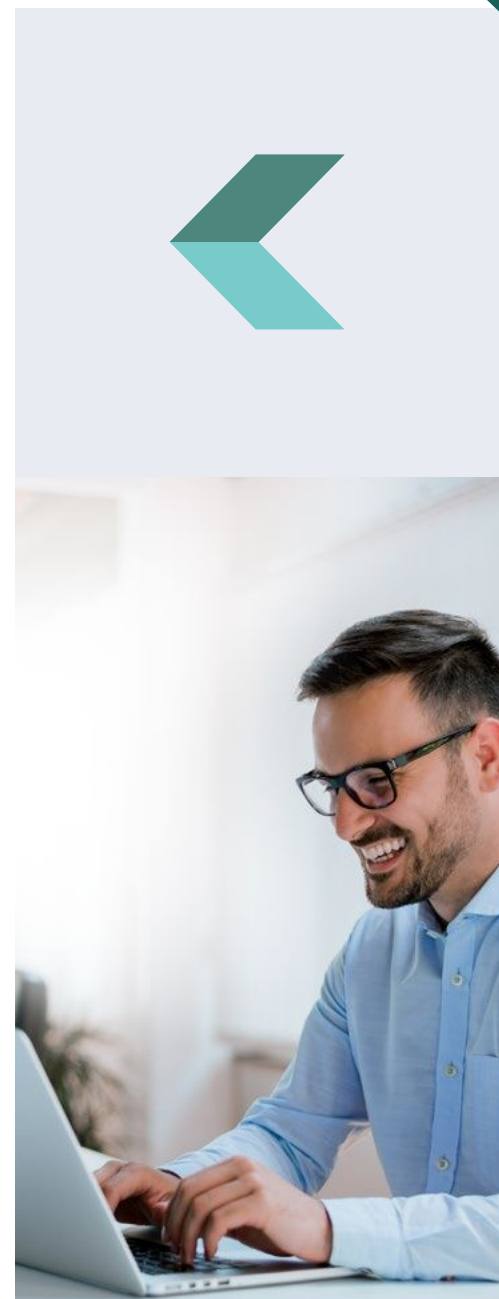
מדיניות התגמול הנוכחית חלה מתחילת שנת 2020 ועד לתום שנת 2022.

ביום 4 באוגוסט 2022 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור הדירקטוריון ובהתאם לאישור ולהמלצות של ועדת התגמול, את

מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת"). באסיפה הכללית הנ"ל, מתוך 1,183,883,661 מניות שהשתתפו בהצבעה 1,183,883,432 הן מניות שהשתתפו בהצבעה ולא סווגו כבעלי עניין אישי ומתוכם 1,136,546,779 מניות הצביעו בעד אישור מדיניות התגמול המעודכנת, 47,336,653 מניות הצביעו נגד. מדיניות התגמול המעודכנת חלה מתחילת שנת 2023 ועד לתום שנת 2025 (מלבד סעיף העוסק בתגמול הוני שתחילתו החל ממועד אישור מדיניות התגמול באסיפה הכללית).

מדיניות התגמול הנוכחית ומדיניות התגמול המעודכנת של הבנק (להלן יחד: "מדיניות התגמול") מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו – 2016, (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

במדיניות התגמול נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע. בין רכיבים אלו: מענק שנתי מדיד מותנה ביצועים, המורכב מרכיב מענק המבוסס על תשואה משוקללת להון של הבנק,

רכיב מענק המבוסס על תשואת המנייה המשוקללת של הבנק בהשוואה לתשואת מדד ת"א-בנקים ורכיב מענק המבוסס על יחס היעילות המשוקלל של הבנק (במדיניות התגמול המעודכנת נקבע כי ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לקבוע רכיבים נוספים עליהם יתבסס תחשיב המענק). מענק אישי איכותי, המתבסס על השגת יעדים אישיים וקריטריונים איכותיים בהתאם לתחומי אחריותו של נושא המשרה הרלוונטי, וכן מענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. יצוין כי חברי הדירקטוריון, לרבות היו"ר, אינם זכאים למענק שנתי משתנה. גם מנכ"ל הבנק אינו זכאי למענק שנתי משתנה, אלא אם ייקבע אחרת על-ידי האורגנים המוסמכים של הבנק.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבל בתקרה של שמונה משכורות חודשיות בשנה, כאשר בגין אירועים מיוחדים יהיו רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר מענק מיוחד נוסף למי מנושאי המשרה, שלא יעלה על משכורת חודשית אחת.

בנוסף, מוסמך דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, להפחית (משיקולים מיוחדים) את המענק השנתי המדיד, בהתאם לשיקול דעתו.

כמו כן, נקבע במדיניות התגמול, בהתאם להוראה A301, מנגנון השבת מענקים משתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה. בין היתר,

נקבע כי מענק שנתי משתנה, כולו או חלקו, הינו בר-השבה מנושא המשרה לבנק לתקופה של 5 שנים ממועד הענקתו (מלבד חריגים), וזאת בהתקיים אחד מהקריטריונים המפורטים במדיניות התגמול: (א) נושא המשרה היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לבנק⁹⁶; (ב) נושא המשרה ביצע הונאה או התנהג בצורה מכוונת שאינה ראויה, שבגינה נתונים התבררו כמוטעים ולפיכך נדרשה הצגה מחדש מהותית בדוחות הכספיים של הבנק; ו- (ג) התקיימן של נסיבות המאפשרות לבנק לפטר את נושא המשרה ללא פיצויים, בכפוף לדיון החל.

כמו כן, בהתאם לקבוע בחוק החברות, מדיניות התגמול קובעת כי נושא משרה יחזיר לבנק סכומי מענקים ששולמו לו, אם שולמו לו, על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, וזאת באופן ובדרך שייקבעו על ידי ועדת התגמול של הדירקטוריון.

מעבר למנגנון ההשבה, קובעת מדיניות התגמול של הבנק כי בשנה בה סך התגמול המשתנה של נושא משרה בבנק עולה על 40% מהתגמול הקבוע לאותו נושא משרה, הרי שיש לפרוס את מחצית המענק השנתי הניתן לנושא המשרה על פני 3 שנים. ראו את פירוט תנאי הפריסה להלן. כך גם, בעת פרישה, יש לפרוס מחצית מהתגמול המשתנה (שאינו כמקובל לגבי כלל עובדי הבנק) על פני 3 שנים לאחר עזיבת נושא המשרה את הבנק.

עוד נקבעו, במסגרת מדיניות התגמול, הסדרי

דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה, אשר תשלומם כפוף לעמידת הבנק ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על הבנקים בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה (או תנאי ההבשלה הקבועים בתגמול הוני, ככל שהחלק הנדחה של תשלומי המענק המשתנה כאמור ניתן בצורת תגמול הוני, בהתאם למדיניות התגמול המעודכנת). כך, במקרה שבו יעלה סך המענקים המשתנים שלהם יהיה זכאי נושא משרה בבנק בשנה קלנדרית על 40% מהתגמול הקבוע של נושא המשרה באותה שנה, אזי מחצית (50%) מסכום המענקים המשתנים כאמור תשולם לנושא המשרה הרלוונטי במזומן, ומחצית (50%) מסכום המענקים המשתנים כאמור תשולם, בכפוף לתנאים המפורטים במדיניות התגמול, בשלוש מנות שוות: בתום שנה, בתום שנתיים ובתום שלוש שנים ממועד הענקת המענקים המשתנים לנושא המשרה, בהתאמה, והכל בכפוף למגבלות חוק מגבלת התגמול.

במדיניות התגמול נקבעו מנגנונים והסדרים שונים שנועדו לאפשר לוועדת התגמול ולדירקטוריון הבנק לאשר עדכונים במדיניות התגמול או ברכיבי התגמול בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שמדיניות התגמול חלה עליהם במהלך תקופת מדיניות התגמול, וזאת מבלי להידרש לקבלת אישור מיוחד של האסיפה הכללית של הבנק במועד העדכון כאמור. עדכונים אלו במדיניות ייעשו ככל שהנסיבות הקיימות במועד העדכון, יצדיקו, לדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, את ביצועם.

בנוסף, מדיניות התגמול המעודכנת כוללת

אפשרות ולפיה, בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובכפוף להוראות כל דין, נושאי משרה בבנק (לרבות דירקטורים) יכול שיהיו זכאים לתגמול הוני, בצורה של אופציות, מניות או מכשירים מבוססי מניות. הוראה זו חלה החל ממועד אישור מדיניות התגמול באסיפה הכללית⁹⁷.

מדיניות התגמול המעודכנת ותכנית המענקים שנקבעה במסגרתה מבטיחים שהתגמול שיינתן למנהלים הבכירים בבנק בהתאם למדיניות התגמול המעודכנת לא יעודד נטילת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק ובאופן שלא יפגע בבסיס ההון של הבנק. כך, מאפשרת מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי המשרה לאפשר לבנק לתגמל את נושאי המשרה גם באמצעות תגמול הוני בדמות כתבי אופציה, באופן הקושר את התגמול למחיר המניה של הבנק ומגדיל בהתאם את הזדהותם של נושאי המשרה עם הבנק ועם יעדי לטווח הבינוני והארוך. עוד נועדה מדיניות התגמול המעודכנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח וקובעת מנגנונים המבטיחים כי הסיכונים השונים הקשורים בפעילות הבנק יובאו בחשבון בקביעת גובה התגמול המשתנה של נושאי המשרה. כך למשל, מדידת הביצועים בכל הנוגע לרכיבי המענק המשתנה המדיד, המבוססים על התשואה להון של הבנק ועל תשואת המנייה של הבנק, מחושבת על פי התשואה המשוקללת להון על פני שלוש שנים ועל פי הפער המשוקלל של תשואת המניה על פני שלוש שנים.

ועדת התגמול ממליצה לדירקטוריון על מדיניות התגמול של הבנק וכן על תגמול של נושאי המשרה ושל חברי הנהלה.

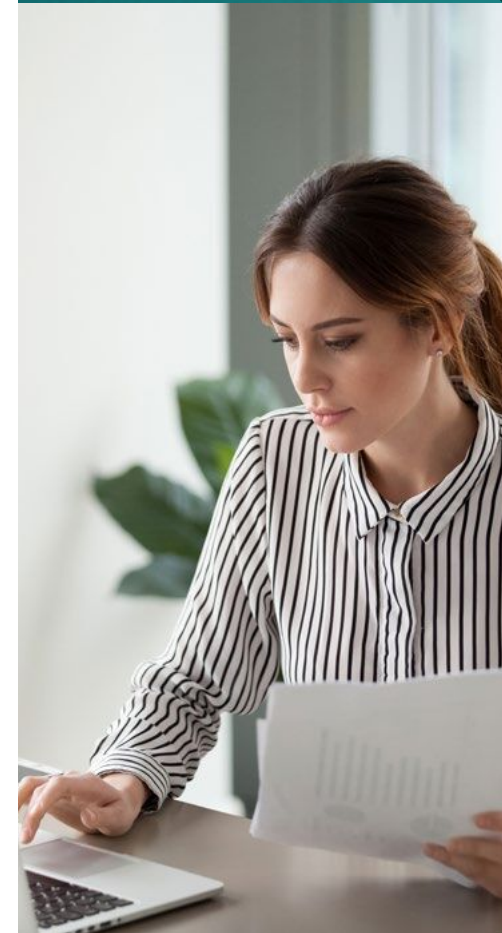
96 "נזק חריג" – הוצאה כספית משמעותית בשל קנסות או עיצומים שהוטלו על הבנק על ידי רשויות מוסמכות על פי דין, או על פי פסק דין חלוט, פסק בורר סופי, הסדר פשרה וכדומה אשר הינה מעל 3% מההון העצמי של הבנק במועד קרות הנזק החריג.
97 למידע נוסף בדבר הנפקת כתבי אופציה בהתאם למתאר שפורסם, ראו דיווח מיידי בדבר מתאר הצעת כתבי אופציה לא רשומים לנושאי משרה ועובדים של הבנק אשר פורסם ביום 16 באוגוסט 2022 (אסמכתא: 103780-01-2022).

בהתאם להוראות חוק החברות והוראה 301, בוועדה רוב של דירקטורים חיצוניים. במידת הצורך, נעזרת ועדת התגמול גם ביועצים חיצוניים בלתי-תלויים.

מידע נוסף על מדיניות התגמול הנוכחית מופיע בנספח א' לדיווח המייד של הבנק מיום 10 בנובמבר 2019 בדבר זימון אסיפה מיוחדת שאישרה את מדיניות התגמול, ואילו מידע נוסף על מדיניות התגמול המעודכנת מופיע בנספח ה' לדיווח המייד (דוח משלים) של הבנק מיום 14 ביולי 2022 בדבר זימון אסיפה שנתית שאישרה את מדיניות התגמול.

← הרחבה בנושא תגמול נושאי משרה, באתר מאיה ובדוח התקופתי לשנת 2022.

רואי החשבון המבקרים של הבנק⁹⁸

בשנים 2018 ו-2019 התקיים הליך בחירת רואי חשבון אשר כלל פנייה למשרדי רואי חשבון בישראל להתמודד ולהגיש הצעתם. נערכו מספר ישיבות של ועדת הביקורת, ובמהלכן שמעה ועדת הביקורת מצגות של המשרדים שמשותפים בהליך ונערכו דיונים בעקבות אותן מצגות. במסגרת הדיונים שקיימה ועדת הביקורת בחנה הוועדה, בין היתר, האם טובת הבנק הינה המשך ביקורת משותפת על ידי שני משרדים או מעבר לביקורת בידי משרד יחיד כמפורט להלן, וכן בחנה את הניסיון המעשי של כל אחד מהמשרדים בביקורת של בנקים ועמידתם בקריטריונים, שהוגדרו.

בתום הדיונים האמורים החליטה ועדת הביקורת, להמליץ פה אחד בפני האסיפה הכללית של הבנק למנות את משרד סומך חייקין (KPMG) ומשרד ברייטמן אלמגור זהר ושות' (Deloitte) כרואי חשבון מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שממועד אישור הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (קרי, חודש מארס 2020), ועד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק.

ממועד האסיפה הכללית השנתית של הבנק ב-2019, ועל פי המלצת וועדת ביקורת, אושר מדי שנה מינויים מחדש של רואי החשבון המבקרים, באסיפות כלליות שנתיות של הבנק שהתקיימו ב-2020, 2021 וב-2022. בכל שנה, לקראת זימון אסיפה כללית שנתית למינוי רואי חשבון מבקרים לשנה הקרובה, מקיימת וועדת הביקורת דיון ובסופו ממליצה לאסיפה כללית על מינוי רואי חשבון; זאת על בסיס החומרים ועמידה בתנאים הנדרשים מרואי חשבון המוצגים לפנייה. בדיון הנ"ל הוועדה רשאית ומוסמכת להמליץ על מינוי רואי חשבון חדש חלף רואי חשבון מכהן או מינוי מחדש של רואי חשבון מכהן.

בישיבת ועדת הביקורת של הבנק שהתקיימה ביום 13 ביוני 2022, הוחלט להמליץ בפני האסיפה הכללית למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וברייטמן אלמגור זהר ושות' (Deloitte) כרואי חשבון מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק. המלצה זו אושרה בדירקטוריון ביום 29 ביוני 2022. הבנק מיישם את כללי ההתנהגות המוצעים לדירקטורים לקידום איכות

הביקורת על הדוחות הכספיים (Best Practice), כפי שפורסמו על ידי רשות ניירות ערך באוקטובר 2021. בהתאם, בישיבות מיום 11 באפריל 2022 ומיום 13 ביוני 2022 שמעה ועדת הביקורת את רואי החשבון המבקרים וקיבלה מהם הסברים לגבי כשירות צוות הביקורת ומיומנותו, עמידתו בכללי אי תלות החלים על רואי החשבון המבקר, על תכנון מהלך הביקורת בבנק והיקפו, אופי השירותים הניתנים, ספי המהותיות והתהליכים המהותיים בבנק העומדים לביקורת.

ביקורת פנימית

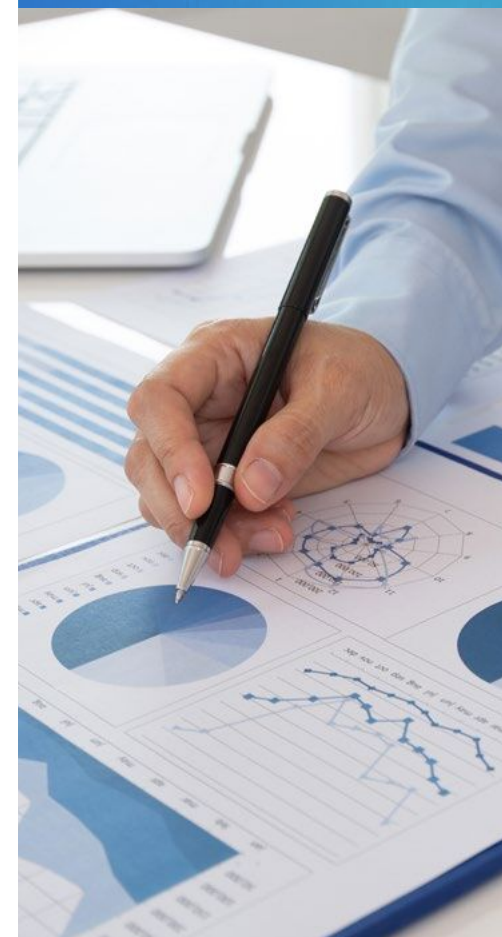
מינוי של מבקרי פנים

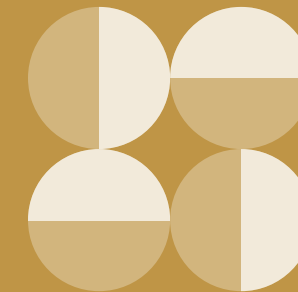
מבקרי הפנים של לאומי ושל החברות הבנות הם מבקרי פנים במינוי, ולכן תהליך מינויים והפסקת כהונתם יבוצעו על-ידי הדירקטוריון, על-פי הצעת ועדת הביקורת. עם זאת, מבוצעת רוטציה פנימית וחיצונית של עובדי הביקורת הפנימית המאפשרת ריענון נקודות המבט וחדשנות בעבודת הביקורת, ותומכת בשימור וביישום של מסלולי קריירה.

חטיבת הביקורת הפנימית אחראית לביקורת בכל קבוצת לאומי, על כלל יחידותיה בארץ ובחו"ל, בהתאם לתוכנית עבודה רב-שנתית המסייעת לקבוצה בהשגת יעדיה. הביקורת הפנימית מסייעת לדירקטוריון ולהנהלה במימוש יעיל ואפקטיבי של האחריות המוטלת עליהם, ורואה את יעודה ככלי מסייע לפעילות התקינה והיעילה של הקבוצה. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 307, מבצעת חטיבת הביקורת הערכה בלתי-תלויה של אפקטיביות מסגרת הבקרה הפנימית בבנק במטרה להשיא ערך ולשפר את פעילות הבנק והקבוצה.

תפקידי חטיבת הביקורת כוללים, בין השאר:

- בדיקת התקינות של פעולות הבנק בכל הנוגע לשמירה על הוראות החוק, הרגולציה, המדיניות ונוהלי הבנק תוך קיום שיח שוטף עם הרגולטורים.
- בחינת מערכות הבקרה הפנימית של הבנק, הערכתן ובדיקת האפקטיביות שלהן.
- סקירת היישום והאפקטיביות של נהלים ומתודולוגיות להערכת וניהול הסיכונים של הבנק.
- סקירת האמצעים הננקטים לשמירה על נכסי הקבוצה, בדגש על חיסכון ויעילות.
- בדיקות מיוחדות וטיפול בפניות של עובדים בהקשר של פעילות חריגה ושל חשש לפגיעה במנהל תקין או בטוהר המידות.

ניהול סיכונים

קבוצת לאומי מחויבת לפעול באחריות תוך ניהול הסיכונים הניצבים בפניה. ניהול סיכונים הוא תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות-הטווח של הקבוצה. הקבוצה עוסקת במגוון רחב של פעילויות הכרוכות בנטילת סיכונים פיננסיים וסיכונים שאינם פיננסיים. השיטות ונוהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים בארץ ובעולם נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות בשינויים החלים בסביבה העסקית ובדרישותיהם של בנק ישראל וגורמי רגולציה נוספים בארץ ובעולם.

בין הסיכונים הגבוהים שהגדיר הבנק לשנת 2022 קיימים סיכון אשראי כולל, סיכון נזילות, סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון ציות, ועוד. המתודולוגיה לסיווג רמת החומרה של החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על כימות השפעת התממשות תרחישים שונים על הון הקבוצה, קרי על יציבותה.

← הצהרת לאומי בנושא שיקולים באשראי ובהשקעות, מפורסמת באתר הבנק.

← להרחבה על אודות סיכונים עיקריים הגלומים בפעילות הבנק ודרכי ניהולם בשנת 2022, לרבות סיכוני קונדקט, סיכונים סביבתיים ועוד - ראו דוחות כספיים לשנת 2022.

המשכיות עסקית

לאומי שואף לשמור על רציפות פעילותו בכל עת, ועל כן נערך להתמודדות עם אירועים חיצוניים ו/או פנימיים לבנק, שהתרחשותם עלולה לגרום לשיבושים תפעוליים משמעותיים בפעילות העסקית של הבנק.

בבנק מיושמת מדיניות ניהול המשכיות עסקית אשר מטרתה להקטין את הנזקים של שיבושים מסוג זה, לגרום לרציפות הפעילות העסקית, לתפקוד תקין של מערכות התשלומים והסליקה, לאספקת שירותים בנקאיים לציבור, למוניטין, לרווחיות, למפקידים ולמחזיקים בני"ע של התאגיד. מדיניות הבנק בנושא המשכיות עסקית נשענת על הוראות רגולטוריות: נוהל בנקאי תקין 355 (ניהול המשכיות עסקית), נוהל בנקאי תקין 357 (ניהול טכנולוגיות המידע), נוהל בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים) ונוהל בנקאי תקין 350 (ניהול סיכונים תפעוליים). ההנהלה דנה אחת לשנה או בעת שינוי מהותי בסביבת הפעילות והסיכונים, בריענון ועדכון מדיניות ותוכנית ההמשכיות העסקית. התוכנית מובלת על-ידי חטיבת תפעול ושירות וכפופה למנהל המשכיות עסקית בלאומי (ראש חטיבת תפעול ושירות) ולדירקטוריון ולכל חטיבה ימונה "ממונה המשכיות עסקית". מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית מגובשת על בסיס כלל ארגוני והינה משולבת כמרכיב בתוכנית ניהול הסיכונים של הבנק.

המדיניות מבוססת על שלושה קווי הגנה:

1 / קווי עסקים, בשיתוף מנהל המשכיות עסקית וענף ניהול מוצרים ורגולציות

הנהלות קווי העסקים (היחידות) נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לתכנון וליישום של הפעילות בחירום. ולביצוע הפעולות הכרוכות בניהול המשכיות עסקית, בשיתוף, הנחייה וסיוע של גורמי המשכיות עסקית.

2 / חטיבה לניהול סיכונים

ביצוע אתגור בלתי תלוי על פעילויות ניהול המשכיות העסקית כגון אתגור המדיניות, השתתפות בחלק מהתרגולים ואתגור סיכוני המשכיות עסקית בחלק מהתהליכים.

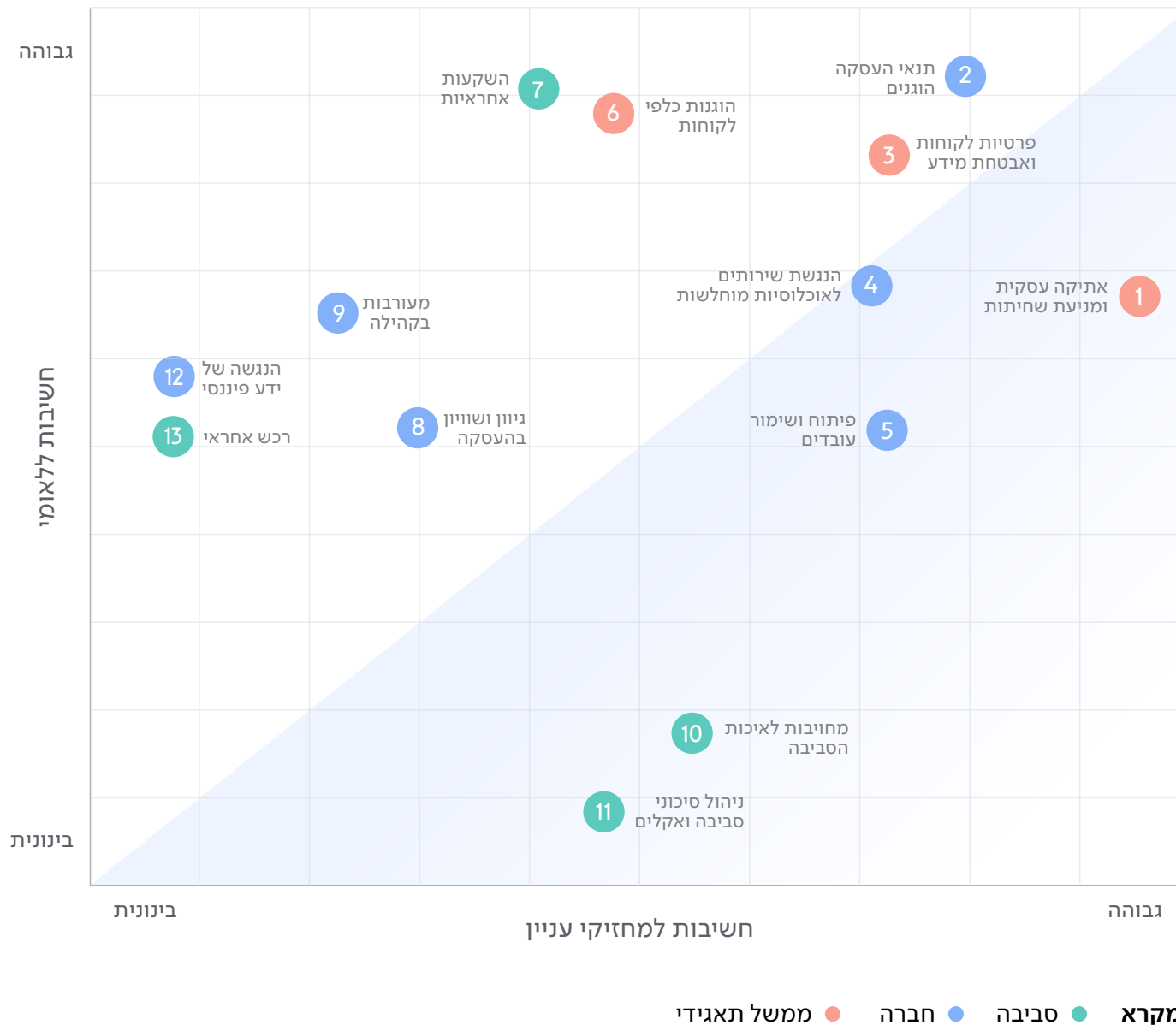
3 / חטיבת הביקורת הפנימית

ביצוע סקירה בלתי תלויה של הבקורות, ואתגור התהליכים והמערכות לניהול סיכון תפעולי בבנק, לרבות פעילות המשכיות העסקית.

התוכנית מתייחסת למצבי שיבוש משמעותיים שמחייבים הערכות לחירום כגון: רעידת אדמה, פנדמיה (מגיפה), היעדר כוח אדם, מלחמה, פגיעה במערך הטכנולוגי, פגיעת טילים ואירועי מזג אוויר קיצוניים. כמו כן, התוכנית כוללת קווים מנחים למצב חירום מתמשך, מגדירים את העקרונות על פיהם יתבססו מרכיבי ההיערכות למצב של עבודה במצב חירום מתמשך כך שהמשך הפעילות העסקית של הבנק תתאפשר באופן רציף ובטוח.

זיהוי נושאים מהותיים לדיווח⁹⁹

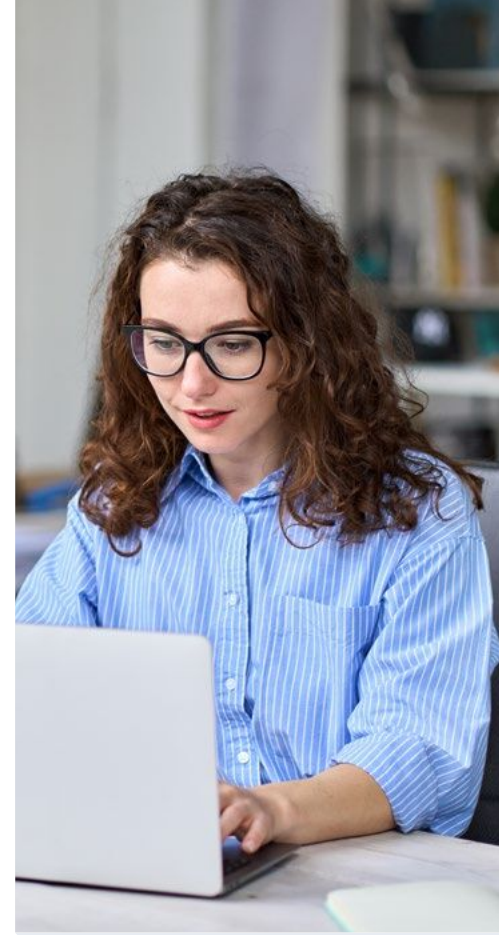
מטריצת המהותיות והנושאים לדיווח

תהליך לביחינת מהותיות הנושאים מול הנהלת הבנק ובעלי העניין מבוצע אחת לשלוש שנים, לפי החלטת הדירקטוריון. לטובת הדיווח לשנת 2022, תוקפו הנושאים המהותיים אשר נבחרו בשנת 2020, אל מול סקר עמיתים וביחינת מגמות בשוק המקומי והבינלאומי. בתיקוף הנושאים הוחלט לעדכן את שם נושא "ניהול סיכונים סביבתיים" ל"ניהול סיכונים סביבה ואקלים", בהתאם למיקוד העולמי בנושא האקלים וכן רלוונטיות הנושא לפעילות הבנק. כמו כן, זוהה נושא "זכויות אדם" כמשמעותי עבור הבנק וניתן לראות התייחסות רחבה לנושא לאורך פרקי הדוח, על אף שלא הוגדר כנושא מהותי. בסוף התהליך דורגו 13 נושאים לדיווח אשר אושרו על ידי הנהלת הבנק. תהליך דירוג הנושאים ואומדן חשיבותם נעשה תוך ניתוח משוקלל של עמדת הבנק (50%) ועמדת מחזיקי העניין (50%) בנושאים אלה.

לאומי רואה בכל 13 הנושאים שנקבעו כמהותיים לפעילותו ולמחזיקי העניין שלו. הנושאים המהותיים של בנק לאומי הינם:

- 1 אתיקה עסקית ומניעת שחיתות
- 2 תנאי העסקה והוגנים
- 3 פרטיות לקוחות ואבטחת מידע
- 4 הנגשת שירותים לאוכלוסיות מוחלשות
- 5 פיתוח ושימור עובדים
- 6 הוגנות כלפי לקוחות
- 7 השקעות אחראיות
- 8 גיוון ושוויון בהעסקה
- 9 מעורבות בקהילה
- 10 מחויבות לאיכות הסביבה
- 11 ניהול סיכונים סביבה ואקלים
- 12 הנגשה של ידע פיננסי
- 13 רכש אחראי

סמך ח"ק"ן
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח בלתי תלוי להבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited Assurance) לקורא/משתמשי דוח סביבה, חברה וממשל תאגידי לשנת 2022 של בנק לאומי לישראל בע"מ

הנהלת בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק" או "לאומי") התקשרה עמנו לצורך ביצוע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited Assurance), בנוגע לנושאים שצוינו בטבלה המופיעה בסוף דוח הבטחת המהימנות (להלן: "נושאים ספציפיים"), המסומנים ב-"LA" בגוף הדוח, בנוגע למידע הנכלל בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי לשנה שנשתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בלבד, של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן "הדוח"). אחריות הנהלת הבנק הינה:

- עריכתו והצגתו של דוח סביבה, חברה וממשל תאגידי, בהתאם לעקרונות ה-Global Reporting Initiative Sustainability Reporting Standards (להלן: "GRI-SRS") כפי שמופיעים בעמודים 104-109 לדוח, וכן כל המידע והמצגים הרלוונטיים הנכללים בדוח.
- לקביעת היעדים של בנק לאומי לישראל בהתייחס להתפתחות בת קיימא, ביצועים ודיווח.
- מיסודן ותחזוקתן של מערכות מתאימות לבקרה פנימית ולבחינת הביצועים והתוצאות הניהוליים, הנוגעות לעריכתו והצגת דוח סביבה, חברה וממשל תאגידי באופן שאינו מכיל הצגה מוטעית מהותית, בין אם בעקבות הוטאה ובין אם בעקבות טעות.
- זיהוי מחזיקי העניין והנושאים המהותיים לדיווח.

אחריותנו הינה לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה ולהביע מסקנה בהתבסס על העבודה שבוצעה. ביצענו את ההתקשרות בהתאם לתקן הבינלאומי להתקשרויות לצרכי ביצוע הבטחת מהימנות (Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information) (ISAE 3000) שיצא לאור על-ידי המועצה הבינלאומית לתקני ביקורת והבטחת מהימנות (IAASB). תקן זה דורש, כי אנו נעמוד בדרישות אתיות מקובלות, כולל דרישות אי תלות, וכן שהעבודה תתבצע על מנת לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה בהתייחס לכך שהנושאים שבדקנו בדוח אינם כוללים טעות מהותית.

התקשרות לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה, בהקשר למידע ונתונים הנכללים בנושאים הספציפיים בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי כוללת ביצוע ראיונות, בדגש אל מול הגורמים האחראיים בבנק להכנתו של המידע המוצג בדוח ויישומן של בדיקות אנליטיות ונהלים נוספים לאיסוף ראיות תומכות בהיקף נאות. נהלים אלה כללו את הפעולות הבאות:

- בחינת נושאים מהותיים כפי שהוגדרו על ידי הבנק בתכולת הדוח לצורך תהליך ביצוע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה בהתבסס על מקורות מידע ציבוריים, הכרות עם פעילות הבנק, ומידע השוואתי אל מול ארגונים דומים.

© KPMG 2023 סמך ח"ק"ן, תשפ"ג רשומה בישראל ופירטה חברה בארגון הכולל של KPMG המורכב מפירמות חברות עצמאיות המסומנות ל- KPMG International Limited, חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות. כל הזכויות שמורות.

- קיום ראיונות עם גורמי הנהלה על מנת לקבל הבנה בנוגע לנושאים המהותיים לקבוצות מחזיקי העניין של בנק לאומי לישראל בע"מ.
- קיום ראיונות עם ההנהלה הבכירה ועם אנשי צוות רלוונטיים בהנהלת הבנק בנוגע לאסטרטגיית סביבה, חברה וממשל תאגידי ומדיניות הבנק בנוגע לנושאים מהותיים, ויישומם של אלו באופן רוחבי בפעילותו העסקית של הבנק.
- קיום ראיונות וירטואליים עם גורמים רלוונטיים בהנהלת ויחידות הבנק האחראים לספק את המידע הנדרש לצורך עריכת הדוח.
- ביצוע השוואה כי הנושאים הספציפיים המוצגים בדוח תואמים לאסמכתאות הקיימות במקורות המידע הרלוונטיים לעריכת הדוח, וזאת על מנת לקבוע האם כל המידע המהותי הקיים במקורות אלה נכלל בדוח.
- בהתאם לרלוונטיות, קיום ראיונות בנוגע לאופן החישוב, החיבור, האיחוד והשיטות ששימשו לאיסוף המידע המהותי והדיווח.
- קריאת המידע המוצג בדוח על מנת לקבוע אם הוא עומד בקנה אחד עם הידע הכללי והניסיון הידוע בהקשר לביצועי בנק לאומי לישראל בע"מ בנושא סביבה, חברה וממשל תאגידי.

היקף נהלי האיסוף ובחינת מידע תומך המבוצעים בתהליך הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited Assurance), הינם פחותים מאלה המיועדים לשם ביצוע הבטחת מהימנות בהיקף סביר (Reasonable Assurance), ולפיכך ניתנת רמה נמוכה יותר של הבטחת מהימנות, בנוגע לדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי של בנק לאומי לישראל בע"מ.

בהתבסס על הנהלים שתוארו לעיל בביצוע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה, לא הובא לידענו דבר היכול להעיד כי דוח סביבה, חברה וממשל תאגידי של בנק לאומי לישראל בע"מ לשנת 2022, אינו מוצג, מכל הבחינות המהותיות, באופן נאות, בהתאם לעקרונות ה- GRI-SRS ולקריטריוני הדיווח של בנק לאומי לישראל בע"מ.

הבטחת המהימנות המוגבלת בהיקפה ניתנה אך ורק עבור בנק לאומי לישראל בע"מ והינה בהתאם לתנאי ההתקשרות בינו לבין בנק לאומי לישראל בע"מ. עבודותינו נעשתה כדי שנוכל לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה עבור בנק לאומי לישראל בע"מ על הנושאים אותם נתבקשנו לבחון במסגרת עבודתנו ולא לאף מטרה אחרת. אנו לא מקבלים או מניחים כי קיימת לנו אחריות כלפי גורם כלשהו מלבד בנק לאומי לישראל בע"מ והחברות הבנות, בהקשר לעבודה שבוצעה או מסקנות הבטחת המהימנות המוגבלת בהיקפה.

תל אביב
12 במרץ, 2023
סומך ח"ק"ן

© KPMG 2023 סמך ח"ק"ן, תשפ"ג רשומה בישראל ופירטה חברה בארגון הכולל של KPMG המורכב מפירמות חברות עצמאיות המסומנות ל- KPMG International Limited, חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות. כל הזכויות שמורות.

יצוין כי הבטחת המהימנות התייחסה למידע ולנתונים שנכללו בנושאים המפורטים ברשימה זו בלבד כפי שאלו מופיעים בריכוז המידע למשקיעים בעמ' 12-13 לדוח. להלן רשימת הנושאים עליהם בוצעה הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה בהקשר למידע ולנתונים ספציפיים:

שם הנושא	תת נושא
יוזמות ודירוגים	שותפות ביוזמות ובדירוגים בתחום הקיימות וסביבה, חברה וממשל תאגידי בשנת 2022
ממשל תאגידי	אחוז הנשים בדירקטוריון לאומי בשנת 2022
	ביצוע פעולות לניהול האחריות התאגידית בבנק בשנת 2022
כלכלי	אחוז עובדי הבנק שהשתתפו בהדרכה בנושא מניעת שוחד ושחיתות בשנת 2022
	סך האשראי שהועמד לקידום נושאים חברתיים לשנת 2022
	סך האשראי שהועמד לקידום נושאים סביבתיים לשנת 2022
	אחוז הרכש המוגדר "כחול לבן" מסך הרכש בלאומי בשנת 2022
	היקף הרכש המוגדר "ירכש ירוק" בלאומי בשנת 2022
	היקף הרכש מחברות המקדמות העסקת אנשים מאוכלוסיות בתת תעסוקה ומעסקים חברתיים בשנת 2022
חברתי	אחוז העובדים מאוכלוסיות בתת תעסוקה שקלטו בלאומי בשנת 2022
	אחוז הנשים מסך העובדים, ההנהלה הבכירה ומהלי הסניפים בלאומי בשנת 2022
	אחוז הנשים בעשירון העליון של מקבלי השכר בלאומי בשנת 2022 (במונחי עלות שכר)
	סך השעות שהושקעו בלמידה ובהדרכת עובדים בלאומי בשנת 2022
	אחוז העובדים בלאומי המאוגדים בהסכמים קיבוציים בשנת 2022
סביבתי	אחוז העובדים בלאומי שהשתתפו בתהליכי משוּב וזעזוע בשנת 2022
	היקף ההשקעה בקהילה בשנת 2022
	אחוז ירידת צריכת האנרגיה של לאומי בשנת 2022 בהשוואה לשנת 2021
	אחוז ירידת טביעת הרגל הפחמנית של לאומי בשנת 2022 בהשוואה לשנת 2021
	אחוז צריכת החשמל מיצרני חשמל פרטיים בשנת 2022
	הצהרת ספקי הרכש בתחומי הבינוי והתחזוקה על עמידתם בקריטריונים סביבתיים בשנת 2022
	אחוז מחזור פסולת נייר בלאומי בשנת 2022

הסימון "LA" שנקלל במסגרת פסקה נתונה, מתייחס למידע הנכלל במסגרת המשפט הרלוונטי. מידע ופירוט נוסף לרבות היקף, תכולה, הנחות ואומדנים שנקבעו על ידי הבנק בנוגע לנתונים הספציפיים שנכללו בתהליך, ניתן למצוא בפרקים הרלוונטיים בדיווח החברה.

© KPMG 2023 סמך ח"ק"ן, תשפ"ג רשומה בישראל ופירטה חברה בארגון הכולל של KPMG המורכב מפירמות חברות עצמאיות המסומנות ל- KPMG International Limited, חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות. כל הזכויות שמורות.

אודות הדוח

דוח סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) זה הוא ה-14 שמפרסמת קבוצת לאומי. הדוח פורסם במרץ 2023, במקביל לפירסום הדוח הכספי של הבנק.

הדוח נכתב בהתאם לתקן הדיווח של ארגון ה-GRI (Global Reporting Initiative) והשנה לראשונה בהתאם למדדים של תקן הדיווח של ארגון ה-SASB. הדוח כולל דיווח בהתאם לעקרונות של יוזמת ה-UN Global Compact¹⁰¹.

הנתונים בדוח זה מתייחסים לתקופה שבין 1.1.2022 לבין 31.12.2022. קבוצת לאומי מקפידה על רציפות הדיווח ומפרסמת דוח סביבה, חברה וממשל תאגידי אחת לשנה. דוחות משנים קודמות ניתן למצוא באתר הבנק.

תכני הדוח

דוח זה מתייחס לפעילות של קבוצת לאומי בתחומי החברה, הסביבה והממשל התאגידי במהלך שנת 2022. למעט מקומות בהם צוין אחרת, דוח זה מתייחס לפעילות של קבוצת לאומי בישראל ובעולם. הנתונים הסביבתיים בפרק "ביצועים סביבתיים, חברתיים וממשל תאגידי" מתייחסים לביצועים הסביבתיים של לאומי בלבד, אשר העסיק ב-2022 כ-96% מכלל העובדים בקבוצה ומהווים מקור למעל מ-88.74% מרווחיה.

מונחים¹⁰²

ההגדרות "קבוצת לאומי" או "הקבוצה" מתייחסות לפעילות של כלל הקבוצה, כפי שהיא מוגדרת בדוח זה. תחת ההגדרה "לאומי" מתוארת הפעילות של בנק לאומי לישראל בע"מ בלבד. שמות החברות הבנות ושלוחות חו"ל מוזכרים בתיאור הפעילות המתקיימת בחברות אלו ובהן בלבד.

ליצירת קשר בנושאים הרלוונטיים, אנא פנו אל:

כפיר מזרחי, ראש מטה ESG ופעילות בינלאומית, Kfir.Mizrachi@BankLeumi.co.il

קרן טאירי, מנהלת אחריות תאגידית בבנק לאומי, Keren.tairibaba@bankleumi.co.il

הבטחת מהימנות הדיווח

לאומי מבצע בקרה חיצונית ופנימית על דוחות האחריות התאגידית אותם הוא מפרסם, על מנת להבטיח את מהימנותם של הדיווחים, לשפר את תהליך איסוף המידע והנתונים הנדרשים ולשמור ולחזק את השקיפות של פעילויותיו.

כחלק מתהליכי בקרה אלה, עבר דוח זה 3 בקרות:

- **בקרה פנימית** - הדוח עובר תיקוף החל מרמת ראשי אגפים וראשי חטיבות ועד הנהלת הבנק והדירקטוריון.
- **בחינה של עריכת הדוח בהתאם לתקני הדיווח** - ארגון GRI ביצע סקירה של דוח זה ובחן את אופן שיבוץ המדדים לאורך הדוח GRI Content Index— Essentials Service¹⁰³.
- **הבטחת מהימנות חיצונית** - בוצעה על-ידי משרד רואי החשבון סומך חייקין KPMG¹⁰⁴.

101 GRI 2-3; GRI 2-4

102 GRI 2-2

103 להרחבה בנוגע לבקרה שביצע ה-GRI, ראו עמ' 104

104 להרחבה בנוגע להבטחת המהימנות שבוצעה על ידי סומך חייקין KPMG ראו עמ' 102

ארגון ה-GRI ביצע בחינה של עריכת הדוח בהתאם לתקני הדיווח, תחת שירות GRI Content Index – Essentials Service. שירותי ה-GRI סקרו כי אינדקס התוכן של ה-GRI מוצג בבירור, באופן התואם את התקנים וכי ההפניות למדדים 2-1 עד 2-5, 3-1 ו-3-2 מותאמות לסעיפים המוצגים בגוף הדוח. השירות בוצע על גרסת הדוח באנגלית.

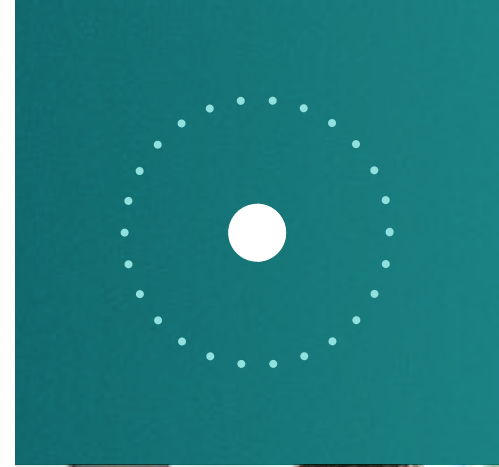
GRI 1: Foundation 2021

מדד	עמוד/מענה
הצהרת שימוש	בנק לאומי מדווח בהתאם לתקני ה-GRI לתקופה שבין 01.01.2022-31.12.2022.
שימוש במדד GRI 1	GRI 1: Foundation 2021
תקני GRI סקטוריאליים	לא זמין

GRI 2: General Disclosures 2021

סימול מדד	מדד	עמוד/מענה	UNGC	SDGs
הארגון ונהלי הדיווח שלו				
2-1	שם הפרטים	5		
2-2	ישויות הנמצאות בארגון אשר מדווחות על קיימות	103		
2-3	תקופת דיווח, תדירות ויצירת נקודת קשר	103		
2-4	חידושים של מידע	103		
2-5	הבטחת מהימנות חיצונית	102		
פעילות ועובדים				
2-6	פעילויות, שרשרת ערכים וקשרים עסקיים אחרים	5		
2-7	עובדים	67-68	6	
2-8	עובדים שאינם שכירים	70		

סימול מדד	מדד	עמוד/מענה	UNGC	SDGs
ממשל				
2-9	מבנה והרכב ממשל	22, 80		16
2-10	מינוי ובחירה של גוף הממשל העליון	90		16
2-11	יו"ר גוף הממשל העליון	3		16
2-12	תפקידו של גוף הממשל העליון בפיקוח על ניהול ההשפעות	3		16
2-13	האצלת אחריות לניהול ההשפעות	22		
2-14	תפקידו של גוף הממשל הגבוה ביותר בדיווח על קיימות	22, 86		
2-15	ניגוד עניינים	83, 94		16
2-16	תקשורת של חששות קריטיים	85, 94		
2-17	ידע קולקטיבי של גוף הממשל העליון	90		4
2-18	הערכת ביצועי גוף הממשל העליון	96, 98		
2-19	מדיניות תגמול	71, 96		
2-20	תהליך לקביעת שכר	96		16
2-21	יחס הפיצוי הכולל השנתי	96		
אסטרטגיה, מדיניות ופרקטיקות				
2-22	הצהרה על פיתוח בר קיימא, אסטרטגיה	7, 9		
2-23	מדיניות התחייבות	7, 18, 48, 80	10	16
2-24	הטמעת מדיניות התחייבויות	7, 18, 48, 80		
2-25	תהליכים לתיקון השפעות שליליות	7, 18, 48, 80		
2-26	מנגנונים שונים לבקשת ייעוץ והעלאת חששות	85		

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		במהלך 2022, לא קיבלה הקבוצה תמיכה ממשלתית למעט זיכוי במס בגין תרומות לקהילה	התמיכה, המענקים והסיוע הממשלתי שקיבלה החברה בתקופה המדווחת	201-4

GRI 202: Market Presence 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		67, 71	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
8	6	71	הטווח של רמת השכר ההתחלתית בארגון בהשוואה לשכר המינימום בחלוקה לפי מגדר ואזורי פעילות	202-1
5,8	6	67	שיעור המנהלים הבכירים מקהילות מקומיות	202-2

GRI 402: Labor - Management Relations 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		78	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
8	6	78	תקופת ההודעה מראש המינימלית בעת שינויים ארגוניים	402-1

GRI 403: Occupational Health and Safety 2018

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		76-77	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
		76-77	מערכת ניהול בריאות ובטיחות תעסוקתית	403-1
		76-77	זיהוי מפגעים, הערכת סיכונים וחקירת אירועים	403-2
		76-77	שירותי בריאות תעסוקתיים	403-3
		76-77	שיתוף עובדים, ייעוץ ותקשורת בנושא בריאות ובטיחות תעסוקתית	403-4

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		82, 84	עמידה בחוקים ובתקנות	2-27
		8	עמותות חברות	2-28
מעורבות מחזיקי עניין				
		14	גישה למעורבות בעלי עניין	2-29
		78	הסכמים קיבוציים	2-30

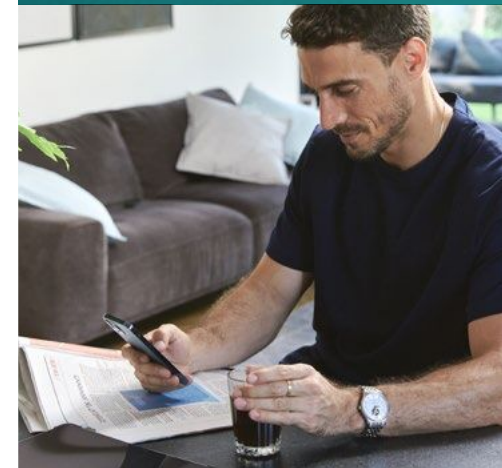
GRI 3: Material Topics 2021

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		101	תהליכים לקביעת מדיניות נושאים מהותיים	3-1
		101	רשימת הנושאים המהותיים	3-2
		101	ניהול הנושאים המהותיים	3-3

תנאי העסקה הוגנים

GRI 201: Economic Performance 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
8,9	7	48	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
		48	ערך כלכלי ישיר שיצר הבנק	201-1
		28	השלכות הפיננסיות והזדמנויות וסיכונים אחרים לפעילויות החברה כתוצאה משינוי האקלים	201-2
			התחייבויות הבנק בגין תכניות פרישה ותגמול עובדים ופנסיה	201-3
			לאומי מציע לעובדיו קורס פרישה כשנה לפני הגעתם לגיל הפרישה. בנוסף, הגם שהחוק אינו מחייב זאת, כל עובד שמתפטר מהבנק זכאי לקבלת הפיצויים שנצברו לו.	

תנאי העסקה הוגנים | פיתוח ושימור עובדים

GRI 401: Employment 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		54	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
4,5,8,10		73, 76-77	קליטת עובדים חדשים ושיעור תחלופת עובדים	401-1
5,8		73	הטבות הניתנות לעובדים במשרה מלאה, שאינן מוענקות לעובדים במשרה חלקית או זמנית	402-2
5,8		76-77	חופשת לידה	402-3

פיתוח ושימור עובדים

GRI 404: Training and Education 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		75	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
4,5	6	75	ממוצע שנתי של שעות הדרכה לעובד	404-1
4,8		75	תכניות לפיתוח מיומנויות התומכות בכושר התעסוקה של העובדים	404-2
5,10	6	75	אחוז עובדים המקבלים משוב סדיר על ביצועיהם ופיתוח הקריירה	404-3

השקעות אחריות

GRI 203: Indirect Economic Impacts 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		50	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
5,9		50	פיתוח והשפעה של השקעות בתשתיות ובשירותים המסופקים בעיקר לתועלת הציבור, באמצעות הסדר מסחרי, תרומה "בעין" (במוצרים) או פרו בוונו (בשירותים)	203-1
8,10		50	השפעות הכלכליות העקיפות של הארגון והיקפן	203-2

רכש אחראי

GRI 204: Procurement Practices 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		54	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
5,8		55	אחוז ההוצאות בפועל במסגרת רכש מספקים מקומיים באזורי פעילות מרכזיים	204-1

GRI 308: Supplier Environmental Assessment 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		46	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
	8	46	אחוז הספקים החדשים שסוננו על פי קריטריונים סביבתיים	308-1
	8	46	טיפול בהשפעות סביבתיות שלילות משמעותיות בשרשרת האספקה	308-2

GRI 414: Supplier Social Assessment 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		54	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
5,8		54	אחוז הספקים החדשים שסוננו על פי קריטריונים בנושאי סביבת העסקה, זכויות אדם וקהילה	414-1
5,8		54	השפעות משמעותיות (והשפעות פוטנציאליות) בשרשרת האספקה ביחס לסביבת העסקה, זכויות אדם וקהילה והפעולות שנקטו	414-2

ניהול סיכוני סביבה ואקלים | מחויבות לאיכות הסביבה

GRI 302: Energy 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	7,8,9	40, 42, 44	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
	7,8	39	צריכת האנרגיה בתוך הארגון	302-1
	8	לא נמדד	צריכת האנרגיה מחוץ לארגון	302-2
	8	40	עצמות צריכת האנרגיה בארגון	302-3
	8,9	39, 42	צמצום צריכת האנרגיה בארגון	302-4
	8,9	44	צמצום צריכת האנרגיה באמצעות המוצרים או השירותים של הארגון	302-5

GRI 305: Emissions 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	7,8,9	40, 42	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
	7,8	40-41	פליטות ישירות של גזי חממה – מכלול 1 (דלקים)	305-1
	7,8	40-41	פליטות עקיפות של גזי חממה – מכלול 2 (חשמל)	305-2
	7,8	40-41	משקל פליטות עקיפות אחרות של גזי חממה – מכלול 3	305-3
	8	41	עצמות פליטת גזי החממה של הארגון	305-4
	8,9	40-41	צמצום פליטות גזי חממה	305-5
	7,8	זניח	פליטות של חומרים הפוגעים באוזון	306-5
	7,8	זניח	NOX, SOX ופליטות אחרות לאוויר לפי משקל וסוג	307-5

אתיקה עסקית ומניעת שחיתות

GRI 205: Anti-Corruption 2016

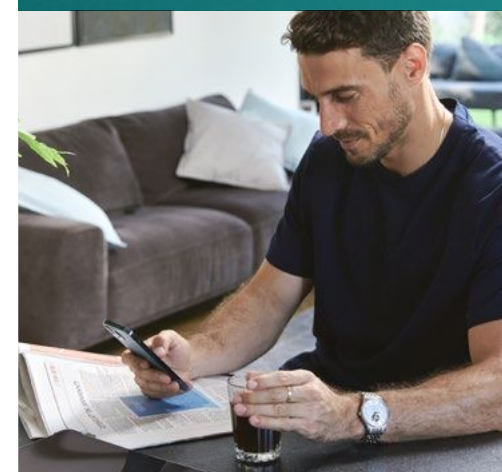
SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		82, 85, 87	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
16	10	82, 85	אחוז ומספר היחידות שבהן נעשו בדיקות לאיתור סיכונים בנושא שחיתות	205-1
16	10	82, 85	תקשור והכשרה בנושא שחיתות בארגון	205-2
16	10	82, 87-88	אירועי שחיתות בתקופה המדווחת	205-3

GRI 206: Anti-Competitive Behavior 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		82	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
16		82	הליכים משפטיים בשל התנהגות לא תחרותית, התנהלות מונופוליסטית והגבלים עסקיים	206-1

GRI 415: Public Policy 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		84	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
16		הקבוצה אינה מעניקה תרומות המיועדת למפלגות או לצורך קידום מטרות פוליטיות	סך התרומות הפוליטיות	415-1

מעורבות בקהילה | הנגשה של ידע פיננסי | הנגשת שירותים לאוכלוסיות מוחלשות

GRI 413: Local Communities 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	1	62, 65, 86	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
4	1	62, 65	אחוז הפעילויות המשפיעות על הקהילה המקומית, הערכה של השפעה על הקהילה, תכניות לפיתוח קהילתי	413-1
	1	86	פעילויות עם פוטנציאל ניכר להשפעה שלילית על הקהילה המקומית	413-2
8		61	נקודות שירות בפריפריה ולאוכלוסייה מעוטת יכולות כלכליות על פי אזור וסוג	FS13
4		61	יוזמות להנגשת מוצרים פיננסיים לאוכלוסייה מעוטת יכולות ואנשים עם מוגבלויות	FS14

פרטיות לקוחות ואבטחת מידע

GRI 418: Customer Privacy 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
10		88	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
16		88	תלונות מאומתות הנוגעות להפרת פרטיות לקוח או אובדן מידע של הלקוח	418-1

גיוון ושוויון בהעסקה

GRI 405: Diversity and Equal Opportunity 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	6	67, 69	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
5	6	67-69	הרכב הדירקטוריון והרכב העובדים (מין, גיל, מיעוטים, השכלה)	405-1
5,8,10	6	67-69	תהליכים להבטחת שוויון מגדרי ומניעת אפליה מגדרית בלבד (לרבות שכר גברים מול נשים); היחס בין שכר נשים לשכר גברים בכל קטגוריית עיסוק	405-2

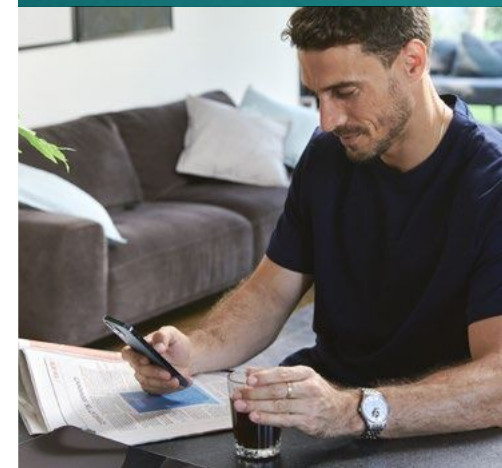
הוגנות כלפי לקוחות

GRI 406: Non-Discrimination 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	6	70, 84	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
5,8,16	6	70	מספר מקרי האפליה והצעדים שנקטו	406-1

GRI 417: Marketing and Labeling 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
		82, 87	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
		82	דרישות לסימון ופרסום מידע על מוצרים ושירותים	417-1
16		87	מקרים של אי ציות הנוגעים לסימון ופרסום מידע על מוצרים ושירותים	417-2
		87	מקרים של אי ציות הנוגעים לתקשורת שיווקית	417-3

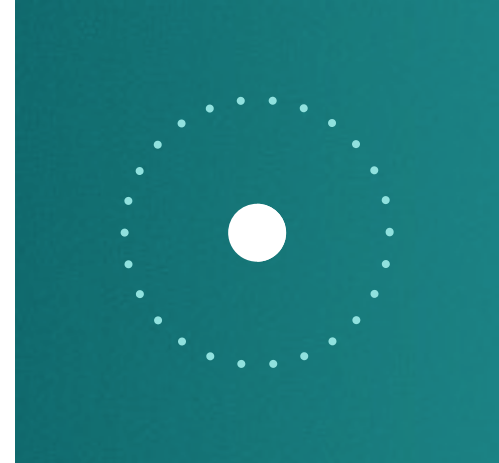

Product profile (Sector supplement)
Product profile (Sector supplement) 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	8	36, 50	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
		36, 50	ערך הפורטפוליו של מוצרים ושירותים שהארגון מספק	FS6
		50	ערך המוצרים שנועדו לקדם מטרות חברתיות או שמשלבים שיקולים חברתיים	FS7
		36	ערך המוצרים שנועדו לקדם מטרות סביבתיות או שמשלבים שיקולים סביבתיים	FS8

Audit (Sector supplement)
Audit (Sector supplement) 2016

SDGs	UNGC	עמוד/מענה	מדד	סימול מדד
	8	98	ניהול הנושאים המהותיים	3-3
		98	ביקורת ויישום תהליכי איכות הסביבה, מדיניות חברתית והערכת סיכונים	G4-DMA

נושא	מדד	קוד	עמוד
Data Security	(1) Number of data breaches, (2) percentage involving personally identifiable information (PII), (3) number of account holders affected	FN-CB-230a.1	86
	Description of approach to identifying and addressing data security risks	FN-CB-230a.2	86
Financial Inclusion & Capacity Building	(1) Number and (2) amount of loans outstanding qualified to programs designed to promote small business and community development	FN-CB-240a.1	52-53, 50
	(1) Number and (2) amount of past due and nonaccrual loans qualified to programs designed to promote small business and community development	FN-CB-240a.1	50-53
	Number of no-cost retail checking accounts provided to previously unbanked or underbanked customers	FN-CB-240a.2	59
Incorporation of Environmental, Social, and Governance Factors in Credit Analysis	Number of participants in financial literacy initiatives for unbanked, underbanked, or underserved customers	FN-CB-240a.3	65, 60, 58
	Commercial and industrial credit exposure, by industry	FN-CB-410a.1	43-44, 37, 32-33, 27-29
Business Ethics	Description of approach to incorporation of environmental, social, and governance (ESG) factors in credit analysis	FN-CB-410a.2	43-44, 37, 32-33, 27-29
	Total amount of monetary losses as a result of legal proceedings associated with fraud, insider trading, anti-trust, anti-competitive behavior, market manipulation, malpractice, or other related financial industry laws or regulations	FN-CB-510a.1	87-88
Systemic Risk Management	Description of whistleblower policies and procedures	FN-CB-510a.2	87-88, 85
	Global Systemically Important Bank (G-SIB) score, by category	FN-CB-550a.1	לא רלוונטי
Activity Metrics	Description of approach to incorporation of results of mandatory and voluntary stress tests into capital adequacy planning, long-term corporate strategy, and other business activities	FN-CB-550a.2	95
	(1) Number and (2) value of checking and savings accounts by segment: (a) personal and (b) small business	FN-CB- 000.A	פירוט בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2022 בפרק "מגזרי פעילות"
	(1) Number and (2) value of loans by segment: (a) personal and (b) small business, and (c) corporate	FN-CB- 000.B	פירוט בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2022 בפרק "מגזרי פעילות"

